REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA
GRAD PULA-POLA
GRADONAČELNIK

REPUBBLICA DI CROAZIA
REGIONE ISTRIANA
CITTA DI PULA-POLA
IL SINDACO

Klasa: 302-01/11-01/1
Urbroj:2168/01-01-02-01-0019-13-30
Pula, 28. veljače 2013.

GRADSKO VIJEĆE
GRADA PULE

Predmet: Prijedlog Strategije gospodarskog razvoj Grada Pule
- dostavlja se

U predmetu razmatranja i utvrđivanja prijedloga Strategije gospodarskog razvoja Grada Pule, temeljem članka 61. Statuta Grada Pula-Pola («Službene novine» Grada Pule br. 7/09, 16/09 i 12/11), Gradonačelnik Grada Pule dana 28. veljače 2013. godine, donio je

Z A K L J U Č A K

1. Utvrđuje se prijedlog Strategije gospodarskog razvoja Grada Pule.

2. Akt iz točke 1. sastavni je dio ovog Zaključka.

3. Ovaj Zaključak proslijedit će se Gradskom vijeću Grada Pule, na nadležno postupanje.
Ovlašćuju se Boris Miletić, Gradonačelnik Grada Pule, Fabrizio Radin, zamjenik Gradonačelnika Grada Pule, Vera Radolović, zamjenica Gradonačelnika Grada Pule, Vesna Sajić, p.o. Gradonačelnika, pročelnica Upravnog odjela za financije i opću upravu, Giordano Škuflić, pročelnik Upravnog odjela za prostorno uređenje, Damir Prhat, pročelnik Upravnog odjela za komunalni sustav i imovinu, mr.sc.Erik Lukšić, pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti, Nikolina Radulović, p.o. Gradonačelnika pročelnica Službe za unutarnju reviziju, te doc.dr.sc.Robert Zenzerović kao voditelj znanstveno istraživačkog tima za izradu Strategije gospodarskog razvoja Grada Pule pri Svučilištu Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, da sudjeluju u radu Gradskog vijeća po prijedlogu akta, te da se izjašnjavaju o amandmanima na isti.

4. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

GRADONAČELNIK
Boris Miletić

Na temelju članka 39. Statuta Grada Pula-Pola (“Službene novine” Grada Pule broj 7/09, 16/09 i 12/11), Gradsko vijeće Grada Pule na sjednici održanoj dana 2013. godine donosi

STRATEGIJU
GOSPODARSKOG RAZVOJA GRADA PULE

Članak 1.

Donosi se Strategija gospodarskog razvoja grada Pule, koja je sastavni dio ovog akta.

Članak 2.

Strategija gospodarskog razvoja grada Pule stupa na snagu danom donošenja.

Klasa: 302-01/11-01/1
Urbroj:
Pula,

GRADSKO VIJEĆE GRADA PULE

PREDSJEDNIK
Denis Martinčić

NACRT

O B R A Z L O Ž E N J E

I. PRAVNI TEMELJ

Pravni temelj za donošenje Strategije gospodarskog razvoja grada Pule je članak 61. Statuta Grada Pula – Pola („Službene novine“ Grada Pule br. 7/09, 16/09 i 12/11) i Strategija razvoja grada Pule donesena aktom Gradskog vijeća Grada Pule na sjednici održanoj 27. siječnja 2011. godine, Klasa:302-01/11-01/1, Urbroj:2168/01-01-02-02-0267-11-2.

II. OSNOVNA PITANJA I PRIKAZ STANJA KOJE SE UREĐUJE AKTOM

Gradsko vijeće Grada Pule donijelo je Strategiju razvoja grada Pule koja je bazirana na tri dugoročna strateška cilja: 1. Održivi razvoj, očuvanje i optimalna alokacija resursa, 2. Uspješno gospodarstvo i 3. Visoka kvaliteta usluga za stanovništvo.

Iz definiranih strateških ciljeva proizašlo je i sedam strateških razvojnih prioriteta:

1. Jačati i razvijati ljudske resurse;
2. Jačanje identiteta grada, razvoj pulskog zaljeva i unapređenje starogradske jezgre;
3. Sustavno izrađivati, provoditi i pratiti prostorne planove;
4. Razvijati gospodarstvo temeljeno na znanju i novim tehnologijama;
5. Bolje valorizirati kulturne resurse i atrakcije i staviti ih u funkciju turističkog i ukupnog razvoja;
6. Poticati realizaciju kapitalnih infrastrukturnih projekata;
7. Izgraditi grad visoke društvene odgovornosti i socijalne osjetljivosti.

Jedna od mjera za realizaciju strateškog cilja *Uspješno gospodarstvo* i strateškog prioriteta *Razvijati gospodarstvo temeljeno na znanju i novim tehnologijama*, je donošenje Strategije gospodarskog razvoja grada Pule.

U vezi s navedenim, Gradonačelnik Grada Pule je 03. kolovoza 2011. godine, Odlukom o izradi Strategije gospodarskog razvoja grada Pule (u daljnjem tekstu Strategija), Klasa:302-01/11-01/1, Urbroj:2168/01-01-02-01-0267-11-6 izradu predmetne Strategije povjerio Odjelu za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ pri Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, koji je nositelj projekta izrade Strategije. Doneseno je i Rješenje o imenovanju članova radne grupe za izradu Strategije gospodarskog razvoja grada Pule, Klasa: 302-01/11-01/1, Urbroj:2168/01-01-02-01-0267-11-10 od 27. rujna 2011. godine, te izmjena istog Rješenja 06. veljače 2013. godine, a kojim je imenovana radna grupa za izradu Strategije, sastavljena od pročelnika upravnih tijela Grada Pule i predstavnika:

- Sveučilišta Jurja Dobrile, OET „Dr. Mijo Mirković“,
- Hrvatske gospodarske komore, ŽK Pula,
- Obrtničke komore Istre, Udruženja obrtnika Pula,
- Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područne službe Pula,
- Pulskog centra za poduzetništvo,
- Istarske razvojne agencije,
- Turističke zajednice grada Pule.

Pod mentorstvom izrađivača Strategije, tijekom 2012. i 2013. godine održane su tri radionice na kojima su prisustvovali članovi radne grupe.

Strategija gospodarskog razvoja grada Pule, sastoji se od sljedećih 5 poglavlja:

1. Na putu prema modernom, europskom, gradu konkurentnog i društveno odgovornog gospodarstva;
2. Analiza čimbenika gospodarskog razvoja grada Pule;
3. Strateški pravci gospodarskog razvoja grada Pule za razdoblje od 2013. do 2018. godine;
4. Prognoza gospodarskih kretanja za grad Pulu u razdoblju od 2013. do 2018. godine;
5. Provedba strategije gospodarskog razvoja grada Pule.

Samo prvo poglavlje predstavlja uvodni dio Strategije, koje elaborira razloge izrade Strategije i daje uvodnu riječ o samom sadržaju Strategije.

Drugo poglavlje predstavlja analizu gospodarskih resursa Pule, prije svega stanovništva, kvocijent pozicijsku analizu, analizu poduzetničke baze grada Pule u razdoblju od 2007. do 2011. godine, ulogu klastera u gospodarskom razvoju, brodogradnje, analizu turističkog prometa u gradu Puli i analizu rezultata anketiranja poduzetnika i obrtnika.

Treće poglavlje predstavlja središnji dio Strategije u okviru kojega je definirana vizija, strateški ciljevi, prioritetna područja djelovanja i mjere.

Vizija grada Pule definirana je kao:

Ƒ Pula je moderan, europski, grad konkurentnog i društveno odgovornoga gospodarstva“.

Navedena vizija ostvaruje se kroz tri strateška cilja:

1. Razvoj ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture;
2. Razvoj poduzetništva;
3. Pula – turistička destinacija izvrsnosti.

Svaki od tri strateška cilja razvoja gospodarstva razrađen je na prioritete i mjere, dok pojedine mjere obuhvaćaju odgovarajuće projekte u kojima je definiran cilj, sadržaj, nositelj, trajanje, okvirna vrijednost, mogući načini (izvori) financiranja, očekivani rezultati i faze u kojima se projekti nalaze. Sva tri strateška cilja sastoje se od 8 prioriteta, 36 mjera i 107 razrađenih projekata.

Strateški cilj *razvoja ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture* obuhvaća 3 prioriteta koji se provode kroz 18 mjera i 62 razrađena projekta.

Strateški cilj *razvoja poduzetništva* obuhvaća 2 prioriteta, 10 mjera i 21 razrađen projekt kojima će se nastojati razviti malo i srednje poduzetništvo te intenzivnije uključiti velike poduzetnike u gospodarski razvoj grada.

Strateški cilj *Pula- turistička destinacija izvrsnosti* uključuje 3 prioriteta, 8 mjera i 24 razrađena projekta kojima će se nastojati determinirati Pula kao turistička destinacija izvrsnosti.

Četvrto poglavlje bavi se prognozom gospodarskih kretanja za Pulu u razdoblju od 2013. do 2018. godine, pri čemu su u obzir uzete sve relevantne društveno ekonomske

varijable i planirani projekti na osnovi čega su utvrđena tri razvoja scenarija: optimističan, realan i pesimističan.

Peto poglavlje definira provedbu strategije gospodarskog razvoja grada Pule.

Slijedom navedenog, predlaže se donošenje predmetne Odluke.

III. PROCJENA POTREBNIH FINANCIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU AKTA

Za realizaciju navedene Odluke, odnosno za plaćanje izrade Strategije gospodarskog razvoja grada Pule, planirana su sredstva u proračunu Grada Pule, na poziciji Upravnog odjela za financije i opću upravu R0081.02 u iznosu od 80.000,00 kuna.

Akt pripremo:
Igor Fabris
Voditelj odsjeka za proračun i gospodarstvo

P.O. GRADONAČELNIKA
Vesna Sajić, mag.oec.

Grad Pula
Città di Pola

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
ODJEL ZA EKONOMIJU I TURIZAM
Dr. MIJO MIRKOVIĆ
UTEMELJEN 1960.

STRATEGIJA GOSPODARSKOG RAZVOJA GRADA PULE

PULA, 2013.

Znanstveno istraživački tim Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Odjela za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“:

- Doc.dr.sc. Robert Zenzerović – Voditelj tima
- Prof.dr.sc. Marija Bušelić
- Prof.dr.sc. Ines Kersan Škabić
- Prof.dr.sc. Giorgio Sinković
- Prof.dr.sc. Marinko Škare
- Doc.dr.sc. Violeta Šugar
- Dr.sc. Tea Golja
- Dr.sc. Saša Stjepanović

Radna grupa:

1. Vesna Sajić, Grad Pula, Upravni odjel za financije i opću upravu;
2. Giordano Škuflić, Grad Pula, Upravni odjel za prostorno uređenje;
3. Damir Prhat, Grad Pula, Upravni odjel za komunalni sustav i imovinu;
4. Erik Lukšić, Grad Pula, Upravni odjel za društvene djelatnosti;
5. Nikolina Radulović, Grad Pula, Služba za unutarnju reviziju;
6. Robert Zenzerović, Sveučilište Jurja Dobrile, OET „Dr. Mijo Mirković“;
7. Mladen Ferenčić, Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Pula;
8. Sergio Stupar, Obrtnička komora Istre, Udruženje obrtnika Pula;
9. Irena Peruško, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Pula;
10. Maja Šarić, Pulski centar za poduzetništvo;
11. Boris Sabatti, Istarska razvojna agencija;
12. Sanja Cinkopan Korotaj, Turistička zajednica grada Pule.

Tehnička obrada:

- Roberta Kontošić, mag.oec.

Sadržaj:

1. Na putu prema modernom, europskom, gradu konkurentnog i društveno odgovornog gospodarstva (R. Zenzerović)..... 1
2. Analiza čimbenika gospodarskog razvoja grada Pule 2
2.1. Stanovništvo (M. Bušelić) 2
2.1.2. Prirodno kretanje stanovništva 6
2.1.3. Mehaničko kretanje stanovništva 8
2.1.4. Obrazovna stuktura stanovništva 9
2.1.5. Socijalni status stanovnika grada Pule 10
2.1.5.1. Stambeno pitanje 10
2.1.5.2. Zdravstveno osiguranje 11
2.1.5.3. Socijalna politika..... 13
2.1.5.4. Potpore i obilježja korisnika Centra za socijalnu skrb..... 14
2.1.5.5. Oblici skrbi u gradu Puli..... 21
2.1.6. Zaposlenost..... 22
2.1.6.1. Bilanca radne snage..... 26
2.2. Kvocijent pozicijska analiza (M. Škare, S. Stjepanović) 30
2.2.1. Kvocijent pozicijska analiza po sektorima..... 31
2.2.2. Analiza udjela (Shift share)..... 32
2.2.3. Gospodarstvena bilanca Istarske županije i grada Pule..... 35
2.2.3.1. Vanjskotrgovinska razmjena 37
2.2.3.2. Zaposlenost, nezaposlenost i plaće 38
2.3. Analiza poduzetničke baze grada Pule u razdoblju od 2007. do 2011. godine (R. Zenzerović, M. Škare) 40
2.3.1. Procjena bruto društvenog proizvoda grada Pule..... 40
2.3.2. Struktura poduzetničke baze grada Pule prema veličini poslovnih subjekata 41
2.3.3. Struktura poduzetničke baze Grada Pule prema djelatnostima poslovnih subjekata..... 50
2.3.4. Analiza strukture imovine i izvora imovine poduzetničke baze grada Pule 66
2.3.5. Analiza uspješnosti poslovanja poduzetničke baze grada Pule..... 75
2.3.6. Analiza insolventnosti poduzetničke baze grada Pule 83
2.3.7. Prostorno uređenje u funkciji gospodarskog razvoja 94

2.4. Uloga klastera u gospodarskom razvoju (I. Kersan Škabić) 100
2.4.1. Klasteri u hrvatskom gospodarstvu 103
2.4.2. Klasteri u gospodarstvu Istarske županije 106
2.4.3. Preporuke 111
2.5. Brodogradnja (G. Sinković) 114
2.5.1. Konkurentnost brodogradilišta na tržištu 115
2.5.1.1. Odnos ponude i potražnje 116
2.5.1.2. Tečaj nacionalnih valuta 120
2.5.1.3. Politička potpora 120
2.5.1.4. Struktura prateće industrije 121
2.5.1.5. Troškovi rada i proizvodnost 122
2.5.2. Tržišna pozicija hrvatske brodogradnje 124
2.6. Analiza turističkog prometa u gradu Puli (T. Golja) 131
2.6.1. Dolasci u Pulu – ukupan broj turista 131
2.6.1.1. Dolasci po dobnim skupinama 135
2.6.2. Ostvarena noćenja 137
2.6.3. Kapaciteti u Puli 140
2.6.3.1. Vrste objekata za smještaj 141
2.6.3.2. Smještajni kapaciteti – ukupan broj ležaja 142
2.6.3.3. Struktura smještajnih objekata 145
2.6.4. Turisti i noćenja po tipu kapaciteta 146
2.6.5. Analiza kretanja prihoda i dobiti poduzeća iz djelatnosti pružanja usluga smještaja, te pripreme i usluživanja hrane 148
2.6.5.1. Sagledavanje djelatnosti (ukupno) 149
2.6.5.2. Analiza kretanja prihoda, dobiti i broja zaposlenika hotelskih poduzeća 153
2.6.5.3. Analiza kretanja prihoda, dobiti i broja zaposlenika restorana 158
2.6.5.4. Analiza kretanja ukupnih prihoda, dobiti i broja zaposlenika turističkih agencija 161
2.6.6. Događanja u Puli 165
2.7. Analiza rezultata anketiranja poduzetnika i obrtnika (R. Zenzerović) 170
3. Strateški pravci gospodarskog razvoja grada Pule za razdoblje od 2013. do 2018. godine (R. Zenzerović, M. Bušelić, V. Šugar, T. Golja, M. Škare) 176
3.1. Razrada projekata 191

Strateški cilj 1 – Razvoj ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture 192
Prioritet 1.1. – Razvoj ljudskih potencijala 192
Mjera 1.1.1. Širenje kulture poduzetništva među stanovništvom 192
Mjera 1.1.2. Intenzivnije uključivanje sveučilišne zajednice u razvoj ljudskih potencijala 197
Mjera 1.1.3. Stipendiranje deficitarnih zanimanja 201
Prioritet 1.2. – Razvoj komunalne infrastrukture i društvenih sadržaja poštujući načela održivog razvoja s posebnim naglaskom na korištenje obnovljivih izvora energije 203
Mjera 1.2.1. Održavanje postojeće i izgradnja nove gradske cestovne infrastrukture 203
Mjera 1.2.2. Gospodarenje otpadnim i oborinskim vodama 207
Mjera 1.2.3. Intenzivnija valorizacija lučkih kapaciteta 210
Mjera 1.2.4. Razvoj Zračne luke Pula 216
Mjera 1.2.5. Izgradnja parkirališnih prostora 223
Mjera 1.2.6. Izgradnja objekata sportsko – rekreacijske namjene 227
Mjera 1.2.7. Izgradnja/uređenje ostalih objekata od društvenog značaja 229
Mjera 1.2.8. Uređenje urbanog identiteta grada 235
Mjera 1.2.9. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti 236
Mjera 1.2.10. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture iskorištavanjem napuštenih cijevi koordiniranim upravljanjem postojećim i izgradnjom novih u cilju tehnoloških inovacija i racionalnijeg upravljanja resursima (Otvorena optička mreža grada Pule) 238
Mjera 1.2.11. Izgradnja mreže nove generacije na principima Open Access Network 243
Mjera 1.2.12. Izgradnja jedinstvenog podatkovnog centra za pružanje usluga u oblacima za potrebe lokalne i regionalne samouprave, javnih tvrtki, sveučilišta i poduzetničkih inkubatora 245
Mjera 1.2.13. Pula pametan grad 248
Prioritet 1.3. – Razvoj inkubacijske i institucionalne infrastrukture 251
Mjera 1.3.1. Razvoj inkubacijske infrastrukture 251
Mjera 1.3.2. Jačanje uloga poduzetničkih potpornih institucija 255

Strateški cilj 2 – Razvoj poduzetništva 259
Prioritet 2.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva 259
Mjera 2.1.1. Sustavno praćenje gospodarskih kretanja u gradu Puli i informiranje poduzetnika/obrtnika 259
Mjera 2.1.2. Definiranje prioritetnih djelatnosti koje će se poticati programima Grada 261
Mjera 2.1.3. Izrada kataloga poslova 263
Mjera 2.1.4. Poticanje korištenja suvremenih oblika financiranja 264
Mjera 2.1.5. Umrežavanje poduzetnika 268
Mjera 2.1.6. Razvoj socijalnog poduzetništva 272
Mjera 2.2.1. Povezivanje velikih poduzetnika s mikro poduzetnicima – inovatorima na komercijalizaciji inovacija 274
Mjera 2.2.2. Senzibiliziranje poduzetnika ka razvoju industrijskog turizma 276
Mjera 2.2.3. Izrada kataloga investicija 277
Mjera 2.2.4. Valorizacija vojnog dijela zračne luke Pula 278
Strateški cilj 3: Pula – turistička destinacija izvrsnosti 280
Prioritet 3.1. Brandiranje grada Pule 280
Mjera 3.1.1. Određivanje jedinstvenosti grada Pule u odnosu na ostale turističke destinacije 280
Mjera 3.1.2. Izrada digitalne dinamičke karte turističkih atrakcija 282
Mjera 3.1.3. Izrada Master plana razvoja turizma 285
Prioritet 3.2. Unapređenje postojećih i izgradnja novih turističkih smještajnih kapaciteta i ostale turističke materijalne infrastrukture 286
Mjera 3.2.1. Izgradnja novih smještajnih kapaciteta vodeći računa o prihvatnom kapacitetu grada Pule 286
Mjera 3.2.2. Unapređenje postojećih hotelskih smještajnih kapaciteta i kampova 294
Mjera 3.2.3. Unapređenje kvalitete i objedinjavanje oglašavanja tzv. “privatnog smještaja” 297
Mjera 3.3.1. Valorizacija povijesne materijalne baštine iz razdoblja Habsburške monarhije 299
Mjera 3.3.2. Uređenje starogradske jezgre 303
4. Pognoza gospodarskih kretanja za grad Pulu za razdoblje od 2013. do 2018. godine (M. Škare, R. Zenzerović) 308

5. Provedba strategije gospodarskog razvoja grada Pule (R. Zenzerović) 315
Popis tablica: 317
Popis slika: 320

1. Na putu prema modernom, europskom, gradu konkurentnog i društveno odgovornog gospodarstva

Strateško planiranje proces je osmišljavanja načina angažiranja oskudnih resursa u uvjetima sve dinamičnijih društveno ekonomskih promjena pri čemu je naglasak stavljen na dugoročnost procesa. Polazište strateškog planiranja jest analiza internog i eksternog okruženja objekta promatranja čime se dobiva osnova za utvrđivanje strateških pravaca razvoja.

Izrada Strategije gospodarskog razvoja grada Pule predviđena je u okviru usvojene Strategije razvoja grada Pule kao jedna od mjera kojom će se utvrditi strateško usmjerenje gospodarstva grada Pule. Polazište procesa strateškog promišljanja sadržano je u analizi stanja raspoloživih gospodarskih resursa u okviru kojeg su analizirana obilježja i kretanje stanovništva, poduzetničke baze grada te ostalih relevantnih čimbenika gospodarskog razvoja.

Središnji dio Strategije gospodarskog razvoja grada Pule za razdoblje od 2013. do 2018. obrađen je u trećem poglavlju u okviru kojega je definirana vizija, strateški ciljevi, prioritetna područja djelovanja i mjere. Na putu prema modernom, europskom, gradu konkurentnog i društveno odgovornog gospodarstva nositelji gospodarskih aktivnosti te institucije involvirane u gospodarski razvoj grada raditi će na realizaciji tri strateška razvojna cilja koja obuhvaćaju osam prioritetnih područja djelovanja s ukupno 36 mjera. U oblikovanju strateškog opredjeljenja gospodarskog razvoja grada Pule, uz znanstveno istraživačkim tim Odjela za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, značajan doprinos dali su članovi radne grupe te predstavnici određenih značajnih gospodarskih subjekata sa sjedištem na području grada. Kvalitativan odskok u odnosu na standardni pristup izradi strateških dokumenata ovog tipa sadržan je u formiranju baze projekata i elaboraciji svakog projekta ponaosob. Naime, Strategijom gospodarskog razvoja grada Pule obuhvaćeno je ukupno 107 projekata realizacijom kojih se može stanovnicima grada Pule omogućiti povećanje materijalne osnove koja će značajno doprinijeti ostvarenju više razine kvalitete života.

2. Analiza čimbenika gospodarskog razvoja grada Pule

2.1. Stanovništvo

Stanovništvo je temeljni čimbenik gospodarskog razvoja i osnovna dugoročna determinanta ponude rada. Čimbenici koji djeluju na razvoj stanovništva mogu se svesti na: demografske, gospodarske, političke, društvene (vjera, kultura, ...). Njihovo djelovanje na veličinu i strukturu stanovništva je kratkoročno, dugoročno i ciklično – periodično. Bitne odrednice za praćenje ukupnog broja stanovnika su njegovo prirodno i mehaničko kretanje.

2.1.1. Ukupan broj stanovnika

Ukupan broj stanovnika, prva je i osnovna veličina koju dobivamo iz popisa stanovništva. Međutim, popis stanovništva obavlja se svakih deset godina i to u kritičnom trenutku popisa („kritični trenutak popisa“ na dan 31. ožujak). S obzirom da su pokazatelji o broju i strukturi stanovništva neophodni gotovo svakodnevno, u tu svrhu potrebno je koristiti i druge izvore informacija. U istraživanju su se uz popis stanovništva, koristili pokazatelji Policijske uprave istarske, Državnog zavoda za zdravstveno osiguranje i Ureda državne uprave u gradu Puli. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Puli je po popisu stanovništva iz 2011. godine ukupan broj stanovnika iznosio 57.765 stanovnika, dok je taj broj u 2001. godini bio 58.469 stanovnika.[1] Uz ukupan broj stanovnika u popisu je prikazan i ukupan broj popisanih koji u Puli 2011. godine iznosi 59.286 stanovnika, a 2001. godine 58.594 stanovnika. Analizom ukupnog broja stanovništva utvrđeno je da je 2011. godine bilo 2,06 % stanovnika manje u odnosu na 2001. godinu (Tablica 1).

[1] Popisane osobe su one za koje je ispunjena popisnica. Moglo se dogoditi da je ista osoba u prvim rezultatima prikazana dvaput, tj. u jednom je naselju popisana kao stalni stanovnik, a u drugome kao privremeno prisutna osoba (npr. student). Ta će dvostrukost biti eliminirana u konačnim rezultatima nakon obrade podataka.

Tablica 1: Broj stanovnika i kućanstava u gradu Puli u 2001. i 2011. godini

Godina	Ukupno popisane osobe	Ukupan broj stanovnika	Ukupan broj kućanstava	Privatna kućanstva
2001.	58.594	58.469	21.517	21.505
2011.	59.286	57.765	22.933	22.908

Izvor: Popis 2001. DZS, Zagreb 2001., str. 143 i Popis 2011. DZS, Zagreb 2011. str. 145.

Ukoliko usporedimo ukupan broj popisanih osoba 2011. godine sa 2001. godinom dobivamo porast od 1,00 %.

Ukupan broj stanovnika grada Pule prema podacima Ureda državne uprave 31.12.2011. godine iznosio je 65.265 stanovnika. Ovaj broj obuhvaća stanovništvo Pule koje ima izdanu osobnu iskaznicu u Policijskoj upravi Pula. To znači da se ovaj pokazatelj ne temelji na konceptu uobičajenog mjesta stanovanja[2].

U nastavku će se prikazati stanovništvo grada Pule prema prisutnosti i odsutnosti (Tablica 2.).

[2] Ukupan broj stanovnika temelji se na međunarodnim statističkim standardima a to je koncept uobičajenog mjesta stanovanja.
Uobičajenim mjestom stanovanja smatra se ono mjesto gdje osoba provodi većinu svoga dnevnog vremena bez obzira na kratkotrajnu odsutnost iz tog mjesta (npr. zbog odlaska na odmor, putovanje, liječenje, u posjet i sl.).

Tablica 2: Stanovništvo Pule prema prisutnosti / odsutnosti u naselju popisa 2001. i 2011. godine

	2001.		2011.	
	Broj	% u ukupnom stanovništvu	Broj	% u ukupnom stanovništvu
Ukupan broj stanovnika	58594	100	59286	100
Stalni stanovnici	58496	99,79	57765	97,43
- prisutni	54264	92,61	52445	88,46
- odsutni	4205	7,18	5320	8,98
- odsutni u zemlji	1673	2,86	1952	3,29
- odsutni u inozemstvu	2532	4,32	3368	5,69
- izbjeglice	71	0,12	68	0,11
- privremeno prisutni u naselju	54	0,09	538	0,1

Izvor: Popis 2001. DZS, Zagreb 2001., str. 143 i procjena autora

Udio prisutnih stanovnika u popisanom broju osoba je 88,46% te je odsutno 8,97% stanovnika. Od toga u zemlji su odsutni u zemlji 3,29% i inozemstvu 5,69%. U razdoblju od 2001–2011. došlo je do smanjenja broja stalnog stanovništva i prisutnih stanovnika i do povećanja broja odsutnih u zemlji i inozemstvu.

Razlog odsutnosti stanovništva u zemlji (36,69%), kao i u inozemstvu (63,31%) je u najvećem postotku radi školovanja i posla. Iz ovih rezultata vidljivo je da je stanovništvo mobilno te da je odsutno iz grada na području Republike Hrvatske kao i u inozemstvu. Nasuprot tome, Pula je atraktivna i kao ulazno odredište za hrvatske i inozemne građane (prikaz Tablica 3).

Tablica 3: Razlozi odsutnosti stalnog stanovništva Pule prema popisu 2001.i 2011. godine

	Broj	2001. % u odsutnom stanovništvu	Broj	2011. % u odsutnom stanovništvu
Odsutni	4205	100	5320	100
- Odsutni u zemlji	1673	39,79	1952	36,69
-školovanje	829	19,71	873	16,41
- rad	247	5,87	368	6,91
- obiteljski razlozi	179	4,26	180	3,38
- ostalo	418	9,94	531	9,98
Odsutni u inozemstvu	2532	60,21	3368	63,31
- rad	1350	32,1	2075	39,01
- boravak	378	8,99	452	8,49
- školovanje	322	7,66	342	6,42
- ostalo	482	11,46	496	9,32

Izvor: Izračun autora

U tablici 4. prikazati će se prostorna distribucija stanovnika grada Pule po mjesnim odborima radi utvrđivanja opterećenosti gradskih naselja, kao i utvrđivanja opće gustoće naseljenosti.

Temeljem ukupnog broja stanovnika gustoća naseljenosti kopnenog dijela grada (57.765/41,50 km²) iznosi 1.391,92 stanovnika po km². Ukoliko tu gustoću izračunavamo prema popisanom stanovništvu, ona iznosi 1.428,57. Obzirom da je prema evidenciji Ureda državne uprave – Matični ured 31.12.2011. u Puli živjelo 65.265 stanovnika gustoća naseljenosti je veća (1.572,65 stanovnika po km²). Time se Pula svrstava među naseljenije gradove Hrvatske ovisno o pokazatelju kojeg uzmemo; Pula je 3., odnosno 4. mjesto po gustoći naseljenosti.

Prema podacima najnaseljenije četvrti su Sv. Polikarp – Sisplac sa 7.044, odnosno Šijana sa 6.406 stanovnika, dok su najmanje naseljene četvrti su Stoja i Štinjan.

Tablica 4: Prostorna distribucija stanovništva grada Pule prikazana po mjesnim odborima prema podacima Ureda državne uprave u gradu Puli na dan 31.12.2011.

Naziv mjesnog odbora	Broj osoba
Stari grad	4,601
Kaštanjer	5,002
Monte Zaro	2,995
Sv. Polikarp – Sisplac	7,044
Veruda	5,161
Stoja	1,485
Nova Veruda	3,476
Šijana	6,406
Štinjan	2,068
Veli vrh	3,793
Busoler	3,450
Valdebek	2,965
Arena	4,243
Vidikovac	5,571
Gregovica	4,452
Monvidal	2,553
Ukupno	**65 265**

Izvor: Ured državne uprave Pula, stanje na dan 31.12.2011.

2.1.2. Prirodno kretanje stanovništva

Za utvrđivanje ukupnog broja stanovnika, općenito, a posebno u međupopisnim razdobljima, koriste se podaci matičnih ureda budući da nema promptnih podataka službene statistike. Razlog korištenja dodatnih izvora je potreba izračuna vitalnog indeksa, stope nataliteta, mortaliteta i prirodnog priraštaja. Do ovih vrijednosti došlo se pomoću pokazatelja Matičnog ureda u Puli prema kojima je živorođenih u 2011. bilo 528 (podatak provjeren i podudaran s brojem pomoći za novorođene grada Pule) i 629 umrlih. Iz toga proizlazi da je u gradu Puli prema prirodnom kretanju ukupan broj stanovnika manji za 101 osobu. Temeljem toga vitalni indeks, koji se iskazuje odnosom živorođenih i umrlih, iznosi 83,94 (528/629x100). Vitalni indeks ispod 100,00 označava smanjenje broja stanovnika. Ono po tom indeksu iznosi -16,06%.

Stopa nataliteta predstavlja odnos rođenih na 1.000 stanovnika i za grad Pulu u 2011. godini iznosi 8,09‰. Stopa mortaliteta odražava odnos umrlih na 1.000 stanovnika i ona 2011. iznosi 9,63‰. Stopu prirodnog priraštaja izračunat ćemo formulom (živorođeni – umrli) / broj stanovnika x 1.000 iz čega proizlazi rezultat – 1,54‰. Prema evidenciji Državne uprave u 2006. bilo 543 živorođene djece, dok je iste godine umrlo 587 osoba, što znači da je prirodni prirast bio –44 osobe. Stopa nataliteta je bila 9,27‰, mortaliteta 10,02‰, odnosno prirodnog prirasta –0,75‰, uz vitalni indeks 92,5. Analizom prirodnog priraštaja uočeno je da je u gradu Puli on negativan u razdoblju od 1993. do 2006. Od 1996. do 1998. stagnira njegov pad, a 2008. do 2011. je on ponovno negativan što se vjerojatno može pripisati ekonomskoj krizi, padu zaposlenosti i porastu nezaposlenosti te s time neriješenim temeljnim životnim potrebama (posao i stan).

Tablica 5: Ukupan broj osoba u evidenciji Ureda državne uprave u Puli na dan 12.03.2008. i 31.12.2011.

Dob	Spol				Ukupno	
	ženski		muški			
	12.03.2008	31.12.2011	12.03.2008	31.12.2011	12.03.2008	31.12.2011
0 -14	4,120	4,231	4,460	3,848	8,580	8,079
15 - 19	1,668	1,568	1,815	1,434	3,483	3,002
20 - 34	6,542	6,265	6,766	5,953	13,308	12,218
35 - 49	6,913	7,130	6,971	7,136	13,884	14,266
50 - 64	7,592	7,086	6,897	7,640	14,489	14,726
65 - 74	4,071	2,975	3,196	3,822	7,267	6,797
75 i više	2,993	2,238	1,570	3,939	4,563	6,177
Ukupno	**33,899**	**31,493**	**31,675**	**33,772**	**65,574**	**65,265**

Izvor: Ured državne uprave u Istarskoj županiji Služba za opću upravu i društvene djelatnosti

Godine 2011. udio starog stanovništva (65 godina i više) iznosi 19,87%. Taj je udio povećan u odnosu na 2001. kada je iznosio 15,85%, što Pulu svrstava u gradove s vrlo starim stanovništvom. Negativni prirodni prirast odrazio se na broj mladog stanovništva (0 – 14 godina), ali izrazito na dobnu skupinu 15 – 19 godina. Broj djece u dobi od 0 – 14 godina u razdoblju od 1991. – 2011. smanjio se za 30,1% (tj. 11.528-8.079 = 3.449). Ta dobna skupina se u razdoblju od 1991. – 2001. smanjila za 27% ili za 3.120 djece, međutim u razdoblju 2001. – 2011. smanjena je za 4,25%

ili za 359 djece. Nasuprot tome, kad usporedimo 2011. sa 2008. godinom pad iznosi 5,85% ili 501 dijete. To ukazuje da se s početkom vremena krize pojačao trend smanjenja broja novorođene djece. Iz tablice je vidljiva visoka stopa smanjenja novorođene djece u razdoblju od 2001. do 2011. utjecala na broj mladih ljudi u dobi 15 – 19 godina koji ulaze po statistici u radno sposobno stanovništvo. Prosječna starost stanovnika grada Pule 2011. je 41,6 godina života, muškaraca 42,92, a žena 40,78. Udio žena u fertilnoj dobi u ukupnom broju žena 2011. godine iznosi 47,51%, što je u odnosu na 2008. godinu 44,61 porast za 2,9%. U ukupnom stanovništvu udio žena u 2011. iznosi 48,25%, dok je u 2008. iznosio 51,69%.

2.1.3. Mehaničko kretanje stanovništva

Podaci Policijske uprave istarske (odnosi s javnošću) pokazuju da je u 2011. godini u gradu Puli prijavilo prebivalište 2.720 građana, a odjavilo prebivalište 2.740 građana. Na dan 31.12 2011. godine u gradu Puli statusni boravak je imalo 429 stranih državljana na stalnom boravku i 538 stranih državljana na privremenom boravku.

U 2011. godini na području grada Pule izdane su radne dozvole poslodavcima za strance koji su temeljem iste ishodili 109 radnih dozvola za strane državljane sa statusom privremenog boravka kako slijedi:

- BRODOGRADNJA – izdano 10 radnih dozvola,
- GRAĐEVINARSTVO – izdano 60 radnih dozvola,
- INDUSTRIJA - izdano 11 radnih dozvola,
- PROMET I VEZE - izdana 1 radna dozvola,
- SPORT – izdano 6 radnih dozvola,
- TRGOVINA – izdano 8 radnih dozvola,
- UGOSTITELJSTVO I TURIZAM – izdane 2 radne dozvole,
- ZANATSTVO I OSOBNE USLUGE – izdane 4 radne dozvole,
- ZDRAVSTVO – izdane 2 radne dozvole,
- OSTALE DJELATNOSTI – izdano 5 radnih dozvola.

Ova struktura prikazana je slici 1.

Slika 1: Broj izdanih radnih dozvola prema djelatnostima u Policijskoj upravi Pula

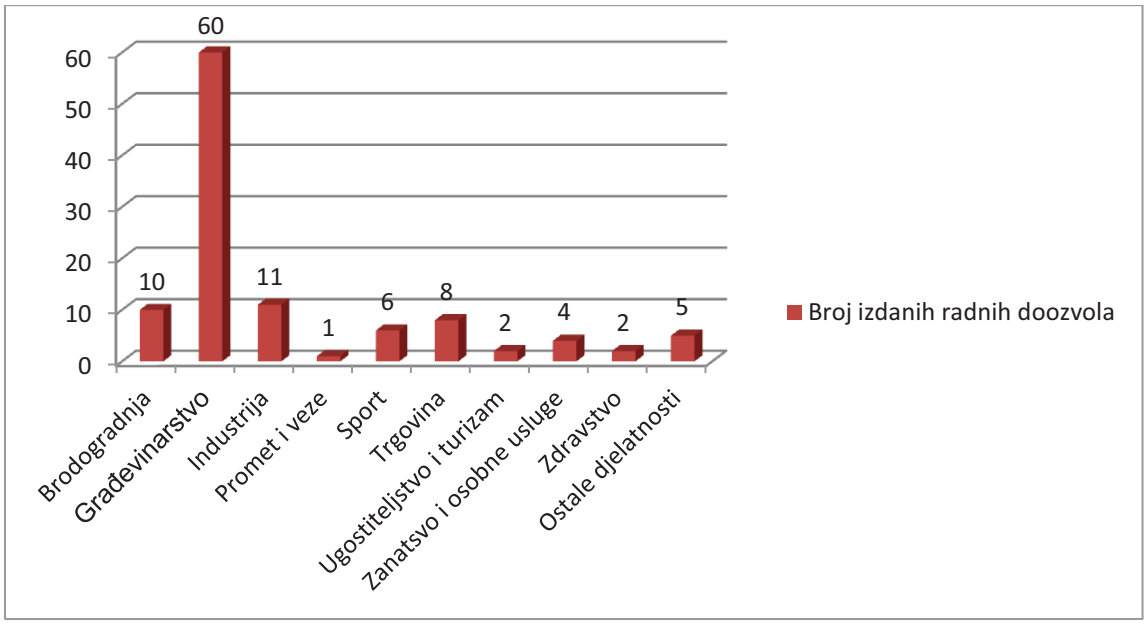

Izvor: Policijska uprava istarska (odnosi s javnošću)

2.1.4. Obrazovna stuktura stanovništva

Obrazovna struktura stanovništva grada Pule za 2011. izračunata je prema procjeni autora na temelju popisa stanovništva 1991. i 2001. godine te njegovog prirodnog i mehaničkog kretanja (slika 2).

Slika 2: Obrazovna struktura stanovnika grada Pule

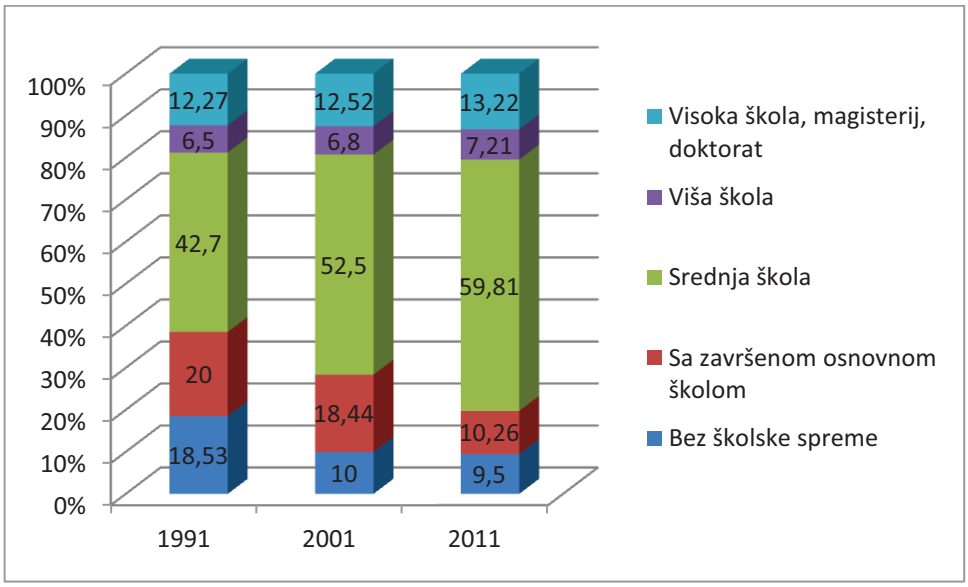

Izvor: DZS, Popis 1991. i 2001, 2011. izračun autora

Utvrđeno je da je obrazovna struktura stanovništva u dobi od 15 godina kvalitetnija u odnosu na popis 1991. i 2001. Manji je udio stanovnika bez školske spreme, osoba s nezavršenom osnovnom školom te završenom osnovnom školom. Naime, udio stanovništva ove obrazovne strukture smanjio se s 38,53% u 1991. i 28,44% u 2001. na 19,76% u 2011. Raste udio srednje stručne spreme u odnosu na 1991. i 2001. i to sa 42,7 % i 52,5% na 59,81% u 2011. godini. Najveći rast visoku stručnu spremu bilježi se u razdoblju 2001. – 2011. i njezin udio iznosi 13,22%.

2.1.5. Socijalni status stanovnika grada Pule

Ovaj segment istraživanja obraditi će stambeno pitanje, zdravstveno osiguranje i socijalnu politiku.

2.1.5.1. Stambeno pitanje

Stan i stanovanje predstavlja primarnu čovjekovu potrebu. Uza sve to, statistika nema svježih informacija o toj problematici. Prema statistici 2011. imamo samo ukupan broj kućanstava, a nikakvu strukturu korištenja stambenog prostora. Iz toga se može jedino zaključiti da, uzmemo li broj popisanih stanovnika i broj kućanstava (Tablica 1.) dobijemo da u pojedinom kućanstvu ima prosječno 2,58 članova.

Grad Pula raspolaže s 526 stanova, a isti se koriste po različitim pravnim osnovama (ugovori o najmu sa zaštićenom najamninom, ugovori o najmu sa slobodno ugovorenom najamninom, stanovi za službene potrebe).

Godine 2004. Grad Pula je, u suradnji s Agencijom za pravni promet i posredovanje nekretninama u projektu Poticane stanogradnje (POS) izgradio 30 stanova u 3 objekta. Te stanove su kupile osobe koje su bile kreditno sposobne, a budući da svi stanovi nisu prodani neke je otkupio Grad.

Godine 2007. Grad Pula je inicirao novi projekt izgradnje stanova po modelu POS. Prema ishođenoj potvrdi glavnog projekta graditi će se 65 stanova[3].

Zbog nedovoljno kvalitetnih informacija o stanovima i stanovanju potrebno je ozbiljnije pristupiti ovoj problematici, posebno zbog već iskazane dobne strukture stanovništva kao i socijalnih potreba građana.

2.1.5.2. Zdravstveno osiguranje

U strukturi stanovnika imamo 78,22% nositelja zdravstvenog osiguranja i 21,78% članova njihovih obitelji.

U strukturi nositelja osiguranja najzastupljeniji su zaposleni u poslovnim subjektima (privatnim i javnim poduzećima i ustanovama) s 35,12%. Isto tako, ta skupina je nositelj osiguranja za najveći broj članova obitelji što čini 15,15% od ukupno osiguranih osoba. U strukturi nositelja osiguranja je ukupno 24.408 ili 38,64% ukupno osiguranih. Iz toga proizlazi da je odnos zaposlenih i umirovljenih 1,5:1. Naime, umirovljenih je nositelja osiguranja 16.706, što zajedno s njihovim članovima obitelji obuhvaća 18.297 osoba, a što čini udio od 29,20% osiguranika po osnovi prava iz mirovinskog statusa. Po osnovi za nezaposlene osobe osigurano je 7.085 osoba što predstavlja 11,30% od ukupno osiguranih, a sa članovima njihovih obitelji to iznosi 13,93%. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područna služba Pula, na dan 31.12.2011. bilo je 4.044[4] nezaposlenih osoba, što je razlika od 3.041 osoba više. Broj osiguranika po osnovi nezaposlenosti veći je za 42,92% od registriranih na Zavodu za zapošljavanje. Razlog tomu je što nezaposlene osobe nemaju obvezu biti prijavljeni Zavodu za zapošljavanje radi ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje.

[3] Pokazatelji o POSU-u i stambenom fondu grada dobiveni iz Ureda Grada
[4] Prema posljednje dostupnim podacima na području grada Pule evidentirano je 5.011 nezaposlenih.

Tablica 6: Broj nositelja i članova zdravstvenog osiguranja u gradu Puli

Kategorije	Nositelj osiguranja	Članovi	Ukupno	Ukupno udio u %
Djelatnici i članovi njihovih obitelji	22000	9499	31499	50.28
Osobe koje samostalno obavljaju privredne i neprivredne djelatnosti i članovi njihovih obitelji	1738	848	2586	4.12
Poljoprivrednici i članovi njihovih obitelji	59	18	77	0.12
Umirovljenici i članovi njihovih obitelji	16706	1591	18297	29.21
Osobe osigurane prema posebnim propisima	19	0	19	0.03
Nezaposlene osobe i članovi njihovih obitelji	7085	1646	8731	13.93
Inozemni osiguranici i članovi njihovih obitelji	410	29	439	0.71
Neosigurane osobe (NOO, NOS) - osobe koje same uplaćuju doprinose	598	0	598	0.95
Osigurane osobe - prognanici u Republici Hrvatskoj	8		8	0.01
Ostale osigurane osobe (svi oni koji nisu pobrojani pod gornjim oznakama	376	14	390	0.62
Ročnici i članovi njihovih obitelji	1	0	1	0.001
Sveukupno	**49000**	**13645**	**62645**	**100**

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

S obzirom na zastupljenost pojedine kategorije posebno su izdvojeni zaposleni po svim subjektima i nezaposleni (slika 3.).

Slika 3: Zaposleni i nezaposleni nositelji zdravstvenog osiguranja

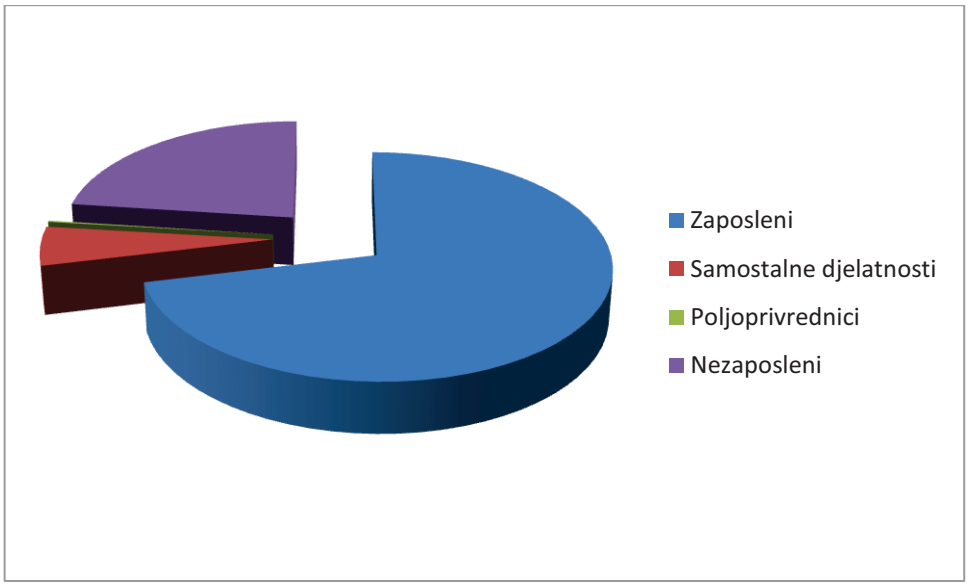

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Kada bi nezaposleni bili registrirani na Zavodu za zapošljavanje, tada bi ove dvije kategorije predstavljale aktivno stanovništvo. No, vidjeli smo da 75% nositelja zdravstvenog osiguranja po osnovi nezaposlenosti nije registrirano u Zavodu, već prikriveno iz aktivnosti. Stoga Slika 3. prikazuje i dio ponude rada na koju trebamo računati radi dodatnog osiguranja radnih mjesta ili pak eventualnih budućih socijalnih potreba i dodatnih izdataka.

2.1.5.3. Socijalna politika

Centar za socijalnu skrb je javna služba koja osigurava i ostvaruje mjere i programe namijenjene socijalno ugroženim osobama, kao i osobama s nepovoljnim osobnim i obiteljskim okolnostima. Aktivnosti Centra uključuju prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama kako bi se unaprijedila kvaliteta života i osnažilo korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanja u društvo.
U skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi (svibanj, 2011.) uređuju se novčane naknade i potpore, drugi oblici pomoći i socijalne usluge. U novčane naknade i potpore ulazi sljedeće: pomoć za uzdržavanje, pomoć za stanovanje, jednokratna pomoć, potpore

za obrazovanje, osobna invalidnina. Doplatak za pomoć i njegu, status roditelja njegovatelja, inkluzivni dodatak.

2.1.5.4. Potpore i obilježja korisnika Centra za socijalnu skrb

Tablica 7. predstavlja strukturu nositelja (samci i članovi obitelji) i broj korisnika stalne pomoći.

Tablica 7: Broj osoba koje dobivaju stalnu pomoć / pomoć za uzdržavanje, stanje na dan 31. 12. 2011.

	Samci	Članovi obitelji koji dobivaju stalnu pomoć / pomoć za uzdržavanje	Ukupno
Broj osoba koje dobivaju stalnu pomoć / pomoć za uzdržavanje	281	480	761
Udio u %	36.92	63.08	100

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

Socijalnu pomoć u vidu stalne pomoći za uzdržavanje prima 281 samac i 481 član obitelji, odnosno 36,92% i 63,08%. Korisnici stalne pomoći za uzdržavanje žive u 140 obitelji.

Iz gore navedenih pokazatelja izdvojit će se broj obitelji prema broju članova (tablica 8).

Tablica 8: Broj obitelji korisnika stalne pomoći / pomoći za uzdržavanje prema broju članova, stanje na dan 31.11.2011

Broj članova	Broj obitelji	Udio u %
2 člana	46	32.85
3 člana	36	25.71
4 člana	27	19.28
5 članova	14	10
6 članova	11	7.85
7 i više članova	6	4.28
Ukupno	**140**	**100**

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012

Najzastupljenije su dvočlane obitelji s udjelom od 32,85%, te tročlane s udjelom 25,71%. Najmanje su zastupljene obitelji sa 7 članova i više s udjelom od 4,28%. Iako se misli da mnogobrojne obitelji koriste veći broj pomoći za uzdržavanje, u ovom primjeru to nije slučaj. Iz tablice je vidljivo da je 58,56% primatelja stalne pomoći iz obitelji s manjim brojem članova. Iz tablice 9. vidljivo je da su primatelji stalne pomoći obitelji s jednim ili dvoje djece, te je pretpostavka da se radi o obiteljima s jednim roditeljem.

Tablica 9: Broj obitelji korisnika stalne pomoći / pomoći za uzdržavanje prema broju djece u obitelji, stanje na dan 31.12.2011.

Broj djece	Broj obitelji	Udio u %
Jedno dijete	45	32.14
Dvoje djece	29	20.71
Troje djece	18	12.85
Četvero djece	18	12.85
Petero djece	4	2.85
Šestero djece	5	3.57
Sedmero i više djece	2	1.42
Obitelji bez djece	19	13.57
Ukupno	**140**	**100**

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

Korisnici prema osobnim značajkama i spolu prikazati će se u tablici 10.

Tablica 10: Broj osoba prema osobnim značajkama i spolu, stanje na dan 31.12.2011.

Osobne značajke	Ženske osobe	Muške osobe	Ukupno	Ukupno udio u %
Samac	99	182	281	**36,92**
Odrasla osoba - član obitelji	115	61	176	**23,12**
Dijete do navršenih 7 g. - član obitelji	67	65	132	**17,34**
Dijete s više od 7 do 15 g. - član obitelji	55	48	103	**13,53**
Dijete s više od 15 do 18 g. - član obitelji, odnosno do završetka redovitog školovanja	27	25	52	**6,83**
od toga više od 18 do navršenih 26 godina	8	9	17	**2,23**
Ukupno	**371**	**390**	**761**	**100**

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

Među korisnicima pomoći najzastupljeniji su samci (36,92%), odrasle osobe članovi obitelji (23,12) te djeca članovi obitelji u dobi do navršenih 7 godina. Najmanje je djece članova obitelji s više od 18 do navršenih 26 godina. Iz tablice su izdvojene pojedinačne skupine: samci, odrasle osobe – članovi obitelji i djeca (slika 4).

Slika 4: Korisnici stalne pomoći prema osobnim značajkama

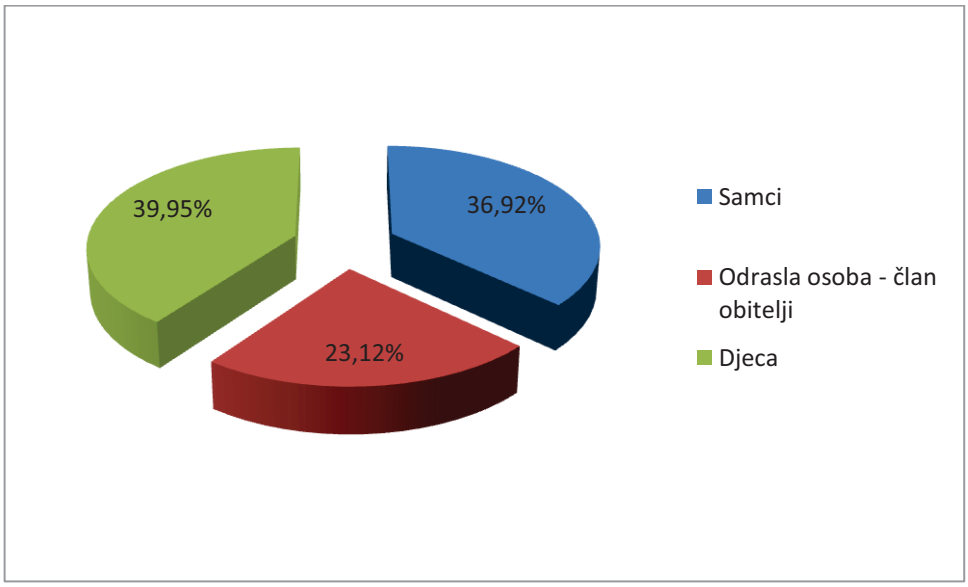

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

Kada smo sabrali korisnike u dobi od 7 do navršenih 26 godina života (svi oni koji se nalaze u procesu obrazovanja) vidimo da je to najbrojnija skupina. U Tablici 11. prikazane su osobe korisnici stalne pomoći za uzdržavanje prema dobi.

Tablica 11: Broj osoba prema dobi, stanje na dan 31.12.2011.

Dob	Broj osoba	Udio u %
do navršenih 7 godina	138	**18.13**
8 do 15	109	**14.32**
16 do 18	45	**5.91**
19 do 30	90	**11.82**
31 do 40	111	**14.58**
41 do 50	97	**12.74**
51 do 60	110	**14.45**
61 do 65	25	**3,28**
66 do 75	23	**3,02**
76 i više	13	**1.71**
Ukupno	**761**	**100**

Napomena: Od ukupnog broja osoba koje primaju stalnu pomoć/pomoć za uzdržavanje, 348 osoba prima uvećani iznos
Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

Iz tablice su sabrani podaci na način da su izdvojene skupine do navršenih 15 godina, zatim od 16 do navršenih 65 godina života te od 66 i više godina života. Najzastupljeniji su korisnici stalne pomoći u dobi od 31 do 40 godina, te su socijalnom pomoći zahvaćene mlađe dobne skupine (slika 5).

Slika 5: Dobna struktura korisnika stalne pomoći

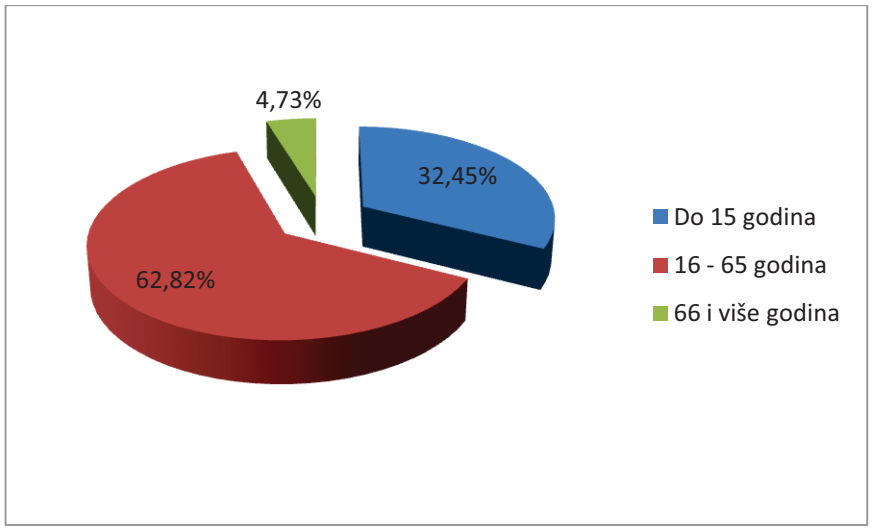

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012

Broj i struktura korisnika novčane naknade u vidu stalne pomoći prema stjecanju osnovnih izvora prihoda (Tablica 12.) ukazuje da su najbrojniji korisnici oni koji ne ostvaruju nikakve prihode.

Tablica 12: Broj samaca i članova obitelji prema vrsti prihoda koje ostvaruju, stanje na dan 31.12.2011. (osoba koja je ostvarila više različitih prihoda iskazana je po osnovi svakog ostvarenog prihoda)

Vrsta prihoda na temelju:	Broj obitelji	Udio u %
Radnog odnosa (plaća i dr.)	0	0
Samostalne djelatnosti	1	0.13
Poljoprivredne djelatnosti	13	1.70
Mirovinskog osiguranja	0	0
Novčane naknade za nezaposlenu osobu	0	0
Obveze uzdržavanja	9	1.18
Državne potpore za poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo	0	0
Drugog izvora	3	0.39
Bez prihoda	735	96.58
Ukupno	**761**	**100**

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

Kako najveći broj korisnika stalne pomoći ne ostvaruje nikakav prihod, najveći udio korisnika prema radnom statusu je u skupini u koji spadaju djeca do navršene 26 godine te odrasle potpuno radno nesposobne osobe koje nisu umirovljenici i nezaposlene osobe (tablica 13.)

Tablica 13: Broj osoba prema radnom statusu i spolu, stanje na dan 31.12.2011.

Kategorija	Ženske osobe	Muške osobe	Ukupno	Ukupno udio u %
Nezaposlen - radno sposoban	106	73	179	23.52
Bez škole	31	24	55	
Nezavršena NSS	32	26	58	
NSS	5	2	7	
SSS	36	20	56	
VŠS	0	1	1	
VSS i više	2	0	2	
Zaposlen				
Obavlja samostalnu djelatnost				
Umirovljenik	5	8	13	1.71
Poljodjelac	1	0	1	0.13
Ostali	259	309	568	74.63
Djeca i mladež do završetka redovitog školovanja (najdulje do 26 godina)	82	73	155	
Odrasla potpuno radno nesposobna osoba (koja nije umirovljenik)	110	167	277	
Drugi	67	69	136	
Ukupno	**371**	**390**	**761**	**100**

Izvor : Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

Među korisnicima trajne pomoći po obilježju radnog statusa nalazi se 48,75% žena i 51,25% muškaraca. Također se najveći broj njih nalazi u skupini Ostali.

Nositelj prava na stalnu pomoć/pomoć za uzdržavanje je 421 osoba, što čini 55,32% ukupnih korisnika, odnosno to su nositelji prava za 44,68% uzdržavanih osoba. Najveći broj nositelja pomoći ima završeno potpuno osnovnoškolsko obrazovanje (42,51%) te završenu srednju školu (28,74%).

Tablica 14: Broj nositelja stalne pomoći / pomoći za uzdržavanje (samaca ili glava obitelji) prema stupnju obrazovanja, stanje na dan 31.12.2011.

Stupanj obrazovanja	Broj nositelja pomoći	Udio u %
Bez škole	55	13.06
Nepotpuna osnovna škola	58	13.77
Potpuno osnovnoškolsko obrazovanje	179	42.51
Završena srednja škola	121	28.74
Završena viša škola	4	0.95
Završeno visokoškolsko obrazovanje	4	0.95
Ukupno	**421**	**100**

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

28 samohranih roditelja primatelji su stalne pomoći. 270 samaca i 123 obitelji primatelji su stalne pomoći jer ne ostvaruju nikakve prihode.

Duljina ostvarivanja prava nositelja korisnika pomoći utvrđuje se na godišnjoj razini po osnovi prihoda ili stupnja invalidnosti i ovisno o dobi života i stupnju oštećenja. Rok može biti 5 i više godina. Materijalna se prava prema dužini njihovog korištenja najviše koriste u razdoblju od 2 do 5 godina (Tablica 15.).

Tablica 15: Broj nositelja korisnika stalne pomoći / pomoći za uzdržavanje (samaca i obitelji) prema duljini ostvarivanja prava

Duljina ostvarivanja prava	Broj korisnika	Udio u %
Do navršenih 6 mjeseci	11	2.61
Više od 6 mjeseci do 1 godine	34	8.07
Više od 1 do 2 godine	83	19.71
Više od 2 do 5 godina	136	32.30
Više od 5 do 10 godina	89	21.14
Više od 10 godina	68	16.15
Ukupno	**421**	**100**

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula, ožujak 2012.

2.1.5.5. Oblici skrbi u gradu Puli

Korisnici i oblici pomoći socijalnog programa Grada Pule te uvjeti i postupak za ostvarivanje prava određeni Odlukom o socijalnoj skrbi Grada Pule. Na dan 31.12.2011. putem socijalnog programa Grada Pule, pravo na različite oblike socijalne pomoći ostvarilo je 5.523 korisnika. Najzastupljeniji oblik je pomoć umirovljenicima u obliku tromjesečne isplate (12,67%), subvencioniranje troškova roditelja u cijeni predškolskih programa (15,29%) te subvencioniranje troškova školskih marendi (16,31%).

Tablica 16: Broj korisnika po oblicima socijalne pomoći u gradu Puli, stanje na dan 31.12.2011.

	OBLIK SKRBI	Od 1.1. do 31.12.2011.	Udio u %
1	Novorođenačka potpora	518	9,39
2	Pomoć za prehranu djece do 1. Godine	5	0.09
3	Subvencioniranje učešća roditelja u cijeni predškolskih programa	845	15.29
4	Suvbvencioniranje troškova školskih marendi	901	16.31
5	Subvencioniranje troškova produženog boravka u OŠ	165	2.98
6	Nabava školskih udžbenika	32	0.57
7	Subvencioniranje učešća roditelja u cijeni koštanja programa Doma za djecu, mladež i odrasle sa CP i drugim posebnim potrebama	2	0.03
8	Novčane potpore studentima	72	1.3
9	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja – mjesečno	137	2.48
	Jednokratna novčana pomoć za podmirenje troškova stanovanja	517	9.36
10	Pomoć za ogrijev	292	5.28
11	Dodatna novčana pomoć	631	11.42
12	Pomoć u prehrani za nemoćne osobe	41	0.74
13	Subvencioniranje troškova pomoći njege u kući	13	0.23
14	Subvencioniranje vozne karte u javnom gradskom prijevozu	112	2.02
15	Dopunska materijalna zaštita vojnih i civilnih invalida rata, učesnika rata i članova njihovih obitelji	13	0.23
16	Pomoći umirovljenicima (tromjesečna isplata)	700	12.67
17	Troškovi ukopa nezbrinute osobe	9	0.16
18	Socijalnozdravstvene akcije u MO	518	9.37
19	Nepredvidive intervencije u socijali	0	0
	UKUPNO	**5523**	**100**

Izvor: Godišnje izvješće Grada Pule, 31.12.2011.

2.1.6. Zaposlenost

Zaposlenost predstavlja segment aktivnog stanovništva koji su legalnom radnom odnosu (Ugovor o radu na određeno i neodređeno vrijeme) i ostvaruju vrijednost za svoj rad kao materijalnu naknadu (plaću) i ostale materijalne kompenzacije i odgođena plaćanja – obvezno zdravstveno i mirovinsko osiguranje te druge nematerijalne kompenzacije.

U Tablici 17. prikazan je broj zaposlenih u poslovnim subjektima na dan 31.03.2010.

Tablica 17: Grad Pula - zaposlenost u pravnim osobama na dan 31.03.2009. i 31.03.2010.

Djelatnost	31.03.2009.		31.03.2010.	
	Broj zaposlenih	Udio (%)	Broj zaposlenih	**Udio (%)**
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	179	0.73	144	0.63
Rudarstvo i vađenje	43	0.18	35	0.15
Prerađivačka industrija	5,725	23.37	5,280	23.04
Opskrba električnom energijom i plinom	286	1.17	289	1.26
Opskarba vodom, gospodarenje otpadom	522	2.13	502	2.19
Građevinarstvo	1,733	7.07	1,553	6.78
Trgovina	3,760	15.35	3,180	13.88
Prijevoz i skladištenje	1,143	4.67	1,072	4.68
Djelatnost pružanja smještaja i usluživanja hrane	782	3.19	718	3.13
Informacije i komunikacije	646	2.64	588	2.57
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1,036	4.23	959	4.18
Poslovanje nekretninama	118	0.48	116	0.51
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	936	3.82	790	3.45
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	820	3.35	950	4.15
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	1,971	8.04	1,939	8.46
Obrazovanje	1,838	7.50	1,841	8.03
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	2,125	8.67	2,176	9.50
Umjetnost, zabava i rekreacija	601	2.45	564	2.46
Ostale uslužne djelatnosti	237	0.97	220	0.96
Ukupno	**24,501**	**100.00**	**22,916**	**100.00**

Izvor: Izračun autora prema Statističkim izvješćima DZS-a za 2009. i 2010. godinu, Zaposlenost i plaće, str. 72

Najveći broj zaposlenih je u djelatnosti prerađivačke industrije (23,04%) potom trgovini (13,88%) i zdravstvu i socijalnoj skrbi (9,50%).

Zastupljenost zaposlenosti po sektorima je sljedeća (slika 6).

Slika 6: Udio zaposlenih po sektorima u gradu Puli

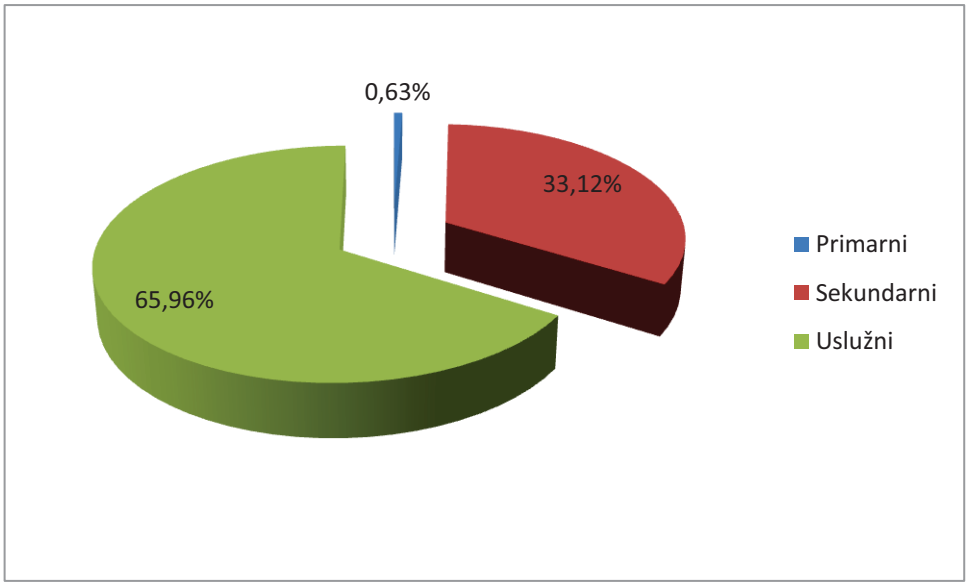

Izvor: Izračun autora

Ukoliko bi analizirali svaki sektor zasebno, najveći udio zaposlenih ima sekundarni sektor s 33,12%, potom tercijarni (28,95%), a najmanje primarni sektor, svega 0,63%.

Analiza zaposlenosti u uslužnom sektoru prikazana je na slici 7.

Slika 7: Udio zaposlenih u uslužnom sektoru

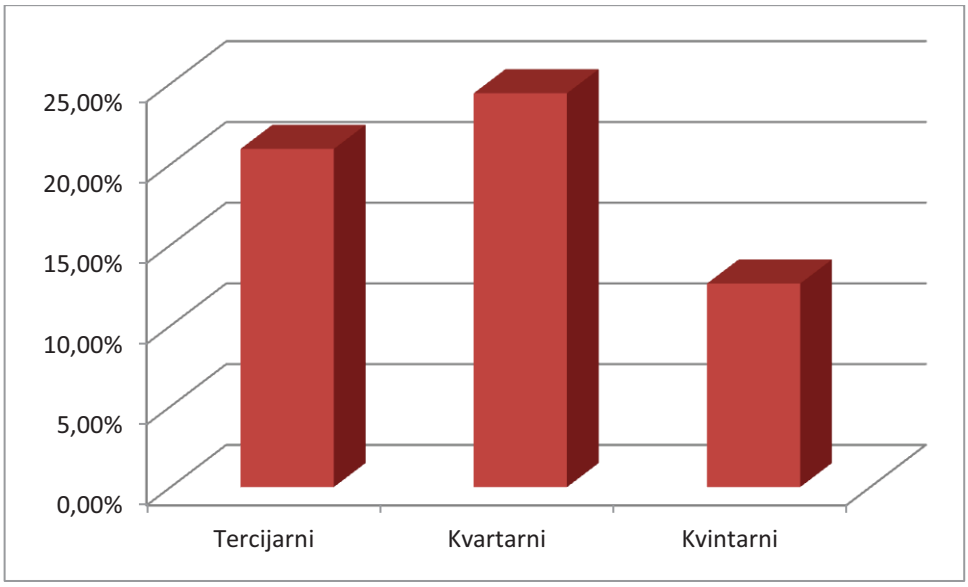

Izvor: Izračun autora

U uslužnom sektoru (tercijarni, kvartarni i kvintarni[5]) zaposleno je 65% radnika. U uslužnom sektoru je najzastupljeniji tercijarni sektor s 28,95% zaposlenih, potom kvartarni s 24,40% te kvintarni s 12,61%.

Među zaposlenima u poslovnom sektoru udio žena je 46,49%. Najveći broj zaposlenih žena radi u trgovini (17,95%). Istovremeno više žena u odnosu na muškarce radi u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi (15,97%) i obrazovanju (13,79%). Udio muškaraca u ovim djelatnostima je 3,90%, odnosno 3,07%. Nasuprot tome više muškaraca radi u prerađivačkoj industriji (33,89%), dok je žena u ovoj djelatnosti 10,46%. (Tablica 18.)

[5] Tercijarni sektor obuhvaća tzv. tradicionalne usluge u koje spadaju trgovina na veliko i malo, djelatnosti pružanja smještaja i usluživanja hrane, prijevoz skladištenje i veze i sl. Kvartarni sektor čine djelatnosti obrazovanja, zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te ostale društvene i osobne uslužne djelanosti koje razvijaju kvalitetu ljudskih resursa. U kvintarni sektor spadaju financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje, stručne, administrativne i tehničke djelatnosti te javna uprava, obrana i obvezno socijalno osiguranje.

Tablica 18: Grad Pula - Struktura zaposlenosti prema spolu u pravnim osobama na dan 31.03.2010. (u %)

Djelatnost	ženski	muški
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	0.55	0.70
Rudarstvo i vađenje	0.06	0.24
Prerađivačka industrija	10.46	33.89
Opskrba električnom energijom i plinom	0.74	1.71
Opskrba vodom, gospodarenje otpadom	1.12	3.11
Građevinarstvo	2.04	10.87
Trgovina	17.95	10.36
Prijevoz i skladištenje	3.31	5.87
Djelatnost pružanja smještaja i usluživanja hrane	4.00	2.38
Informacije i komunikacije	2.19	2.89
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6.32	2.34
Poslovanje nekretninama	0.59	0.43
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3.54	3.37
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.66	4.56
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	9.80	7.31
Obrazovanje	13.79	3.07
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	15.97	3.90
Umjetnost, zabava i rekreacija	2.57	2.37
Ostale uslužne djelatnosti	1.34	0.63
Ukupno u %	**100.00**	**100.00**

Izvor: Izračun autora prema Statističkim izviješćima DZS-a za 2010. godinu

Ova analiza zaposlenosti nije zadovoljavajuća iz razloga što bi se mnogo kvalitetnija analiza zaposlenih po sektorima dobila uvrštavanjem podataka o dobnoj i obrazovnoj strukturi zaposlenih. Međutim, ovim brojem nije obuhvaćen niti ukupan broj zaposlenosti. Statistika ne prati gradove i naselja po navedenim obilježjima, a ona koja tako prati odnosi se na republičku razinu i to ne obrađuje svaku godinu. Za utvrđivanje ukupnog broja zaposlenih u poslovnom sektoru (privatnom i javnom) te zaposlenih u javnim službama, koje sa zakašnjenjem prate statistiku, zatraženi su podaci Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Podaci se odnose na zdravstvene osiguranike na dan 31.12.2011. Tada je zaposlenost po gospodarskim djelatnostima iznosila 22.000 u gospodarskim subjektima čime nisu bili obuhvaćeni privatni poljoprivrednici – poljoprivredni proizvođači i samostalne profesije. Zbrojem

ovih triju veličina broj zaposlenih iznosio je 31.192. Zasigurno da je to dragocjeni pokazatelj jer upućuje na veću stopu aktivnosti, odnosno zaposlenosti.

Pomoću dobne i obrazovne strukture moglo bi se odrediti kvaliteta gospodarske strukture. No, kako se hrvatsko gospodarstvo još uvijek temelji na obrazovnoj strukturi kvalificiranih radnika i radnika srednje stručne spreme, zasigurno to nije gospodarstvo sofisticiranih industrija, ni usluga znanja, kao ni visoko vrijednog intelektualnog kapitala. Još je negativnije što iz grada izlaze visoko obrazovani i stručni specijalisti, a u grad ulaze niže obrazovani (građevina, ugostiteljstvo, trgovina i teži poslovi brodogradnje).

2.1.6.1. Bilanca radne snage

Bilanca radne snage za grad Pulu izračunata je na temelju pokazatelja Državnog zavoda za statistiku, Ureda državne uprave – Matičnog ureda Pula, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područna služba Pula i Zavoda za zdravstveno osiguranje. Podaci su međusobno usklađivani pa su tako rezultati prihvatljivi.

Tablica 19: Bilanca radne snage na dan 31.12.2011.

Red. br.	Kategorije - kontingenti stanovništva	Vrijednosti
1	Ukupan broj stanovnika	65.265
2	Mlado stanovništvo (0-14)	8.089
3	Radni kontingent (15-65)	40.470
4	AKTIVNO STANOVNIŠTVO	35.236
4.1	Zaposleni	31.192
4.2	Nezaposleni	4.044
5	Stanovnici stariji 65 i više	12.974
6	Demografska rezerva	5.943
7	Udjeli	u %
7.1	Udio mladog stanovništva	12.39
7.2	Udio radnog kontingenta	67.73
7.3	Stopa aktivnosti	53.99
7.3.1	Stopa zaposlenosti	47.79
7.3.2	Stopa nezaposlenosti	11.48
7.4.	Udio starog stanovništva	19.80
7.5.	Stopa demografske rezerve	12.85

Izvor: Izračun autora

Zbog nepotpunosti podataka o zaposlenosti od strane DZS-a bilo je potrebno preuzeti i dodatne pokazatelje iz HZZO-a i to za individualne poljoprivrednike i samostalno obavljane profesije.

U svrhu utvrđivanja veličine aktivnog stanovništva bilo je potrebno preuzeti broj nezaposlenih iz baze Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, jer se samo ti nezaposleni smatraju aktivnim tražiteljima zaposlenja. Broj nezaposlenih je ipak veći za 75% (7.085/4.044) prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) koji vodi evidenciju o zdravstvenim osiguranicima po svim osnovama, te je po osnovi nositelja zdravstvenog osiguranja po osnovi nezaposlenosti registrirano 7.085 osoba. Razlog je tomu što zdravstveno osiguranje nije uvjetovano prijavom uredima Zavoda za zapošljavanje. Stoga, je broj nezaposlenih za 3.041 veći, dok registrirana nezaposlenost (4.044) umanjuje sliku stvarnog stanja na tržištu rada. Naime, ovi nezaposleni predstavljaju prikrivene nezaposlene, koje u literaturi, posebno u vrijeme krize možemo nazvati obeshrabrenim, jer ne očekuju podršku i pomoć Zavoda za zapošljavanje. Na taj način ta je brojka nezaposlenih iskazana u veličini radnog kontingenta i na kraju u demografskoj rezervi. Iako bi mogli pomisliti da je to generacija koja se još nalazi u obrazovnim institucijama, radi se o ljudima koji su bez statusa učenika i studenta jer su nezaposleni. Kako se evidencija HZZO-a ne vodi na regionalnoj razini po obrazovanju, zanimanjima, starosti te sa sigurnošću ne možemo definirati obilježja tih nezaposlenih, ali zasigurno je da im ne pripada nikakva materijalna naknada jer bi u tom slučaju bili u evidenciji Zavoda za zapošljavanje. Time je to još značajniji problem jer ti ljudi nisu legalno u sustavu aktivnosti što znači da je to dodatna ponuda rada koja može u dogledno vrijeme iskazati i druge socijalne probleme osim zdravstvenog osiguranja. Iz takvih struktura proizlazi stopa aktivnosti nešto viša od 50%, a opterećena je stopom registrirane nezaposlenosti od 11,48% pa je stopa zaposlenosti svega 47,70%. Ovaj postotak ima zadatak osigurati egzistenciju, osim sebi, i uzdržavanom stanovništvu (52,21%). Važno je istaknuti da broj umirovljenika ulazi u veličinu radnog kontingenta, a time i aktivno stanovništvo s brojem od 3.732 umirovljenika više od broja stanovnika iznad 65 godina života, što znači da je po toj osnovi zdravstveno osigurano 16.706 osoba.

Sve ove činjenice ukazuju već istaknuto o stopi zaposlenosti i zabrinjavajućem udjelu nezaposlenih, koji su u velikom dijelu prikriveni za javnost.

SWOT analiza je analitički okvir za dobivanje relevantnih informacija o sebi i okolini. Ova SWOT analiza integrira segmente neophodne u sveukupnom strateškom istraživanju stanovništva i radne snage za grad Pulu.

Tablica 20: SWOT matrica – stanovništvo i radna snaga

SNAGE	**SLABOSTI**
★ Pozitivni trendovi u kretanju obrazovne strukture stanovništva; ★ Kvalitetni programi socijalne skrbi Grada; ★ Sudjelovanje u projektu POS; ★ Evidencija vlastitog stambenog fonda;	– Nepostojanje baze o ukupnom stambenom fondu u gradu; – Smanjenje ukupnog broja stanovnika; – Dugoročno negativan vitalni indeks; – Negativan prirodni priraštaj; – Smanjenje broja mladih u ukupnom stanovništvu; – Značajan broj umirovljenika radno aktivne dobi; – Velik broj korisnika socijalne pomoći bez radnog statusa;
PRILIKE	**PRIJETNJE**
☑ Značajna unutarnja i vanjska mobilnost; ☑ Izrada baze o stambenom fondu; ☑ Izrada detaljne socijalne slike; ☑ Osmišljavanje vlastitih programa za zapošljavanje teže zapošljivih osoba; ☑ Ublažavanje kriterija za poticajnu stanogradnju za mlade; ☑ Unificiranje informacijsko – statističke baze svih službi Grada;	☒ Nepravovremeni statistički pokazatelji; ☒ Promjena zakona o socijalnoj skrbi; ☒ Porast broja nezaposlenih; ☒ Neusklađenost podataka državne statistike s drugim državnim institucijama; ☒ Velik broj nezaposlenih izvan registra Zavoda za zapošljavanje

2.2. Kvocijent pozicijska analiza

Analiza gospodarske osnove je analiza načina na koji lokalna ekonomija funkcionira. Ta analiza ne pruža rješenja za ekonomske probleme, ali umjesto toga pruža korisne informacije potrebne za donošenje odluka o ekonomskim strategijama.

Analiza gospodarske osnove pomaže odrediti koje gospodarske aktivnosti "donose novac", a gdje je novac "curi". Iako bi stvarni tijek novca u grad Pulu i iz grada Pule najtočnije opisivao ekonomsku osnovu na tom području, podatke ili statistike za ovaj oblik novčanog toka nisu dostupne. Kao takav, potreban je nadomjestak za analizu novčanog toka, a najčešća je zamjena za tu mjeru, mjera zaposlenosti, koja koristi ekonomsku analizu pod nazivom "Kvocijent pozicijska analiza". Ova metoda uspoređuje koncentraciju (ili specijalizaciju) razine zaposlenosti u gradu Puli sa razinom koncentracije zaposlenosti jednog ili više referentnih područja. Drugim riječima, da li grad Pula ima proporcionalno više ili manje zaposlenih u pojedinim djelatnostima od osnovnog područja?

"Benchmarking" zaposlenosti u grad Puli, daje informacije o:

- Mjeri u kojoj se grad Pula bavi proizvodnjom svih roba ili usluga potrebnih za vlastitu potrošnju (na taj se način potencijalno identificira mogućnost zamjene uvoza s lokalno proizvedenim robama i uslugama).
- Moguće je da gospodarstvo grada Pule proizvede roba ili usluga više od količine potrebne za lokalnu potrošnju, što ukazuje na visok stupanj razvoja i usavršavanja (ili koncentracija industrije) koji proizlazi iz roba ili usluga koje troše nerezidenti grada Pule.

Metoda kvocijenta pozicijske analize zahtijeva dodatno tumačenje rezultata, ali to će ukazati na gospodarske sektore koji zaslužuju temeljitije i dubinske analize. Koeficijent pozicije između 0,75 i 1,25 općenito pokazuje da je lokalno gospodarstvo samodostatno u toj industriji. Koeficijent 1,0 ukazat će da postoji isti udio radnih mjesta u industriji grada Pule kao i udio radnih mjesta referentnog područja, u ovom slučaju, to je Republika Hrvatska. Koeficijent pozicije manji od 0,75 obično ukazuje na nedostatak samodostatnosti, koji zahtijeva uvoz robe ili usluga, i ukazuje na to da

postoji nedovoljni lokalni poticaji za zapošljavanje za proizvodnju potrebnih roba ili usluga. Koeficijent pozicije veći od 1,25 obično ukazuje da je u industriji višak lokalno zaposlenih nego što je potrebno za održavanje potrebe grada Pule za robama ili uslugama, te stoga industrija izvozi svoje proizvode ili usluge, a donosi novac u grad Pulu

.

2.2.1. Kvocijent pozicijska analiza po sektorima

Kvocijente pozicijske analize računamo na slijedeći način:

Kvocijent pozicijske analize = (Regionalna zaposlenost u industriji I u godini T / Ukupna regionalna zaposlenost u godini T) / (Nacionalna zaposlenost u industriji I u godini T / Ukupna nacionalna zaposlenost u godini T)

Prema gore navedenoj formuli kvocijent pozicijsku analizu po sektorima za grad Pulu, prikazujemo u slijedećem grafikonu:

Slika 8: Prikaz kvocijenta pozicijske analize po sektorima za grad Pulu

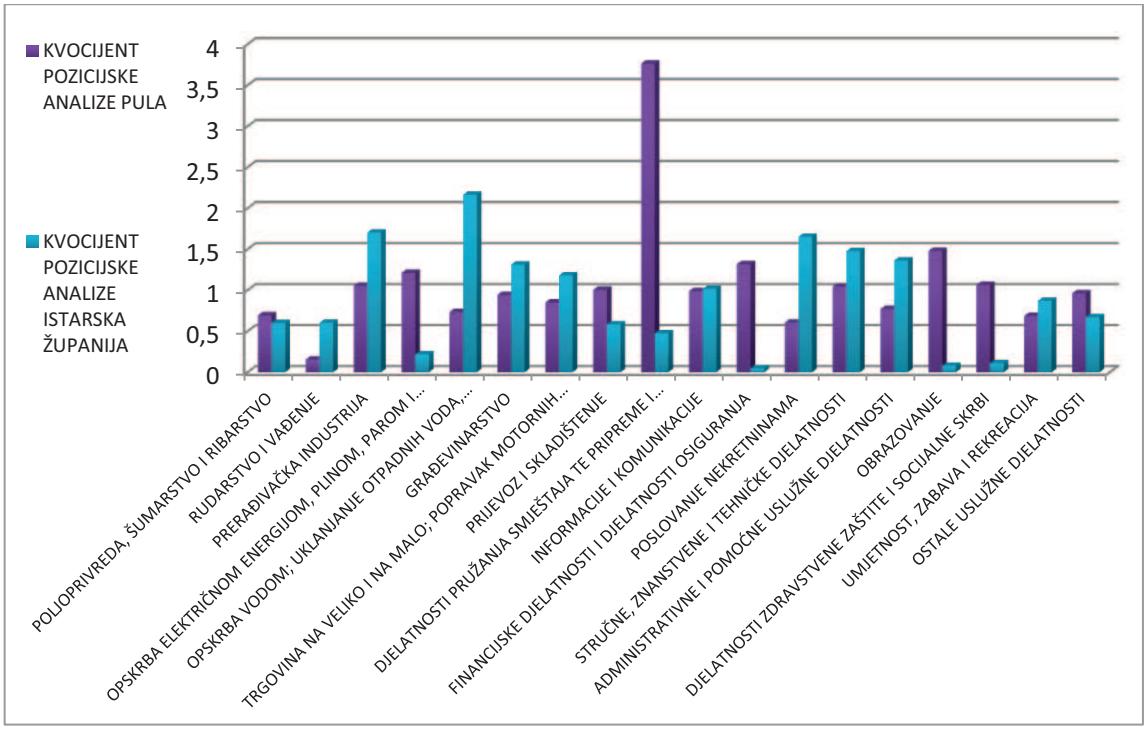

Izvor: FINA, DZS, Obrada HGK ŽK Pula

Iz Slike 8 možemo vidjeti da velika većina sektora za grad Pulu se prema kvocijentu pozicijske analize nalaze unutar granica samodostatnosti. Najmanji koeficijent je u sektoru Rudarstva i vađenja ruda, dok je najveći koeficijent u sektoru djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i usluživanja hrane. Sektori u pozicijskoj analizi Istarske županije koji imaju velik koeficijent su sektor opskrbe vodom i uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, te sektor prerađivačke industrije. Najniži koeficijent se nalazi u sektoru financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja i sektoru obrazovanja.

2.2.2. Analiza udjela (Shift share)

Analiza udjela (Shift share), uspoređuje rast/pad lokalne zaposlenosti u gradu Puli prema sektorima sa rastom/padom zaposlenosti po sektorima na razini Istarske županije. Ova analiza, ako se točno interpretira pruža puno veću deskriptivnu snagu u odnosu na prethodne kvocijent pozicijske analize po sektorima. Analiza udjela omogućuje proučavanje promjena kroz vrijeme nasuprot statističkog pregleda koeficijenata koje nudi kvocijent pozicijska analiza.

Na slijedećoj slici prikazani su zaposleni po sektorima u gradu Puli u 2008. i 2011. godini. Iz Slike 9 vidimo da najveće povećanje u broju zaposlenih odnosno povećanje broja radnih mjesta se dogodilo u sektoru Informacija i komunikacija i to za 152 radna mjesta, dok je najveće smanjenje broja zaposlenih odnosno smanjenje broja radnih mjesta u sektoru prerađivačke industrije i to za 405 radnih mjesta.

Slika 9: Prikaz zaposlenih po sektorima u gradu Puli u 2008. i 2011. godini.

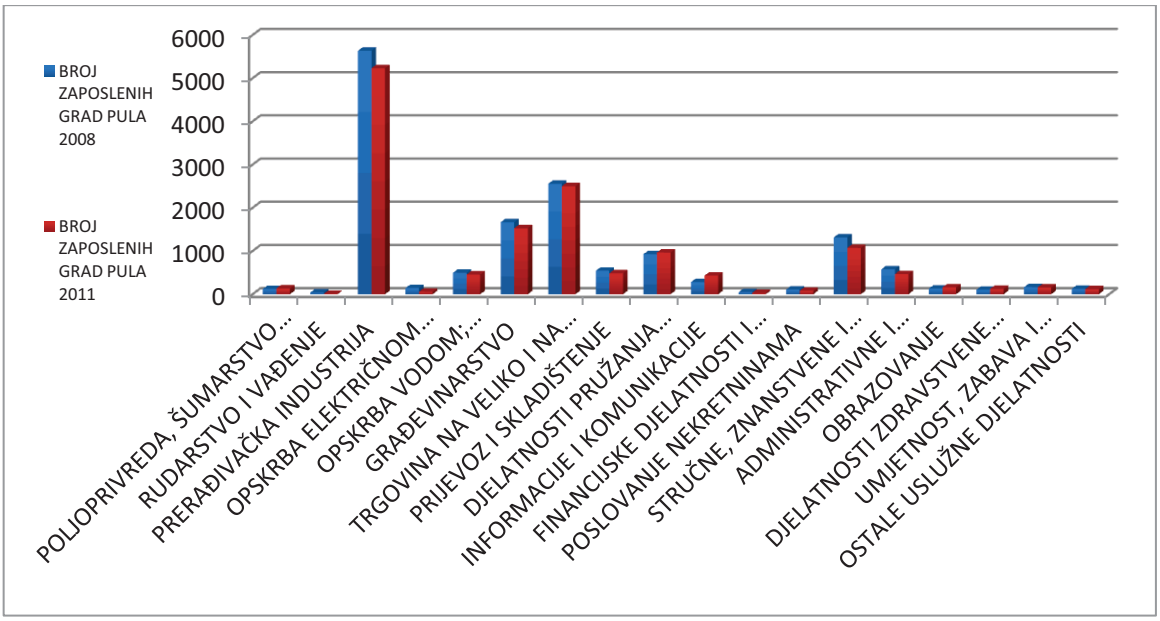

Izvor: FINA, DZS, Obrada HGK ŽK Pula

Tablica 21: Rast ili pad broja zaposlenih u gradu Puli i Istarskoj županiji

Naziv	Rast/Pad - grad Pula	% rasta/ pada - grad Pula	Rast/Pad - Istarska Županija	% rasta/pada - Istarska županija
Poljoprivreda, šu-Marsarstvo i riba-rstvo	13	9.70	-798	-161.87
Rudarstvo i vađenje	-32	-355.56	-264	-177.18
Prerađivačka industrija	-405	-7.74	-7858	-62.05
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	-84	-144.83	-28	-22.95
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	-42	-9.21	958	60.44
Građevinarstvo	-139	-9.10	-1037	-25.09
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	-56	-2.24	-4486	-59.74
Prijevoz i skladištenje	-59	-12.19	-295	-24.02
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	39	4.04	11	1.68
Informacije i komunikacije	152	35.10	-96	-8.60
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-18	-60	-1821	-3139.66
Poslovanje nekretninama	-27	-32.93	-4962	-1434.10
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	-243	-22.67	-105	-4.018
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	-111	-23.82	-244	-15.82
Obrazovanje	27	16.98	-4739	-1729.56
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	20	16.13	-2899	-976.09
Umjetnost, zabava i rekreacija	-6	-3.80	-101	-17.20
Ostale uslužne djelatnosti	-6	-5.08	-2794	-892.65

Prema gore navedenoj tablici možemo vidjeti da najveći pad zaposlenosti u postotku za grad Pulu, odnosi se na sektore Rudarstva i vađenje ruda i Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija. Najveći porast zaposlenosti u postotku u gradu Puli nose sektori Informacija i komunikacija i Obrazovanja. Za razliku od grada Pule u Istarskoj županiji najveći porasti i padovi se dešavaju u različitim sektorima. Tako najveći pad u postotku u Istarskoj županiji bilježi sektor Obrazovanja i sektor Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi. Što se tiče rasta zaposlenosti po sektorima u postotku, u Istarskoj županiji su rasla samo dva sektora i to sektor

Opskrbe vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša i sektor djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

2.2.3. Gospodarstvena bilanca Istarske županije i grada Pule

„Administrativno je Istarska županija podijeljena na 10 gradova i 31 općinu. Upravno sjedište je u Pazinu, dok je grad Pula s 57.765 žitelja gospodarski, financijski, kulturni i znanstveni centar županije.

Prema popisu iz 2011. godine Istarska županija broji 208.440 stanovnika i sudjeluje s 4,6% u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske. Rasprostire na 2.825 četvornih kilometara, što predstavlja 5% nacionalnog teritorija. Zahvaljujući povoljnom zemljopisnom položaju kao najzapadnije hrvatske županije, kvalitetnim prirodnim resursima, gospodarskoj tradiciji, dugogodišnjoj upućenosti na razmjenu sa svijetom, kvalificiranoj radnoj snazi i dostignutoj razini usvojenog znanja, istarsko gospodarstvo danas u usporedbi s Republikom Hrvatskom znatno nadilazi prosječne vrijednosti te s pravom potvrđuje ocjenu ekonomskih stručnjaka po kojima je Istarska županija, uz Grad Zagreb, najrazvijenija regija u Republici Hrvatskoj.“[6]

U 2008. godini je Istarska županija ostvarila bruto domaći proizvod od 2.826 milijuna EUR ili 6% od ukupnog BDP Republike Hrvatske. Mjereno po glavi stanovnika bruto domaći proizvod županije iznosio je 13.195 eura, odnosno bio za 23,5% veći od republičkog prosjeka. Prema tom ključnom indikatoru ekonomske razvijenosti je Istarska županija bila svrstana na drugo mjesto u Republici Hrvatskoj, odmah iza Grada Zagreba.

Prema godišnjim financijskim izvještajima dostavljenim FINA-i za 2010. godinu u Istarskoj županiji je bilo aktivno 8.494 tvrtki koje su zapošljavale 41.567 djelatnika.

U 2010. godini je gospodarstvo Istarske županije ostvarilo ukupan prihod od 29,2 milijarde kn, što u usporedbi s prethodnom godinom znači porast od 5%. Takvo

[6] http://www.hgk.hr/gospodarski-profil-zupanije-7

povećanje poslovnih aktivnosti se nije međutim značajnije odrazilo na financijski rezultat poduzetnika. Dobit je smanjena za 8%, dok su gubici u poslovanju povećani za čak 42%. Insolventnost pravnih osoba, kao najveći problem istarskog gospodarstva, je također porasla za visokih 71%. Gospodarska kriza se odrazila i na tržište rada. Ukupna zaposlenost je opala za 3.300 osoba, odnosno za 4%, dok je brojka zaposlenih prijavljenih na Zavodu za zapošljavanje tijekom 2010. prosječno iznosila 7.949 osoba, odnosno bila viša za 18% nego u prethodnoj godini. Razina investicija u 2010. godini, je ostala na približno prošlogodišnjoj razini, ponajviše zahvaljujući izgradnji istarskog cestovnog ipsilona, kao i turistički promet mjeren ostvarenim noćenjima, gdje Istarska županije sudjeluje s 30,4% u ukupnim noćenjima Republike Hrvatske. Pozitivan trend bilježi jedino vanjskotrgovačka razmjena. Izvoz roba je u 2010. godini porastao za visokih 38% (najviše zahvaljujući brodogradnji), uz istodobno zadržavanje iste veličine uvoza. Iz izvedenih relativnih pokazatelja proizlazi da istarsko gospodarstvo, bez obzira na prisutnost negativnih trendova, još uvijek ima najvišu dobit i najveći izvoz po zaposlenom u Republici Hrvatskoj, najbolju pokrivenost uvoza izvozom, a uz Grad Zagreb i najnižu stopu nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj.

„U strukturi ukupnog prihoda županije prevladava prerađivačka industrija s udjelom od 40,3%, potom slijede trgovina s 19,6%, turizam 10,5%, građevinarstvo 10,3%, te stručne znanstvene i tehničke usluge s 5,2%, itd. Rang ljestvicu djelatnosti prema ostvarenoj neto dobiti uvjerljivo predvode dvije djelatnosti, industrija s 696 milijuna kuna ili 36,7% i stručne znanstvene i tehničke djelatnosti s 618 milijuna kuna ili 32,6%, koje sa značajnim zaostatkom slijede: trgovina s 8,8%, turizam s 6,2%, građevinarstvo 4,5%, itd. Razlozi visoke iskazane dobiti u djelatnosti stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti leže u činjenici da je unutar tih djelatnosti u razredu upravljačkih djelatnosti registrirano nekoliko holdinga kao krovnih organizacija (Adris Grupa d.d., Adria Resorts d.o.o., Rovita d.o.o., Uljanik d.d.) čiji udio u ukupnoj dobiti te djelatnosti iznosi oko 80%. Što se gubitaka u poslovanju tiče oni su najveći u djelatnosti turizma i ugostiteljstva 350 milijuna kuna ili 30% (zbog visokog učešća investicija u izgradnju novih hotelskih kapaciteta), potom u

građevinarstvu 232 milijuna kuna ili 20%, industriji 136 milijuna kuna ili 11,7% i trgovini 103 milijuna kuna ili 8,9%.“[7]

Na Slici 10. prikazan je odnos između investicija u novu dugotrajnu imovinu u gradu Puli i Istarskoj županiji.

Slika 10: Investicije u novu dugotrajnu imovinu

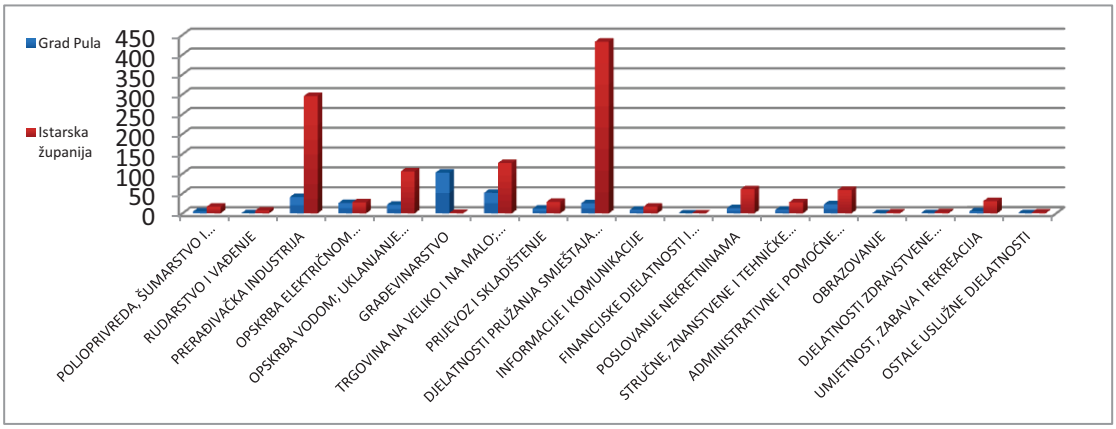

Izvor: FINA, Obrada HGK ŽK Pula

Iz navedenog grafikona možemo vidjeti da najveća ulaganja na razini Istarske županije u novu dugotrajnu imovinu su u sektoru Djelatnosti pružanja smještaja i pripreme hrane, dok je na drugom mjestu prerađivačka industrija i trgovina na veliko i malo. Za razliku od Istarske županije, grad Pula najveće investicije ima u sektoru građevinarstva. Na drugom mjestu se nalazi trgovina na veliko i malo, te onda prerađivačka industrija, pa svi ostali sektori.

2.2.3.1. Vanjskotrgovinska razmjena

Gospodarstvo grada Pule je, u prvom redu zahvaljujući dominantnoj brodogradnji, usmjereno na ekonomsku razmjenu s inozemstvom. U posljednjih deset godina je udio Pule u ukupnom robnom izvozu Istre iznosio prosječno 50%, uz istodoban uvoz koji se prosječno kretao oko trećine ukupnog uvoza Istre. U strukturi izvoza po djelatnostima izrazito dominira prerađivačka industrija, na čelu s brodogradilištem

[7] http://hgk.biznet.hr/hgk/fileovi/22532.pdf, str. 1.

„Uljanik“, zatim slijede proizvodnja cementa, stakla, odjeće, električnih strojeva i ostalih proizvoda. Za istaknuti je da nagli pad izvoza i uvoza u posljednjoj 2009. godini nije odraz realnog smanjenja gospodarskih aktivnosti, već cikličnog kretanja brodogradnje kod koje su brodovi proizvedeni u 2009. carinski evidentirani u narednoj 2010. godini.

Tablica 22: Prikaz vanjskotrgovinske razmjene grada Pule

Godina	Izvoz (tisuće USD)	Lančani indeks	Udio u IŽ %	Uvoz (tisuće USD)	Lančani indeks	Udio u IŽ %
2000	328.922		55,7	172.808		39,2
2001	363,526	111	58,6	132.506	77	30,0
2002	384.570	106	59,1	239.408	181	40,5
2003	392.205	102	52,6	294.652	123	38,0
2004	459.773	117	50.0	288.587	98	30,7
2005	405.863	88	45,7	365.567	127	33,8
2006	449.489	111	43,3	375.999	103	33,2
2007	525.334	117	42,7	465.374	124	32,2
2008	618.246	118	46,0	556.383	120	35,2
2009	295.697	48	31,3	143.895	26	13,0

Izvor: DZS, obrada HGK ŽK Pula

2.2.3.2. Zaposlenost, nezaposlenost i plaće

U gradu Puli je prema poreznim prijavama tijekom 2009. prosječno u pravnim osobama bilo zaposleno 24.028 djelatnika, u obrtu i slobodnim profesijama 1.955, dok je status umirovljenika imalo 15.675 osoba. Prosječno isplaćena neto plaća u pravnim osobama iznosila je 4.128 kn, u obrtu i slobodnim profesijama 3.298 kn, a prosječna mirovina 2.656 kn.

Prema evidenciji HZ za zapošljavanje, Područna služba Pula u gradu Puli je u prosincu 2010. bilo nezaposleno 2.977 osoba ili 32,3% od ukupnog broja nezaposlenih u Istarskoj županiji.

Tablica 23: Gospodarski pokazatelji grada Pule kroz godine

Pokazatelj	2005	2006	2007	2008	2009
Broj trgovačkih društava	1.730	1.883	2.071	2.110	2.171
Broj zaposlenih u trgovačkim društvima	14.430	14.615	15.352	14.985	14.508
Broj zaposlenih u pravnim osobama	22.775	23.274	23.618	24.514	24.028
Ukupan prihod u mil kn	7.062	7.646	7.918	8.628	8.458
Dobit u mil kn	381	359	451	325	304
Gubitak u mil kn	406	165	525	244	240
Investicije u mil kn	730	855	779	650	1.241
Izvoz u mil USD	405	499	525	618	295
Uvoz u mil USD	365	375	465	556	366

Izvor: FINA, Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Porezna uprava

Tablica 24: SWOT matrica – kvocijent pozicijska analiza

SNAGE	**SLABOSTI**
★ Sektori unutar granica samodostatnosti; ★ Pokrivenost širokog spektra djelatnosti; ★ Veliki koeficijent pozicijske analize u sektoru djelatnosti pružanja usluga smještaja, hrane i pića;	– Slaba pokrivenost pojedinih sektora; – Veliki pad zaposlenosti u određenim sektorima; – Nedovoljna ulaganja u industrijske sektore; – Nedostatak kadrova u određenim sektorima;
PRILIKE	**PRIJETNJE**
☑ Porast zaposlenosti u sektoru informacija i komunikacija i obrazovanja; ☑ Mogućnost rasta pojedinih sektora prilikom ulaska u EU; ☑ Neiskorištenost potencijalnih resursa u određenim sektorima;	☒ Mogući “odljev mozgova” ulaskom u EU; ☒ Povećana konkurencija ulaskom u EU; ☒ Utjecaj zajedničke EU politike na određene sektore;

2.3. Analiza poduzetničke baze grada Pule u razdoblju od 2007. do 2011. godine

Poduzetničku bazu grada Pule čine trgovačka društva i obrtnici kao nositelji gospodarskih aktivnosti. Aktivnosti poduzetničke baze predstavljaju ishodište svih ostalih djelatnosti te je stoga razvoj pojedinog okruženja nemoguće elaborirati bez kvalitetne analize trgovačkih društava i obrtnika. U nastavku teksta izvršena je procjena bruto društvenog proizvoda grada Pule te su izloženi nalazi analize poduzetničke baze počevši od njezine strukture prema veličini, djelatnostima pa do analize strukture imovine i izvora imovine te uspješnosti poslovanja, a odgovarajuća pozornost pridana je i insolventnosti kao gorućem problemu hrvatskog gospodarstva u cjelini.

2.3.1. Procjena bruto društvenog proizvoda grada Pule

Analiza gospodarskih pokazatelja grada Pule obuhvatila je razdoblje od 2007. do kraja rujna 2011. godine – razdoblja za koje su dostupni posljednji statistički podaci. Navedeno razdoblje uključivalo je 2007. godinu koja je prethodila razdoblju globalne gospodarske krize čije su implikacije na gospodarstvo Republike Hrvatske, a time i na gospodarstvo grada Pule, najvidljivije iz statističkih pokazatelja za 2009. godinu. Naime, u 2007. godini BDP Republike Hrvatske zabilježio je porast od 5,1%, dok su prve implikacije globalne gospodarske krize vidljive iz kretanja BDP u 2008. kada je isti zabilježio porast od 2,2%. U 2009. godini BDP Republike Hrvatske zabilježio je pad od 6%, a negativan trend nastavljen je i u 2010. godini s padom BDP-a od 1,2%. Prema prvim procjenama Državnog zavoda za statistiku, porast BDP-a u 2011. godini od 0,2% ukazuje na stagnaciju gospodarstva, a realno je očekivati da će oporavak hrvatskog gospodarstva vremenski zaostajati za oporavkom globalne ekonomije.

Tablica 25: Bruto domaći proizvod grada Pule od 2008. do 2010. godine po djelatnostima (u USD)

		2008	2009	2010
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	6.294.144	4.966.396	4.917.920
B	Rudarstvo i vađenje	1.512.001	1.207.110	1.195.328
C	Prerađivačka industrija	201.307.129	182.101.184	180.323.737
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	10.056.566	9.967.281	9.869.992
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	18.354.991	17.313.408	17.144.416
F	Građevinarstvo	60.937.162	53.561.201	53.038.402
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	132.212.193	109.674.577	108.604.069
H	Prijevoz i skladištenje	40.191.100	36.972.059	36.611.183
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	27.497.323	24.763.002	24.521.296
J	Informacije i komunikacije	22.715.180	20.279.450	20.081.507
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	36.428.679	33.074.817	32.751.982
L	Poslovanje nekretninama	4.149.212	4.000.708	3.961.658
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	32.912.397	27.246.200	26.980.256
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	28.833.510	32.764.418	32.444.612
P	Obrazovanje	69.305.913	66.873.901	66.221.160
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	64.629.258	63.493.992	62.874.242
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	74.720.987	75.047.761	74.315.237
S	Ostale uslužne djelatnosti	21.132.853	19.451.717	19.261.854
	Ukupno	**861.524.187**	**790.272.669**	**782.706.401**

2.3.2. Struktura poduzetničke baze grada Pule prema veličini poslovnih subjekata

Poduzetničku bazu grada Pule čini 3.940 subjekata od čega 39% otpada na aktivne obrte, dok ostatak čine trgovačka društva. Aktivni obrti i trgovačka društva na dan 31.12.2011. zapošljavala su ukupno 17.550 djelatnika, pri čemu prosječna neto plaća zaposlenih u trgovačkim društvima iznosila 5.042 kune.[8]

[8] Prema posljednje dostupnim podacima na dan 30.09.2012. u trgovačkim društvima sa sjedištem u gradu Puli zaposleno je 14.738 djelatnika što je porast u odnosu na 2011. godinu za 188 djelatnika. Istovremeno je prosječna plaća zaposlenih u navedenim pravnim osobama pala za 112 kuna na 4.930 kuna.

U razdoblju od 2007. do 30.09.2012. godine poduzetnička baza grada Pule investirala je ukupno 5.880,65 milijuna kuna pri čemu je glavnina investicija učinjena u 2009. i 2010. godini i to ponajviše od strane velikih gospodarskih subjekata, osobito društva Bina – Istra d.d. sa sjedištem u Puli koje je 26.09.2008. godine započelo izgradnju punog profila autoceste od Pule do Kanfanara, a koja je puštena u promet 20.06.2010.

Vanjskotrgovinsku razmjenu poduzetničke baze grada Pule u razdoblju analize karakterizira suficit u čijem generiranju treba prvenstveno istaknuti izvoznu usmjerenost trgovačkih društava iz grupacije Uljanik d.d. Značajni doprinos ostvarenju suficita ostvaruju, također, društva iz tzv. turističkih djelatnosti poput ARENATURIST d. d., ARENATURIST HOTELI d.o.o., SUNČANA STAZA d.o.o. i UNILINE d.o.o. Od ostalih srednje velikih trgovačkih društava – izvoznika sa sjedištem na području grada Pule ističu se ULJANIK PLOVIDBA d.d., Calucem d.o.o., DURAN d.d. i POLA TEXTILE d.o.o.

Tablica 26: Odabrani podaci o poduzetničkoj bazi grada Pule

Pokazatelji	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	30.09. 2012.
Broj subjekata	4.042	4.153	4.077	4.105	4.184	3.940
Udio u županiji (%)	23,74	24,36	23,44	23,76	24,00	-
Broj zaposlenih	19.761	19.483	19.064	18.177	17.550	14.738*
Udio u županiji (%)	23,08	22,14	21,77	22,32	23,00	-
Prosječna plaća	4.229	4.548	4.691	4.674	5.042*	4.930*
Udio u županiji (%)	-	100,18	101,36	100,58	108,00*	-
Ukupne investicije, mil. kn	1,016,14	921,11	1.510,71	1.411,53	345,51**	550,69**
Uvoz, mil. kn**	1.320,39	1.725,25	2,018,01	1,802,89	1.160,11	-
Udio u županiji (%)	-	-	37,02	31,33	22,00	-
Izvoz, mil. kn**	2.089,41	2.368,73	2.782,72	3.024,22	2.420,92	1.828,83
Udio u županiji (%)	-	-	33,66	32,37	34	-
Suficit (Deficit), mil. kn**	769,02	643,49	764,71	1.221,33	1.260,81	-
Udio u županiji (%)	-	-	27,15	34,04	-	-

* Podaci obuhvaćaju samo zaposlene u pravnim osobama koji nakon značajnog pada u 2010. godini u posljednja dva razdoblja analize bilježe blagi porast.
** Bez obrta.
Izvor: Obrada podataka FINA

Podrobnijom analizom poduzetničke baze prema veličini poslovnih subjekata dobiveni su potpuniji uvidi u kretanja relevantnih gospodarskih pokazatelja.

Slikom 11 prikazano je kretanje broja aktivnih obrtnika i malih poduzetnika u razdoblju od 2007. do 30.09.2012. godine. Suprotni trendovi kretanja broja aktivnih obrta i malih poduzetnika, čiji je broj u 2007. bio približno jednak, ukazuju na nepovoljne gospodarske trendove. Broj aktivnih obrta od 2007. godine kontinuirano se smanjuje i to u prosjeku za 88 obrta godišnje, dok s druge strane broj malih poduzetnika bilježi porast za u prosjeku 68 poduzetnika na godišnjoj razini. Iako je najveći porast broja malih poduzetnika zabilježen u 2008. godini u kojoj se učinci globalnih gospodarskih kretanja nisu u potpunosti implicirali na hrvatsko gospodarstvo, iznenađuje daljnji porast broja poduzetnika zaključno s 2011. godinom. Pretpostavlja se da je navedeno povećanje u prvom redu posljedica otvaranja novih društava na koje je prebačeno poslovanje društava čiji su računi blokirati te je stoga navedena kretanja potrebno sagledavati u tom kontekstu. 2012. godinu obilježava daljnji pad broja obrta i malih poduzetnika što dalje ukazuje na produbljivanje krize.

Slika 11: Broj aktivnih obrtnika i malih poduzetnika po godinama

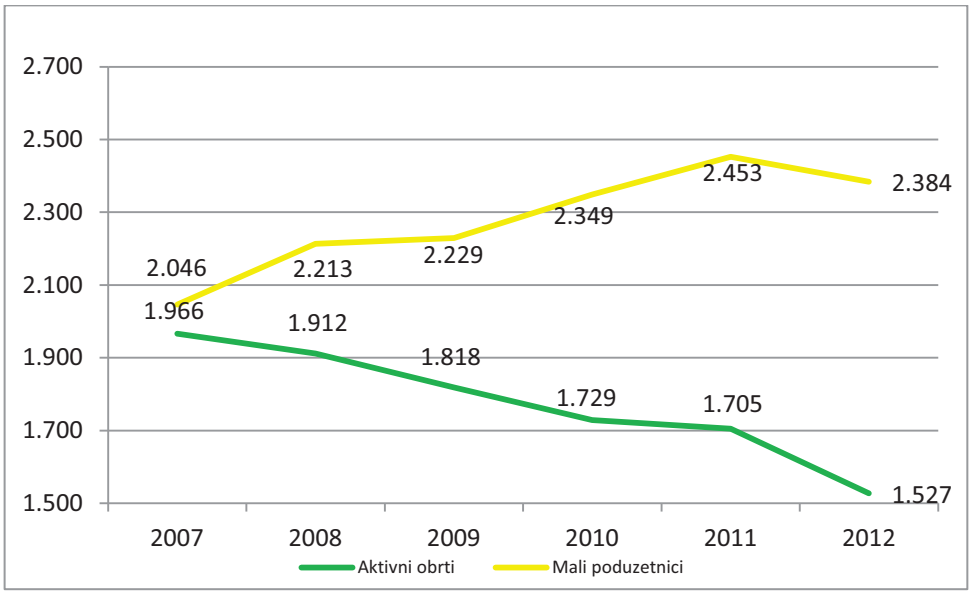

Na području grada Pule sjedište imaju 26 srednje velika i tri velika poduzetnika. Broj srednje velikih poduzetnika varira u rasponu od 22 do 26, dok je broj velikih

poduzetnika u opadanju te su od njih šest u 2007. godini u 2011. ostala svega tri velika poduzetnika (slika 12). Razlog takvom smanjenju jest činjenica da je smanjenjem obujma poslovanja jednog poduzetnika iz skupine financijskih djelatnosti isti svrstan u skupinu malih, dok je jedan iz djelatnosti prerađivačke industrije zadovoljio kriterije svrstavanja u skupinu srednje velikih poduzetnika. Na smanjenje broja velikih subjekata utjecala je također i promjena sjedišta jednog velikog poduzetnika do koje je došlo u 2011. godini.

Skupinu srednje velikih poduzetnika sa sjedištem na području grada Pule čine slijedeća trgovačka društva: ARENATURIST HOTELI d.o.o., CESTA d.o.o., Calucem d.o.o., DURAN d.d., GLAS ISTRE d.o.o. - u stečaju, ISTRA d.d., MICHELE d.o.o., NAMJEŠTAJ MIMA d.o.o., PITTARELLO EAST d.o.o., PLINARA, d.o.o., POLA TEXTILE d.o.o., PULA HERCULANEA d.o.o., PULAPROMET d.o.o., PULJANKA-BRIONKA d.o.o., SUNČANA STAZA d.o.o., TEHNOMONT - BRODOGRADILIŠTE PULA d.o.o., ULJANIK PLOVIDBA d.d., ULJANIK STANDARD, d.o.o., ULJANIK Strojogradnja, d.d., ULJANIK TESU, d.d., UNILINE d.o.o. i VODOVOD d.o.o., Skupinu velikih trgovačkih društava čine: ARENATURIST d. d., PULJANKA d. d. i ULJANIK BRODOGRADILIŠTE d. d.

Slika 12: Broj velikih i srednje velikih poduzetnika po godinama

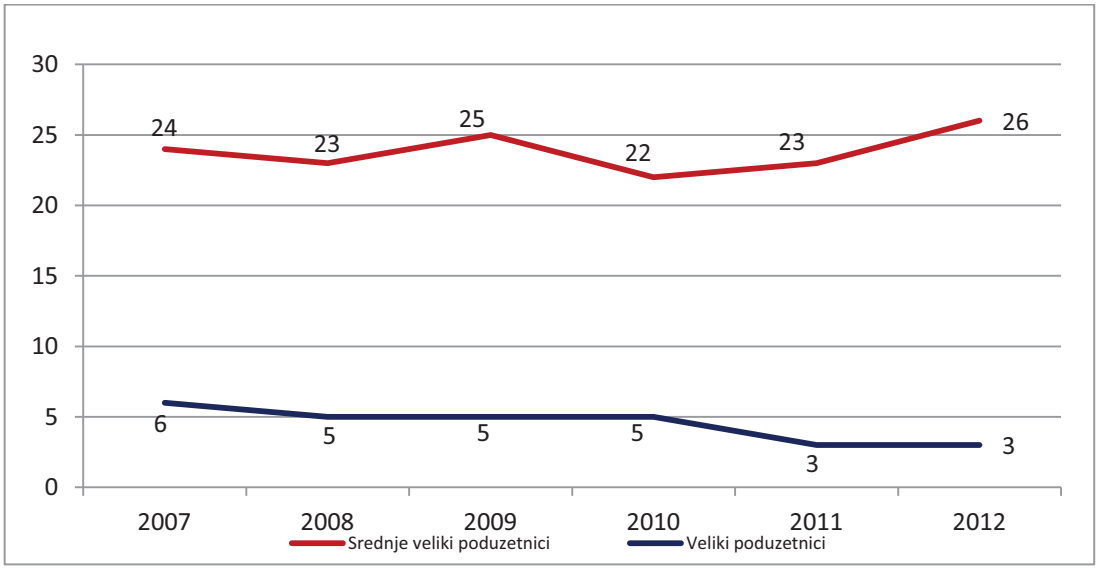

Naredno područje analize odnosi se na broj zaposlenih promatran prema veličini poslovnih subjekata (slika 13). Najveći je broj zaposlenih u malim poduzetnicima nakon čega slijede srednji poduzetnici, aktivni obrti te veliki poduzetnici. Aktivni obrti zapošljavaju u prosjeku 2,04 djelatnika, mali poduzetnici 3,31 djelatnika, dok srednje veliki, odnosno veliki poduzetnici zapošljavaju u prosjeku 145,85, odnosno 1.022,34 djelatnika. Važno je napomenuti da jedan veliki poduzetnik zapošljava oko 2.000 djelatnika, dok svaki od preostala dva velika poduzetnika zapošljava između 450 i 500 osoba.

Usporedbom kretanja broja zaposlenih s brojem malih poduzetnika, mogu se uočiti različiti trendovi. Naime, broj malih poduzetnika u kontinuiranom je porastu do kraja 2011. godine, dok s druge strane broj zaposlenih u ovoj skupini poduzetnika bilježi blagi negativni trend sa značajnijim padom u 2009. godini da bi godinu kasnije broj zaposlenih ponovno bio povećan. Navedeno samo potvrđuje prethodnu tvrdnju da kretanje broja malih poduzetnika nije rezultat povećanih gospodarskih aktivnosti, nego, naprotiv, smanjenja istih, odnosno problema u poslovanju koje iz smanjenja gospodarskih aktivnosti proizlaze. Trendovi kretanja broja aktivnih obrta i broja zaposlenih jasno ukazuju na učinke pada razine gospodarskih aktivnosti. Statistički podaci ukazuju da je upravo ova skupina poslovnih subjekata najviše pogođena gospodarskom krizom te je u promatranom razdoblju broj aktivnih obrta smanjen za 261, dok je broj zaposlenih smanjen za 1.262, odnosno za 28,64% u odnosu na 2007. godinu. Broj zaposlenih u srednje velikim poslovnim subjektima blago je povećan u odnosu na prvu godinu analize, ali su tijekom razdoblja zabilježene značajne varijacije. Veliki poduzetnici su u razdoblju od 2007. do 30.09.2012. godine zabilježili pad broja zaposlenih koji je posljedica ponajprije kretanja, odnosno smanjenja broja poduzetnika koji spadaju u ovu skupinu.

Slika 13: Kretanje prosječnog broja zaposlenih u poslovnim subjektima po godinama

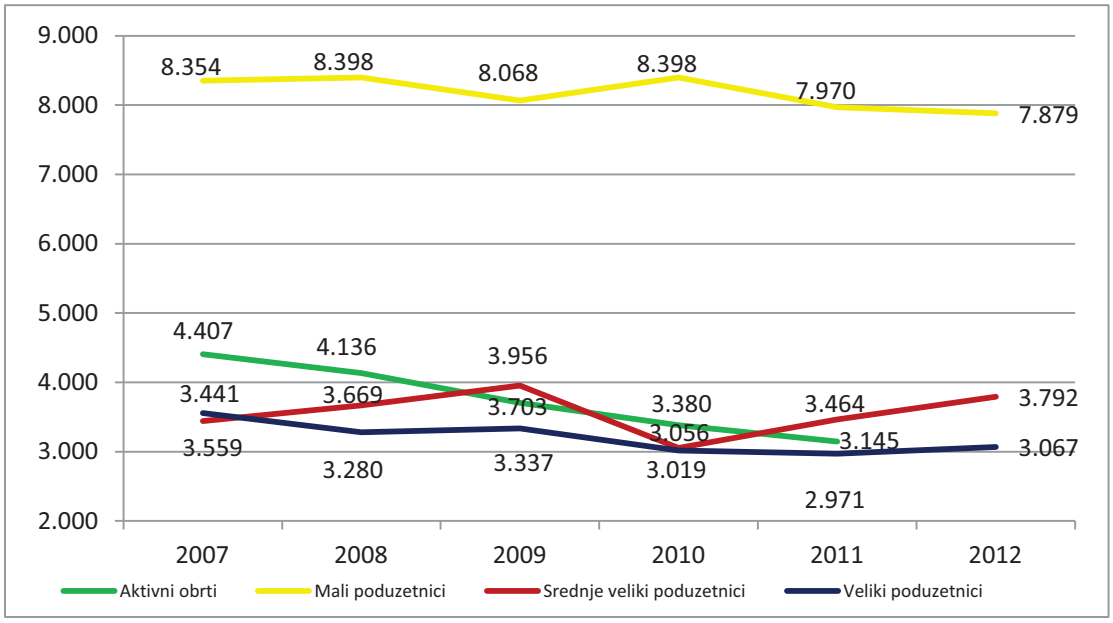

Kretanje prosječnih plaća isplaćenih kod poduzetnika tijekom razdoblja analize prikazano je Slikom 14. U razdoblju od 2007. do 2010. godine prosječne isplaćene plaće imaju pozitivan trend kod svih skupina poduzetnika. Najmanji porast u tom je razdoblju zabilježen u 2009. godini uz izuzetak srednje velikih poduzetnika. Srednje veliki poduzetnici su u 2010. godini, za razliku od malih i velikih poduzetnika, zabilježili pad prosječnih plaća da bi u 2011. i 2012. godini prosječne plaće ove skupine ponovno porasle. Posljednju godinu analize karakterizira pad plaća u skupini velikih te osobito u skupini malih poduzetnika kod kojih je smanjenje plaća izraženije.

Slika 14: Kretanje prosječnih plaća u poduzetnicima po godinama

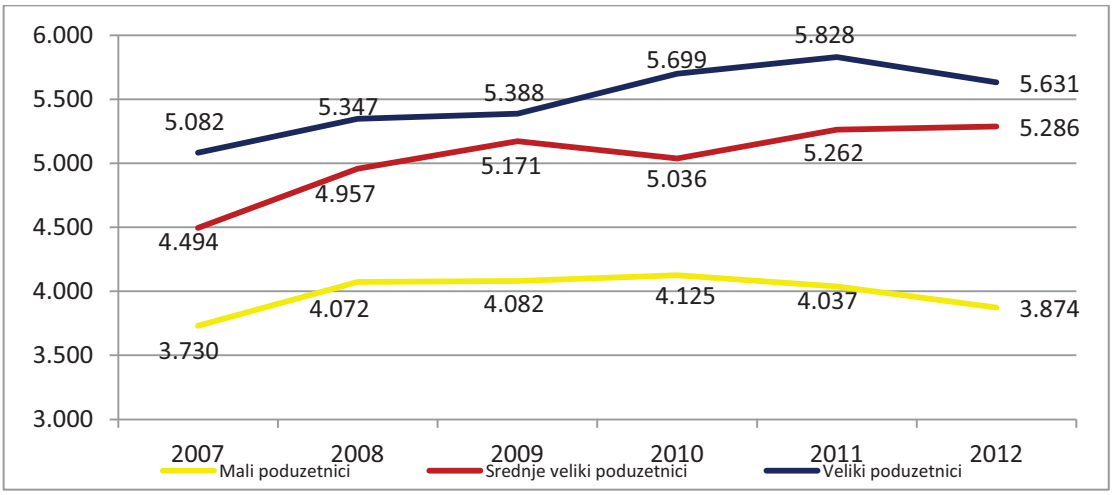

Vanjskotrgovinsku razmjenu poduzetnika sa sjedištem na području grada Pule obilježava visoka razina suficita. Slikom 15 prikazano je kretanje uvoza, izvoza, suficita, odnosno deficita u razdoblju od 2007. do 2011. godine strukturirano prema veličini poduzetnika. Veliki poduzetnici ostvaruju najveći obujam vanjskotrgovinske razmjene i najveće suficite te kroz tri godine analize bilježe porast uvoza, izvoza i suficita, da bi u 2011. godini zabilježili značajno smanjenje vanjskotrgovinske razmjene. Pozitivnu vanjskotrgovinsku bilancu ostvaruju i srednje veliki poduzetnici. U razdoblju od 2007. do 2009. godine isti ostvaruju značajan porast suficita koji je u 2010. smanjen. Unatoč smanjenju obujma vanjskotrgovinske razmjene ove skupine poduzetnika u 2009. i 2010. godini, isti i dalje ostvaruju visoke suficite koji nadmašuju vrijednost uvoza. U 2011. godini vrijednost vanjskotrgovinske razmjene srednje velikih poduzetnika bilježi porast uz značajan rast suficita.

Mali poduzetnici sa sjedištem na području grada Pule ostvaruju negativan saldo vanjskotrgovinske bilance kroz prve četiri promatrane godine, dok u posljednjoj godini analize po prvi puta ostvaruju suficit. Najizraženiji deficit vanjskotrgovinske bilance ostvaren je u 2009. godini u kojoj su se učinci globalne gospodarske krize u potpunosti prelili i na hrvatsko gospodarstvo. Iste godine uvoz je smanjen za 7,47%, dok je izvoz pao za 39,07% na godišnjoj razini. 2010. godina donijela je oporavak uvoza, koji je približno jednak uvozu iz 2008., a ostvaren je i značajan oporavak izvoza. Ipak, izvoz nije dosegnuo razinu iz 2008. godine te je i dalje prisutan deficit.

Slika 15: Kretanje vanjskotrgovinske razmjene tijekom razdoblja analize

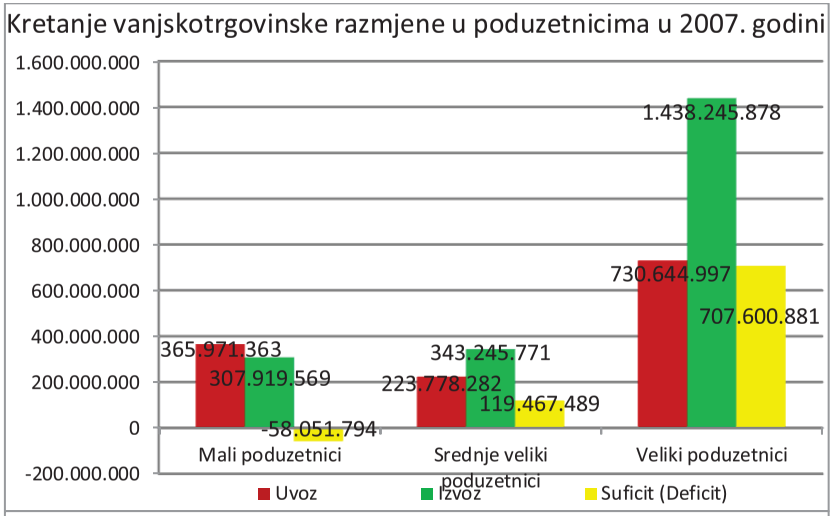

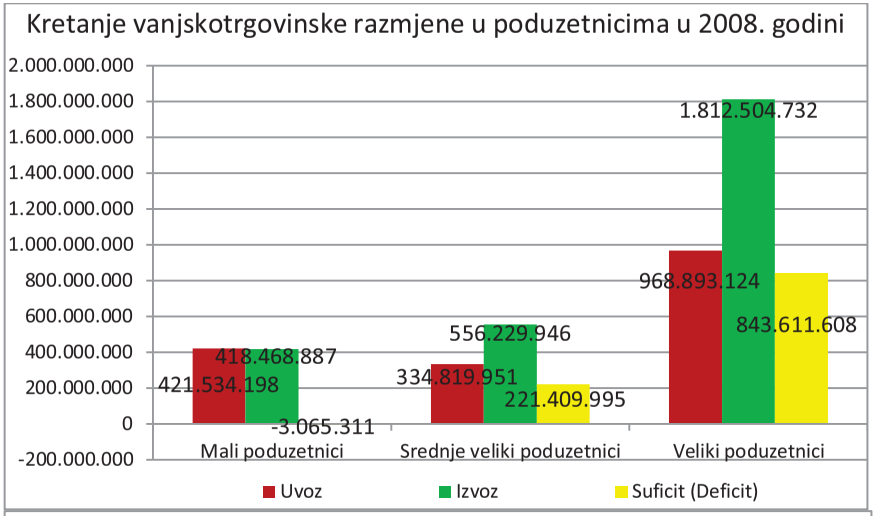

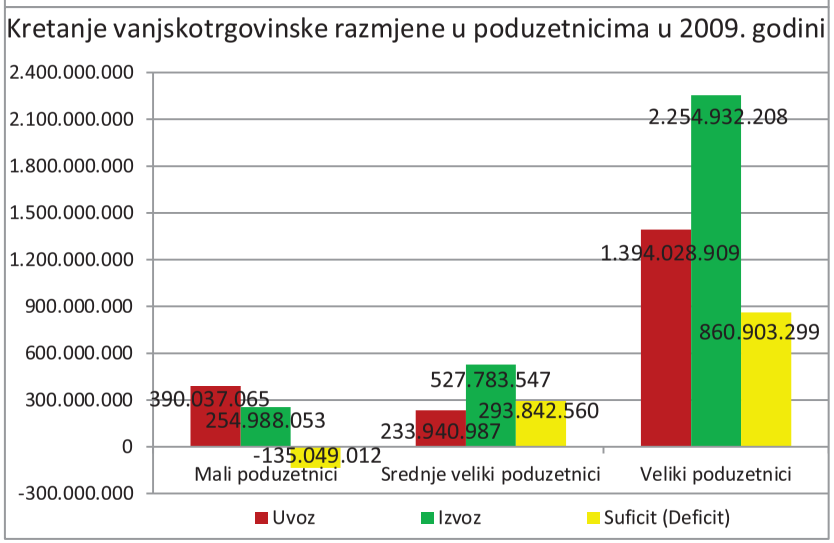

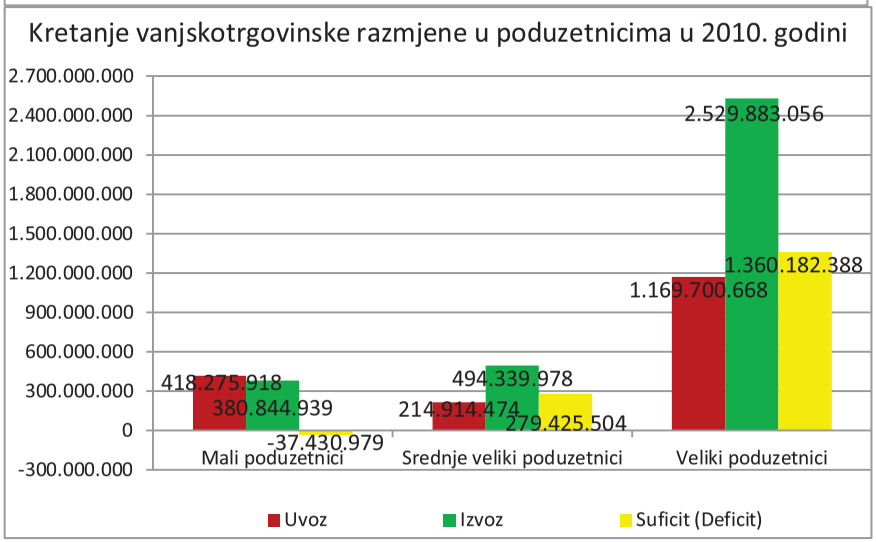

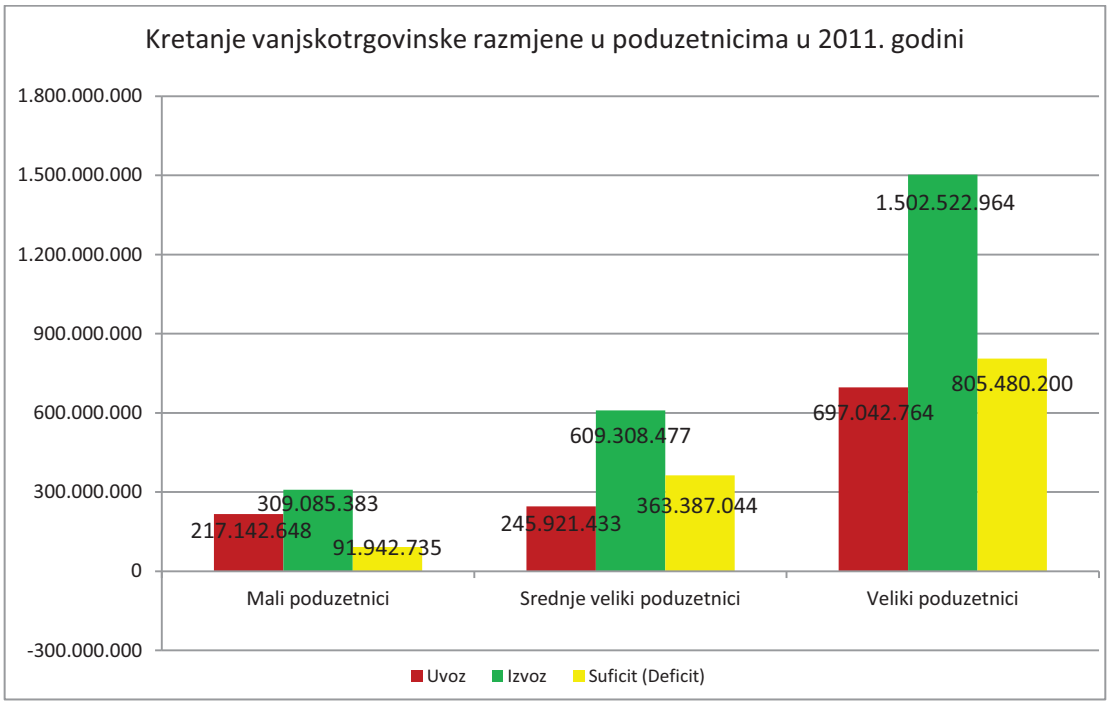

Investicije kao ulaganja u imovinu na osnovi koje se očekuju ostvarenja budućih ekonomskih koristi generator su rasta i razvoja gospodarstva. Slika 16 prikazuje kretanje investicija u razdoblju od 2007. do 2011. godine prema skupinama subjekata. Najveći iznos investicija u tom razdoblju ostvaren je od strane velikih poduzetnika (44,39% ili 2.610,49 mil. kn), nakon čega slijede mali poduzetnici (25,95% ili 1.525,95 mil. kn), fizičke osobe[9] (16,01% ili 941,66 mil. kn) te naposljetku srednje veliki poduzetnici (13,65% ili 802,56 mil. kn). Najveći iznos investicija poduzet je u 2009. i 2010. godini što je ponajviše posljedica ulaganja od strane jednog velikog poslovnog subjekta u izgradnju autoceste[10].

[9] Pod fizičkim osobama podrazumijevaju se obrtnici, poljoprivrednici, samostalna zanimanja i pojedinci. Budući za obrtnike nisu bili dostupni podaci o poduzetim investicijama, izvršena je projekcija na temelju dostupnih podataka iz Državnog zavoda za statistiku, a u okviru kojeg se prikupljaju zbirni podaci o investicijama navedenih subjekata. U trenutku izrade dokumenta nisu bili raspoloživi podaci o investicijama fizičkih osoba za 2011. godinu.
[10] Na investicije poduzete od strane navedenog velikog subjekta otpada trećina svih investicija poduzetnih u promatranom razdoblju.

Slika 16: Kretanje investicija u poslovnim subjektima i fizičkim osobama po godinama

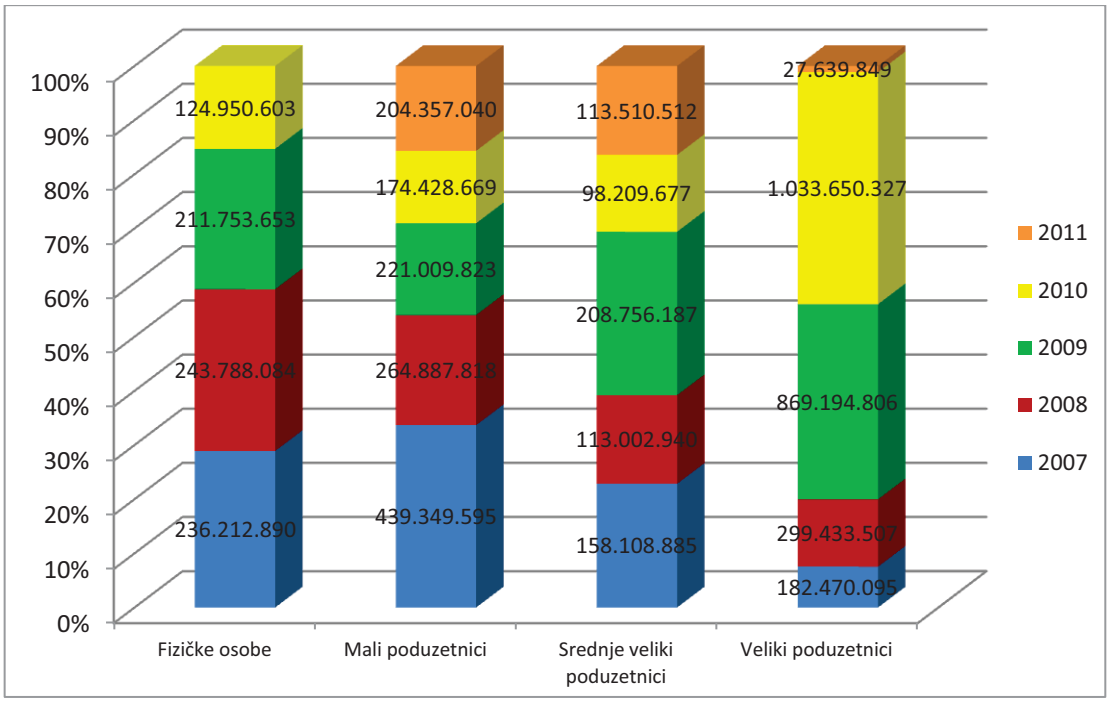

2.3.3. Struktura poduzetničke baze Grada Pule prema djelatnostima poslovnih subjekata

Nakon analize strateških skupina poslovnih subjekata prema njihovoj veličini, neophodno je utvrditi djelatnosti od strateškog značaja, odnosno one djelatnosti u kojima je zaposlen najveći broj djelatnika i u kojima se ostvaruju najveći prihodi. Analiza strukture poduzetničke baze prema djelatnostima poslovnih subjekata zahtijevala je zaseban pristup podacima iz 2007. godine u odnosu na ostale podatke. Razlog leži u činjenici što je 2007. godine usvojena nova nacionalna klasifikacija djelatnosti koja je u primjeni od 2008. godine te su stoga podaci u određenim segmentima neusporedivi.

Uslužna usmjerenost gospodarstva grada Pule ogleda se iz tablica 27 i 28. Najveći broj poslovnih subjekata u 2007. godini obavljao je tercijarne djelatnosti i to osobito djelatnosti trgovine i popravaka, djelatnosti poslovanja nekretninama, iznajmljivanja i poslovne usluge te ostale uslužne djelatnosti. Slijede sekundarne djelatnosti u kojima prednjači građevinarstvo te prerađivačka industrija. Sukladno očekivanjima, najmanji

broj poslovnih subjekata obavlja primarne djelatnosti, odnosno djelatnosti ribarstva te poljoprivrede, lova i šumarstva.

Tablica 27: Broj poslovnih subjekata u 2007. godini prema djelatnostima

Šifra	Djelatnost	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKUPNO
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	42	0	0	42
B	Ribarstvo	121	0	0	121
C	Rudarstvo i vađenje	5	0	0	5
D	Prerađivačka industrija	387	6	2	395
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	0	2	0	2
F	Građevinarstvo	479	3	2	484
G	Trgovina; popravak mot. voz. i predmeta za kućanstvo	954	5	1	960
H	Hoteli i restorani	351	3	1	355
I	Prijevoz, skladištenje i veze	206	2	0	208
J	Financijsko posredovanje	11	0	0	11
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	702	2	0	704
L	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	3	0	0	3
M	Obrazovanje	28	0	0	28
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	11	0	0	11
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	707	1	0	708
	Ukupno	**4.007**	**24**	**6**	**4.037**

Izvor: FINA, Obrada HGK ŽK Pula

U tercijarnim djelatnostima u 2007. godini bio je zaposlen, također i najveći broj djelatnika, odnosno njih 54,48%. Sekundarne djelatnosti zapošljavale su 42,42% djelatnika, dok je najmanji broj zaposlenih zabilježen u primarnim djelatnostima, njih 613 ili 3,10%

Tablica 28: Broj zaposlenih u poslovnim subjektima u 2007. godini prema djelatnostima

Šifra	Djelatnost	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKUPNO
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	248	0	0	248
B	Ribarstvo	305	0	0	305
C	Rudarstvo i vađenje	60	0	0	60
D	Prerađivačka industrija	2.318	1.264	2.384	5.966
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	0	261	0	261
F	Građevinarstvo	1.493	315	347	2.155
G	Trgovina; popravak mot. voz. i predmeta za kućanstvo	2.823	518	377	3.718
H	Hoteli i restorani	966	173	451	1.590
I	Prijevoz, skladištenje i veze	663	238	0	901
J	Financijsko posredovanje	57	0	0	57
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	1.879	427	0	2.306
L	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	12	0	0	12
M	Obrazovanje	106	0	0	106
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	115	0	0	115
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	1.713	245	0	1.958
	Ukupno	**12.758**	**3.441**	**3.559**	**19.758**

Izvor: FINA, Obrada HGK ŽK Pula

Struktura poduzetničke baze prema djelatnostima nije značajnije izmijenjena u razdoblju od 2008. do 2011. godine (tablica 29)[11]. Glavnina promjena u kretanju broja subjekata dogodila se u skupini malih poslovnih subjekata, odnosno skupini aktivnih obrta i malih poduzetnika. U toj skupini smanjenje broja aktivnih obrta nadoknađeno je povećanjem broja malih poduzetnika. Broj zaposlenih po djelatnostima u razdoblju od 2008. do 2011. godine (tablica 30) naglašava nepovoljne trendove u zaposlenosti koji su najistaknutiji u skupini malih poslovnih subjekata. Najznačajnije smanjenje zaposlenosti zabilježeno je u sekundarnim djelatnostima, osobito prerađivačkoj industriji, dok su krizu u pogledu broja zaposlenih najmanje osjetile primarne djelatnosti.

[11] Između podataka o ukupnom broju poslovnih subjekata i ukupnom broju zaposlenih u tablici 26 i podataka o ukupnom broju poslovnih subjekata i ukupnom broju zaposlenih strukturiranih prema djelatnostima u tablicama 29 i 30 postoje određene razlike. Nismo bili u mogućnosti uvjeriti se u razlog navedenih razlika, budući su oba izvora informacija službena. Unatoč navedenim razlikama u ukupnom broju, smatramo da su podaci o strukturi poslovnih subjekata i zaposlenih prema djelatnostima mjerodavni za analizu i ne utječu značajnije na izvedene zaključke.

Tablica 29: Broj poslovnih subjekata u razdoblju od 2008. – 2011. godine prema djelatnostima

Djelatnost	2008.				2009.				2010.				2011.			
	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKU-PNO	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKU-PNO	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKU-PNO	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKU-PNO
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	159	0	0	**159**	153	0	0	**153**	159	0	0	**159**	179	0	0	**179**
B - Rudarstvo i vađenje	3	0	0	**3**	3	0	0	**3**	4	0	0	**4**	2	0	0	**2**
C - Prerađivačka industrija	358	6	2	**366**	347	7	2	**356**	351	7	2	**360**	347	8	1	**356**
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	4	1	0	**5**	3	1	0	**4**	3	1	0	**4**	3	1	0	**4**
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	5	2	0	**7**	4	2	0	**6**	5	2	0	**7**	4	2	0	**6**
F - Građevinarstvo	605	4	1	**610**	618	2	1	**621**	586	1	1	**588**	613	1	0	**614**
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	867	4	1	**872**	858	4	1	**863**	846	4	1	**851**	892	4	1	**897**
H - Prijevoz i skladištenje	165	2	0	**167**	155	3	0	**158**	148	2	0	**150**	148	2	0	**150**
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	361	3	1	**365**	351	3	1	**355**	345	3	1	**349**	366	3	1	**370**
J - Informacije i komunikacije	71	0	0	**71**	79	0	0	**79**	90	0	0	**90**	94	0	0	**94**
K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11	0	0	**11**	8	0	0	**8**	8	0	0	**8**	11	0	0	**11**
L - Poslovanje nekretninama	199	0	0	**199**	187	0	0	**187**	204	0	0	**204**	235	0	0	**235**
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	587	1	0	**588**	590	2	0	**592**	579	1	0	**580**	621	1	0	**622**
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	106	0	0	**106**	111	1	0	**112**	134	1	0	**135**	138	1	0	**139**
P - Obrazovanje	31	0	0	**31**	37	0	0	**37**	38	0	0	**38**	36	0	0	**36**
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	9	0	0	**9**	10	0	0	**10**	11	0	0	**11**	16	0	0	**16**

R - Umjetnost, zabava i rekreacija	28	0	0	**28**	30	0	0	**30**	29	0	0	**29**	35	0	0	**35**
S - Ostale uslužne djelatnosti	425	0	0	**425**	415	0	0	**415**	405	0	0	**405**	412	0	0	**412**
Ukupno	**3.994**	**23**	**5**	**4.022**	**3.959**	**25**	**5**	**3.989**	**3.945**	**22**	**5**	**3.972**	**4.152**	**23**	**3**	**4.178**

Izvor: FINA, Obrada HGK ŽK Pula

Tablica 30: Broj zaposlenih u poslovnim subjektima u razdoblju od 2008. – 2011. godine prema djelatnostima

Djelatnost	2008.				2009.				2010.				2011.			
	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKU-PNO	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKU-PNO	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKU-PNO	Mali	Srednje veliki	Veliki	UKU-PNO
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	417	0	0	**417**	389	0	0	**389**	384	0	0	**384**	425	0	**0**	**425**
B - Rudarstvo i vađenje	43	0	0	**43**	36	0	0	**36**	11	0	0	**11**	5	0	**0**	**5**
C - Prerađivačka industrija	2.288	1.291	2.369	**5.948**	1.898	1.334	2.393	**5.625**	1.886	1.236	2.351	**5.473**	1726	1.478	1.983	**5187**
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	88	54	0	**142**	2	56	0	**58**	0	58	0	**58**	0	60	**0**	**60**
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	58	440	0	**498**	14	429	0	**443**	36	420	0	**456**	29	411	**0**	**440**
F - Građevinarstvo	1.473	617	10	**2.100**	1.366	549	9	**1.924**	1.473	364	10	**1.847**	1430	352	**0**	**1782**
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	2.455	489	434	**3.378**	2.189	452	446	**3.087**	2.309	426	461	**3.196**	2205	668	475	**3348**
H - Prijevoz i skladištenje	550	240	0	**790**	487	408	0	**895**	523	155	0	**678**	553	146	0	**699**
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	856	173	450	**1.479**	802	175	488	**1.465**	747	176	512	**1.435**	845	174	513	**1532**
J - Informacije i komunikacije	281	0	0	**281**	277	0	0	**277**	433	0	0	**433**	481	0	**0**	**481**
K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	48	0	0	**48**	47	0	0	**47**	30	0	0	**30**	40	0	**0**	**40**
L - Poslovanje nekretninama	185	0	0	**185**	180	0	0	**180**	152	0	0	**152**	186	0	**0**	**186**
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1.491	402	0	**1.893**	1.488	433	0	**1.921**	1.343	169	0	**1.512**	1424	58	**0**	**1482**
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	577	0	0	**577**	484	86	0	**570**	360	106	0	**466**	540	117	**0**	**657**
P - Obrazovanje	132	0	0	**132**	165	0	0	**165**	159	0	0	**159**	134	**0**	**0**	**134**
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	104	0	0	**104**	109	0	0	**109**	124	0	0	**124**	133	**0**	**0**	**133**

R - Umjetnost, zabava i rekreacija	164	0	0	**164**	152	0	0	**152**	158	0	0	**158**	145	**0**	**0**	**145**
S - Ostale uslužne djelatnosti	944	0	0	**944**	868	0	0	**868**	816	0	0	**816**	810	**0**	**0**	**810**
Ukupno	**12.152**	**3.706**	**3.263**	**19.121**	**10.953**	**3.922**	**3.336**	**18.211**	**10.944**	**3.110**	**3.334**	**17.388**	**11.111**	**3.464**	**2.971**	**17.546**

Izvor: FINA, Obrada HGK ŽK Pula

Tablicom 31 prikazani su financijski pokazatelji poslovanja poduzetnika prema djelatnostima za 2007. godinu. Najveći udio u ukupnim prihodima ostvarili su poduzetnici koji obavljaju sekundarne djelatnosti i to osobito oni iz prerađivačke industrije i građevinarstva (49,55%). Poduzetnici iz tercijarnih djelatnosti ostvarili su 48,82% ukupnih prihoda pri čemu glavnina istog otpada na djelatnosti trgovine i popravaka te poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge.

Promatramo li rezultate poslovanja situacija je bitno drugačija. Naime, poduzetnici koji obavljaju tercijarne djelatnosti bitno su uspješniji u odnosu na poduzetnike iz ostalih skupina djelatnosti. Isti su u 2007. godini ostvarili 76,13% ukupne neto dobiti i svega 11,93% neto gubitaka svih poduzetnika te su kumulativno poslovali s pozitivnim rezultatom poslovanja. Pozitivan rezultat poslovanja ostvarili su također i poduzetnici koji obavljaju primarne djelatnosti, dok su poduzetnici iz skupine sekundarnih djelatnosti generirali glavninu gubitaka svih poduzetnika i shodno tome u kumulativu poslovali s negativnim rezultatom poslovanja.

Najveći dio investicija otpada na poduzetnike iz tercijarnih djelatnosti (59,57%), dok na poduzetnike koji obavljaju sekundarne i primarne djelatnosti otpada 38,62, odnosno 1,81% ukupnih investicija.

U razdoblju od 2008. do 2010. godine udio ukupnih prihoda poduzetnika koji obavljaju sekundarne djelatnosti u ukupnim prihodima svih poduzetnika bilježio je uzlazni trend te je s 56,54% porastao na 66,39% (tablica 31). Udio ukupnih prihoda poduzetnika iz skupine primarnih djelatnosti bio je relativno stabilan te se kretao u rasponu od 0,86% do 0,95%, dok je udio ukupnih prihoda poduzetnika iz tercijarnih djelatnosti opao s 42,59% na 32,75% što je prvenstveno posljedica porasta ukupnih prihoda ostvarenih od strane poduzetnika koji obavljaju sekundarne djelatnosti. U 2011. godini struktura ukupnih prihoda poduzetnika mijenja se i to prvenstveno uslijed značajnog smanjenja prihoda iz sekundarnih djelatnosti, osobito djelatnosti prerađivačke industrije i građevinarstva, dok su manji utjecaj na strukturu imali porast prihoda iz primarnih i tercijarnih djelatnosti. Prema posljednje dostupnim podacima udio prihoda poduzetnika koji obavljaju sekundarne djelatnosti opao je na 49,35% uz porasta udjela primarnih (1,68%) i tercijarnih djelatnosti (48,97%).

Tablica 31: Ukupan prihod, neto dobit, neto gubitak i investicije poduzetnika u 2007. godini prema djelatnostima u milijunima kuna

Šifra	Djelatnost	Ukupan prihod	Neto dobit	Neto gubitak	Investicije
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	76,35	1,61	1,09	4,51
B	Ribarstvo	19,39	0,14	0,57	5,44
C	Rudarstvo i vađenje	33,48	0,53	0,03	4,19
D	Prerađivačka industrija	2.799,15	61,43	264,13	157,43
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	85,29	0,00	3,25	31,29
F	Građevinarstvo	1.039,20	26,71	193,89	112,51
G	Trgovina; popravak mot. voz. i predmeta za kućanstvo	2.240,83	120,83	16,75	130,56
H	Hoteli i restorani	360,16	11,98	3,08	45,28
I	Prijevoz, skladištenje i veze	242,32	40,63	1,80	56,38
J	Financijsko posredovanje	65,42	36,29	1,26	10,91
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	782,47	71,14	34,81	202,71
L	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	5,67	2,20	0,00	0,69
M	Obrazovanje	19,67	1,29	0,15	1,77
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	30,59	1,89	0,04	1,00
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	118,30	2,08	4,85	15,28
	Ukupno	**7.918,30**	**378,75**	**525,69**	**779,93**

Izvor: FINA, Obrada HGK ŽK Pula

Analizom rezultata poslovanja poduzetnika prema djelatnostima za razdoblje od 2008. do 2011. godine (tablica 32) mogu se uočiti izvjesne promjene u odnosu na 2007. godinu. I dok su poduzetnici iz skupine tercijarnih djelatnosti i dalje najuspješniji te u kumulativu posluju pozitivno tijekom prve tri promatrane godine, dok u posljednjoj godini analize i oni posluju s gubicima, poduzetnici koji obavljaju primarne djelatnosti ostvaruju u kumulativu gubitke, odnosno neto gubici istih poduzetnika nadmašuju ostvarene neto dobiti. Neto gubici poduzetnika koji obavljaju sekundarne djelatnosti nadmašuju ostvarene neto dobiti u 2008., 2010. i 2011. godini, dok u 2009. godini isti posluju u kumulativu s pozitivnim rezultatom.

Značajne promjene u odnosu na 2007. godinu ostvarene su i u strukturi investicija. Pad investicija kod poduzetnika koji obavljaju tercijarne djelatnosti uz istovremeni porast investicija kod poduzetnika iz skupine sekundarnih djelatnosti u 2008. godini

rezultirao je promjenom u strukturi u kojoj 70,66% ukupnih investicija poduzetih u 2008. otpada na poduzetnike iz skupine sekundarnih djelatnosti. U naredne dvije godine zabilježen je blagi pad investicija poduzetnika iz skupine tercijarnih djelatnosti uz snažan rast investicija poduzetnika koji obavljaju sekundarne djelatnosti koji u 2010. godini ostvaruju 87,89% ukupnih investicija poduzetnika sa sjedištem na području grada Pule. U 2011. godini zbog promjene sjedišta jednog velikog poslovnog subjekta iznos i struktura investicija značajno se mijenja i zapravo prikazuje realniju sliku strukture investicija na području grada Pule, budući se većina investicija navedenog subjekta odnosila na objekte izvan teritorija grada. Najveću vrijednost investicija poduzeli su subjekti u tercijarnim djelatnostima (55,09%) nakon čega slijede poduzetnici iz sekundarnih (39,55%) i primarnih djelatnosti (5,37%). Osim sekundarnih djelatnosti, u 2011. godini i ostale skupine djelatnosti bilježe smanjenje investicija.

Tablica 32: Ukupan prihod, neto dobit, neto gubitak i investicije poduzetnika u razdoblju 2008. – 2011. godine prema djelatnostima u milijunima kuna

Djelatnost	2008.				2009.				2010.				2011.			
	Uk. prihod	Neto dobit	Neto gub.	Invest.	Uk. prihod	Neto dobit	Neto gub.	Invest.	Uk. prihod	Neto dobit	Neto gub.	Invest.	Uk. prihod	Neto dobit	Neto gub.	Invest.
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	50,16	2,09	11,42	3,87	57,10	2,02	5,36	3,99	72,95	3,49	11,39	4,49	126,82	10,77	57,72	18,53
B - Rudarstvo i vađenje	25,41	0,35	0,11	0,05	23,37	0,00	2,74	0,02	15,94	0,00	4,91	0,00	0,23	0,00	0,00	0,01
C - Prerađivačka industrija	3.558,65	61,30	64,11	123,33	3.680,11	54,32	12,73	97,82	4.734,58	71,76	32,47	41,33	2.808,8	63,74	44,53	61,98
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	33,39	0,47	0,57	19,87	29,17	0,00	1,56	23,56	40,73	0,00	0,60	26,19	56,13	0,01	0,06	23,41
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	205,95	1,48	1,11	27,28	127,04	0,35	1,63	115,33	136,96	1,54	5,11	21,74	153,39	2,40	1,46	21,03
F - Građevinarstvo	1.080,10	25,50	48,24	288,63	1.133,12	56,14	60,31	836,99	1.967,67	24,44	119,46	1.028,85	706,26	24,99	313,21	30,22
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	2.004,91	75,46	37,62	68,40	1.682,61	50,50	19,32	48,07	1.864,34	44,80	23,91	51,84	1.994,1	75,23	72,88	57,37
H - Prijevoz i skladištenje	216,20	36,80	6,91	20,09	271,95	60,14	11,64	39,15	254,59	77,29	0,74	11,72	268,70	62,86	15,99	7,54
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	353,83	4,48	16,38	28,88	358,83	8,95	22,21	24,49	345,82	2,53	27,23	25,47	422,23	5,88	36,17	32,64
J - Informacije i komunikacije	101,84	7,56	3,43	4,30	96,00	7,64	1,63	5,02	125,56	7,86	2,20	8,78	144,35	8,74	2,91	3,09
K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	29,87	10,45	5,43	2,85	15,05	1,41	0,28	0,48	8,50	1,20	0,08	0,06	11,10	1,40	2,22	0,10
L - Poslovanje nekretninama	71,92	9,14	8,55	19,30	55,67	6,47	58,88	12,05	51,34	4,68	10,25	13,05	50,55	3,46	22,44	25,54
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	592,86	73,34	22,42	21,60	508,87	40,84	26,31	17,51	319,17	60,40	17,27	8,80	299,71	34,86	451,65	10,34
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	164,30	6,94	12,29	13,39	276,97	5,02	8,24	9,96	292,73	9,10	7,39	22,76	347,14	12,84	5,98	28,31

P - Obrazovanje	24,33	1,52	1,04	3,11	30,12	0,97	0,35	1,01	26,95	0,40	0,78	0,62	22,69	0,32	0,77	0,41
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	28,34	4,81	1,29	1,18	34,57	6,25	0,21	0,28	30,47	4,41	0,50	0,65	32,95	3,53	0,96	1,02
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	59,97	2,71	2,06	2,88	52,06	1,43	5,94	3,27	52,24	2,98	14,23	5,12	54,73	4,11	4,59	22,67
S - Ostale uslužne djelatnosti	25,81	1,00	1,35	0,78	25,43	1,47	0,83	2,43	22,08	0,82	0,69	0,77	47,04	1,47	0,67	1,31
Ukupno	**8.627,84**	**325,40**	**244,32**	**649,79**	**8.458,04**	**303,92**	**240,17**	**1.241,45**	**10.362,63**	**317,71**	**279,21**	**1.272,24**	**7.546,9**	**316,61**	**1.034,2**	**345,51**

Izvor: FINA, Obrada HGK ŽK Pula

Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja prema skupinama djelatnosti nije moguće promatrati zajedno s poduzetnicima zbog različitih obračunskih sustava. Za razliku od poduzetnika u sustavu poreza na dobit koji primjenjuju načelo nastanka događaja, obrtnici i slobodna zanimanja nalaze se u sustavu poreza na dohodak[12] u okviru kojeg se primjenjuje načelo blagajne i shodno njemu evidentiraju primici, izdaci i neto dohodak. S obzirom na dostupnost objavljenih podataka, analiza je obavljena zaključno s 2010. godinom.

Obrti i slobodna zanimanja uslužno su usmjerena što je vidljivo iz slika 17, 18 i 19. Naime, u razdoblju od 2007. do 2010. godine najveće primitke, izdatke i neto dohotke ostvarili su upravo obrti i slobodna zanimanja koja obavljaju tercijarne djelatnosti. Slijede obrti i slobodna zanimanja koja obavljaju sekundarne djelatnosti, dok najmanje primitke, izdatke i neto dohotke ostvaruju obrti i slobodna zanimanja iz skupine primarnih djelatnosti pri čemu ove dvije skupine zajedno ostvaruju manje primitke, izdatke i neto dohotke od istih veličina koje ostvaruju obrti i slobodna zanimanja iz tercijarnih djelatnosti.

Ukoliko promatramo profitabilnost obrta i slobodnih zanimanja po djelatnostima kao odnos primitaka i neto dohotka, u 2007. godini najveći povrat na jedinicu primitka ostvarili su obrti i slobodna zanimanja koja obavljaju tercijarne djelatnosti (13,76%), nešto niži povrat ostvarili su obrti i slobodna zanimanja iz skupine sekundarnih djelatnosti (13,05%), dok su najniži povrat ostvarile primarne djelatnosti (8,49%).

[12] Obrtnici i slobodna zanimanja mogu biti i u sustavu poreza na dobit. Prema dostupnim podacima porezne uprave u sustavu poreza na dobit s prebivalištem na području grada Pule u 2009. i 2010. godini bila su 129, odnosno 124 obrtnika i fizičke osobe koje obavljaju slobodna zanimanja.

Slika 17: Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja u 2007. godini

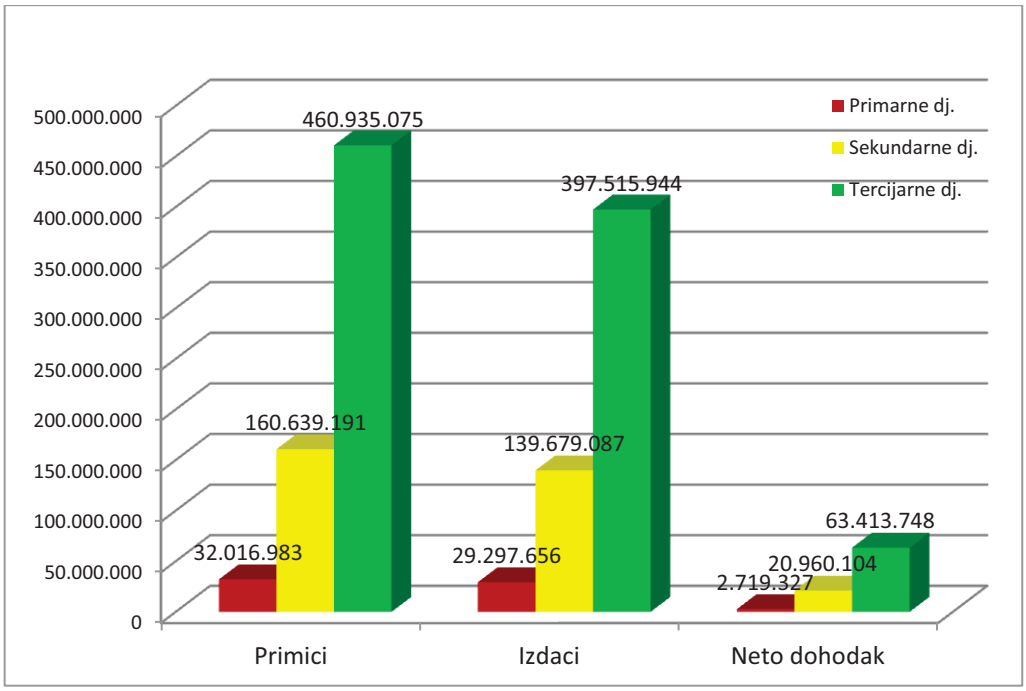

Slika 18 prikazuje uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja prema skupinama djelatnosti u 2008. godini. U odnosu na 2007. godinu poslovni primici obrtnika i slobodnih zanimanja iz svih triju promatranih skupina zabilježili su pad. Smanjenje je zabilježeno i kod poslovnih izdataka pri čemu su najmanje smanjenje izdataka ostvarili obrtnici i slobodna zanimanja koja obavljaju primarne djelatnosti što je posljedično rezultiralo i povećanjem njihovog neto dohotka te povratom na jedinicu ostvarenog primitka koji iznosi 10,12%. Obrti i slobodna zanimanja iz skupine tercijarnih i sekundarnih djelatnosti zabilježila su smanjenje neto dohodaka, ali je stopa povrata na jedinicu primitka ostala gotovo nepromijenjena te iznosi 13,31% za obrte i slobodna zanimanja iz tercijarnih djelatnosti, odnosno 13,00% za obrte i slobodna zanimanja iz sekundarnih djelatnosti.

Slika 18: Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja u 2008. godini

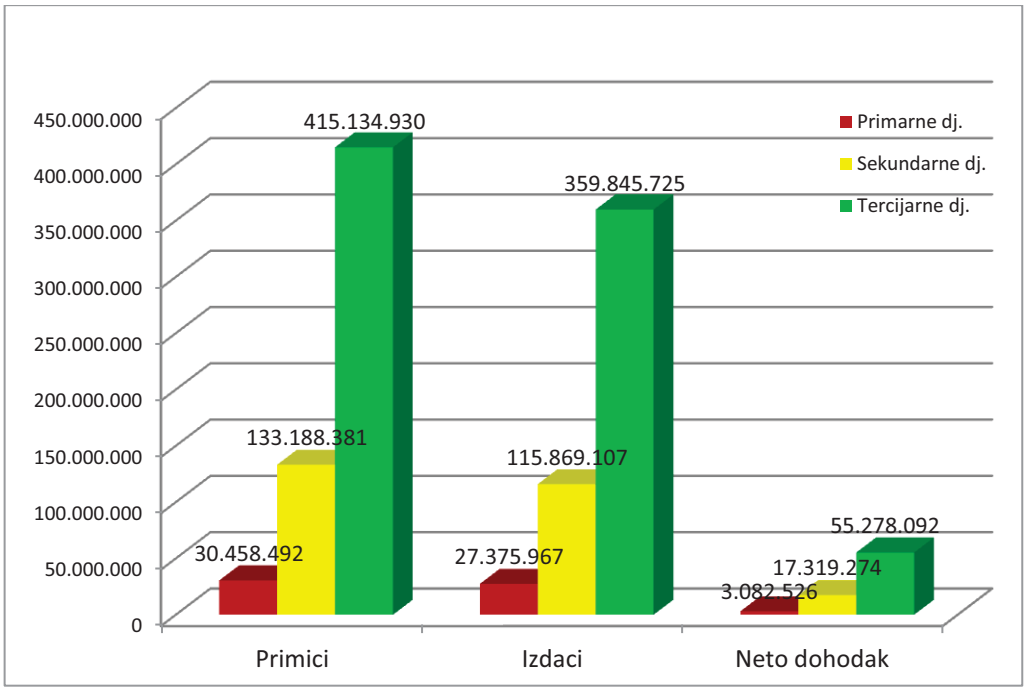

2009. godinu obilježilo je daljnje smanjenje gospodarskih aktivnosti koje se vidljivo i iz podataka o uspješnosti poslovanja obrta i slobodnih zanimanja (slika 19). Najizraženije smanjenje aktivnosti zabilježeno je u sekundarnim djelatnostima koje su unatoč tome ostvarile povrat po jedinici primitka od 10,52%. Blago smanjenje stope povrata zabilježeno je kod obrta i slobodnih zanimanja koje obavljaju tercijarne djelatnosti (12,46%) te kod primarnih djelatnosti (8,93%).

Slika 19: Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja u 2009. godini

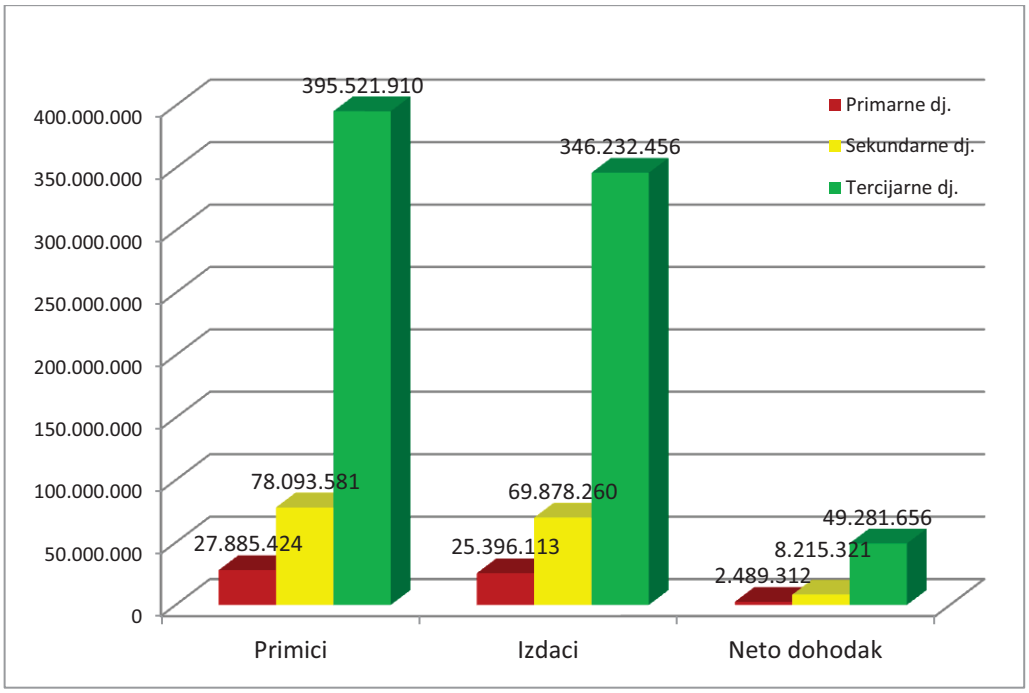

U 2010., posljednjoj godini analize za koju su dostupni podaci, također su nastavljeni negativni trendovi (slika 20). Naime, ukupni primici obrtnika i slobodnih zanimanja smanjeni su u odnosu na godinu ranije za 11,83% što je ponajviše posljedica smanjenja aktivnosti obrtnika i slobodnih zanimanja u skupini tercijarnih djelatnosti, dok su primarne i sekundardne djelatnosti ostvarile neznatan porast primitaka i izdataka uz male promjene neto dohotka. Unatoč smanjenju aktivnosti obrtnika i slobodnih zanimanja u tercijarnim djelatnostima, isti i dalje ostvaruju najveći povrat po jedinici primitka od 12,94%.

Slika 20: Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja u 2010. godini

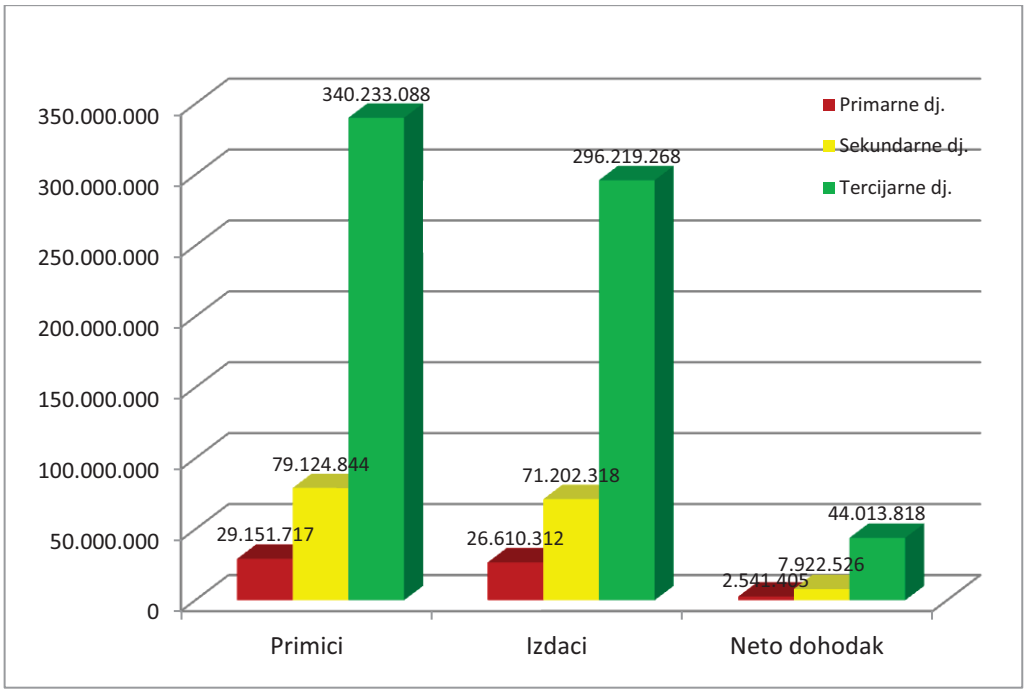

2.3.4. Analiza strukture imovine i izvora imovine poduzetničke baze grada Pule

Analizom imovine i izvora financiranja imovine obuhvaćeni su poduzetnici sa sjedištem na području grada Pule. Imovina predstavlja resurse koji su angažirani u funkciji ostvarenja prihoda te u konačnici trebaju rezultirati ostvarenjem dobiti poduzetnika.

U strukturi imovine zamjetan je veći udio dugotrajne imovine koji se u razdoblju analize kreće u rasponu od 59% do 67,71% (tablica 33). Na kratkotrajnu imovinu otpada između 29,21% i 37,28% ukupne imovine. Ostatak imovine čine plaćeni troškovi budućih razdoblja i obračunati prihodi te gubitak iznad visine kapitala koji u razdoblju od 2007. do 2009. godine bilježi porast, dok se od 2010. godine isti više ne evidentira kao dio imovine, već odbija od vrijednosti kapitala u pasivi. Glavnina vrijednosti pozicija troškova budućih razdoblja i obračunatih prihoda nalazi se u bilancama velikih poduzetnika, dok većinu gubitaka vrijednosti iznad visine kapitala ostvaruju mali poduzetnici. U strukturi dugotrajne imovine dominira materijalna

imovina iako je u 2008. godini zabilježen snažan rast nematerijalne imovine uz smanjenje materijalne imovine što je posljedica reklasifikacije imovinskih pozicija kod jednog velikog poslovnog subjekta, a ne odraz realnih ekonomskih aktivnosti. Isti se slučaj dogodio i u 2010. godini u kojoj je zabilježeno smanjenje nematerijalne imovine uz povećanje financijske imovine. Kratkotrajnu imovinu najvećim dijelom čine zalihe i potraživanja.

Imovina poduzetnika od 2007. godine bilježi kontinuirani porast koji je najizraženiji u predkriznoj 2008. godini. Porast aktive, odnosno imovine za 15,89% nastao je ponajviše uslijed povećanja dugotrajne imovine koja je povećana kod svih skupina poduzetnika. Najizraženiji porast vrijednosti dugotrajne imovine zabilježen je u skupini srednje velikih poduzetnika (34,84%), malih poduzetnika (11,18%), dok su najmanje povećanje ostvarili veliki poduzetnici (5,87%). Kratkotrajna imovina poduzetnika također je povećana za 18,85% pri čemu su najveće povećanje ostvarili veliki poduzetnici (49,36%) nakon kojih slijede srednje veliki (33,28%) i mali poduzetnici (1,75%). Kriznu 2009. godinu obilježava najmanji godišnji porast vrijednosti imovine (4,5%). Povećanje vrijednosti rezultat je porasta ulaganja u dugotrajnu imovinu koja je povećana za 7,41% kao rezultat povećanja vrijednosti dugotrajne imovine velikih i srednje velikih poduzetnika, dok je kod malih poduzetnika zamjetno njezino smanjenje. Kretanje kratkotrajne imovine najbolje odražava gospodarsku krizu. Naime, kratkotrajna imovina u cijelosti je smanjena i to ponajviše uslijed smanjenja likvidnih imovinskih oblika, dok su zalihe značajno povećane što je osobito izraženo kod na krizu najosjetljivije skupine – malih poduzetnika. 2010. godinu karakterizira povećanje vrijednosti imovine za 6,67%. Povećanje je ponajviše posljedica povećanja dugotrajne imovine za 12,69% koja je najznačajnije povećana kod skupine malih i velikih poduzetnika, dok je kratkotrajna imovina zabilježila porast od svega 3,31%. U 2011. godini zabilježeno je smanjenje imovine zbog promjene sjedišta jednog velikog poslovnog subjekta.

Izvori financiranja imovine prikazani su u pasivi bilance te obuhvaćaju vlastite izvore, odnosno kapital i tuđe izvore financiranja tj. obveze. U strukturi izvora financiranja poduzetnika sa sjedištem na području grada Pule dominiraju tuđi izvori financiranja na koje otpada između 65,32% i 74,45% ukupne pasive. U bilancama velikih

poduzetnika (tablica 36) udio tuđih izvora još je izraženiji te se kreće u rasponu od 71,93% do 89,52%. Srednje veliki poduzetnici (tablica 35) u prosjeku imovinu financiraju podjednako iz vlastitih i tuđih izvora, dok su kod malih poduzetnika (tablica 34) izraženiji tuđi izvori financiranja na koje otpada između 59,67% i 83,72% ukupnih izvora. U strukturi tuđih izvora financiranja dominiraju dugoročne obveze koje su u razdoblju analize, izuzev 2008. godine, nadmašivale kratkoročne izvore financiranja. Navedeno je osobito izraženo kod velikih poduzetnika, dok kod malih i srednje velikih poduzetnika kratkoročni izvori financiranja nadmašuju dugoročne obveze.

Tablica 33: Bilanca poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna

Pozicija	2007.		2008.		2009.		2010.		2011	
	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%
Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**
Dugotrajna imovina	**8.779,21**	**64,29%**	**9.871,09**	**62,37%**	**10.602,30**	**64,10%**	**11.947,07**	**67,71%**	**7.563,98**	**59,00%**
Nematerijalna imovina	165,68	1,21%	2.643,75	16,70%	3.307,58	20,00%	324,32	1,84%	334,85	2,61%
Materijalna imovina	7.187,94	52,63%	5.592,38	35,34%	5.685,12	34,37%	5.666,14	32,11%	5.616,37	43,81%
Dugotrajna financijska imovina	1.425,59	10,44%	1.572,33	9,93%	1.549,05	9,36%	5.851,40	33,16%	1.442,91	11,25%
Potraživanja	0,00	0,00%	52,74	0,33%	46,71	0,28%	87,89	0,50%	156,58	1,22%
Odgođena porezna imovina	0,00	0,00%	9,89	0,06%	13,84	0,08%	17,32	0,10%	13,28	0,10%
Kratkotrajna imovina	**4.338,46**	**31,77%**	**5.156,73**	**32,58%**	**4.988,78**	**30,16%**	**5.154,15**	**29,21%**	**4.779,03**	**37,28%**
Zalihe	1.421,92	10,41%	1.700,58	10,75%	1.983,06	11,99%	1.726,31	9,78%	1.573,42	12,27%
Potraživanja	1.704,11	12,48%	1.952,67	12,34%	1.829,19	11,06%	2.131,95	12,08%	2.184,77	17,04%
Kratkotrajna financijska imovina	420,00	3,08%	454,39	2,87%	467,43	2,83%	543,93	3,08%	610,52	4,76%
Novac u banci i blagajni	792,43	5,80%	1.049,08	6,63%	709,10	4,29%	751,97	4,26%	410,32	3,20%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	**286,62**	**2,10%**	**493,44**	**3,12%**	**476,40**	**2,88%**	**544,03**	**3,08%**	**477,80**	**3,73%**
Gubitak iznad visine kapitala	**252,22**	**1,85%**	**305,43**	**1,93%**	**473,63**	**2,86%**	**0,00**	**0,00%**	**12.820,81**	**0,00%**
UKUPNA AKTIVA (IMOVINA)	**13.656,52**	**100,00**	**15.826,69**	**100,00**	**16.541,11**	**100,00**	**17.645,25**	**100,00**	**12.820,81**	**100,00**
Kapital i rezerve	**4.735,68**	**34,68%**	**4.964,97**	**31,36%**	**4.853,96**	**29,34%**	**4.508,48**	**25,55%**	**3.545,00**	**27,65%**
Rezerviranja	**0,00**	**0,00%**	**133,99**	**0,85%**	**115,36**	**0,70%**	**248,85**	**1,41%**	**192,82**	**1,50%**
Dugoročne obveze	**4.503,16**	**32,97%**	**4.748,57**	**30,00%**	**5.776,79**	**34,92%**	**7.553,32**	**42,80%**	**3.907,55**	**30,48%**
Kratkoročne obveze	**3.995,35**	**29,26%**	**5.597,16**	**35,36%**	**5.362,51**	**32,41%**	**4.824,32**	**27,34%**	**4.773,86**	**37,24%**
Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	**422,32**	**3,09%**	**382,00**	**2,44%**	**432,49**	**2,63%**	**510,27**	**2,90%**	**401,57**	**3,13%**
UKUPNA PASIVA (KAPITAL I OBVEZE)	**13.656,52**	**100,00**	**15.826,69**	**100,00**	**16.541,11**	**100,00**	**17.645,25**	**100,00**	**12.820,81**	**100,00**

Izvor: FINA

Tablica 34: Bilanca malih poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna

Pozicija	2007.		2008.		2009.		2010.		2011.	
	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%
Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**
Dugotrajna imovina	**3.265,08**	**53,37%**	**3.630,23**	**55,19%**	**2.901,67**	**48,35%**	**3.923,65**	**57,79%**	**3.510,92**	**54,56%**
Nematerijalna imovina	51,62	0,84%	126,48	1,92%	124,82	2,08%	150,09	2,21%	165,26	2,57%
Materijalna imovina	2.158,28	35,28%	2.299,54	34,96%	2.268,04	37,79%	2.744,71	40,43%	2.763,59	42,94%
Dugotrajna financijska imovina	1.055,18	17,25%	1.179,24	17,93%	489,90	8,16%	1.010,16	14,88%	542,68	8,43%
Potraživanja	0,00	0,00%	19,51	0,30%	16,39	0,27%	14,49	0,21%	37,74	0,59%
Odgođena porezna imovina	0,00	0,00%	5,46	0,08%	2,52	0,04%	4,21	0,06%	1,65	0,03%
Kratkotrajna imovina	**2.576,95**	**42,12%**	**2.621,86**	**39,86%**	**2.625,45**	**43,75%**	**2.829,63**	**41,68%**	**2.890,82**	**44,92%**
Zalihe	942,70	15,41%	957,12	14,55%	1.112,22	18,53%	1.175,35	17,31%	1.081,29	16,80%
Potraživanja	1.026,92	16,78%	1.022,45	15,54%	978,73	16,31%	956,80	14,09%	1.139,51	17,71%
Kratkotrajna financijska imovina	300,00	4,90%	313,05	4,76%	321,56	5,36%	416,04	6,13%	398,71	6,20%
Novac u banci i blagajni	307,33	5,02%	329,25	5,01%	212,94	3,55%	281,44	4,15%	271,31	4,22%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	**27,94**	**0,46%**	**25,82**	**0,39%**	**20,75**	**0,35%**	**36,22**	**0,53%**	**33,53**	**0,52%**
Gubitak iznad visine kapitala	**248,36**	**4,06%**	**299,92**	**4,56%**	**453,30**	**7,55%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**
UKUPNA AKTIVA (IMOVINA)	**6.118,33**	**100,00**	**6.577,83**	**100,00**	**6.001,17**	**100,00**	**6.789,50**	**100,00**	**6.435,27**	**100,00**
Kapital i rezerve	**2.467,34**	**40,33%**	**2.562,35**	**38,93%**	**1.953,37**	**32,53%**	**2.145,81**	**31,60%**	**1.047,69**	**16,28%**
Rezerviranja	**0,00**	**0,00%**	**64,23**	**0,98%**	**55,96**	**0,93%**	**46,31**	**0,68%**	**46,44**	**0,72%**
Dugoročne obveze	**1.591,18**	**26,01%**	**1.712,44**	**26,02%**	**1.616,77**	**26,93%**	**1.778,95**	**26,19%**	**2.490,59**	**38,70%**
Kratkoročne obveze	**1.957,44**	**31,99%**	**2.173,00**	**33,02%**	**2.310,58**	**38,48%**	**2.755,04**	**40,57%**	**2.753,39**	**42,79%**
Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	**102,37**	**1,67%**	**69,45**	**1,06%**	**67,86**	**1,13%**	**65,47**	**0,96%**	**97,16**	**1,51%**
UKUPNA PASIVA (KAPITAL I OBVEZE)	**6.118,33**	**100,00**	**6.577,83**	**100,00**	**6.001,17**	**100,00**	**6.789,50**	**100,00**	**6.435,27**	**100,00**

Izvor: FINA

Tablica 35: Bilanca srednje velikih poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna

Pozicija	2007.		2008.		2009.		2010.		2011.	
	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%
Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**
Dugotrajna imovina	**1.392,08**	**69,75%**	**1.876,80**	**70,12%**	**2.655,65**	**78,77%**	**2.158,45**	**74,69%**	**2.287,97**	**70,94%**
Nematerijalna imovina	51,24	2,57%	61,49	2,30%	50,58	1,50%	28,83	1,00%	38,75	1,20%
Materijalna imovina	1.117,68	56,00%	1.545,44	57,74%	1.643,63	48,75%	1.445,06	50,00%	1.474,76	45,72%
Dugotrajna financijska imovina	223,16	11,18%	234,60	8,76%	924,51	27,42%	634,96	21,97%	684,34	21,22%
Potraživanja	0,00	0,00%	33,21	1,24%	30,28	0,90%	43,40	1,50%	88,84	2,75%
Odgođena porezna imovina	0,00	0,00%	2,06	0,08%	6,64	0,20%	6,19	0,21%	1,28	0,04%
Kratkotrajna imovina	**592,24**	**29,67%**	**788,53**	**29,46%**	**678,45**	**20,12%**	**715,35**	**24,75%**	**907,58**	**28,14%**
Zalihe	208,61	10,45%	293,55	10,97%	202,71	6,01%	190,14	6,58%	217,69	6,75%
Potraživanja	267,85	13,42%	353,15	13,19%	347,24	10,30%	385,88	13,35%	499,44	15,48%
Kratkotrajna financijska imovina	70,00	3,51%	93,47	3,49%	67,03	1,99%	82,18	2,84%	141,59	4,39%
Novac u banci i blagajni	45,78	2,29%	48,36	1,81%	61,46	1,82%	57,15	1,98%	48,86	1,51%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	**7,63**	**0,38%**	**5,89**	**0,22%**	**16,84**	**0,50%**	**16,08**	**0,56%**	**29,78**	**0,92%**
Gubitak iznad visine kapitala	**3,86**	**0,19%**	**5,51**	**0,21%**	**20,34**	**0,60%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**
UKUPNA AKTIVA (IMOVINA)	**1.995,80**	**100,00**	**2.676,73**	**100,00**	**3.371,28**	**100,00**	**2.889,88**	**100,00**	**3.225,33**	**100,00**
Kapital i rezerve	**943,74**	**47,29%**	**1.286,35**	**48,06%**	**1.979,69**	**58,72%**	**1.528,06**	**52,88%**	**1.610,18**	**49,92%**
Rezerviranja	**0,00**	**0,00%**	**40,79**	**1,52%**	**39,43**	**1,17%**	**24,29**	**0,84%**	**22,89**	**0,71%**
Dugoročne obveze	**283,96**	**14,23%**	**329,39**	**12,31%**	**381,96**	**11,33%**	**415,51**	**14,38%**	**527,07**	**16,34%**
Kratkoročne obveze	**533,75**	**26,74%**	**767,23**	**28,66%**	**683,82**	**20,28%**	**647,57**	**22,41%**	**776,35**	**24,07%**
Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	**234,35**	**11,74%**	**252,97**	**9,45%**	**286,39**	**8,50%**	**274,45**	**9,50%**	**288,84**	**8,96%**
UKUPNA PASIVA (KAPITAL I OBVEZE)	**1.995,80**	**100,00**	**2.676,73**	**100,00**	**3.371,28**	**100,00**	**2.889,88**	**100,00**	**3.225,33**	**100,00**

Izvor: FINA

Tablica 36: Bilanca velikih poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna

Pozicija	2007.		2008.		2009.		2010.		2011.	
	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%	mil. kn	%
Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	0,00	0,00%
Dugotrajna imovina	**4.122,06**	**74,37%**	**4.364,07**	**66,40%**	**5.044,98**	**70,38%**	**5.864,98**	**73,63%**	**1.765,09**	**55,85%**
Nematerijalna imovina	62,83	1,13%	2.455,78	37,37%	3.132,18	43,69%	145,40	1,83%	130,84	4,14%
Materijalna imovina	3.911,98	70,58%	1.747,40	26,59%	1.773,46	24,74%	1.476,37	18,53%	1.378,02	43,61%
Dugotrajna financijska imovina	147,25	2,66%	158,49	2,41%	134,64	1,88%	4.206,28	52,80%	215,89	6,83%
Potraživanja	0,00	0,00%	0,03	0,00%	0,03	0,00%	30,00	0,38%	30,00	0,95%
Odgođena porezna imovina	0,00	0,00%	2,37	0,04%	4,68	0,07%	6,92	0,09%	10,34	0,33%
Kratkotrajna imovina	**1.169,28**	**21,10%**	**1.746,33**	**26,57%**	**1.684,87**	**23,50%**	**1.609,17**	**20,20%**	**980,64**	**31,03%**
Zalihe	270,61	4,88%	449,91	6,85%	668,13	9,32%	360,82	4,53%	274,44	8,68%
Potraživanja	409,34	7,39%	577,07	8,78%	503,21	7,02%	789,27	9,91%	545,83	17,27%
Kratkotrajna financijska imovina	50,00	0,90%	47,88	0,73%	78,84	1,10%	45,70	0,57%	70,22	2,22%
Novac u banci i blagajni	439,33	7,93%	671,47	10,22%	434,69	6,06%	413,38	5,19%	90,15	2,85%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	**251,06**	**4,53%**	**461,73**	**7,03%**	**438,80**	**6,12%**	**491,72**	**6,17%**	**414,49**	**13,12%**
Gubitak iznad visine kapitala	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**	**0,00**	**0,00%**
UKUPNA AKTIVA (IMOVINA)	**5.542,39**	**100,00**	**6.572,13**	**100,00**	**7.168,66**	**100,00**	**7.965,87**	**100,00**	**3.160,21**	**100,00**
Kapital i rezerve	**1.324,59**	**23,90%**	**1.116,27**	**16,98%**	**920,90**	**12,85%**	**834,61**	**10,48%**	**887,12**	**28,07%**
Rezerviranja	**0,00**	**0,00%**	**28,98**	**0,44%**	**19,98**	**0,28%**	**178,25**	**2,24%**	**123,49**	**3,91%**
Dugoročne obveze	**2.628,02**	**47,42%**	**2.706,74**	**41,19%**	**3.778,06**	**52,70%**	**5.358,86**	**67,27%**	**889,90**	**28,16%**
Kratkoročne obveze	**1.504,16**	**27,14%**	**2.656,92**	**40,43%**	**2.368,11**	**33,03%**	**1.421,72**	**17,85%**	**1.244,12**	**39,37%**
Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	**85,61**	**1,54%**	**63,21**	**0,96%**	**81,61**	**1,14%**	**172,43**	**2,16%**	**15,58**	**0,49%**
UKUPNA PASIVA (KAPITAL I OBVEZE)	**5.542,39**	**100,00**	**6.572,13**	**100,00**	**7.168,66**	**100,00**	**7.965,87**	**100,00**	**3.160,21**	**100,00**

Izvor: FINA

Podaci iz bilanci poduzetnika poslužili su kao polazište za ocjenu stupnja njihove likvidnosti i zaduženosti čime se može ocijeniti stupanj njihove dugoročne financijske stabilnosti. Pokazatelj tekuće likvidnosti ukazuje na stupanj ročne usklađenosti imovine i izvora financiranja imovine. Poželjno je da vrijednost ovog pokazatelja premašuje jedan što ukazuje na pozitivan stupanj usklađenosti. Pokazatelj zaduženosti govori o postotku financiranja imovine iz tuđih izvora, dok pokazatelj samofinanciranja prikazuje odnos temeljnog kapitala, kao najstabilnijeg izvora financiranja, i imovine. Faktor zaduženosti spada u skupinu pokazatelja zaduženosti i pokazuje broj godina koji je potreban da se iz zadržane dobiti i amortizacije podmire obveze poduzetnika. Posljednji pokazatelj, odnosno pokazatelj autonomije ukazuje na odnos zadržane dobiti i imovine poduzetnika, odnosno pokazuje koliki se dio imovine financira iz dobiti koje nisu raspoređene vlasnicima, već zadržane u poslovanju.

Pokazatelj tekuće likvidnosti malih poduzetnika (tablica 37) u 2007. godini poprima vrijednost iznad jedan što je pozitivno, ali je u narednim godinama zabilježen negativni trend te se vrijednost ovog pokazatelja približila kritičnoj vrijednosti što jasno ukazuje na potencijalne probleme koji se mogu javiti s likvidnošću ove skupine poslovnih subjekata. Zaduženost malih poduzetnika je u porastu na što ukazuju pokazatelj zaduženosti, faktor zaduženosti te pokazatelj autonomije. Vrijednost pokazatelja samofinanciranja također ukazuje na zaduženost malih poduzetnika. Uvidom u bilancu malih poduzetnika također je moguće razabrati porast zaduženosti i to osobito povećanje kratkoročnih izvora financiranja koji nepovoljno utječu na ročnu usklađenost imovine i njezinih izvora što u budućnosti može ozbiljno narušiti stabilnost poslovanja pojedinih malih poduzetnika.

Tablica 37: Odabrani pokazatelji likvidnosti i zaduženosti malih poduzetnika

Pokazatelji	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Pokazatelj tekuće likvidnosti	1,316	1,207	1,136	1,027	1,050
Pokazatelj zaduženosti	0,597	0,611	0,675	0,684	0,837
Pokazatelj samofinanciranja	0,304	0,276	0,199	0,266	0,277
Faktor zaduženosti	10,042	8,635	7,723	28,493	-27,442
Pokazatelj autonomije	0,026	0,043	0,058	-0,001	-0,047

Izvor: FINA

Pokazatelj likvidnosti srednje velikih poduzetnika (tablica 38) ukazuje na pozitivnu ročnu usklađenost imovine i njezinih izvora iako su tijekom razdoblja analize zabilježene varijacije pokazatelja te je usklađenost u 2009. godini bila i narušena. Zaduženost ove skupine poduzetnika može se ocijeniti umjerenom te se kreće u prihvatljivim okvirima, dok dinamički pokazatelji zaduženosti, odnosno faktor zaduženosti i pokazatelj autonomije poprimaju nepovoljnije vrijednosti. Naime, iz zadržane dobiti i amortizacije srednje veliki poduzetnici mogu podmiriti obveze za 72 godina u posljednjoj godini analize. Istovremeno pokazatelj autonomije poprima negativne vrijednosti što ukazuje na činjenicu da ova skupina poduzetnika ima akumulirane gubitke iz prethodnih godina poslovanja.

Tablica 38: Odabrani pokazatelji likvidnosti i zaduženosti srednje velikih poduzetnika

Pokazatelji	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Pokazatelj tekuće likvidnosti	1,110	1,028	0,992	1,105	1,169
Pokazatelj zaduženosti	0,527	0,519	0,413	0,471	0,501
Pokazatelj samofinanciranja	0,353	0,366	0,501	0,392	0,383
Faktor zaduženosti	27,619	21,839	20,527	14,841	72,204
Pokazatelj autonomije	-0,011	-0,010	-0,014	-0,002	-0,027

Izvor: FINA

Veliki poslovni subjekti (tablica 39) imaju najizraženiju ročnu neusklađenost imovine i izvora financiranja. Kod ove skupine poduzetnika također je prisutan visok stupanj

zaduženosti te visoke vrijednosti gubitaka prenesenih iz prethodnih godina zbog kojih su vrijednosti faktora zaduženosti i pokazatelja autonomije negativne.

Tablica 39: Odabrani pokazatelji likvidnosti i zaduženosti velikih poduzetnika

Pokazatelji	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Pokazatelj tekuće likvidnosti	0,777	0,657	0,711	1,132	0,788
Pokazatelj zaduženosti	0,761	0,830	0,872	0,895	0,701
Pokazatelj samofinanciranja	0,275	0,136	0,125	0,083	0,166
Faktor zaduženosti	13,586	-38,222	-22,338	-19,791	-7,840
Pokazatelj autonomije	0,014	-0,052	-0,067	-0,056	-0,113

Izvor: FINA

2.3.5. Analiza uspješnosti poslovanja poduzetničke baze grada Pule

Uspješnost poslovanja poduzetničke baze već je ranije elaborirana prema kriteriju djelatnosti, odnosno skupine djelatnosti kojima poslovni subjekti pripadaju. U ovom dijelu pozornost će biti usmjerena na uspješnost poslovanja poduzetnika ovisno o njihovoj veličini u okviru čega će biti elaborirani ukupni prihodi i rashodi, njihove pojedine skupine, rezultati poslovanja te dva temeljna pojavna oblika dodane vrijednosti. Dodana vrijednost suvremeni je koncept mjerenja uspješnosti poslovanja, a pokazuje novostvorenu vrijednost koju je u promatranom razdoblju stvorio poduzetnik. Polazište izračuna dodane vrijednosti su prihodi od prodaje od kojih se oduzimaju nabavljena dobra i usluge. Ekonomska dodana vrijednost predstavlja nadgradnju osnovnog koncepta dodane vrijednosti te istu promatra s aspekta investitora, odnosno ulagača vlastitog i tuđeg kapitala. U tom kontekstu ekonomska dodana vrijednost poduzetnika mora biti veća od jedan čime ukazuje da je poduzetnik ostvario veći prinos u odnosu na neko drugo alternativno ulaganje.[13] U analizi su, također korišteni odgovarajući financijski pokazatelji kako bi se stekao kvalitetniji uvid u ekonomičnost, profitabilnost i produktivnost pojedinih skupina poduzetnika.

[13] U izračunu ekonomske dodane vrijednosti u izračunu troška tuđih izvora financiranja koristila se stopa od 8%, dok je u izračunu troška vlastitih izvora financiranja primijenjena stopa od 10%.

Tablicom 40 prikazani su prihodi, rashodi i rezultati poslovanja poduzetnika od 2007. do 2011. godine. Uspješnost poslovanja malih poduzetnika u razdoblju analize karakteriziraju negativni trendovi. Iako u prvoj godini analize mali poduzetnici posluju u kumulativu s dobiti (dobit je veća od gubitaka) te je u 2008. godini kod ove skupine poduzetnika zabilježeno povećanje gospodarske aktivnosti, pozitivni rezultati poslovanja u kumulativu su bitno smanjeni što je posljedica povećanja ostvarenih gubitaka. Smanjenje pozitivnih rezultata malih poduzetnika nastavljeno je u kriznoj 2009. godini u kojoj je zabilježeno snažno smanjenje prihoda i dobiti te povećanje ostvarenih gubitaka. 2010. godina donosi blagi oporavak u pogledu gospodarskih aktivnosti malih poduzetnika, ali je rezultat poslovanja ove skupine u cjelini negativan, odnosno gubici malih poduzetnika nadmašuju ostvarene dobiti. Posljednju godinu analize obilježava pad prihoda malih poduzetnika uz iznimno velike gubitke. Dodana vrijednost u promatranom razdoblju također opada, dok je ekonomska dodana vrijednost u svim promatranim godinama analize negativna što ukazuje na činjenicu da mali poduzetnici stvaraju manji prinos u odnosu na očekivanja svojih vlasnika.

Gospodarska aktivnost skupine srednje velikih poduzetnika promatrana ostvarenim prihodima, gotovo je jednaka u prvoj i pretposljednjoj godini analize pri čemu je u 2008. godini zabilježen velik porast prihoda, dok su u 2010. godini isti ponovno značajno smanjeni. U posljednjoj godini analize zabilježen je porast ukupnih prihoda za 25%. Negativni trendovi u rezultatima poslovanja prisutni su u razdoblju od 2007. do 2009. godine u kojoj su srednje veliki poduzetnici poslovali u kumulativu s gubitkom, da bi u 2010. godini isti zabilježili višestruko povećanje dobiti i gubitke koji su više nego prepolovljeni. U 2011. godini srednje veliki poslovni subjekti ostvaruju također dobit i to veću nego 2010. godine. Dodana vrijednost srednje velikih poduzetnika značajno je opala u 2008. godini, dok je u naredne tri godine relativno stabilna te se kreće u rasponu od 629,50 do 702,69 milijuna kuna. Ekonomska dodana vrijednost i ove skupine poduzetnika je negativna.

Gospodarska aktivnost velikih poduzetnika ima pozitivan trend do 2010. godine nakon čega je zabilježen pad ukupnih prihoda ove skupine poslovnih subjekata koji je jednim dijelom posljedica promjena sjedišta jednog velikog poduzetnika, a drugim

dijelom realnim smanjenjeg gospodarskih aktivnosti postojećih velikih poduzetnika. Ipak, prihodi velikih poduzetnika kao i rezultati poslovanja u najvećoj su mjeri rezultat ostvarenja prihoda, odnosno dobiti ili gubitka jednog poduzetnika koji obavlja djelatnost brodogradnje, djelatnosti u kojoj je izrazito naglašena konkurencija i koja je značajno pod utjecajem globalne gospodarske krize. Izuzev 2009. godine veliki poduzetnici ostvarivali su kumulativno gledajući gubitke koji su bili najizraženiji u 2007. godini. Navedeni gubitak većim je dijelom rezultat negativnog rezultata iz financijskih aktivnosti poduzetnika iako su u toj godini i poslovni rashodi nadmašivali prihode poslovanja. Dodana vrijednost velikih poduzetnika varira tijekom razdoblja. U 2008. godini ista bilježi pad da bi se već u narednoj godini ponovno približila iznosu iz 2007. U 2010. godini ponovno je zabilježeno smanjenje dodane vrijednosti koja je u 2011. godini u odnosu na godinu ranije gotovo prepolovljena. Ekonomska dodana vrijednost velikih poduzetnika, osim neuspješne 2007. godine, poprima pozitivne vrijednosti te ima izrazito pozitivan trend do 2010. godine iz čega se može zaključiti da jedino veliki poduzetnici stvaraju profite koji nadmašuju očekivanja njihovih vlasnika. Ipak, 2011. godinu karakterizira smanjenje ekonomske dodane vrijednosti koja je ponovno negativna.

Analiza uspješnosti poslovanja poduzetnika ukazuje na ulogu i važnost malih poduzetnika u gospodarstvu grada Pule. Naime, mali poduzetnici stvaraju najveću dodanu vrijednost koja je zasigurno veća kada bi se u analizu uključili i obrtnici i slobodna zanimanja[14]. U skupini velikih poduzetnika dominira jedan poslovni subjekt koji stvara značajan dio dodane vrijednosti u skupini velikih poduzetnika, a s njim je povezan i određeni broj malih poduzetnika i obrtnika.

[14] Podaci za izračun dodane vrijednosti koju stvaraju obrtnici i slobodna zanimanja nisu dostupni, budući ne postoji obveza njihovog prikupljanja.

Tablica 40: Prihodi, rashodi i rezultati poslovanja poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna

Pozicije	Mali poduzetnici					Srednje veliki poduzetnici					Veliki poduzetnici				
	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Ukupni prihodi	3.726,34	4.131,40	3.474,68	3.671,68	3.402,48	1.541,16	1.876,07	1.800,53	1.525,22	1.902,21	2.651,02	3.091,71	3.525,65	5.550,89	2,245,94
Poslovni prihodi	3.493,50	3.936,45	3.324,80	3.569,88	3.185,62	1.442,32	1.851,56	1.771,22	1.421,18	1.770,63	2.431,34	2.767,59	3.238,42	5.130,36	2.145,55
Financijski prihodi	112,92	105,06	93,19	46,51	47,61	10,72	13,53	19,28	82,71	81,31	173,19	312,52	287,23	420,53	100,40
Izvanredni - ostali prihodi	119,92	89,89	56,70	55,28	168,67	88,11	10,98	10,03	21,34	50,26	46,50	11,59	0,00	0,00	0
Ukupni rashodi	3.468,14	3.922,76	3.366,76	3.638,20	4.130,71	1.461,11	1.848,39	1.804,25	1.431,96	1.784,99	3.062,67	3.095,20	3.486,86	5.587,60	2.293,56
Poslovni rashodi	3.290,07	3.688,24	3.238,18	3.482,16	3.112,10	1.419,25	1.791,43	1.743,64	1.360,34	1.700,86	2.569,53	2.619,72	3.056,13	5.011,43	2.121,66
Financijski rashodi	100,85	193,42	108,12	124,77	646,65	26,14	53,00	49,98	60,77	81,67	482,79	472,56	430,73	576,17	171,90
Izvanredni - ostali rashodi	77,22	41,10	20,46	31,27	371,95	15,72	3,96	10,64	10,85	2,46	10,35	2,92	0,00	0,00	0
Dobit nakon oporezivanja	289,27	293,32	247,87	206,87	181,10	85,86	47,43	26,41	100,94	134,27	3,72	10,35	50,94	33,42	2,64
Gubitak nakon oporezivanja	88,95	140,38	186,23	208,86	950,19	20,75	30,95	31,68	14,09	37,38	416,03	14,54	9,92	67,89	46,84
Dodana vrijednost	1.804,76	1.477,62	1.195,94	1.183,54	1.161,31	759,95	616,99	657,82	629,50	702,69	1.215,21	1.155,97	1.200,39	1.140,98	632,97
Ekonomska dodana vrijednost	-125,30	-102,66	-183,67	-338,59	-289,54	-130,63	-121,72	-214,49	-72,59	-98,17	-498,78	9,10	14,02	210,05	-102,91

Izvor: FINA

Tablicama 41, 42 i 43 izdvojeni su pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika prema veličini. Pokazatelj obrtaja ukupne imovine daje nam informaciju o kvaliteti korištenja imovine koja se značajno razlikuje među djelatnostima i prikazuje koliko kuna prihoda poduzetnik ostvari na jednu kunu imovine. Pokazatelji ekonomičnosti ukazuju na odnos prihoda i rashoda pri čemu pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja u odnos stavlja ukupne prihode i rashode, dok pokazatelj ekonomičnosti poslovnih aktivnosti utvrđuje odnos poslovnih prihoda i rashoda kao veličina vezanih za osnovnu djelatnost poduzetnika. Ukoliko pokazatelji ekonomičnosti premašuju jedan, poduzeće ostvaruje dobit i obrnuto. Profitabilnost poduzetnika mjeri se dvama pokazateljima: rentabilnošću imovine i rentabilnošću glavnice. Rentabilnost imovine prikazuje koliko je poduzetnik ostvario dobiti na jedinicu angažirane imovine, dok rentabilnost glavnice prikazuje koliki je prinos na jedinicu angažirane glavnice, odnosno uloženog kapitala. Mjerenju produktivnosti pristupilo se uporabom pokazatelja utemeljenih na dodanoj vrijednosti. U tom smislu produktivnost je prikazana kao odnos dodane vrijednosti i ukupne imovine te kao dodana vrijednost po zaposleniku.

Mali poduzetnici su u razdoblju analize ostvarivali između 0,53 i 0,63 kune prihoda po jedinici korištene imovine pri čemu je od 2008. godine zamjetan opadajući trend (tablica 41). Sukladno ranije obrazloženim kretanjima rezultata poslovanja malih poduzetnika, prisutan je i opadajući trend pokazatelja ekonomičnosti. Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja je u 2007. i 2009. godini veći do pokazatelja ekonomičnosti poslovnih aktivnosti što ukazuje na činjenicu da su povećanju dobiti ove skupine poduzetnika doprinijeli financijski i izvanredni prihodi koji su u promatranoj godini nadmašili financijske i izvanredne rashode. U narednim godinama ekonomičnost poslovnih aktivnosti nadmašuje ekonomičnost ukupnog poslovanja te se uvidom u tablicu 40 može uočiti da rezultat poslovnih aktivnosti umanjuju rezultati financijskih aktivnosti u kojima financijski rashodi nadmašuju vrijednost financijskih prihoda. Istovremeno, povećanju ukupne uspješnosti malih poduzetnika doprinose rezultati izvanrednih aktivnosti. Ukratko, smanjenju uspješnosti poslovanja malih poduzetnika najviše doprinose povećani financijski rashodi (troškovi kamata i negativne tečajne razlike) koji su rezultat porasta zaduženosti ove skupine poduzetnika. Smanjenje dobiti malih poduzetnika rezultiralo je i negativnim

trendovima u kretanju pokazatelja profitabilnosti. Rentabilnost imovine opala je s 0,033 na -0,113, dok je rentabilnost glavnice snižena s 0,081 na -0,694. Produktivnost ukupne imovine također je smanjena i to prvenstveno kao posljedica smanjenja dodane vrijednosti. Negativan trend zabilježen je i kod produktivnosti zaposlenih, također kao posljedica smanjenja dodane vrijednosti u promatranom razdoblju.

Tablica 41: Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja malih poduzetnika

Pokazatelji	2007.	2008.	2009.	2010.	2011
Pokazatelj obrtaja ukupne imovine	0,609	0,628	0,579	0,541	0,529
Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja	1,074	1,053	1,032	1,009	0,824
Pokazatelj ekonomičnosti poslovnih aktivnosti	1,062	1,067	1,027	1,025	1,024
Rentabilnost imovine (ROA)	0,033	0,023	0,010	0,000	-0,113
Rentabilnost glavnice (ROE)	0,081	0,060	0,032	-0,001	-0,694
Produktivnost ukupne imovine (DV/UI)	0,295	0,225	0,199	0,174	0,180
Produktivnost po zaposlenom (DV/Zap)	222.205	170.449	151.269	144.935	145.710

Izvor: FINA

Srednje veliki poduzetnici na jednu kunu imovine ostvarili su 2007. godine 0,77 kuna prihoda (tablica 42). U narednim godinama zabilježen je negativni trend koji je djelomično posljedica povećanog obujma angažirane imovine (2008.), izražajnijeg smanjenja prihoda (2010.) te značajnijeg povećanja imovine uz smanjenje prihoda (2009.). Uslijed porasta prihoda u 2011. godini zabilježeno je povećanje pokazatelja obrtaja ukupne imovine.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja ukazuje na pozitivne rezultate poslovanja u 2007, 2008. i 2010. godini, dok su u 2009. godini srednje veliki poduzetnici poslovali s gubitkom koji je posljedica negativnog rezultata iz financijskih aktivnosti. Ekonomičnost poslovnih aktivnosti ukazuje na pozitivne rezultate iz poslovnih aktivnosti tijekom razdoblja analize što je preduvjet opstanka poduzetnika u dužem vremenskom roku. U profitabilnim godinama srednje veliki poduzetnici ostvarivali su

između 0,006 i 0,036 kuna dobiti na jedinicu angažirane imovine, dok su na jedinicu uloženog kapitala zarađivali između 0,013 i 0,073 kuna dobiti što su relativno niske vrijednosti usporedimo li ih s kretanjem prinosa na manje rizična ulaganja. Produktivnost ukupne imovine srednje velikih poduzetnika ukazuje da su na jednu kunu imovine u 2007. godini isti stvorili 0,381 kunu dodane vrijednosti. U naredne dvije godine zabilježeno je smanjenje produktivnosti ukupne imovine kao posljedica smanjenja dodane vrijednosti uz istovremeno povećanje imovine (2008.) te kao posljedica povećanja ukupne imovine (2009.). Produktivnost zaposlenih također je u opadanju do 2010. godine kada je zabilježeno povećanje koje je posljedica smanjenja broja zaposlenih u ovoj skupini poduzetnika.

Tablica 42: Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja srednje velikih poduzetnika

Pokazatelji	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Pokazatelj obrtaja ukupne imovine	0,772	0,701	0,534	0,528	0,590
Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja	1,055	1,015	0,998	1,065	1,066
Pokazatelj ekonomičnosti poslovnih aktivnosti	1,016	1,034	1,016	1,045	1,041
Rentabilnost imovine (ROA)	0,033	0,006	-0,002	0,030	0,036
Rentabilnost glavnice (ROE)	0,069	0,013	-0,003	0,057	0,073
Produktivnost ukupne imovine (DV/UI)	0,381	0,231	0,195	0,218	0,218
Produktivnost po zaposlenom (DV/Zap)	226.041	171.387	171.216	206.664	202.854

Izvor: FINA

Tablicom 43 prikazani su odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja velikih poduzetnika. U prve tri godine analize veliki poduzetnici ostvaruju najmanji obrtaj ukupne imovine od svih skupina poduzetnika što je rezultat visoke vrijednosti imovine koju koriste u obavljanju djelatnosti. Pretposljednju godinu analize karakterizira značajan porast prihoda što je rezultiralo i povećanjem obrtaja imovine, da bi se u posljednjoj godini obrtaj imovine povećao, ali ponajprije kao posljedica smanjenja ukupne imovine nastale uslijed promjena sjedišta jednog velikog poduzetnika. Pokazatelji ekonomičnosti i profitabilnosti analizirani zajedno ukazuju na istu činjenicu – negativne rezultate poslovanja u 2007, 2008., 2010. i 2011. godini.

Negativna profitabilnost u navedenim godinama rezultat je negativnih rezultata iz financijskih aktivnosti koje su obilježene visokim vrijednostima financijskih rashoda, dok je u 2007. godini zabilježen i negativan rezultat iz osnovnih poslovnih aktivnosti na što ukazuje pokazatelj ekonomičnosti poslovnih aktivnosti koji je niži od jedan.

Produktivnost zaposlenih relativno je stabilna u promatranom razdoblju i kreće se na razini od 327,90 do 357,58 tisuća kuna. Produktivnost ukupne imovine u promatranom razdoblju opada što je pretežno posljedica povećanja angažirane imovine, a manje kretanja dodane vrijednosti.

Tablica 43: Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja velikih poduzetnika

Pokazatelji	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Pokazatelj obrtaja ukupne imovine	0,478	0,470	0,492	0,697	0,711
Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja	0,866	0,999	1,011	0,993	0,979
Pokazatelj ekonomičnosti poslovnih aktivnosti	0,946	1,056	1,060	1,024	1,011
Rentabilnost imovine (ROA)	-0,074	-0,001	0,006	-0,004	-0,015
Rentabilnost glavnice (ROE)	-0,311	-0,004	0,045	-0,041	-0,053
Produktivnost ukupne imovine (DV/UI)	0,219	0,176	0,167	0,143	0,200
Produktivnost po zaposlenom (DV/Zap)	327.903	349.025	357.578	345.857	213.050

Izvor: FINA

Trendovi kretanja pokazatelja uspješnosti ukazuju na osjetljivost malih poduzetnika čija je aktivnost i uspješnost poslovanja najviše narušena u razdoblju analize. Također, neophodno je podsjetiti na ulogu i značaj jednog velikog poslovnog subjekta koji je nositelj gospodarske aktivnosti značajnog broja malih poduzetnika i obrtnika.

Uz gospodarske subjekte čiji su podaci upravo obrađeni, na gospodarski razvoj grada Pule odgovarajući utjecaj imaju i poslovni subjekti sa sjedištem u obližnjim općinama, odnosno gradovima među kojima ističemo srednje velike poduzetnike poput ZRAČNE LUKE PULA d.o.o. sa sjedištem u općini Ližnjan, ULJANIK

proizvodnja opreme d.d. i ITALCRO d.o.o. sa sjedištem u gradu Vodnjanu, BENUSSI d.o.o. sa sjedištem u općini Fažana i dr. U sedam obližnjih jedinica lokalne samouprave (općine Barban, Fažana, Ližnjan, Marčana, Medulin, Svetvinčenati i grad Vodnjan) ukupno je aktivno 971 malih, 4 gore navedena srednje velika poduzetnika te 2.625 obrta.

2.3.6. Analiza insolventnosti poduzetničke baze grada Pule

Nesposobnost ili u pojedinim slučajevima nespremnost da se podmire dospjele obveze kronični je problem hrvatskog gospodarstva. Ova pojava obilježava i poduzetničku bazu grada Pule te je stoga odgovarajuća pozornost pridana ovom gorućem problemu. Korišteni su podaci FINA-e na dan 31.10.2011. te 30.11.2012. godine pri čemu su zasebno analizirane fizičke osobe koje obavljaju djelatnost i pravne osobe. Naime, podaci o prijavljenim dospjelim, a neizvršenim osnovama za plaćanje prate se kako za fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost tako i za pravne osobe pri čemu se za pravne osobe mogu pratiti i podaci prema djelatnostima.

Slikom 21 predočen je usporedni prikaz broja fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost, a koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje. Na dan 31.10.2011. godine neizvršene osnove za plaćanje imale su 966 fizičke osobe koje su zapošljavale 474 djelatnika i dugovale ukupno 174,496 milijuna kuna. Godinu i mjesec dana kasnije dospjele a neizvršene osnove za plaćanje zabilježene su kod 1.004 fizičkih osoba koje su zapošljavale 454 djelatnika i dugovale ukupno 207,296 milijuna kuna.

Iz slike je moguće uočiti da je većina fizičkih osoba koje obavljaju djelatnosti neprekidno insolventna dulje od 360 dana, dok je njih čak 910, odnosno 91% neprekidno insolventno dulje od šest mjeseci. U odnosu na godinu ranije, moguće je uočiti povećanje broja fizičkih osoba koje su insolventne dulje od godinu dana te onih koje imaju tek nedavno zabilježene neizvršene osnove za plaćanje.

Slika 21: Broj fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost i koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje

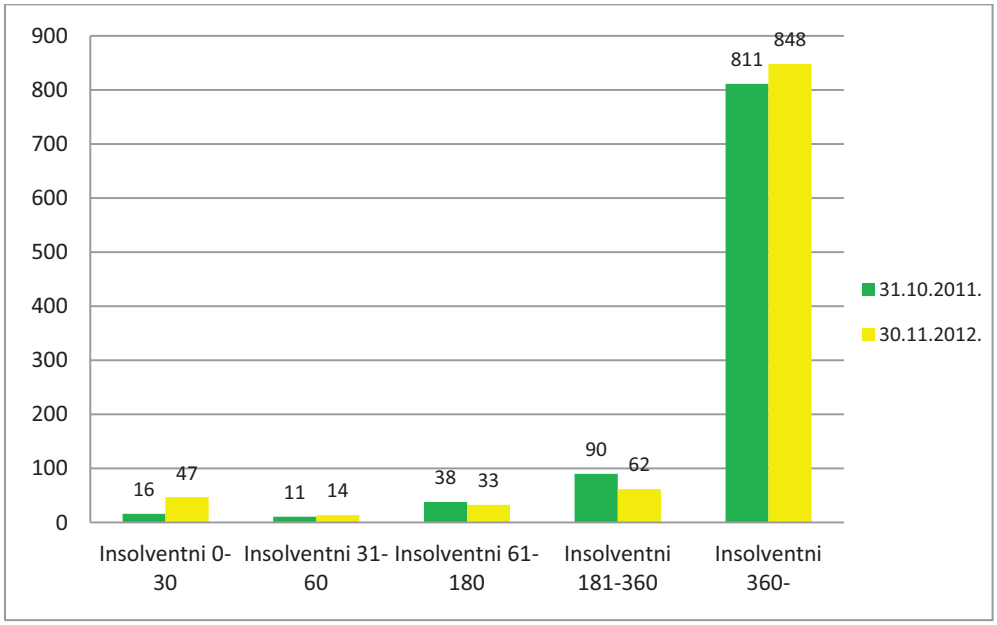

848 fizičkih osoba koje su neprekidno insolventne dulje od 360 dana zapošljava 340 djelatnika (slika 22) i ima ukupno 181,734 milijuna kuna neizvršenih osnova za plaćanje (slika 23). Promatraju li se fizičke osobe koje obavljaju djelatnost, a neprekidno su insolventne dulje od šest mjeseci dolazi se do brojke od 371 zaposlenih i duga od 198,893 milijuna kuna. U odnosu na godinu ranije zamjetno je smanjenje broja zaposlenih kod fizičkih osoba koje su insolventne, ali i značajno povećanje vrijednosti nepodmirenih obveza.

Slika 22: Broj zaposlenih kod fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost i koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje

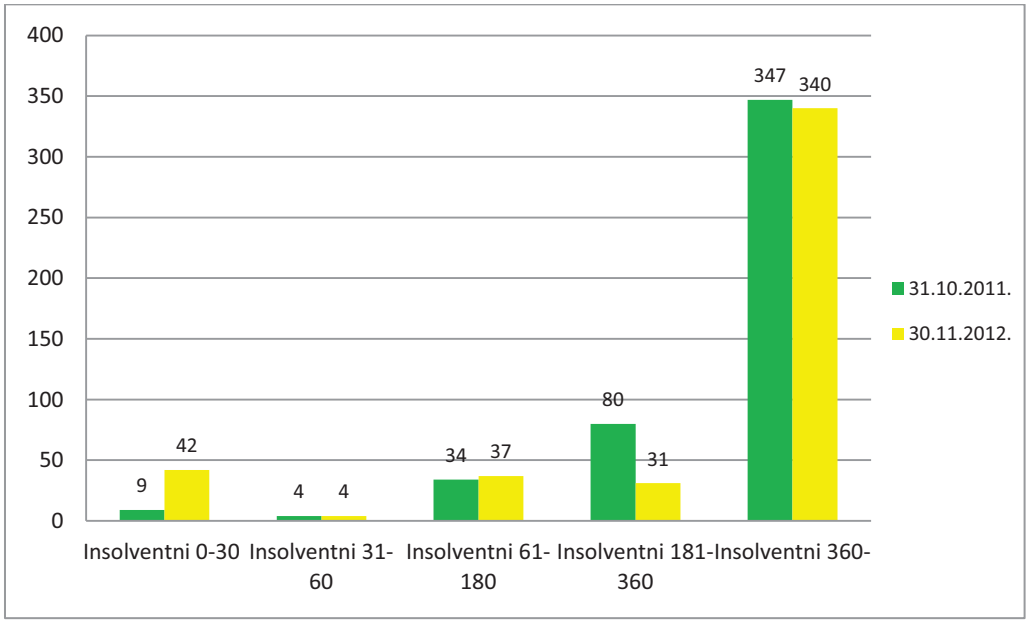

Na području grada Pule na dan 30.11.2012. godine ukupno je 864 pravnih osoba imalo dospjele, a neizvršene naloge za plaćanje (slika 24). Čak 75% pravnih osoba neprekidno je insolventno u razdoblju duljem od godine dana, dok je njih 743, odnosno 86% neprekidno insolventno dulje od šest mjeseci.

Slika 23: Neizvršene osnove za plaćanje kod fizičkih osoba u 000 kn

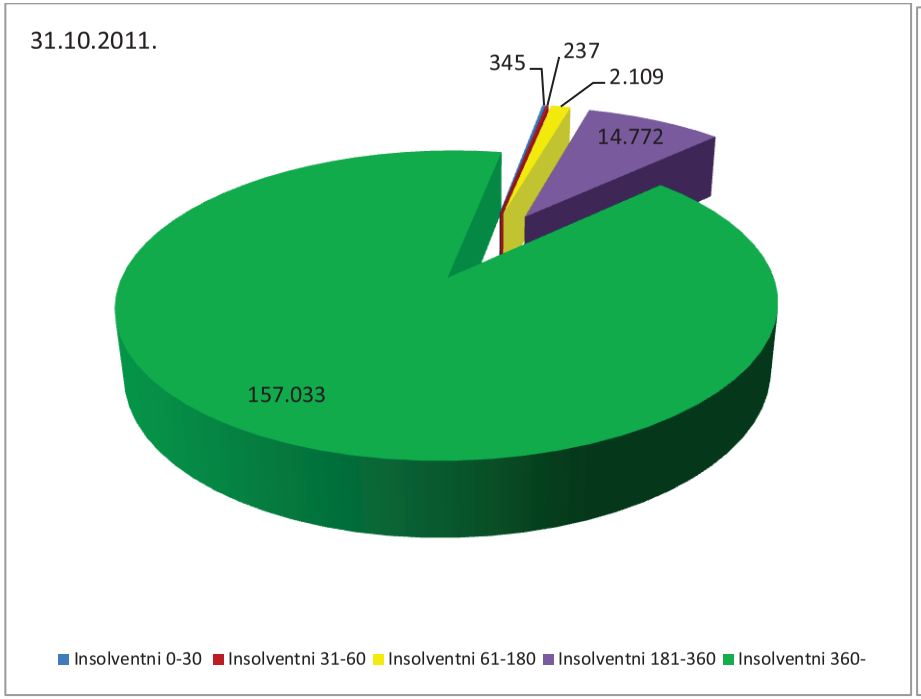

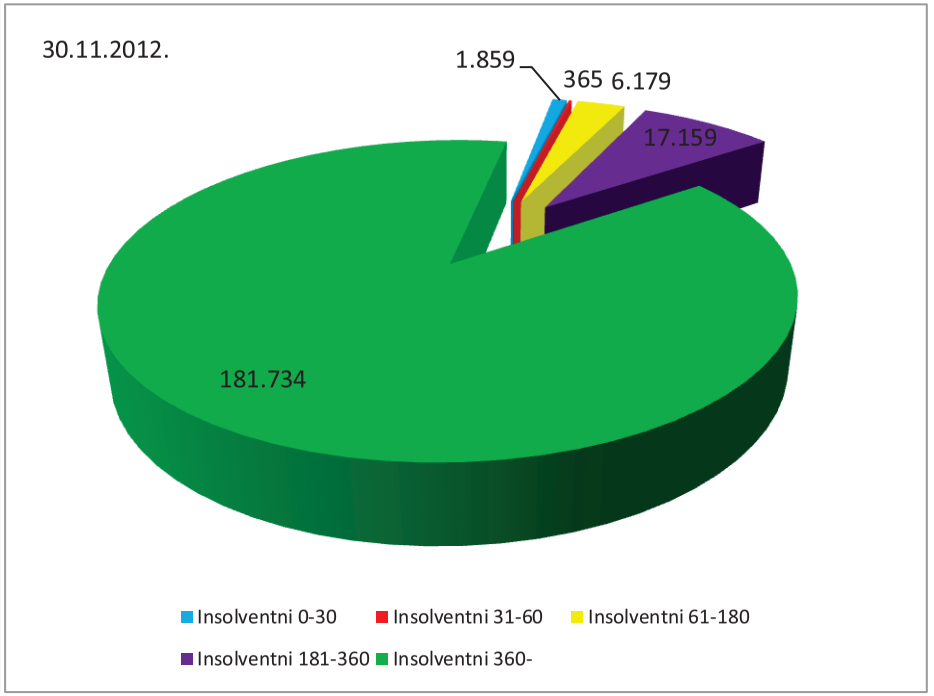

Slika 24: Broj pravnih osoba koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje

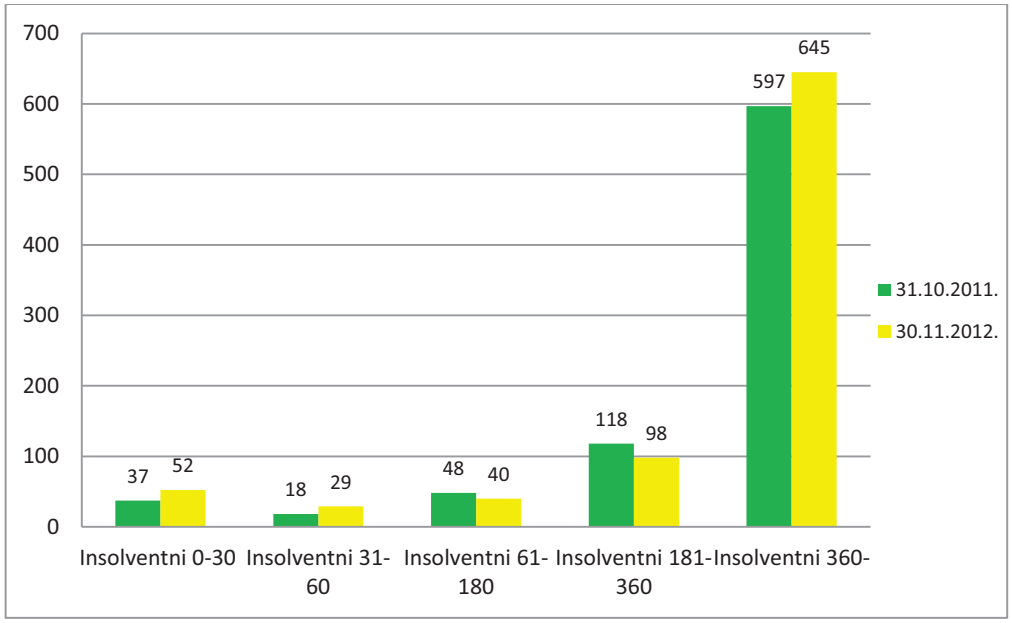

Insolventne pravne osobe zapošljavaju ukupno 429 djelatnika. Najveći udio (44%) otpada na zaposlene u pravnim osobama neprekidno insolventnim dulje od godine dana, dok je u pravnim osobama koje su insolventne između šest mjeseci i godine dana zaposleno 49 djelatnika, odnosno njih 12%.

Slika 25: Broj zaposlenih kod pravnih osoba koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje

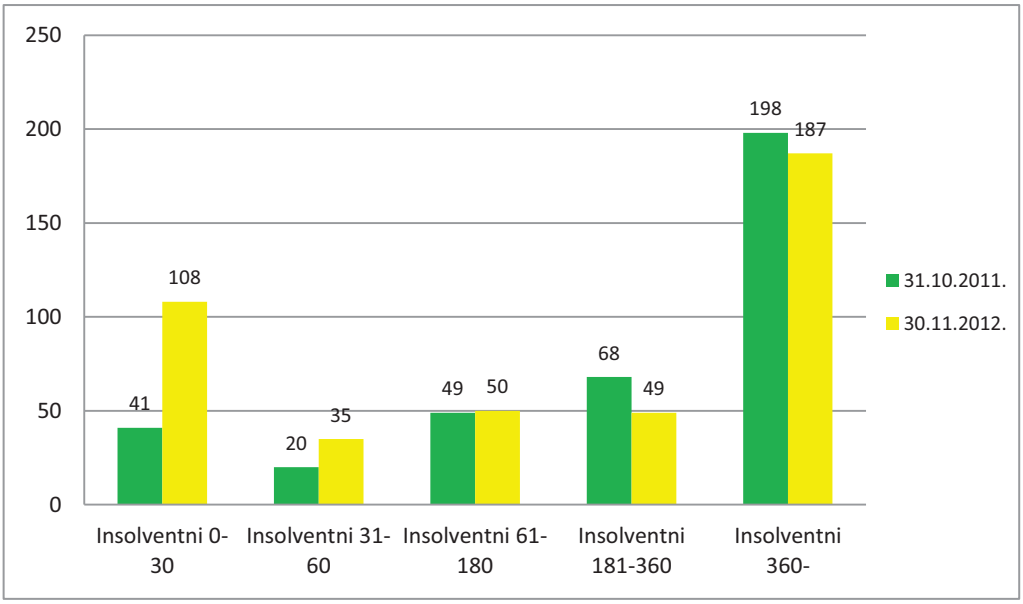

Vrijednost neizvršenih osnova za plaćanje pravnih osoba višestruko nadmašuje dugovanja fizičkih osoba koje obavljaju djelatnosti i na dan 31.10.2011. iznosi 408,16 milijuna kuna što odgovara prihodu kojeg su ostvarili mali poduzetnici sa sjedištem na području grada Pule u 44 dana 2011. godine. Nadoda li se tome dug fizičkih osoba, ukupan iznos neizvršenih osnova za plaćanje na dan 31.10.2011. godine iznosi 582,655 milijuna kuna i jednak je 66-dnevnom prihodu malih poduzetnika sa sjedištem na području grada Pule. Najveći dio duga (83,74%) stariji je od godine dana, dok je 8,62% duga staro između šest i 12 mjeseci te je naplativost ovih dugovanja vrlo upitna. Ukupna vrijednost neizvršenih osnova za plaćanje pravnih osoba na dan 30.11.2012. godine 8% je manja u odnosu na 13 mjeseci ranije, ali nadoda li se iznos nezivršenih osnova za plaćanje fizičkih osoba vrijednosti su gotovo identične. Najveći problem i dalje jest starost dugova čije je naplativost vrlo upitna.

Slika 26: Neizvršene osnove za plaćanje kod pravnih osoba u 000 kn

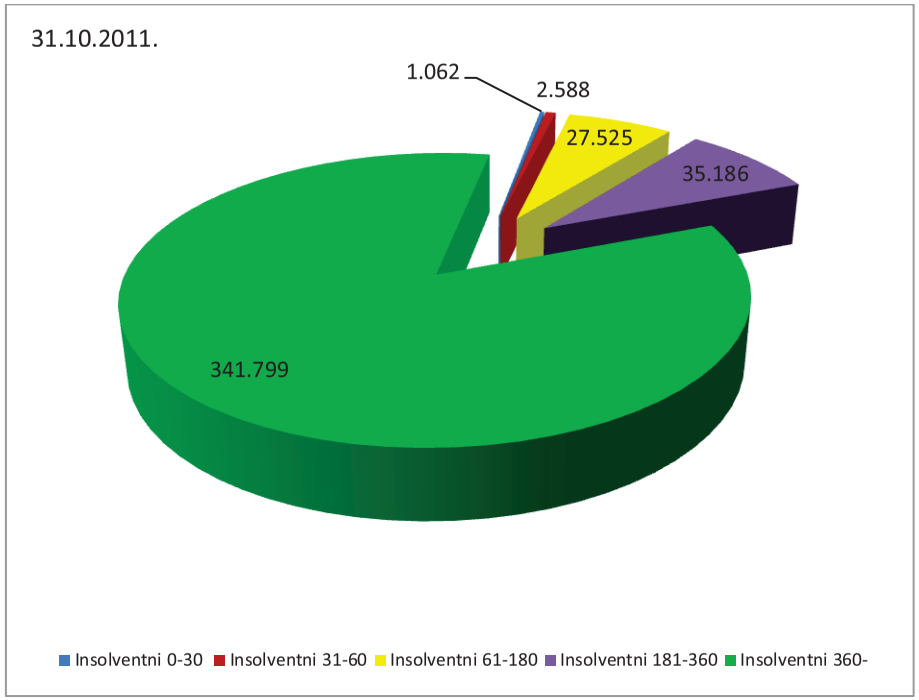

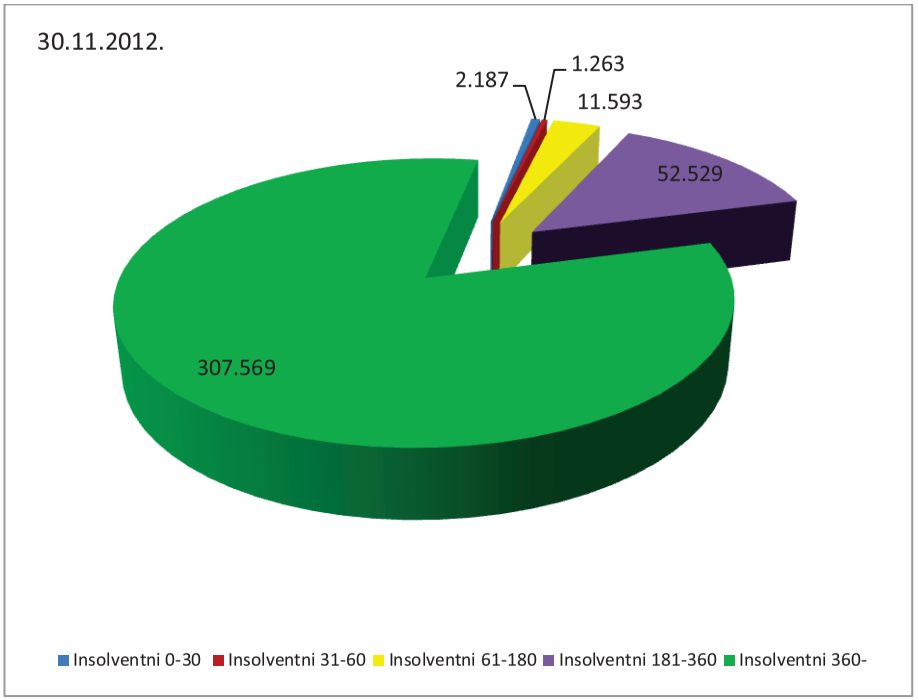

Analizom neizvršenih osnova za plaćanje pravnih osoba prema djelatnostima (slika 27) utvrđeno je da je najveću vrijednost neizvršenih osnova na dan 31.10.2011. godine imaju pravne osobe iz djelatnosti građevinarstva (27%), trgovine i popravaka (23%) i prerađivačke industrije (12%). Na dan 30.11.2012. godine najznačjnije promjene zabilježene su kod pravnih osoba iz djelatnosti građevinarstva koje su ostvarile povećanje neplaćenih obveza u odnosu na godinu ranije, dok je najveće smanjenje zabilježeno kod djelatnosti trgovine i popravaka.

U strukturi broja insolventnih pravnih osoba (slika 28), također je zabilježen najveći udio pravnih osoba koje obavljaju prethodno spomenute djelatnosti s time što je najveći broj pravnih osoba iz djelatnosti trgovine i popravaka (30%) nakon kojih slijede subjekti iz djelatnosti građevinarstva (21%) i prerađivačke industrije (12%). Slična struktura zabilježena je i trinaest mjeseci kasnije.

Pravne osobe iz navedenih djelatnosti, također zapošljavaju najveći broj djelatnika što je prikazano slikom 29. Na dan 30.11.2012. godine u odnosu na godinu ranije može se uočiti značajnije povećanje udjela zaposlenih u prerađivačkim djelatnostima uz istovremeno smanjenje broja zaposlenih u subjektima koji obavljaju djelatnosti građevinarstva te trgovine i popravaka.

Slika 27: Struktura ukupnog iznosa neizvršene osnove za plaćanje pravnih osoba prema djelatnostima

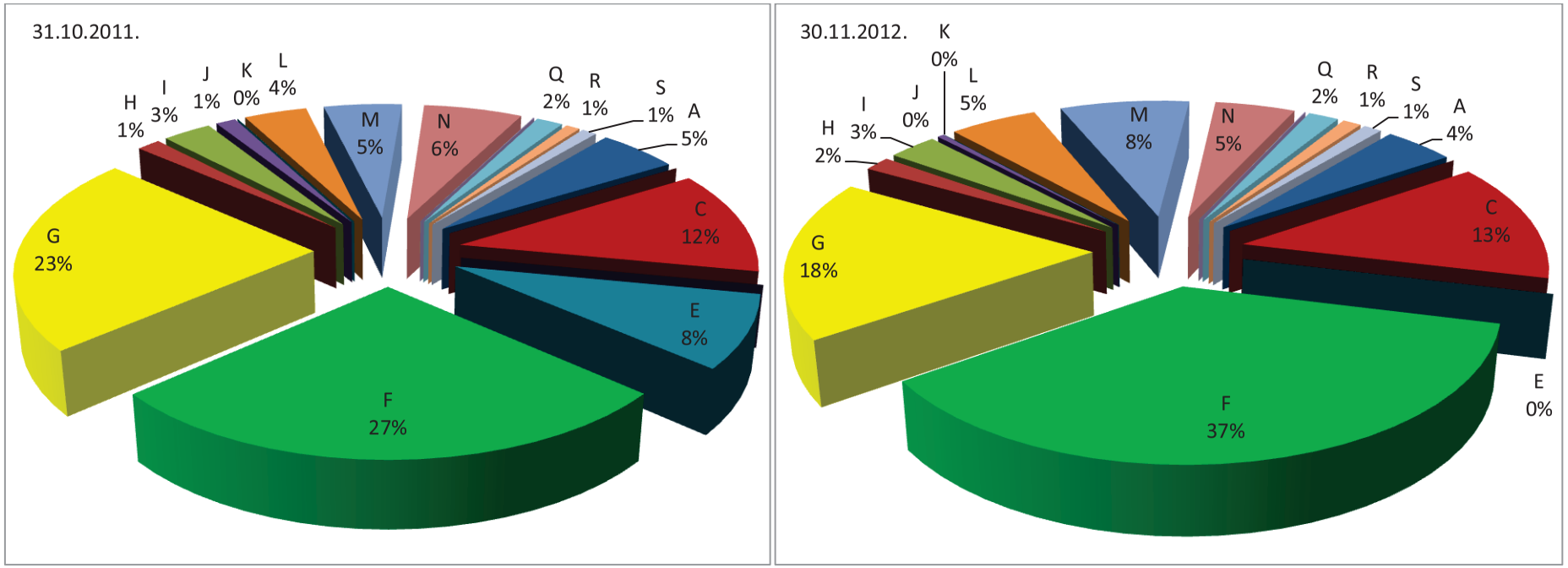

Slika 28: Struktura broja pravnih osoba koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje prema djelatnostima

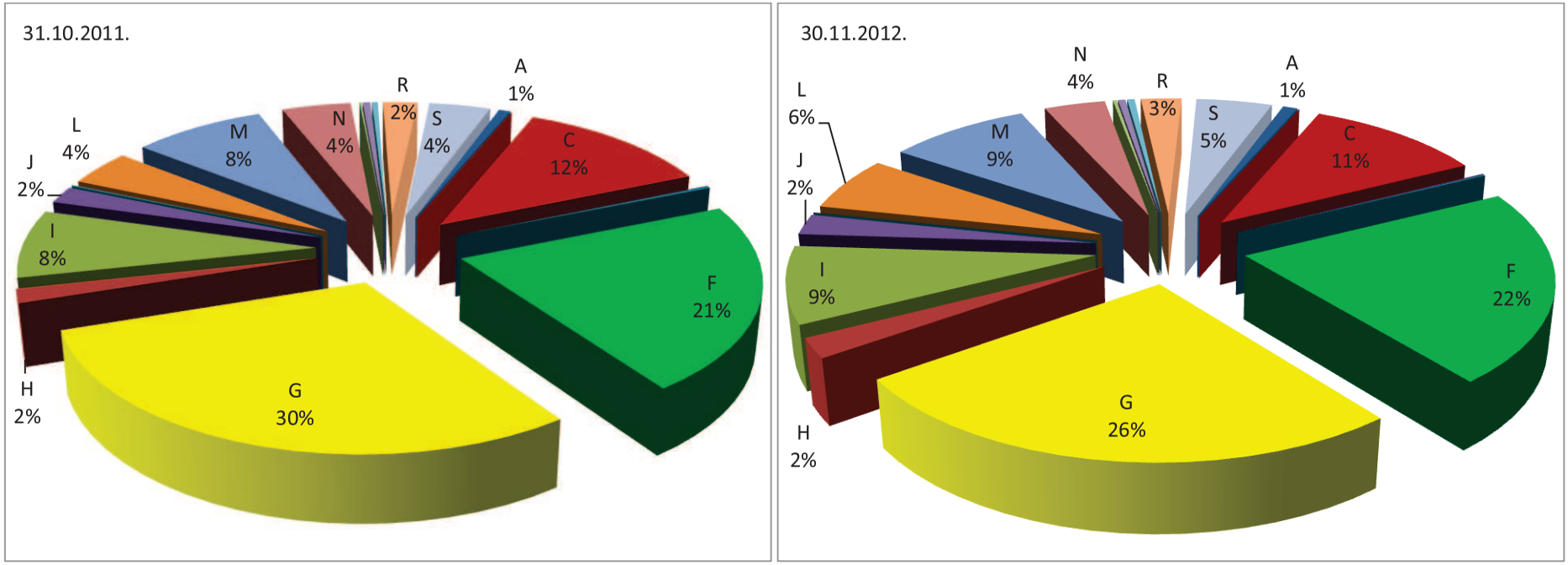

Slika 29: Struktura broja zaposlenih kod pravnih osoba koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćenje prema djelatnostima

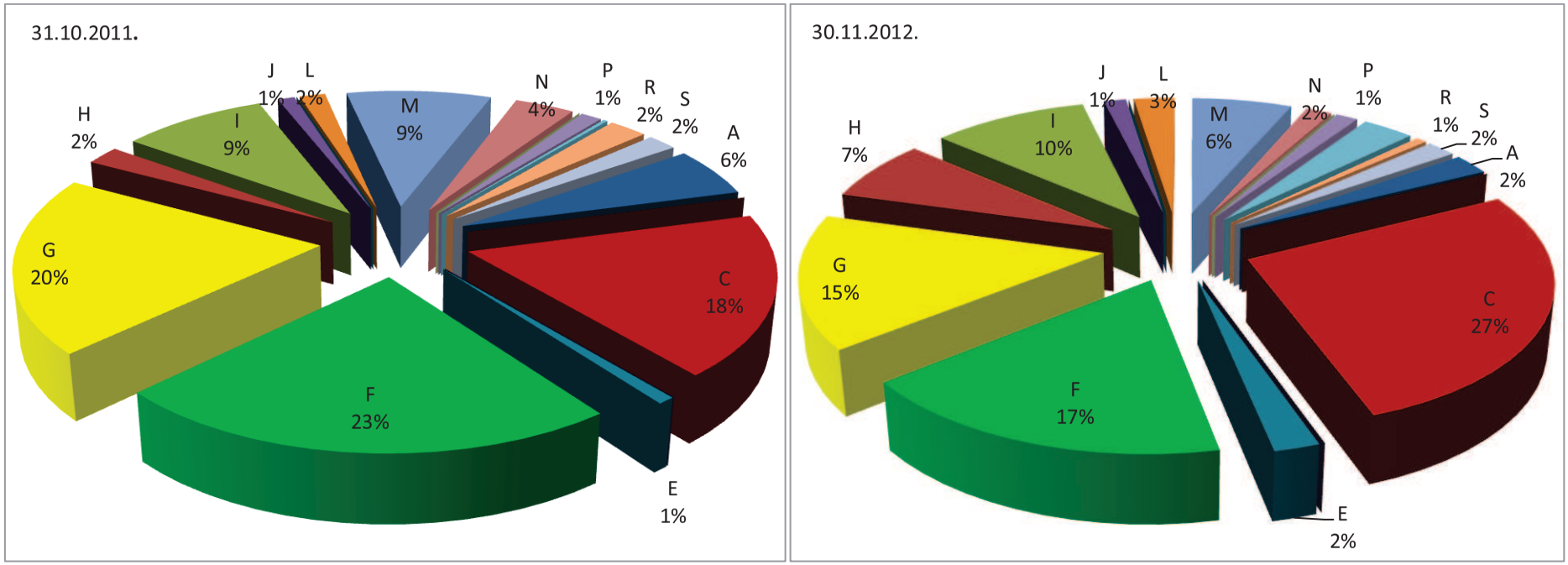

Rješavanje visoke razine insolventnosti, kao jednog od osnovnih gospodarskih problema hrvatskog gospodarstva u cjelini, prvenstveno je u domeni središnje državne vlasti te je donošenje i dosljedna provedba odgovarajuće zakonske regulative na ovom području neophodan čimbenik stabilnosti i u konačnici oporavka gospodarstva.

2.3.7. Prostorno uređenje u funkciji gospodarskog razvoja

Temeljni prostorno planski dokument kojim se dugoročno organizira i uređuje prostor na području grada Pule usvojen je 2008. godine. Generalni urbanistički plan određuje ukupno 21 namjenu prostora pri čemu su s aspekta gospodarskog razvoja grada najznačajnije slijedeće namjene:

1. Mješovita stambeno-poslovna, javna i društvena namjena (M); unutar površina mješovite stambeno-poslovne namjene, uz stambenu, mogu se obavljati i djelatnosti trgovačko-uslužne namjene (K1), hoteli (T1) na pojedinim lokacijama te sport (R1)
2. Gospodarska – proizvodna namjena
   - industrijsko – zanatska (I2) koja uključuje proizvodne djelatnosti osim: duhanske - proizvodnje, proizvodnje oružja i streljiva, proizvodnje motornih vozila (dozvoljena je proizvodnja dijelova i pribora za motorna vozila), proizvodnje i distribucije električne energije, te skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode; djelatnosti garđevinarstva i djelatnosti prekrcaja i skladištenja. Mogu se obavljati i trgovačke djelatnosti, ali isključivo prodaje vlastitih proizvoda, dok se na jednoj lokaciji mogu obavljati i trgovačke djelatnosti veletržnice.
3. Gospodarska – poslovna namjena
   - trgovačko – uslužna (K1) u okviru koje se mogu obavljati: trgovačke djelatnosti sve koje ne utječu - negativno na uvjete života i rada na susjednim građevnim česticama, neovisno o vrsti zagađenja; uslužne djelatnosti sve koje ne utječu negativno - na

uvjete života i rada na susjednim građevnim česticama, neovisno o vrsti zagađenja; ugostiteljska djelatnost : restorani, barovi, - kantine, sajmovi i zabavni parkovi, kockarnice,kladionice, noćni klubovi i sl. te djelatnosti sporta i rekreacije.

- komunalno servisna (K3) namjena koja uključuje: djelatnosti vezane uz opskrbu komunalnom i - ostalom infrastrukturom; trgovačke djelatnosti veletržnice; uslužne djelatnosti: popravak motornih - vozila, predmeta za kućanstvo i sl., djelatnosti financijskog posredovanja, poslovanja s nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge koje se neposredno bave ili su komplementarne s distribucijom, odnosno, upravljanjem i unaprjeđivanjem distribucije svih energenata i vode, uključujući rad sa strankama.
- javni promet (K4) koji obuhvaća slijedeće djelatnosti: djelatnosti prometa i prijevoza, kao i ostale - prateće djelatnosti u kopnenom prometu koje su vezane na javni prijevoz putnika; uslužne djelatnosti: održavanje i popravak - motornih vozila namijenjenim javnom prijevozu putnika, djelatnost putničkih agencija i turoperatora, pošta i telekomunikacije, financijsko posredovanje, osim osiguranja i mirov. fondova, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje automobila ,iznajmljivanje ostalih kopnenih prometnih sredstava i ostale kompatibilne uslužne djelatnosti; trgovačke djelatnosti: trgovine na malo osim: - trgovina motornim vozilima i priborom za motorna vozila, trgovina motociklima i trgovina motornim gorivima i mazivima; ugostiteljske djelatnosti: restorani, barovi, - kantine i opskrbljivanje pripremljenom hranom.

4. Gospodarska – ugostiteljsko turistička namjena
   - hoteli (T1)

- turistička naselja (T2)
- ugostiteljsko zabavni centar (T4)

5. Gospodarska – poslovno – proizvoda namjena u okviru koje je dozvoljena gradnja objekata za one djelatnosti koje su dozvoljene za trgovačko–uslužnu namjenu (K1) i industrijsko-zanatsku namjenu (I2).
6. Luke posebne namjene

- luke nautičkog turizma – marine (LN) unutar kojih se osim osnovne djelatnosti pružanja usluga priveza mogu obavljati i djelatnosti: djelatnosti gradnje i popravka brodova i čamaca, ali se dodatno uvjetuje isključivo djelatnost popravka i održavanja plovila korisnika; ugostiteljsko – turističke djelatnosti: hoteli, - restorani, barovi, kantine i opskrbljivanje pripremljenom hranom i sve ostale koje su srodne osnovnoj namjeni, a koje ne ometaju funkcioniranje osnovne djelatnosti, odnosno ne utječu negativno na uvjete života i rada na susjednim građevnim česticama, neovisno o vrsti zagađenja; trgovačke djelatnosti: trgovina na malo dijelovima i priborom za motorna vozila i ostale trgovine na malo koje su vezane uz plovila i osnovnu namjenu; uslužne djelatnosti: taksi služba, usluge u pomorskom i zračnom prometu (isključivo vezan za promet hidroaviona u lučkom području), djelatnosti putničkih agencija i turoperatora, pošta i telekomunikacije djelatnosti financijskog posredovanja, osim osiguranja i mirovinskih fondova, iznajmljivanje automobile i plovila, fotografske djelatnosti, djelatnosti promidžbe i sve ostale koje su srodne osnovnoj namjeni a koje ne ometaju funkcioniranje osnovne djelatnosti, odnosno ne utječu negativno na uvjete života i rada na susjednim građevnim česticama, neovisno o vrsti zagađenja; zdravstvene djelatnosti: sve osim bolničke i veterinarske djelatnosti; obrazovne djelatnosti: one koje

su vezane uz plovila, plovidbu, jedrenje i sl. te sve sportske i rekreacijske djelatnosti.

- ribarske luke (LR) u okviru kojih se mogu obavljati: djelatnosti priveza i ribolova; djelatnosti gradnje i popravka brodova i čamaca koja je vezana uz popravak i održavanja ribarskih plovila; trgovačke djelatnosti: trgovina na veliko ribama, školjkama i rakovima, trgovina na malo gorivima i ostala trgovina na malo u specijaliziranim prodavaonicama, koja je vezana za opremu, pribor i sl. potrebe ribara i ribarskih plovila; ugostiteljska djelatnost: restorani, barovi, osim noćnih barova, klubova i diskoteka, kantine i opskrbljivanje pripremljenom hranom; uslužne djelatnosti: usluge u pomorskom prometu koje su vezane uz promet ribarskih plovila i tereta, financijsko posredovanje osim osiguranja i mirovinskih fondova, istraživanje i razvoj vezano uz ribarstvo te morsku floru i faunu, pravne, računovodstvene i poslovne djelatnosti, promidžba (reklama i propaganda) i čišćenje svih vrsta objekata i sve ostale uslužne djelatnosti vezane uz osnovnu namjenu građevine; prometne djelatnosti: prijevoz robe (tereta) cestom, morem i priobaljem koji je vezan za prijevoz riba i ostalih morskih plodova; zdravstvene djelatnosti: medicinska, ali se dodatno uvjetuje samo ambulanta za potrebe korisnika luke; prekrcaj tereta i skladištenje vezano uz prekrcaj i skladištenje ribe i ostalih morskih plodova; obrazovne djelatnosti: obrazovanje vezano uz ribarstvo; djelatnost klubova i ostalih vrsta članskih organizacija korisnika luke.
- brodogradilišne luke (LB) u okviru kojih se mogu obavljati: djelatnost brodogradnje; djelatnost proizvodnje alata, alatnih strojeva, strojeva posebne namjene, proizvodnje strojeva za proizvodnju i

korištenje električne energije, električnih uređaja i aparata, instalaterskih radova na brodu i građevinama, projektiranje u brodogradnji i graditeljstvu te nadzor u graditeljstvu; zdravstvene djelatnosti: medicinska i zubarska praksa za potrebe zaposlenika i njihovih obitelji; ostale poslovne djelatnosti: računalne i srodne aktivnosti, djelatnosti istraživanja i razvoja i ostale srodne poslovne djelatnosti, osim djelatnosti grupe agencija za zapošljavanje i posredovanje radne snage.

- sportske luke (LS) unutar kojih se mogu obavljati: djelatnosti priveza, gradnje i popravka - brodova i čamaca korisnika, osim djelatnosti brodogradnje; trgovačke djelatnosti: trgovina na malo dijelovima i priborom za motorna vozila vezana uz plovila korisnika; ugostiteljske djelatnosti: restorani, barovi osim noćnih klubova i diskoteka, kantine i opskrbljivanje pripremljenom hranom; uslužne djelatnosti: usluge u pomorskom prometu, djelatnosti putničkih agencija i turoperatora, pošta i telekomunikacije djelatnosti financijskog posredovanja, osim osig. i mirovinskih fondova, iznajmljivanje plovila, djelatnost istraživanja i razvoja, ostale poslovne djelatnosti srodne osnovnoj namjeni i koje ne ometaju funkcioniranje osnovne djelatnosti; sportske, rekreacijske i kulturne djelatnosti; obrazovne djelatnosti: one koje su vezane uz plovila, plovidbu, jedrenje i sl.; djelatnost ostalih članskih organizacija koje su vezane uz plovidbu, jedrenje, ronjenje i sl.

7. Luke otvorene za javni promet

- putničke luke (JP) u okviru kojih se mogu odvijati: djelatnosti prometa: privez, prijevoz putnika morem i priobaljem, taksi prijevoz na vodi; trgovačke djelatnosti: trgovine na malo srodne osnovnoj funkciji; ugostiteljske

djelatnosti: restorani, barovi osim noćnih klubova i diskoteka, kantine i opskrbljivanje pripremljenom hranom; uslužne djelatnosti: usluge u pomorskom prometu, djelatnosti putničkih agencija i turoperatora, pošta i telekomunikacije djelatnosti financijskog posredovanja, osim osig. i mirovinskih fondova, iznajmljivanje plovila i automobila, pošta i telekomunikacije, pravne, računovodstvene i poslovne djelatnosti, promidžba i ostale srodne djelatnosti koje ne ometaju funkcioniranje osnovne djelatnosti, odnosno ne utječu negativno na uvjete života i rada na susjednim građevnim česticama, neovisno o vrsti zagađenja; zdravstvena djelatnost: djelatnost medicinske prakse.

- teretne luke (JT) unutar kojih se mogu odvijati: djelatnost prometa: privez i prijevoz robe (tereta) morem i priobaljem, te prekrcaj tereta u lukama i pristaništima; ugostiteljska djelatnost: barovi osim noćnih klubova i diskoteka, kantine i opskrbljivanje pripremljenom hranom skladištenje robe; proizvodne djelatnosti: samo one dozvoljene planom užeg područja.
- opće luke otvorene za javni promet (J) unutar kojih se mogu obavljati: linijski pomorski promet s djelatnostima određenim GUP-om za Putničke luke (JP); ribarski vez s djelatnostima određenim GUP-om za Ribarske luke (LR); komunalni vez s djelatnostima određenim GUP-om za Sportske luke (LS).

8. Sportsko-rekreacijska namjena

- sport (R1) unutar kojeg se mogu obavljati: djelatnosti sporta i rekreacije osim djelatnosti marina; trgovačke djelatnosti: trgovina na malo koja je srodna osnovnoj namjeni građevine; ugostiteljsko – turističke djelatnosti: restorani, barovi osim noćnih klubova i diskoteka;

uslužne djelatnosti: iznajmljivanje strojeva i opreme i ostale uslužne djelatnosti koje su vezane uz sport i rekreaciju; zdravstvene djelatnosti: medicinska praksa koja je vezana uz sportsku medicinu; obrazovne djelatnosti: obrazovanje vezano uz sport; djelatnost ostalih članskih organizacija koje su vezane uz sport.

- rekreacija (R2) unutar koje se mogu obavljati: djelatnosti vezane za rekreaciju i djelatnost ostalih članskih organizacija koje su vezane uz sport.
- kupališta (R3) unutar kojih se mogu obavljati: elatnosti vezane uz rekreaciju na kupalištima; trgovačke djelatnosti: trgovina na malo srodna osnovnoj namjeni; ugostiteljske djelatnosti: restorani, barovi osim noćnih klubova i diskoteka; uslužne djelatnosti: iznajmljivanje strojeva i opreme vezano uz rekreaciju na kupalištima; zdravstvene djelatnosti: djelatnost medicinske prakse vezana uz kupališta; kulturne djelatnosti: prikazivanje filmova i ostala scenska djelatnost na otvorenom.

2.4. Uloga klastera u gospodarskom razvoju

Suvremeno poslovanje u uvjetima visoko liberaliziranih tržišta nameće potrebu kontinuiranog iznalaženja oblika i načina opstanka na domaćem i inozemnom tržištu. U takvom su okruženju velika poduzeća i multinacionalne kompanije u puno boljoj poziciji od malih i srednjih poduzeća zbog svoje veličine, količine proizvodnje, troškova, cijene po kojoj mogu ponuditi proizvod. Upravo su takva poduzeća sklona ulagati u inovacije, razvoj novih tehnologija, dodatnu edukaciju zaposlenika što je vrlo važno u stvaranju i razvoju konkurentnosti kako pojedinog poduzeća, tako i ukupne nacionalne konkurentnosti.

Mala i srednja poduzeća predstavljaju okosnicu razvoja suvremenih tržišnih gospodarstava. Ona su fleksibilna i dinamična pa su sposobna na brze promjene u

okruženju. S obzirom na sve veći značaj malog gospodarstva u broju poduzetnika, ali i broju zaposlenih, važno je stvoriti što bolje uvjete za njihovo djelovanje i plasman proizvoda ne samo na lokalnom, nego i na inozemna tržišta. Mala i srednja poduzeća vrlo su često ograničena svojim resursima i veličinom proizvodnje u postizanju troškovne konkurentnosti.

U suvremenim se uvjetima nameće rješenje putem povezivanja u klastere koji predstavljaju povezivanje međuovisnih (komplementarnih) poduzeća koja pripadaju istom geografskom prostoru. Subjekti klastera mogu biti: specijalizirani dobavljači, pružatelji usluga i povezane institucije (znanstveno-istraživačkih institucija, agencije, poslovna udruženja) u određenom području koje predstavljaju određeni narod ili regiju. (Institute for Strategy and Competitiveness, 2007). Veze među članicama klastera mogu biti horizontalne i vertikalne. Kod horizonatalnih klastera govorimo o povezivanju poduzeća međusobnih konkurenata koji dijele zajedničko tržište, koriste istu tehnologiju i potrebne su im iste vještine zaposlenika, te ovise o sličnim čimbenicima proizvodnje. Motiv za ulazak u horizontalni klaster može biti ušteda na troškovima marketinga i nastupa na sajmovima, ušteda u prijevozu gotovih proizvoda, ali i u nabavi proizvodnih inputa jer se na veće količine odobravaju rabati. S druge strane postoji opasnost da članice klastera zbog nedovoljnog povjerenja i bojazni od dijeljenja informacija s konkurencijom ne sudjeluju otvoreno u klasterima, te u tom slučaju klasteri i ne mogu postići željene rezultate. U vertikalnom povezivanju sudjeluju subjekti proizvodnog lanca iz različitih proizvodnih djelatnosti pri čemu outputi pojedinih poduzeća predstavljaju inpute drugim poduzećima pa u ovom slučaju nema konkurencije.

Podrazumijeva se neovisnost poduzeća koja ulaze u klaster i postojanje aktivnih kanala poslovne suradnje, dijaloga i komunikacije. Suradnja među članicama trebala bi biti dinamična i otvorena, a među poduzećima ne dolazi do formiranja monopola, te i dalje postoji tržišno natjecanje u drugim područjima. Vrlo je značajno da uspjeh klastera ovisi, ne samo o međusobnoj suradnji, već i o poštivanju i uzajamnom povjerenju.

Da bi se klasteri razvijali važno je stvoriti poticajno poduzetničko okruženje, te brojnost i uspješnost klastera ovisi o razini razvijenosti i obilježjima gospodarstva. Zato su klasteri relativno nova pojava u zemljama u razvoju, odnosno bivšim tranzicijskim zemljama, dok su u pojedinim industrijski razvijenim zemljama (npr. Italija, SAD) zauzeli važno mjesto i postali nezaobilazni instrument nastupa na tržištu i rasta konkurentnosti okupljenih poduzeća. U ovisnosti o razvijenosti zemalja mogu se promatrati i načini nastanka klastera pri čemu je za razvijene zemlje karakteristično da poduzeća samoinicijativno pristupaju stvaranju klastera (tzv. bottom-up pristup), dok se kod manje razvijenih zemalja taj proces ne događa spontano već ga je potrebno potaknuti pa klasteri često nastaju na poticaj države (tzv. top-down pristup). Za uspjeh na tržištu važna je specijalizacija proizvodnje koja se lakše ostvaruje unutar klastera, a ona će rezultirati u višoj razini inovativnosti. Sve to zajedno čini poslovnu sofisticiranost koja ja ključna odrednica konkurentnosti.

Klasteri omogućuju: lakši pristup specijaliziranim dobavljačima, uslugama i ljudskim resursima; prelijevanje informacija; fleksibilnost i sposobnost brzog reagiranja kao posljedica ekstremne specijalizacije; lakše je preuzimanje postojeće tehnologije i potiče se inovativnost. Klasteri doprinose: porastu proizvodnosti zbog korištenja specijaliziranih inputa; porastu inovativnosti zbog povezivanja poduzeća i istraživačkih institucija pri čemu se neformalne informacije i znanje najbolje razvijaju i razmjenjuju na lokalnoj razini, te potiču stvaranje novih poduzeća. (Porter, 1998)

Da bi klasteri bili uspješni potrebno je: postići odgovarajući oblik i stupanj suradnje između članica (umrežavanje), imati jako vodeće poduzeće, jako sveučilište i istraživačke centre, osigurati ulaganje javnog sektora.

Država ima ulogu u stvaranju okvira djelovanja klastera, ali i poticanja njihova nastanka pri čemu potpora ne mora nužno biti usmjerena samo stvaranju novih klastera, nego i pomoći djelovanju postojećih klastera. Potpora klasterima dio je politike poticanja poduzetništva odnosno cjelokupne strategije gospodarskog razvoja. Provodi se na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Ulazak u EU pružat će Hrvatskoj mogućnosti korištenja programa Okvirnog programa za konkurentnost i inovacije (CIP) koji je usmjeren horizontalnim mjerama jačanja inovativnih sposobnosti poduzeća pa je u tom segmentu uključeno i poticanje razvoja klastera. U okviru PRO INNO Europe razvijaju se INNO mreže, a usmjerene su na suradnju u području klasterskih politika.

EU je usmjerena poticanju različitih inicijativa u politici razvoja i potpore malog i srednjeg gospodarstva, pa se dio aktivnosti odnosi i na mapiranje i jačanje suradnje među klasterima; formiraju se specijalizirane istraživačke grupe eksperata kao primjerice Visoka savjetodavna grupa za klastere (High Level Advisory Group on Clusters) koja je usmjerena na identificiranje, analiziranje i razvoj klastera u brojnim sektorima na području Europe. Također postoji i Europski savez klastera (European Cluster Alliance) koji služi kao otvorena platforma za održavanje stalnog političkog dijaloga na razini EU-a između nacionalnih i regionalnih tijela javne vlasti odgovornih za razvoj klasterske politike i upravljanje programima razvoja klastera u svim zemljama. Cilj mu je da postane jedinstveno mjesto na razini EU-a za razradu novih ideja i praktičnih alata za poboljšanje klasterske politike u Europi i za poticanje europske suradnje na razini javne politike koja će olakšati daljnji razvoj konkurentskih klastera. Djeluje i Europska grupa za klastere (European Cluster Policy Group) koja je usmjerena jačanju programa usmjerenih prema formiranju i jačanju klastera na području Europe.

Europski fond za regionalni razvoj potiče nastajanje poslovnih mreža, javno-privatnih partnerstava i klastera, pa je potrebno nastanak klastera predvidjeti operativnim programima kako bi se mogla dobiti sredstava iz proračuna EU-a.

2.4.1. Klasteri u hrvatskom gospodarstvu

U Hrvatskoj je također prepoznata potreba formiranja klastera kao pokretača regionalnog razvoja. Razvoj klastera predstavlja ključan model tehnološke i industrijske organizacije, u prvom redu malih i srednjih poduzeća, temeljem kojeg ova poduzeća ostvaruju visoku razinu produktivnosti i inovativnosti i doprinose podizanju razine konkurentnosti regije u kojoj se nalaze. (NVK, 2003)

U dokumentu «55 preporuka za povećanje konkurentnosti Hrvatske» iz 2004. godine definiraju se mjere u sedam različitih područja, a jedno od njih je Regionalni razvoj i razvoj klastera. Preporuka 44 odnosi se na klastere i ističe se potreba osnivanja stručne skupine za razvoj klastera koja bi analizirala potencijalna područja za razvoj klastera, osmislila njihov razvoj, te započela pilot projekt razvoja klastera putem raspisivanja javnog natječaja uz državnu potporu ograničenog trajanja. Uz to se navodi potreba provedbe projekta izobrazbe klasterskih menadžera. (NVK, 2004)

Jedan od ciljeva strategije «Hrvatska izvozna ofenziva» je stvaranje 6 klastera za izvoz po principu top-down, a konačni joj je cilj povećati hrvatski izvoz. To su : Klaster «Voda», Klaster «Male brodogradnje - plovila za sport i razonodu», Klaster «Tekstil-Odjeća», Klaster «ICT-Rješenja», Klaster «Drvo-Namještaj» i Klaster «Marikulture - Hrvatska riba». Da bi se ti klasteri uspješno formirali, a što je još važnije funkcionalno i efikasno djelovali, razrađene su mjere i potciljevi. Važna uloga dana je Nacionalnom centru za klastere pri Hrvatskoj udruzi poslodavaca i obrazovanju klaster menadžera. Nacionalni centar za klastere trebao bi koordinirati aktivnosti u formiranju klastera po top-down principu, te surađivati sa svim institucijama u zemlji i inozemstvu koje mogu pomoći klasterima plasman na inozemna tržišta.(HIO, 2007)

Malim gospodarstvom i njihovom statistikom u Hrvatskoj bave se mnoge institucije: Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva[15], Državni zavod za statistiku. No, vrlo je teško doći do podataka o broju klastera i njihovim karakteristikama. Određene informacije o tome dobivene su od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, no postoji ograničenje: popis sadrži samo podatke o klasterima koje sufinancira dotično Ministarstvo, a moguće je da postoje i klasteri koji ne dobivaju sredstva iz proračuna. Na tom popisu početkom 2011. bilo je ukupno 51 klaster u različitim djelatnostima.

[15] Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je postojalo do kraja 2011. kad je novim ustrojem osnovano Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrta, te Ministarstvo rada i mirovinskog sustava.

U okviru Hrvatske gospodarske komore djeluje Zajednica klastera čije je cilj pružiti širu sustavniju podršku razvoju klasterizacije u Hrvatskoj, pružati stručnu pomoć klasterima u pribavljanju sredstava u okviru vladinih programa poticanja klasterizacije, upoznati članice o aktivnostima koje se poduzimaju glede poticanja i jačanja klastera itd.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva od 2005. godine provodi program poticanja klastera te je do kraja 2010. godine sufinancirano 46 klasterskih inicijativa i isplaćeno je ukupno 27 milijuna kuna. Sufinancirani klasteri udružuju 504 tvrtki u kojima je zaposleno oko 25000 zaposlenih. S obzirom da su postojeći klasteri u Hrvatskoj mali potrebno je usmjeriti se ne samo na nastanak novih klastera već i na umrežavanje postojećih klastera (primjerice u drvnoj industriji postoje četiri klastera).

U razdoblju 2008.-2009. poticanju klastera u Istarskoj županiji odobreno je 905 000 kuna što predstavlja oko 5,8% sredstava odobrenih svim županijama. Najviše sredstava odobreno je Gradu Zagrebu 3,5 milijuna kuna ili 23% ukupno raspoloživih sredstava.

Poželjno je da se tvrtke u klastere udružuju sektorski i višesektorski radi opstanka nakon ulaska u EU. Učinci sufinanciranja klastera mogu se očekivati tek nakon dvije godine kad se mogu vidjeti pozitivni financijski učinci i prepoznatljivost na tržištu. Bitno je također da se pri formiranju klastera uključe znanstveno-istraživačke institucije jer EU ne sufinancira klastere koji ne obuhvaćaju takve institucije. (HGK, 2009b)

Također treba istaknuti i napore Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva u približavanju koncepta razvoja klastera hrvatskim gospodarstvenicima kroz održavanje međunarodnih konferencija o klasterima koje se počevši od 2007. godine održavaju jednom godišnje. Tom prilikom predstavljaju se iskustva djelovanja klastera u europskim zemljama, ali i nacionalne politike poticanja razvoja klastera.

Postavlja se pitanje: u kojim je djelatnostima potrebno formirati klastere, ako ih potiče država? Treba li država biti inicijator formiranja klastera onih poduzeća, koja su već

sada konkurentna i koja izvoze na inozemna tržišta ili bi se trebala usmjeriti na poticanje udruživanja poduzeća koja su u lošijoj tržišnoj poziciji? Treba li država poticati horizontalne klastere (povezivanje istovrsnih, komplementarnih proizvodnji) ili vertikalne klastere (od proizvođača sirovina do proizvođača finalnih proizvoda)?

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je 2011. godine Strategiju razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011.-2020. s ciljevima unapređenja upravljanja hrvatskom klasterskom politikom, jačanja klastera i klasterskih članica, poticanja inovacija i transfera novih tehnologija, jačanja izvoznih potencijala i internacionalizacija klastera, jačanje znanja i vještina za razvoj klastera i učinkovito korištenje fondova EU-a i Programa EU-a. Strategijom je predviđeno i mapiranje klastera u cilju što boljeg iskorištavanja specfičnih obilježja regija. (MINGORP, 2011)

2.4.2. Klasteri u gospodarstvu Istarske županije

Tendencija osnivanja klastera koja uzlaznom putanjom postaje obilježje hrvatskog gospodarstva pojavljuje se i u gospodarstvu Istarske županije. Nezaobilaznu ulogu u poticanju nastanka klastera ima Istarska razvojna agencija (IDA) koja je svojom stručnom pomoći doprinijela osnivanju svih klastera u Istri, a osim nje treba reći da postoje strukovna udruženja pri Hrvatskoj gospodarskoj komori - Županijskoj komori Pula koja mogu poslužiti kao izvor suradnje i sagledavanja zajedničkog interesa kao i poticanja članica na formiranje klastera.

U Regionalnom operativnom programu Istarske županije za razdoblje 2006. - 2010. godine definirana su četiri ključna strateška cilja: konkurentno gospodarstvo; razvoj ljudskih resursa i visok društveni standard, uravnotežen i održiv razvoj i prepoznatljivost istarskog identiteta (IDA, 2006). Prvi cilj obuhvaća više prioriteta među kojima se nalazi i razvoj klastera radi poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva i stvaranje preduvjeta za ulaganje u gospodarstvo. Nakon donošenja tog programa došlo je do formiranja prvih klastera u istarskom gospodarstvu. Tijekom 2007. godine u Istarskoj županiji formirana su tri klastera: Automobilski Cluster Hrvatske, Informacijsko tehnološki klaster i Klaster istarskog transporta d.o.o. Tupljak, a u 2008. je osnovan Klaster maslinara. To nije konačni popis broja klastera

u istarskom gospodarstvu, već se kontinuirano javljaju nove ideje: Klaster građevinara, osnivanje Turističkog klastera Tinjana i sl.

U Županijskoj razvojnoj strategiji za razdoblje 2011. - 2013. ističe se mogućnost povezivanja malih poduzeća s velikim poznatim poduzećima u klastere i prepoznata su tri područja osnivanje klastera: Uljanik d.d. Pula, Tvornica duhana Rovinj d.d. i Cimos d.o.o. Buzet. (IDA, 2010) Do sada je realizirano osnivanje klastera vezanih uz Cimos (Automobilski Cluster Hrvatske), a predstoji osnivanje klastera u području brodogradnje i proizvodnje i prerade duhana.

U nastavku se ukratko opisuju postojeći klasteri u Istarskoj županiji.

- **Informacijsko-tehnološki klaster Istre**

Informacijsko-tehnološki klaster Istre osnovan je na inicijativu IDA-e, Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i šest poduzetnika s namjerom da kroz zajedničko djelovanje lakše svladavaju barijere s kojima se suočavaju subjekti koji djeluju u informacijsko-tehnološkom sektoru. Cilj ovog klastera je promicanje, razvitak i unapređivanje informatičko-komunikacijskih tehnologija informatičkih tvrtki Istarske županije, te zalaganje za zaštitu domaće tehnologije i znanja. Članice klastera su: IDA, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam «Dr. Mijo Mirković», Istra informatički inženjering d.o.o., FWD Grupa, Istracom d.o.o., Opti-kom d.o.o., Medialab d.o.o., Poretti. U sljedećoj fazi razvoja klastera trebale bi se priključiti obrazovne i potporne institucije te ostali zainteresirani partneri. Da bi učinci formiranja klastera u ovoj djelatnosti bili što veći, potrebno bi bilo udruživanje ICT tvrtki i u drugim regijama te stvaranje saveza (mreže) regionalnih klastera.

Inicijativa za osnivanje ovog klastera potekla je od poslovnog sektora odnosno samih poduzeća što bi trebalo stvoriti bolju početnu poziciju za razvoj s obzirom da su same članice uočile mogućnost da kroz klaster mogu sudjelovati i nadopunjavati se na zajedničkim projektima i uštediti na troškovima za zajedničko oglašavanje i marketing. Glavni učinci formiranja klastera su: povećanje izvoza, povećanje zaposlenosti i razvoj lanca prodaje, a slijede povećanje dodane vrijednosti, poticanje i povećanje inovacija, komercijalizacija akademskih istraživanja, dobivanje sredstava vlade ili međunarodnih organizacija te mogućnost specijalizacije kadrova. Klaster ima

predsjednika i skupštinu koja donosi odluke, a o operativnom djelovanju brine klasterski menadžer. Financira se članarinama članica i sredstvima dodijeljenim od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Doprinos IDA-e u razvoju klastera je kroz dobivanje stručne pomoći, informacija o pretpristupnim fondovima EU-a. Daljnji razvoj klastera vidi se kroz pristupanje novih članica, suradnju na zajedničkim lokalnim projektima; istraživanjem i razvojem, školovanjem i certificiranjem djelatnika, povezivanjem s klasterima i poduzećima iz regije, sudjelovanjem na međunarodnim projektima. Članice ovog klastera ukazuju na nedostatak konkretnih zajedničkih projekata i smatraju da klaster još nije u pravom smislu zaživio.

- **Automobilski Cluster Hrvatske (ACH)**

Klaster je osnovan na inicijativu IDA-e i društva P.P.C. Buzet d.o.o. u lipnju 2007. godine, a poticaj je bila globalizacija automobilske industrije s trendom preseljenja pogona u zemlje istočne Europe i zemlje jugoistočne Azije. Upravo su ti procesi doveli do velikih pritisaka na snižavanje proizvodnih troškova, a istodobno vodeći svjetski proizvođači automobila postavljaju sve veće tehnološke zahtjeve pred proizvođače dijelova za autoindustriju. Navedena kretanja otežavaju uvjete poslovanja i sam opstanak na tržištu autoindustrije. Članice klastera su: Istarska razvojna agencija (IDA), P.P.C. Buzet d.o.o., Labinprogres TPS d.o.o., Obrt za izradu alata (vl. Branko Buršić) i Karton-pak d.o.o. Buzet.

Automobilski Cluster Hrvatske želi postati razvojno intenzivna i pouzdana mreža dobavljača za globalne proizvođače automobila u raznim segmentima, osiguravajući proizvode višeg stupnja kompleksnosti te veće dodane vrijednosti.

Ciljevi povezivanja u klaster jesu:

1. zajedničkim marketinškim nastupom pridonijeti rastu prodaje;
2. godišnje izvoditi 3 – 5 R&D projekata na novim proizvodima ili tehnologijama;
3. investirati u zaposlenike, njihovo osposobljavanje i edukaciju s članovima ACH klastera u obliku učeće organizacije, što znači dostići najmanje 40 sati osposobljavanja i edukacije po zaposlenom godišnje;
4. informatizacija procesa komuniciranja između ACH članica i relevantne okoline za poslovni i razvojni rast automobilske industrije. (IDA, 2007)

Namjere povezivanja su:

- jačanje konkurentskih prednosti članica klastera i povećanje dodane vrijednosti proizvoda;
- potpore članicama klastera pri uključivanju u automobilsku industriju s proizvodima više dodane vrijednosti;
- poticanje razvoja djelatnosti članica klastera i efikasnosti njihova poslovanja s adekvatnim istraživanjima u kooperaciji s ekspertima i znanstvenim institucijama u zemlji i inozemstvu;
- klaster s vlastitom infrastrukturom postaje središnja točka komunikacije u sektoru automobilske industrije Hrvatske. (IDA, 2007)

Istraživanjem je utvrđeno da su temeljni razlozi ulaska poduzeća u klaster: istraživanja i razvoj novih tehnologija, bolja veza s kupcima (šira mreža prodaje) i bolja veza s dobavljačima. S obzirom da je klaster osnovan prije tri godine, članice klastera ocijenile su najveće efekte formiranja klastera na području: istraživanja i razvoja; dobivanja sredstava vlade ili međunarodnih organizacija, povećanju izvoza, dok su najmanje ocjene dobili: povećanje zaposlenosti, poticanje inovacija, mogućnost specijalizacije kadrova i komercijalizacija akademskih istraživanja. Iz navedenog je očito da je temeljni cilj osnivanja klastera ispunjen, ali predstoji još dosta rada i izazova na putu ostvarivanja svih namjera i ciljeva klastera. (Kersan-Škabić, 2011)

- **Klaster istarskih maslinara**

Klaster odnosno gospodarsko-interesno udruženje uzgajivača maslina, prerađivača maslina i trgovaca maslinama i ekstradjevičanskim maslinovim uljem osnovan je u srpnju 2008. godine, a okuplja sljedeća poduzeća i obrte: MIH d.o.o., Leoni export-import d.o.o., Agroprodukt d.o.o., Agrolaguna d.d., Ipša d.o.o., Brist d.o.o., Uljare Baioco, Veralda, Grafoplast, Giancarlo Zigante OPG i Obrad Kocijančić OPG. Inicijativa za osnivanje ovog klastera potekla je od samih poduzeća koja kroz klaster ostvaruju suradnju pri sudjelovanju na sajmovima i promocijama i izradi geografskog podrijetla.

Formiranje klastera doprinijelo je: povećanju izvoza, razvoju lanca prodaje, dobivanju sredstava vlade ili međunarodnih organizacija, mogućnosti specijalizacije kadrova, poticanju/povećanju inovacija, povećanju dodane vrijednosti, povećanju zaposlenosti i komercijalizaciji akademskih istraživanja, te zaštita geografskog podrijetla za ekstradjevičansko istarsko maslinovo ulje.

Daljnji razvoj klastera ovisit će o financijskoj situaciji i motiviranosti članica da održavaju klaster od kojeg će imati koristi.

- **Klaster istarskog transporta d.o.o. Tupljak**

Klaster je osnovan 2007. godine na inicijativu poduzeća. Okuplja dvanaest prijevoznika u teretnom prometu s tristotinjak zaposlenika, a ti prijevoznici predstavljaju 80% CEMT dozvola u Istarskoj županiji. Članice klastera su: Transport Runko d.o.o., Istra auto d.d., Transport Cvitan, Branko Transport d.o.o., Transport Radetić, Transport Zović, Wisintin d.o.o., Car club d.o.o., Sian transport, Franco d.o.o., Armando transport i Debeljuh frigo.

Osnivanje ovog klastera, također, predstavlja odgovor na globalno tržište gdje članice kroz svoje višegodišnje iskustvo u pružanju usluga teretnog prijevoza na domaćem i inozemnom tržištu mogu osigurati konkurentnost. Klasteru je bio cilj do 2010. godine povećati vozni park s ekooznakama EURO 4 i EURO 5, djelotvorna suradnja s nadležnim ministarstvima, HGK-om, HOK-om, poslovnim bankama i IDA-om radi povoljnijeg kreditiranja. Prilagodba i usvajanje ekoloških oznaka preduvjet je ulaska i pružanja usluga na tržištu Europske unije. Klaster je otvoren za ulazak novih članica, a važan impuls razvoju ove djelatnosti dalo je i osnivanje tvornice kamene vune Rockwool u Pićnu.

Klaster ima upravu društva i samostalno se financira, dok regionalna i lokalna vlast kroz pružanje različitih informacijama pomaže razvoj klastera. Daljnji razvoj vidi se u poboljšanju usluga, povećanju kapaciteta i povećanju konkurentnosti.

S aspekta povezivanja poduzetnika značajno je spomenuti Uljanikov proizvodno-poslovni sustav vanjske izrade brodske opreme (VIBO sustav).

2.4.3. Preporuke

U trenutku sporih gospodarskih aktivnosti i sporog razvoja vrlo je teško dati konkretne smjernice u kojim bi djelatnostima trebalo pristupiti razvijanju klasterskih inicijativa, a posljedično i poticanju nastanka klastera. Isto tako, ne može se o klasterima govoriti u okviru jednog urbanog područja koje je malo u geografskim i ekonomskim terminima. Klasteri bi se trebali formirati u djelatnostima gdje postoji koncentracija poduzeća posebice malih i srednjih na određenom geografskom području, ali pri tome je poželjno da postoji jedno jako poduzeće oko kojeg će se koncentrirati mala i srednja poduzeća i potrebno je uključiti znanstvene institucije regionalnog područja. Stoga se o klasterima može govoriti na razini županije ili čak nekoliko županija. Jedna od mjera unutar Strategije razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011.-2020. je izrada regionalne mape klastera na temelju specijalizacije regija, a takvi regionalni klasteri omogućavaju umrežavanje javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora i doprinose porastu regionalne konkurentnosti.

S obzirom na sadašnju strukturu istarskog gospodarstva i koncentraciju poduzeća po djelatnostima potrebno je poticati realizaciju ideje o osnivanju Brodograđevnog klastera koji bi okupljao kooperante koji opslužuju Brodogradilište Uljanik, ali isto tako o klasterima se može razmišljati i u uslužnim djelatnostima (npr. privatni iznajmljivači).

Da bi se mala poduzeća, ali i obrti potakli da razmišljaju o stvaranju klastera potrebno je podići svijest i osigurati informiranost svih dionika, upoznati ih s prednostima djelovanja unutar klastera, mogućnostima koje im takvo djelovanje donosi, što je posebno važno kod nastupa na inozemnim tržištima, a ulaskom u EU postat ćemo dio jedinstvenog zajedničkog tržišta koje će biti otvoreno našim proizvodima i uslugama, ali isto tako i naše će tržište biti suočeno s većom konkurencijom.

S obzirom na očekivane trendove, povezivanje poduzeća bit će neminovno, a pri tome postoji mogućnost ulaska u mreže klastera zajedno s klasterima iz susjednih zemalja članica EU-a. To je način opstanka i razvoja malog gospodarstva, ali ujedno i mogućnost korištenja sredstava koje će EU namijeniti Hrvatskoj u svrhu poticanja konkurentnosti, razvoja i životnog standarda hrvatskog gospodarstva.

Tablica 44: SWOT matrica – poduzetnička baza i klasteri

SNAGE	SLABOSTI
★ Tradicija u obavljanju prerađivačkih djelatnosti, osobito u metalnoj i nemetalnoj industriji iz čega proizlaze iskustvo i kumulacija znanja na ovom području; ★ Konkurentna brodograđevna industrija; ★ Tradicija u obavljanju turističkih i s njima povezanih djelatnosti iz čega proizlaze iskustvo i kumulacija znanja na ovom području; ★ Izvozno usmjereni poduzetnici, osobito srednje veliki i veliki poduzetnici; ★ Mali i dinamični poslovni subjekti (mali poduzetnici i obrti) predstavljaju snažan segment gospodarstva grada Pule u pogledu zaposlenosti, poduzetih investicija, ostvarenih prihoda i dodane vrijednosti; ★ Profitabilnost obrta unatoč nepovoljnim gospodarskim kretanjima; ★ Zadovoljavajuća mreža trgovina široke potrošnje; ★ Potpore Ministarstva u formiranju klastera; ★ Potpore regionalne razvojne agencije IDA-e u formiranju klastera;	– Visok stupanj koncentracije prerađivačke djelatnosti u jednom velikom poslovnom subjektu te povezanost malih poslovnih subjekata s istim; – Niska razina investicija s negativnim trendovima; – Niska razina ekonomske dodane vrijednosti koju stvaraju poslovni subjekti; – Nedovoljna razina zastupljenosti djelatnosti s visokom dodanom vrijednosti, osobito djelatnosti iz skupine J – Informacije i komunikacije (koje zapošljavaju svega 2,5% ukupno zaposlenih, ostvaruju 1,2% prihoda, 2,5% dobiti i 0,6% investicija) i skupine M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (koje zapošljavaju 8,7% ukupno zaposlenih, ostvaruju 3,1% prihoda, i 0,7% investicija, ali ostvaruju 19% dobiti); – Visoka zaduženost velikih poduzetnika i osrednja razina zaduženosti malih poduzetnika s tendencijom povećanja; – Insolventnost koja je osobito izražena u prerađivačkoj industriji i građevinarstvu;

★ Samoinicijativno osnivanje klastera; ★ Djelovanje klastera u zajedničkom interesu (povećanje izvoza, konkurentnost, veće ulaganje u istraživanje i razvoj);	– Nedovoljno razvijena poduzetnička infrastruktura – Formalno djelovanje klastera; – Nedovoljna suradnja između članica klastera; – Nedovoljno interesa među malim i srednjim poduzećima za formiranje novih klastera;
PRILIKE ☑ Usmjeravanje na djelatnosti s visokom dodanom vrijednošću utemeljenih na korištenju visokih tehnologija i istraživanjima u dugom roku može generirati iznadprosječne stope rasta i imati šire pozitivne društvene učinke; ☑ Nadgradnja i osuvremenjivanje postojećih prerađivačkih djelatnosti, osobito onih u kojima postoji iskustvo i visoka razina kumuliranog znanja; ☑ Odgovarajuća valorizacija prirodnih i kulturnih resursa u umjetničke, istraživačke i slične namjene koje bi predstavljale kvalitetnu nadgradnju klasičnih turističkih smještajnih kapaciteta koje također treba proširiti i unaprijediti (pojedini dijelovi priobalja koji su prepušteni Gradu od strane središnje države, objekti iz nasljeđa Austro-Ugarske monarhije i sl.);	**PRIJETNJE** ☒ Gospodarska kriza najviše se manifestirala na broj i rezultate poslovanja malih poslovnih subjekata, osobito obrta te njezin nastavak može bitno utjecati na stupanj zaposlenosti i standard građana; ☒ Nepovoljna gospodarska kretanja na području brodogradnje mogu ozbiljno narušiti stabilnost poslovanja najvećeg poduzetnika i malih poslovnih subjekata koji s njime posluju; ☒ Izrazita usmjerenost na djelatnosti s niskom dodanom vrijednošću u dugom roku može značajno usporiti gospodarski rast i imati šire nepovoljne društvene učinke; ☒ Neodgovarajuća i nedovoljna valorizacija raspoloživih prirodnih, a osobito kulturnih resursa u gospodarske namjene može bitno usporiti gospodarski oporavak i

☑ Kvalitetnija valorizacija postojećih prostornih kapaciteta koji imaju gospodarsku namjenu, ali nisu dovoljno iskorišteni (područje oko obilaznice, objekti prijašnje vojne namjene i sl.); ☑ Izrada prostorno planske dokumentacije kao osnove za realizaciju novih ulaganja; ☑ Umrežavanje s klasterima iz EU; ☑ Povlačenje novca kroz EU fondove i programe putem klastera; ☑ Poticanje nastanka novih klastera u sektoru usluga na regionalnoj i nadregionalnoj razini; ☑ Poticanje nastanka novih klastera u specifičnim proizvodnjama (npr. brodogradnja i građevinarstvo) na regionalnoj razini;	nepovoljno utjecati na kvalitetu života građana; ☒ Konkurentnost članica klastera u odnosu na poduzeća u EU; ☒ Veća konkurencija na Jedinstvenom europskom tržištu;

2.5. Brodogradnja

Pomorski prijevoz odnosno brodarstvo ima ključnu ulogu u razvoju svjetskog gospodarstva od samih početaka naše civilizacije. Pored robne razmjene, brodarstvo je spajalo i različite kulture, a često je služilo i za nametanje vojne i političke nadmoći. Brodovi su najveći pokretni proizvodi koje je čovjek ikad izradio, a njihova izgradnja je oduvijek predstavljala izazov i bila dokazom visokog tehnološkoga razvoja pojedinog društva.

Ako su Pula i Istra danas jedan od gospodarski i društveno najrazvijenijih dijelova Hrvatske, to zasigurno treba dobrim dijelom zahvaliti brodarstvu i brodograđevnoj industriji u ovim krajevima.

Efekti brodograđevne aktivnosti općenito su značajno veći od onih koji se mogu kvantificirati brojkama o poslovanju, kao što su ostvareni ukupan prihod, izvoz ili ostvarena dobit. S jedne strane je razlog tome što brodogradnja ima veliki direktni multiplikativni efekt[16] zbog čega su i ukupni brojčano mjerljivi učinci veći od onih koji se obično prikazuju. S druge strane ostaje neprocjenjeno jedno ogromno područje koje bi uvjetno mogli nazvati intelektualnim kapitalom sredine, koji se ogleda u općem porastu specifičnih tehnoloških i poslovnih znanja, stvorenim poslovnim i drugim vezama širom svijeta te povećanom broju kvalificiranih kadrova koji posjeduju navedena znanja i iskustva.

Razvoj brodogradnje u jednoj regiji ili na razini jedne države, ne može se promatrati izvan globalnog konteksta. Kao što će se u nastavku pokazati velik je broj činitelja koji utječu na poslovnu uspješnost brodogradnje a na mnoge od njih uprave brodogradilišta ne mogu utjecati.

2.5.1. Konkurentnost brodogradilišta na tržištu

Brodogradnja spada u gospodarske grane koje su pokrenule procese globalizacije, ona djeluje na jedinstvenom svjetskom tržištu i natječe se u svjetskoj konkurenciji. Glavni činitelji koji utječu na položaj brodogradilišta na tržištu su[17]:

1. Odnos ponude i potražnje
2. Tečaj nacionalne valute
3. Politička potpora
4. Struktura prateće industrije
5. Troškovi rada
6. Proizvodnost

[16] Procjenjuje se da je multiplikativni efekt za hrvatsku brodogradnju oko 2,8.

[17] Vidjeti na primjer [z] str 18.

Radi lakšeg razumijevanja koliki utjecaj može imati pojedini od navedenih činitelja na ukupne troškove, navedimo da su u strukturi troškova u brodogradnji oko 55-60% materijalni troškovi, 25% troškovi radne snage (vlastite i kooperacije) i 15- 20% indirektni troškovi[18].

2.5.1.1. Odnos ponude i potražnje

Poznato je da rast globalnog gospodarstva u vremenu nije ravnomjeran nego postoje ciklusi u kojima se razdoblja visokog rasta izmijenjuju sa razdobljima nižeg rasta ili stagnacije. Opseg pomorskog prijevoza neposredno zavisi od opsega razmjene dobara na tržištu. Cijene vozarina, pa posljedično i isplativost ulaganja u izgradnju novih brodova općenito rastu s povećanjem opsega pomorskog prijevoza, a padaju s porastom veličine trgovačke mornarice. To je uobičajena posljedica odnosa ponude i potražnje, jer prevelika gradnja novih brodova, odnosno povećanje ponude za prijevoz roba, može imati isti učinak na visinu vozarina kao smanjenje potražnje. Ciklusi zaposlenosti brodograđevnih kapaciteta kao i cijene brodova, a s time i opća profitabilnost brodograđevne industrije, općenito slijede cikluse rasta i stagnacije gospodarstva uz određeno vremensko kašnjenje. To je kašnjenje najviše posljedica činjenice da od trenutka ugovaranja do isporuke broda, ovisno o vrsti broda a i brodogradilišta, treba proći rok reda veličine dvadesetak mjeseci. Dakle još se gotovo dvije godine nakon početka stagnacije ili recesije na tržištu isporučuju brodovi koji su ugovoreni u vrijeme konjukture. Isto tako kada u razdobljima konjukture potražnja za brodovima počne rasti još se dvije godine grade brodovi koji su ugovoreni u doba stagnacije. Ova činjenica daje povoda za razne špekulacije na tržištu. Od godine 1741 do danas zabilježena su 22 takva ciklusa[19] iz čega bi se moglo izračunati njihovo prosječno trajanje od oko 12 godina.

Na slici 30. prikazuje se usporedni pregled rasta opsega pomorskog prijevoza i svjetske trgovačke mornarice u razdoblju od 1963. do 2013. godine. Vidi se da se ta dva trenda uglavnom preklapaju s time da se u dva razdoblja vidi brži rast mornarice. Prvi put sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća kada je naftna kriza

[18] Đ.Sinković: Upravljanje troškovima u remontnim brodogradilištima, Doktorska disertacija, Rijeka, 2002, str. 65
[19] Vidi M.Stopford: Maritime Economics, 3rd Edition, Routledge NY, 2009, str XIII

izazvala poremećaje na tržištu i drugi puta u posljednje tri godine (i predviđa se da će se taj trend nastaviti do 2013.).

Slika 30: Usporedni pregled rasta opsega pomorskog prijevoza i veličine svjetske trgovačke mornarice

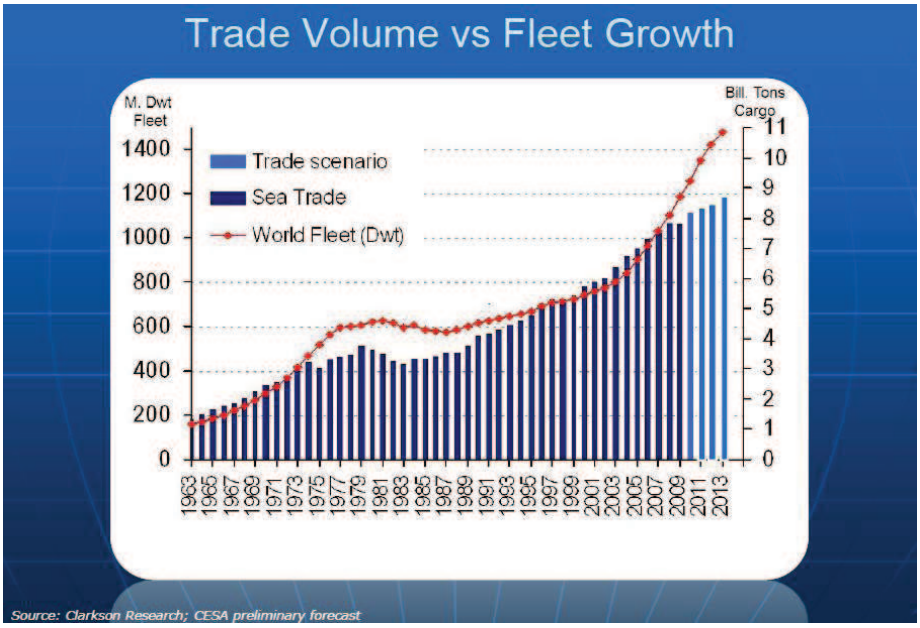

Izvor: R.Luken CESA, FP 7 Maritime Brokerage Event - London 2011 , str 6.

Kretanja koja prikazuje Slika 30. odrazila su se na cijene u brodogradnji koje se prikazuju na Slici 31. Vidi se da su koncem 2008. godine cijene drastično pale u svim valutama, a razlog pada cijena prikazuje se na slici 32.

Slika 31: Indeksi cijena brodova za glavne brodograđevne valute

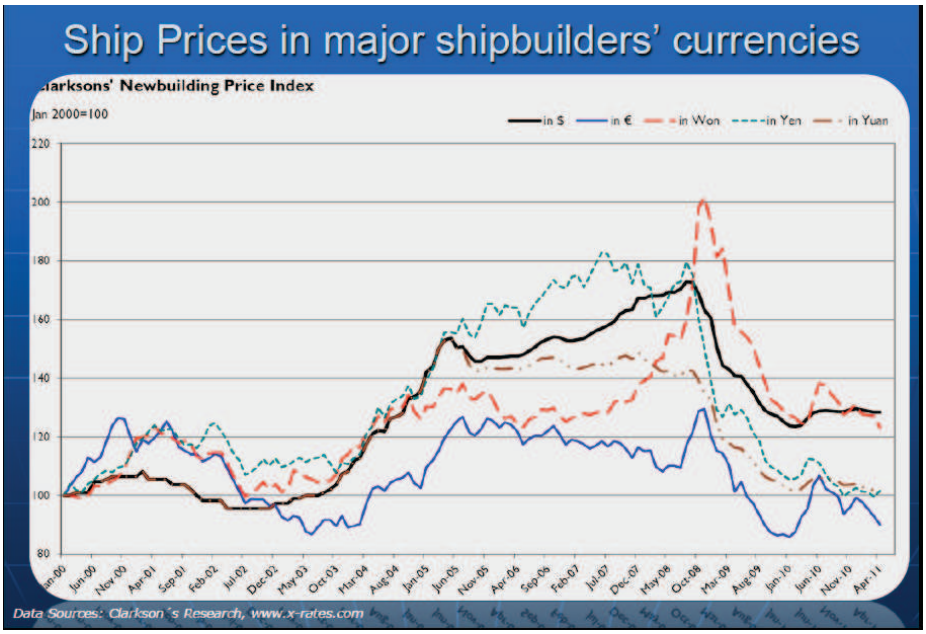

Izvor: R.Luken CESA, FP 7 Maritime Brokerage Event - London 2011 , str 11.

Slika 32: Nesrazmjer između naručenih brodova i potrebakao posljedica recesije

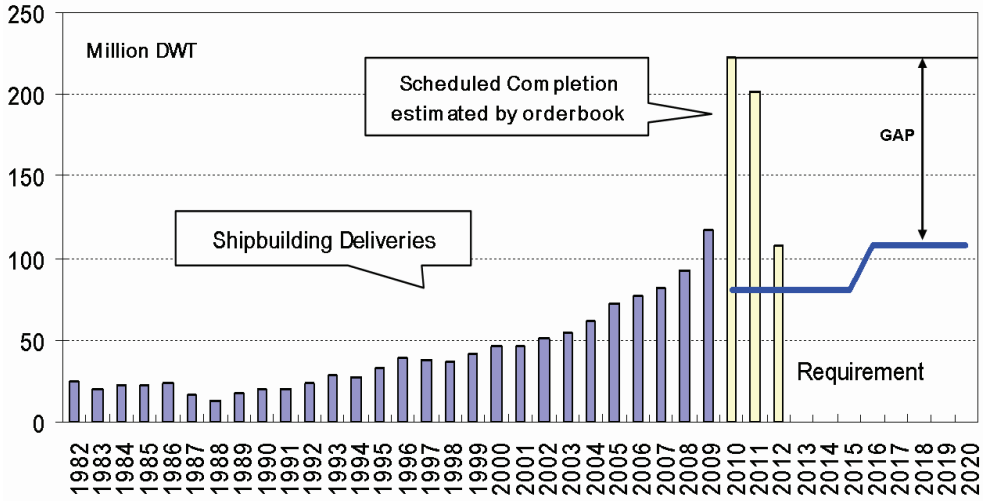

Izvor: R. Mickeviciene:Global Competition in Shipbuilding: Trends and Challenges for Europe *Klaipeda University, Lithuania,* http://www.intechopen.com/source/pdfs/16925/InTechGlobal_shipbuilding_competition_trends_and_challenges_for_europe.pdf, str 212.

Na slici 32. vidi se učinak zakašnjele reakcije u brodogradnji na recesiju. Godine 2010. i 2011. gradili su se brodovi koji su ugovoreni za vrijeme konjukture. Na taj se način stvorio višak ponude nad potražnjom koji rezultira padom cijena ali i bitno smanjenim opsegom ugovaranja novih brodova.

Još je jedna okolnost na globalnom tržištu imala negativan utjecaj na svjetsku brodogradnju. Ekonomski rast u Kini u posljednjem desetljeću imao je za posljedicu povećanu potražnju za čelikom od strane kineskih proizvođača. S obzirom na veličinu kineskog gospodarstva, povećana potražnja za čelikom rezultirala je značajnim povećanjem cijena koja se prikazuje na slici 33.

Slika 33: Kretanja cijene valjanog brodograđevnog lima

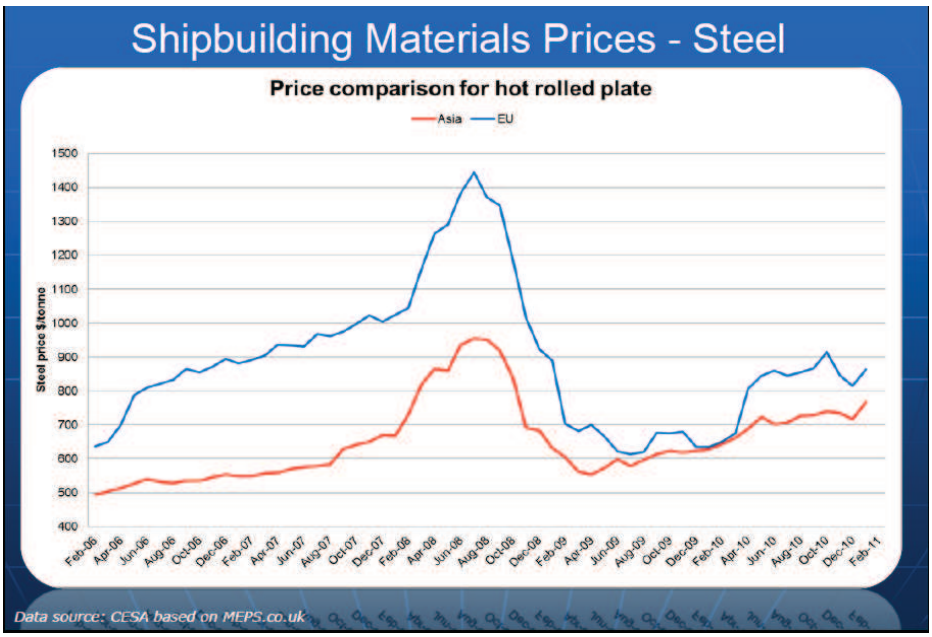

Izvor: R.Luken CESA, FP 7 Maritime Brokerage Event - London 2011 , str 12.

Vidi se dakle da je cijena čelika u dvije godine u EU praktički utrostručena. Ovisno o veličini broda to je u pojedinim brodogradilištima rezultiralo povećanjem troškova i za nekoliko milijuna dolara po brodu[20].

[20] Procjenjuje se da troškovi čelika predstavljaju 13% ukupnih troškova, dakle na brodu kojemu su ukupni troškovi 30 milijuna dolara, troškovi za čelik su 3,9 milijuna dolara, ako se oni povećaju za 50% nastaje povećanje ukupnih troškova od 1,95 milijuna dolara.

Kada se ponuda i potražnja za čelikom stabilizirala cijene su se vratile u normalne okvire, ali većina je brodogradilišta u tom razdoblju pretrpjela milijunske skokove u troškovima materijala.

2.5.1.2. Tečaj nacionalnih valuta

Na slici 32. prikazuju se glavne valute u kojima se ugovaraju brodovi, s tim da je USD tradicionalno najčešća valuta. Iz tablice 31. se vidi da glavne brodograđevne zemlje svijeta imaju svoje nacionalne valute, odnosno euro u slučaju zemalja EU, koje nisu neposredno vezane za USD. Kako troškovi nastaju pretežno u nacionalnim valutama, odnosno eurima, promjena tečaja USD u odnosu na te valute ima značajni utjecaj na uspješnost poslovanja. U konkretnom slučaju, za hrvatska brodogradilišta su troškovi najvećim dijelom vezani za kunu i euro. Ako je cijena broda ugovorena u USD i on u odnosu na euro raste, brodogradilište ostvaruje dodatni prihod, u obratnom slučaju kada USD pada, prihod brodogradilišta se smanjuje. Kako u posljednjem desetljeću bilježimo velik pad američkog dolara u odnosu na euro i to je jedan od uzroka stvaranja gubitaka u hrvatskoj brodogradnji. Ilustracije radi u razdoblju od siječnja 2002. za dvadeset mjeseci USD je u odnosu na Euro pao za oko 25%[21], pa je za toliko pao ukupan prihod po brodu koji je ugovorem početkom 2002. godine. To je jednako ukupnim troškovima rada na tom brodu, pa je jasno da brodogradilište ne može nikakvim racionalizacijama nadoknaditi toliki gubitak. Brodogradilišta se od tih rizika mogu braniti tehnikama hedginga, ali u slučaju hrvatske brodogradnje radi se o prevelikim iznosima za postojeći bankarski sustav.

2.5.1.3. Politička potpora

Pojedine su zemlje kao zaštitu nacionalne brodogradnje uvele mjere potpore. Jedan od najboljih primjera je Južna Koreja, koja je zahvaljujući upravo tim potporama uspjela 80-tih i 90-tih godina prošlog stoljeća potisnuti europska brodogradilišta što se vidi i na slici 34.

[21] Vidi http://web.efzg.hr/dok/FIN/mnakic/Devizni%20te%C4%8Daj%20i%20tr%C5%BEi%C5%A1te.pdf na dan 21.02.12.

Europska komisija je 1999. godine dala izraditi studiju u kojoj se analiziraju razlozi zbog kojih europska brodogradilišta ne mogu konkurirati onima iz Južne Koreje[22]. Utvrđeno je da su glavni razlog državne potpore koja vlada Južne Koreje daje brodogradilišta, zbog čega su oni ugovorili pojedine brodove za iznose ispod cijene koštanja tih brodova prema tržnim kriterijima. Jedan od zaključaka navedenog izvještaja je da EU mora utjecati na Međunarodni monetarni fond, koji mora uvjetovati vladi Južne Koreje da se financijska sredstva, koja Fond daje u sklopu ekonomske potpore, neće koristiti za pomoć brodogradilištima.

Posebni vid državnih potpora je financijska potpora kupcima. Tako na primjer kineske poslovne banke daju povoljne kredite grčkim kupcima za gradnju brodova u kineskim brodogradilištima.

Slika 36. prikazuje da su 1970. godine Europa i Japan zajedno ravnopravno dijelile preko 90% svjetskog tržišta. Pad europskog udjela osamdesetih godina uslijedio je kao rezultat porasta konkurencije iz istočne Azije, poglavito Južne Koreje. Europska unija nije htjela spašavati svoju brodogradnju putem političkih potpora koje nisu u skladu s načelima tržnog gospodarstva. Rezultat je bio drastično smanjenje kapaciteta, zatvorene su dvije trećine brodogradilišta, od preko 460 tisuća zaposlenih 1975. došlo se na 138 tisuća 2007.godine. Brodogradilišta koja su preživjela su se pretežno specijalizirala za izgradnju sofisticiranih brodova, za koje im mnoga brodogradilišta iz istočne Azije još ne mogu konkurirati. Takvu politiku EU želi prenijeti i na sve nove članice što uključuje i Hrvatsku.

2.5.1.4. Struktura prateće industrije

Struktura prateće industrije također je jedna od nepovoljnih činitelja u hrvatskoj brodogradnji. Blizina ili udaljenost glavnih dobavljača ima značajan utjecaj na troškove zbog povećanih transportnih troškova kao i rokova isporuke koji se planiraju ranije kako bi se izbjegla eventualna kašnjenja materijala. To ima utjecaj na povećanje zaliha materijala, na smanjenje koeficijenta obrtaja materijala odnosno na

[22] Vidi http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/maritime/files/shipbuilding/com1999-474_en.pdf na dan 21.02.12.

povećanje troškova. S druge strane pokazuje se da brodogradnja u zemljama koje imaju razvijenu prateću industriju ostvaruje puno veći multiplikativni efekt.

Na slici 34. prikazuje se zemljopisna rasprostranjenost proizvođača brodske opreme u Europi.

Vidljivo je kako Hrvatska nema značajnijih kapaciteta kod proizvođača brodske opreme. To s jedne strane utječe na povećanje ukupnih troškova hrvatske brodogradnje, odnosno na smanjenje njene konkurentnosti, a s druge strane propušta se prilika za otvaranje novih radnih mjesta i povećanje multiplikativnog efekta.

Slika 34: Zemljopisna rasprostranjenst proizvođača brodske opreme u Europi

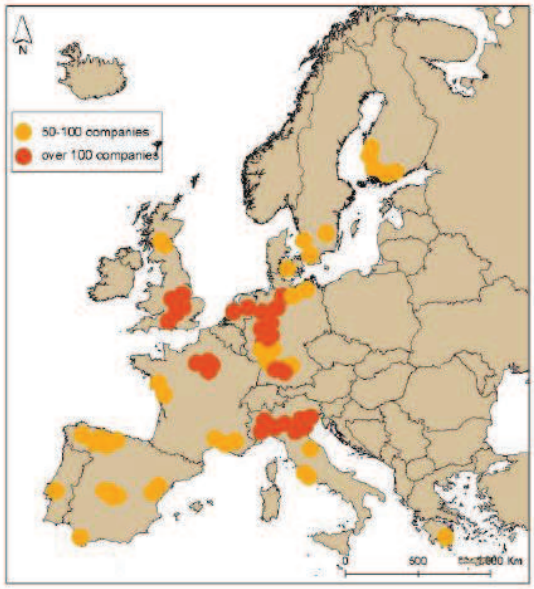

Izvor: R.Luken CESA, FP 7 Maritime Brokerage Event - London 2011.

2.5.1.5. Troškovi rada i proizvodnost

Iako su troškovi rada i proizvodnost dvije različite kategorije, kada je u pitanju brodogradnja pokazuje se da su usko povezane. Na primjer, brodogradilišta u Japanu postižu u prosjeku 6 puta veću proizvodnost od brodogradilišta u Kini. S

druge strane troškovi rada u Kini su oko 6 puta manji nego u Japanu, pa je na kraju ukupna cijena proizvoda jednaka[23]. Drugim riječima razina troškova rada u pojedinoj zemlji određuje i minimalnu razinu proizvodnosti s kojom se može postići konkurentnost na tržištu[24]. Ova je logika ilustrirana na slici 35. iz koje se vidi da se konkurentnost, odnosno ista razina troškova proizvodnje, može postići različitim kombinacijama proizvodnosti i troškova radne snage. Tako na primjer Japan ima najvišu cijenu radnog sata ali i troši najmanje radnih sati po kompenziranoj bruto registarskoj toni[25].

Na temelju raspoloživih podataka iz Uljanika, procjenjuje se da su proizvodnost i cijena rada koju postiže Uljanik, takvi da bi se na slici 35. Uljanik nalazio unutar područja koje se odnosi na Koreju[26], pa dakle njegova konkurentnost nije upitna.

Slika 35: Krivulje jednakih troškova i konkurentnost

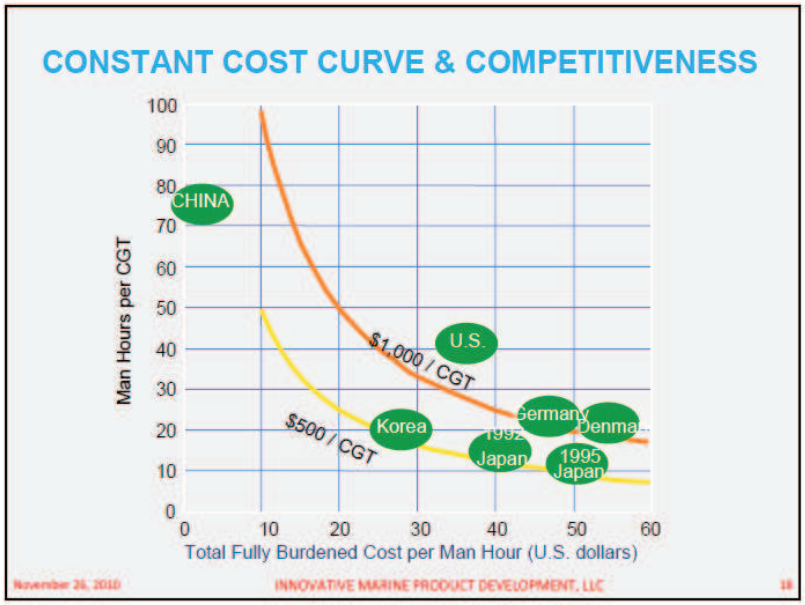

Izvor:http://www.wtsul.c3.furg.br/arquivos/download/mr._thomas_lamb_opportunities_for_brazilianshipbuilding.pdf

[23] Pod pretpostavkom da su ostali troškovi jednaki.
[24] Teorijska pojašnjenja ove teze proizlaze iz Cobb-Douglasove funkcije proizvodnje.
[25] Kompenzirana bruto registarska tona je mjerna jedinica kojom se mogu uspoređivati različiti tipovi brodova u koju pored fizičkih veličina ulazi i koeficijent složenosti broda. Iskustva pokazuju se da ta jedinica nije primjerena pojedinim tipovima vrlo kompleksnih brodova, kao što su na primjer jaružari.
[26] Procjena uzima u obzir 'prosječni' brod koje gradi Uljanik posljednjih godina.

2.5.2. Tržišna pozicija hrvatske brodogradnje

Kao što se iz iznesenog vidi, konkurentnost brodogradnje određuje više činitelja a na većinu njih uprave brodogradilišta ne mogu neposredno značajnije utjecati. U načelu uprava može neposredno utjecati na proizvodnost, troškovi rada se određuju na nacionalnoj razini, pa je mogući utjecaj uprava značajno manji kao što je i mogući utjecaj na strukturu prateće industrije. Organi lokalne uprave uz potporu vlade mogu utjecati na strukturu prateće industrije i političku potporu, dok je određivanje tečaja nacionalne valute u rukama vlade odnosno organa upravljanja na nacionalnoj razini. Odnos ponude i potražnje, kao što je već opisano, rezultat je globalnih kretanja i zasigurno je izvan dometa značajnijeg utjecaja malih država poput Hrvatske.

Zbog toga općenito nije moguće prebaciti odgovornost za uspješnost brodogradnje samo na organe upravljanja brodogradilištima. Neophodno je postojanje definirane strategije na nacionalnoj razini kojom se definiraju temeljni ciljevi i osigurava zakonodavno administrativni okvir za postizanje tih ciljeva. Zbog navedenih ciklusa rasta i stagnacije globalnog gospodarstva, koji se neminovno odražavaju na poslovnu uspješnost brodogradnje, njoj treba pomoći da prebrode krizna razdoblja.

Tablica 45. prikazuje podjelu svjetskog tržišta prema isporučenim CGT 2007. i 2011. godine . Vidi se da je Hrvatska 2007. ispručila 1,28% svjetske proizvodnje, da bi 2011. taj postotak pao na 0,58%. Na isti način je i dio Uljanika s 0,46% pao na 0,14%. Vidi se i da je relativan pad Europe značajniji od Hrvatske. U isto vrijeme su Japan, Koreja i Kina zajedno , najviše zaslugom Kine, porasli sa 78% na gotovo 90% svjetskog tržišta.

Tablica 45: Podjela svjetskog tržišta prema isporučenim CGT[27]

	2007.	% 2007	2011.	% 2011
Japan	8.900.395	25,18%	8.980.661	**18,27%**
J. Korea	12.037.523	34,05%	15.996.266	**32,53%**
Kina	6.608.713	18,69%	19.057.887	**38,76%**
Ostala Azija	1.458.949	4,13%	2.188.833	**4,45%**
Europe	5.720.312	16,18%	2.589.090	**5,27%**
Hrvatska	454.174	1,28%	287.612	**0,58%**
ULJANIK	163.462	0,46%	69.169	**0,14%**
Ostatak svijeta	462.679	1,31%	284.801	**0,58%**
Ukupno svijet	**35.352.033**	**100,00%**	**49.166.707**	**100,00%**

Podaci o isporučenikm CGT se javno objavljuju dok su podaci o isporučenoj vrijednosti tih brodova povjerljive prirode. No zasigurno bi podaci izraženi u novcu pokazali značajno veće učešće Europe i Uljanika, koji grade kompleksnije i samim tim skuplje brodove, za koje su koeficijenti za obračun CGT često neprikladni.

Slika 36: Isporučeni brodovi u razdoblju od 1970. do 2008.

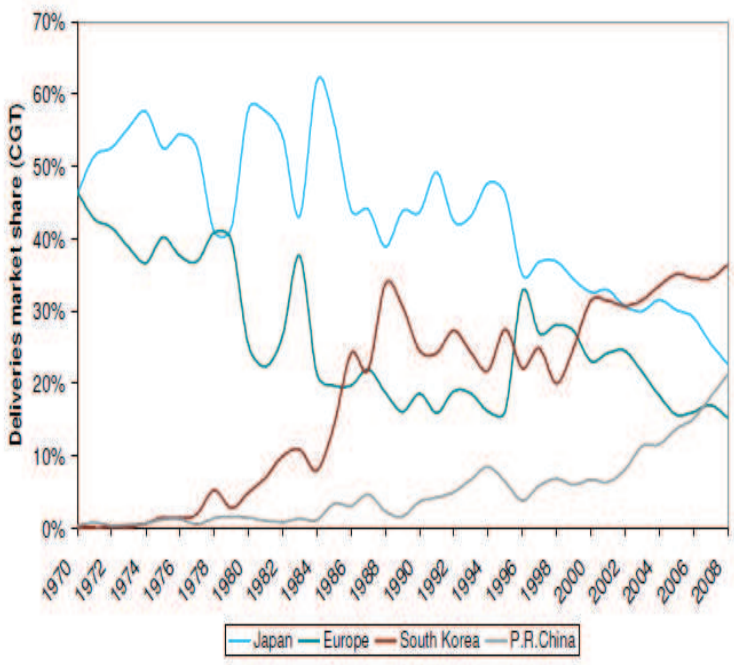

Izvor:http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/maritime/files/fn97616_ecorys_final_report_on_shipbuilding_competitiveness_en.pdf

[27] Izvor dokumentacija Uljanika izrađena na temelju Clarkson publikacija.

Temeljne strategije, kojim su se pojedine zemlje nastojale održati konkurentnost na tržištu prikazuju se u tablici 46.

Pod pojmom specijalizacija misli se ulazak u tržišne niše u kojima se tržišne prednosti ostvaruju kroz inovacije umjesto sa proizvodnosti. Po strategijom diferencijacije misli se na dio tržišta u kojemu su kupci voljni platiti više radi brenda ili najnovije tehnologije. Segmentacija podrazumijeva ulazak u tržišne niše u kojima se koriste konkurentske prednosti. Strategija nižih troškova podrazumijeva masovnu proizvodnju brodova.

Tablica 46: Globalne strategije u brodograđevnim zemljama

Razdoblje	Europa	Japan	Južna Koreja	Kina
1945-1955	Najniži troškovi			
1955-1975	Specijalizacija	Najniži troškovi		
1975-1985	Specijalizacija	Diferencijacija	Najniži troškovi	
1985-1995	Specijalizacija	Diferencijacija	Najniži troškovi i segmentacija	
1995-2005	Specijalizacija	Niži troškovi	Najniži troškovi i segmentacija	
Danas	Specijalizacija	Niži troškovi	Niži troškovi i segmentacija	Najniži troškovi

Godine 2003. Europska unija je donijela strategiju razvoja brodograđevne industrije do 2015. godine po dazivom LeaderSHIP 2015, koja je nastala je zbog potrebe za održavanjem pozicije lidera u segmentu složenih, skupih brodova (putnički brodovi i specijalizirani brodovi). LeaderSHIP se temelji na 8 smjernica razvoja:

- Utvrđivanje pozicije u svjetskoj brodogradnji
- Poticanje ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije
- Razvijanje naprednih programa financiranja i garancija
- Promoviranje gradnje sigurnijih brodova i postavljanju viših ekoloških standarda
- Europski pristup potrebama pomorske industrije
- Zaštita intelektualnog vlasništva
- Dostupnost kvalificirane radne snage

- Izgradnja održive strukture industrije[28]

S obzirom na skoro priključenje Hrvatske u EU, ova strategija i smjernice razvoja trebale bi se odnositi i na hrvatsku brodogradnju.

Nameće se pitanje kakvu bi strategiju trebala prihvatiti hrvatska brodogradnja?
U britanskoj analizi hrvatske brodogradnje nude se i određeni odgovori koji se prikazuju na slici 37.

Slika 37: Produktivnost brodograđevne industrije u izabranim europskim državama

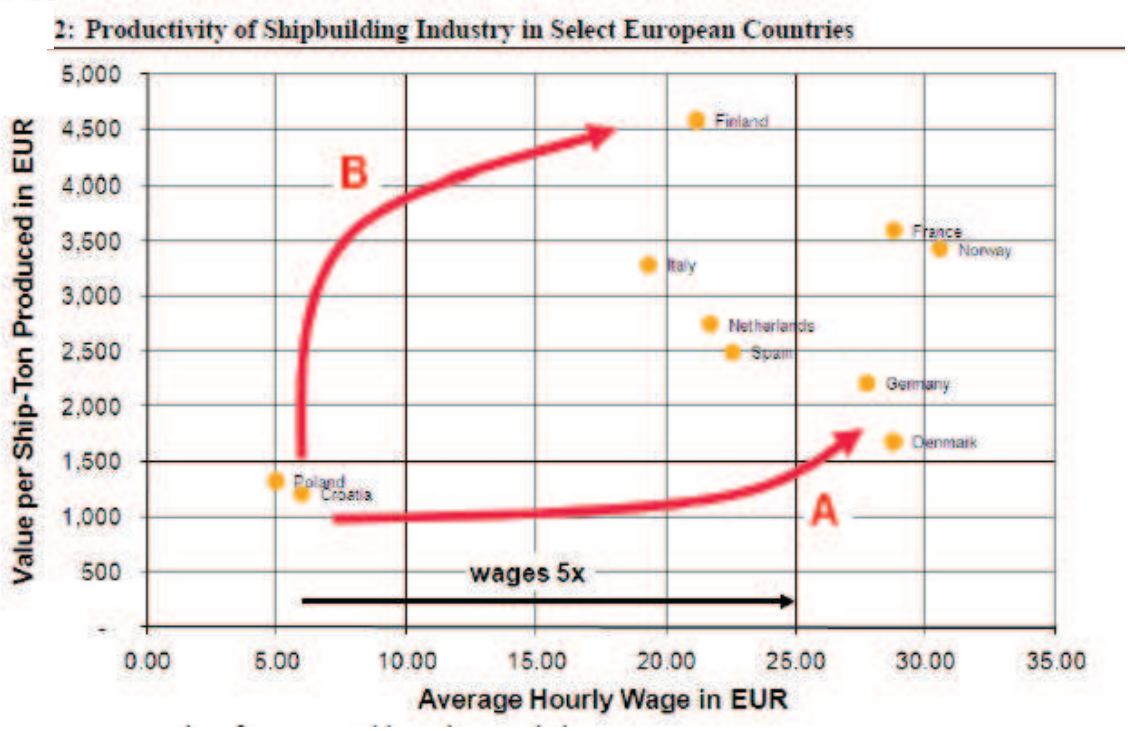

Izvor: Grupa autora: Ship & Boatbuilding in Croatia, Cambridge, May 8th, 2009, str. 19.

Iz slike 37 proizlazi da su plaće u Hrvatskoj na razini s Poljskom i da su značajno niže od prosjeka EU[29]. Pri tome autori sugeriraju dva puta kojima bi hrvatska brodogradnja trebala slijediti primjere iz EU. Put A koji se temelji na primjeru Danske brodogradnje, nalaže povećanje produktivnosti i ugovaranje tipova brodova koji su uobičajeni u najboljoj praksi EU. Put B se temelji na primjeru Finske brodogradnje, a

[28] I.Kersan –Škabić: Brodogradnja u Europskoj uniji i Hrvatskoj- realnost i izazovi http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=44083 na dan 16.02.12.
[29] Nije jasno kojim su izračunom autori utvrdili da su plaće u Hrvatskoj čak pet puta niže od prosjeka EU, ali to nije bitno za izvođenje zaključka koji slijedi.

to je izgradnja kompleksnih brodova na kojima se ostvaruja veća dodana vrijednost. Autori utvrđuju da su oba puta moguća, ali da je put B vjerojatno primjereniji što dokazuju primjerom Brodogradilišta Uljanik, 'koje je pokazalo da je hrvatski brodograđevni klaster već stekao neophodni know-how za izgradnju brodova visoke vrijednosti'[30].

Kao dodatnu potvrdu ovog zaključka mogli bi se uzeti brodovi jaružari i brodovi za prijevoz stoke koje Uljanik gradi u posljednje vrijeme. Jaružari su brodovi specijalizirani za iskop materijala nataloženih na morskom dnu i po mnogim karakteristikama više sliče plovećoj 'radionici' nego brodu. Dakako da potražnja za takvim brodovima nije neposredno vezana uz opseg pomorskog prijevoza, a samo je nekoliko brodogradilišta na svijetu koja mogu proizvesti takav brod.

Ugled hrvatske brodogradnje posljednjih je godina narušen zbog velikih iskazanih gubitaka u poslovanju. Razlozi tome su višestruki, dijelom su posljedica promjena na tržištu zbog kojih cijela europska brodogradnja bitno smanjila opseg proizvodnje. Dobrim dijelom je to posljedica hrvatske politike u posljednjih dvadesetak godina koja nema definiranu strategiju razvoja brodogradnje i pružala je neadekvatnu potporu brodogradnji. Pored sanacija gubitaka i izdavanja državnih garancija, što je svakako bilo neophodno za njen opstanak, politika se često neposredno ili posredno uplitala u poslove upravljanja brodogradilištima, a ukupna gospodarska politika je rezultirala nestankom mnogih proizvođača brodske opreme. Ono što upravama hrvatskih brodogradilišta ipak treba prigovoriti, da su pritisnute raznim nepovoljnim utjecajima na koje su mogle samo ograničeno ili nikako utjecati, zanemarile podizanje proizvodnosti u svojim brodogradilištima, što im je ipak bio temeljni zadatak. Zbog toga je opravdana bojazan da hrvatska brodogradnja neće moći poslovati profitabilno ni u uvjetima poslovanja nakon recesije. Kao pozitivan izuzetak treba istaknuti brodogradilište Uljanik, koje je poslovalo bez značajnih gubitaka i po mnogim se elementima svrstalo u red najboljih europskih brodogradilišta.

[30] Vidi Grupa autora: Ship & Boatbuilding in Croatia, Cambridge, May 8th, 2009, str 20

Slika 38: Pregled ostvarenog ukupnog prihoda i dobiti za posljednje 4 godine (u 000 kuna)

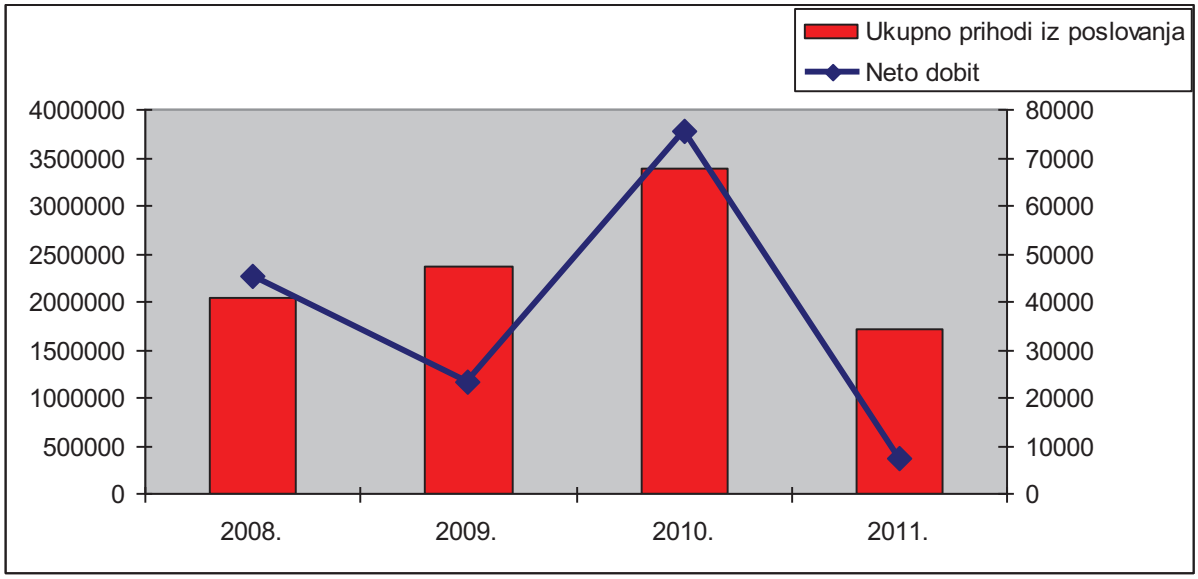

Izvor: Izradio autor na temelju podataka sa Zagrebačke burze http://zse.hr/default.aspx?id=10006&dionica=ULJN-R-A na dan 4.03.12.

Slika 38. prikazuje ostvareni ukupan prihod i dobit Uljanika za posljednje 4 godine. Vidi se da je niti jedne godine nije iskazan gubitak u poslovanju. Samo je u posljednjoj godini ostvarena dobit značajno niža kao posljedica smanjenog ukupnog prihoda zbog prikazanih kretanja na svjetskom tržištu.

Pored Brodogradevne industrije Uljanik u Puli djeluju i Tehnomont d.d. i Avangard Shipyards d.d. Pula. Njihov proizvodni program nije konkurencija Uljaniku, nego je po mnogo čemu komplementaran i samim tim koristan jer se na taj način mogu racionalnije koristiti kapaciteti prateće industrije

Ako na razini Hrvatske i postoje neke dvojbe oko budućnosti brodogradnje, Uljanik je isključen iz ovih dilema. Trenutna kriza na tržištu koja je rezultirala velikim padom potražnje za brodovima, odrazila se i na Uljanik, koji trenutno nema dovoljno ugovorenih brodova u knjizi narudžbi. To će se vjerojatno negativno odraziti na rezultate poslovanja u narednih nekoliko godina. Uljanik se svojim dosadašnjim radom pokazao perjanicom hrvatske brodogradnje i stao uz bok najboljih europskih brodogradilišta. Republika Hrvatska, pa slijedom toga Istarska županija i grad Pula,

imaju valjane razloge pružiti pomoć Uljaniku da prebrodi nadolazeću krizu. Jedna od uobičajenih načina za to je izgradnja brodova za domaće kompanije za koju bi država trebala dati odgovarajuću financijsku potporu.

Za grad Pulu i Županiju istarsku brodogradnja je dugoročno strateška industrija. U tom smislu lokalna zajednica će utjecati na državne organe da se smanje ili otklone glavne smetnje u poslovanju te donese državna strategija razvoja brodogradnje. Kao glavne smetnje u poslovanju s Hrvatskom se navode[31]:

- neučinkovita državna birokracija
- korupcija
- porezni sustav
- neadekvatno obrazovana radna snaga
- dostupnost financiranja
- porezne stope

Pri tome neučinkovita državna birokracija ima gotovo dvostruku težinu od ostalih činitelja.

Nacionalna strategija razvoja brodogradnje trebala bi uključivati sljedeće elemente.

- Specijalizaciju na izgradnju sofisticiranih brodova u koje je uključena visoka tehnologija i znanje. Uljanik je već nekoliko godina na tom putu što potvrđuju primjeri jaružara i brodova za prijevoz stoke, kao i nezavisne vanjske analize poput [w].
- Povećanje proizvodnosti kroz bolju organizaciju procesa ali i outsourcinga i spin off aktivnosti, zbog čega bi se broj zaposlenih u brodogradilištima smanjivao što bi utjecalo na sniženje fiksnih troškova i povećanju fleksibilnosti
- Mjere potpore za izgradnju prateće industrije kojom će se postupno supstituirati dio uvoznih materijala. Vezano za ovu i prethodnu aktivnost u Uljaniku se već desetak godina radi na projektu VIBO (vanjska izrada brodske opreme) koji ima za cilj povezivanje malih i srednjih poduzeća, poslovnih partnera u procesu izgradnje brodova.

[31] Vidjeti Grupa autora: Ship & Boatbuilding in Croatia, Cambridge, May 8th, 2009, str. 9

- Privatizacija brodogradilišta u koju je uključeno i radničko dioničarstvo (ESOP programi) koji su jedan od uvjeta za postizanje dugoročne stabilnosti poslovanja i koja je provedena neposredno prije dokapitalizacije pulskog brodogradilišta.

2.6. Analiza turističkog prometa u gradu Puli

2.6.1. Dolasci u Pulu – ukupan broj turista

U periodu od početka 2007. pa do kraja 2012. u Puli je ostvareno ukupno 1.427.083 dolazaka, od toga 203.474 domaćih (14,25%), te 1.223.609 (ili 85,74%) stranih. Broj dolazaka kroz godine pada, no prosječno, u periodu od 2007.do kraja 2010. na godišnjoj je razini Pulu posjećivalo 235.818 turista, odnosno 200.553,4 stranaca i 35.264,6 domaćih gostiju.

Do 2010. godine broj je dolazaka bio u laganom padu (najveći se pad bilježi 2010.g.), no od 2011. godine broj dolazaka raste i to za 8,1% u odnosu na 2010, a bilježi se i 4,44% povećanje broja dolazaka u 2012. u odnosu na 2011. godinu. Najveći zabilježeni pad u razdoblju 2007.-2011. bio je 2010. i to za 6% kao rezultat pada broja ne samo stranih gostiju, nego i domaćih. Jednako tako, veliki se pad osjetio i 2009.godine. S jedne strane ne čudi ovaj trend iz razloga što je i na svjetskoj razini godine 2009. broj međunarodnih turističkih dolazaka opao za 4% kao rezultat financijske krize i recesije u svijetu (Južna Europa i Mediteran bilježe pad od 4%, a Središnja i Istočna Europa pad od 10%) što znači da se stanje odrazilo i na Republiku Hrvatsku i grad Pulu. No, s druge strane, 2010.godine, međunarodni su turistički dolasci porasli za 6,7% u odnosu prema 2009. Iste je godine ostvaren rast od 2% u Južnoj Europi i na Mediteranu, te rast od 4% u Središnjoj i Istočnoj Europi (UNWTO World Tourism Barometer, siječanj, 2011.) Te godine Pula bilježi i dalje pad u broju dolazaka, unatoč tome što se i u Republici Hrvatskoj bilježi porast broja dolazaka od 3,2%. 2012. bila je najbolja godina po broju dolazaka jer je tada zabilježen najveći broj dolazaka i to od 247.993, od kojih su prevladavali strani turisti i

to njih 220.842, dok je domaćih bilo 27.151. Slika u nastavku prikazuje kretanja ukupnog broja turista u periodu od 2007. do kraja 2012.godine.

Slika 39: Ukupan broj dolazaka turista od 2007. do kraja 2012.

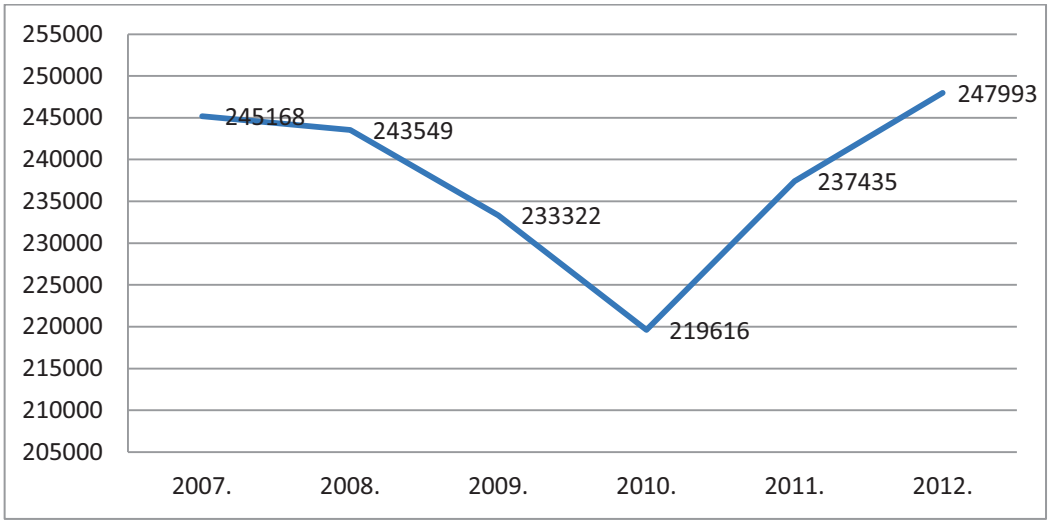

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Važno je promotriti kakav je odnos domaćih i stranih gostiju koji su posjetili Pulu. Naravno, broj stranih turista prednjači, no valja vidjeti i sama kretanja domaćih gostiju u odnosu na strane. Udio domaćih i stranih gostiju od 2007. do kraja 2012. godine prikazuje se u nastavku.

Slika 40: Udio domaćih i stranih gostiju od 2007. do kraja 2012.

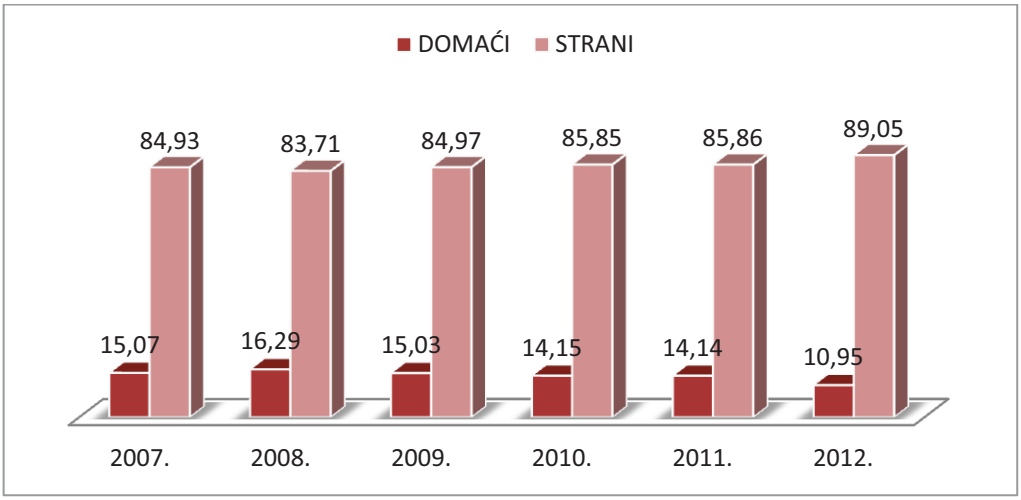

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Dolasci stranih gostiju uvelike premašuju domaće dolaske. Njihov se udio uvijek kreće oko 85,7%, dok domaći turistički dolasci zadržavaju nekih 14,2% u ukupnim dolascima u čitavom periodu (nije zanemariv ni njihov udio). I na razini Republike Hrvatske odnos stranih i domaćih gostiju kreće se upravo u nekim postotnim okvirima od 85:15.

Tko su bili najbrojniji strani gosti koji su Pulu posjećivali u vremenskom okviru od 2007. do 2012.? U nastavku se prikazuje struktura turista 2007.godine, te 2011.godine.

Struktura stranih turista 2007., 2011. i 2012. godine prikazana je u nastavku.

Slika 41: Struktura stranih turista 2007., 2011. i 2012. godine u ukupnom broju stranih turista

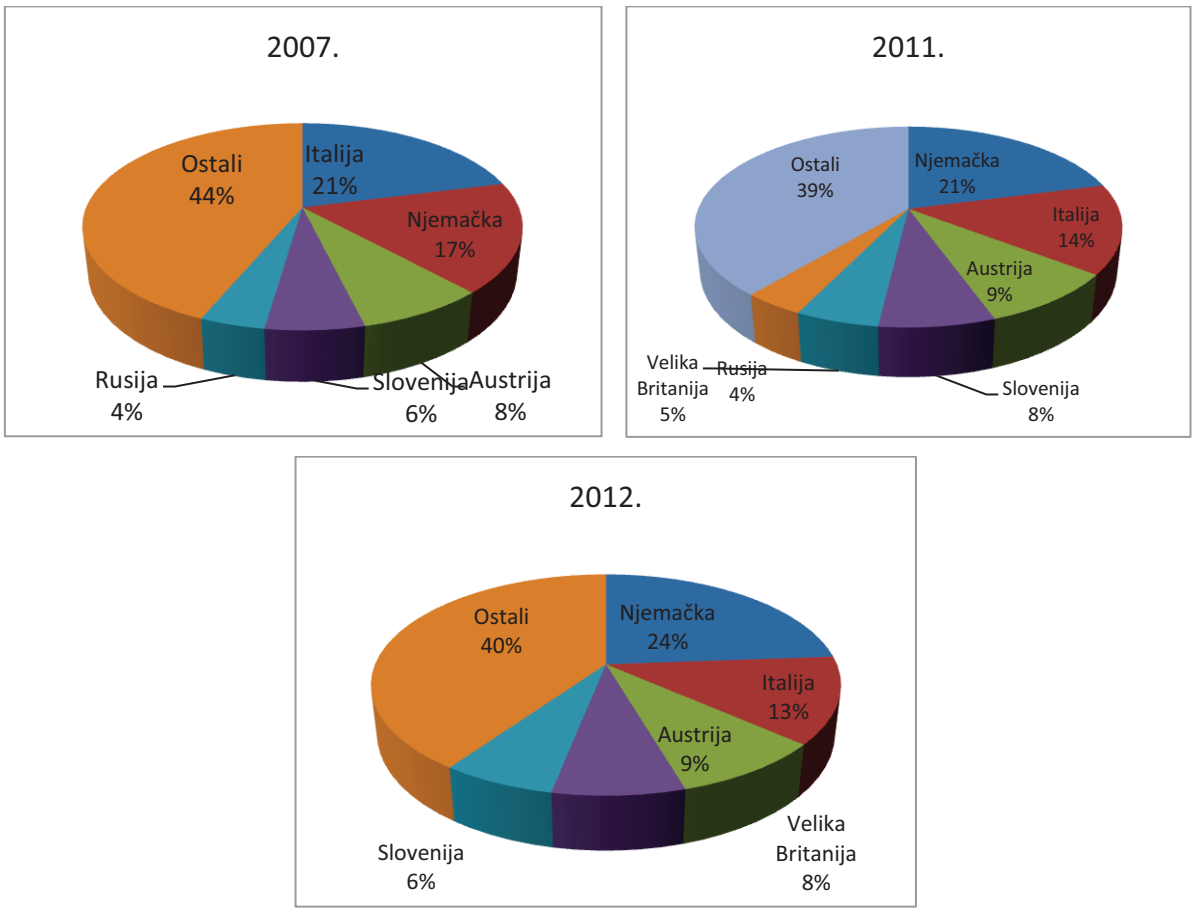

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Može se uočiti da su 2007.godine najbrojniji bili turisti iz Italije (21,03%), nakon čega slijedi Njemačka (17,14%), Austrija sa 8,02%, Slovenija sa 6,10%, te Rusija sa 4,05%. Uspoređujući sa dolascima u Republici Hrvatskoj, Talijani i Nijemci su 2007. godine zauzimali vodeću poziciju (Nijemci vodeće prvo mjesto, a Talijani drugo) (Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, 2012.). U slučaju Pule, Talijani su bili brojniji od Nijemaca, ali uz neznatna odstupanja. 2011. godine najbrojniji su bili turisti iz Njemačke (20,95%), nakon čega slijede Talijani (14,41%), Austrija sa 9,11%, Slovenija sa 7,43%, Velika Britanija sa 5,36%, te Rusija sa 3,91%. Godine 2012. jedina promjena u brojnosti turista prema zemlji dolaska koja se dogodila u odnosu na 2011. jest u tome što su visoko četvrto mjesto zauzeli gosti iz Veliki Britanije. Vjerojatno se ova promjena može pripisati povećanom broju dolazaka mladih Britanaca u vrijeme Outlook Festivala koji se uspješno održava na Puntiželi i svake godine privlači sve veći broj mladih iz svih zemalja Europe, ponajviše iz Velike Britanije.

U tablici u nastavku rangiraju se najbrojnije skupine turista koji su posjetili Pulu 2007., kao i 2011.

Tablica 47: Najbrojnije skupine turista koje su Pulu posjetile od 2007. do kraja 2012.

TURISTI PO ZEMLJI DOLAZAKA					
2007.	**RANG**	**2011.**	**RANG**	**2012.**	**RANG**
Italija	1	Njemačka	1	Njemačka	1
Njemačka	2	Italija	2	Italija	2
Austrija	3	Austrija	3	Austrija	3
Slovenija	4	Slovenija	4	Velika Britanija	4
Rusija	5	Velika Britanija	5	Slovenija	5

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Može se zamijetiti da po broju dolazaka prednjače, kako 2007., tako i 2011.i 2012.g. turisti iz Italije, Njemačke i Austrije. Talijani su bili najbrojniji gosti 2007., dok su 2011. i 2012. najbrojniji bili Nijemci, no Pula je ovim dvjema zemljama uvijek bila atraktivna destinacija. Visoko treće mjesto, kako 2007., tako i 2011. drže Austrijanci, dok četvrto drže Slovenci. Jedina promjena koja se desila jest prevaga Velike Britanije nad

Rusijom 2011. kada je nešto više Britanaca posjetilo Pulu, te ista promjena u 2012.g. kada broj Britanaca premašuje broj gostiju iz Slovenije (vjerojatno tome pogoduje organizacija Outlook festivala, kao i bolja prometna povezanost uspostavom boljih zračnih veza sa Velikom Britanijom i to većim udjelom nisko-budžetnih avionskih kompanija poput RyanAir i Jet2). No, ne smije se zanemariti važnost Ruskog tržišta koje i dalje prepoznaje Pulu kao atraktivnu destinaciju. U nastavku fokus teksta u središtu razmatranja su ostvarena noćenja.

2.6.1.1. Dolasci po dobnim skupinama

Sagledavanjem trendova dolaska po dobnim skupinama u periodu od 2006. do 2012. godine Pulu su najviše posjetili ljudi srednje starosne dobi od 30 do 49 godina (36,19%). Istome idu u prilog i rezultati istraživanja Tomas, Instituta za turizam, koji ukazuju da je najbrojnija skupina u primorskim županijama bila od 30 do 49 godina. Zanimljivo je da je u cjelokupnom analiziranom periodu trend isti, odnosno uvijek je najbrojnija upravo navedena dobna skupina, s time da se najveći broj posjetitelja ove dobne skupine dosegnut 2007. kada su Pulu posjetila 91.936 turista srednje starosne dobi. Slijedi dobna skupina od 50 godina na više (22,72%). Najveći broj turista ove dobne skupine, posjetilo je Pulu 2008. godine kada je taj broj iznosio 58.424. Nadalje, slijedi dobna skupina od 19 do 29 godina (20,85%), zatim skupina od 13 do 18 godina (10,68%), te najmanje brojna skupina starosti do 12 godina, odnosno djeca (9,56%). Isto je prikazano na slici u nastavku.

Slika 42: Dolasci prema dobnim skupinama od 2006. do kraja 2012.

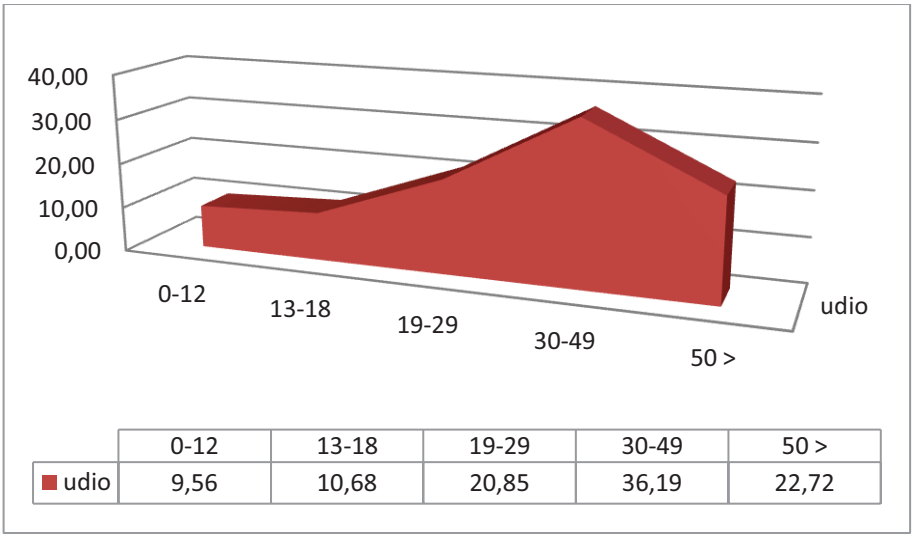

	0-12	13-18	19-29	30-49	50 >
udio	9,56	10,68	20,85	36,19	22,72

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

U nastavku se prikazuje ukupan broj turista u periodu od 2006. do 2011. prema dobnim skupinama.

Tablica 48: Turisti prema dobnim skupinama od 2006.do kraja 2011.godina

DOBNE SKUPINE	UKUPAN BROJ TURISTA	RANG
0 – 12	157.839	5
13 – 18	176.481	4
19 – 29	344.372	3
30 – 49	597.667	1
50 >	375.314	2

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

U skladu s navedenim Pula bi svoju ponudu trebala prilagoditi svojim najbrojnijim skupinama gostiju, i to onima iznad 30 godina, s posebnim fokusom na one iznad 50 godina jer predstavljaju poseban segment turističke potražnje koji zahtjeva prilagodbu ponude specijalnim interesima.

2.6.2. Ostvarena noćenja

U periodu od 2007. do kraja 2012. u Puli je ostvareno ukupno 7.254.303 noćenja, odnosno prosječno je ostvareno 1.209.051 noćenja godišnje. Gledajući na godišnjoj razini, može se uočiti da je 2008.ostvaren vrlo lagan pad noćenja od manje od 1%, nakon čega se 2009. ostvaruje 1,9% više noćenja kao rezultat rasta broja noćenja stranaca. Godine 2010., ostvareno je 0,7% manje noćenja, da bi 2011. bilo ostvareno 10,3% više noćenja kao rezultat porasta broja noćenja kako stranaca, tako i domaćih gostiju. 2012. godine ostvareno je 8,69% noćenja više u odnosu na 2011. To je rezultat povećanja broja noćenja stranih gostiju za 9.8%.

Slika 43: Ostvarena noćenja u gradu Puli od 2007. do 2012. godine

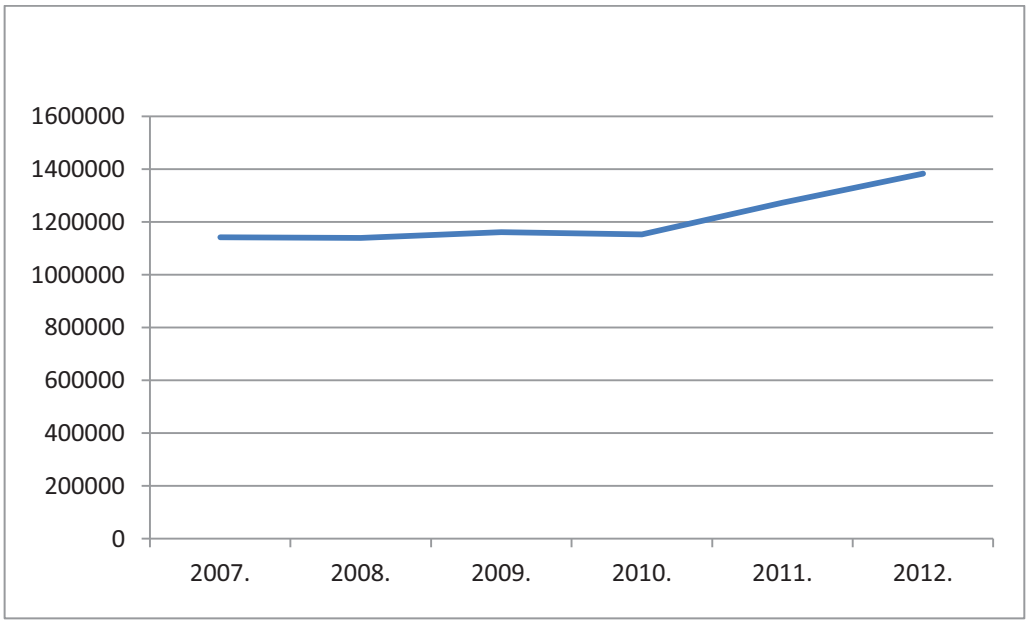

Udio ostvarenih noćenja stranih i domaćih gostiju prikazuje se u nastavku.

Slika 44: Udio ostvarenih noćenja domaćih i stranih gostiju

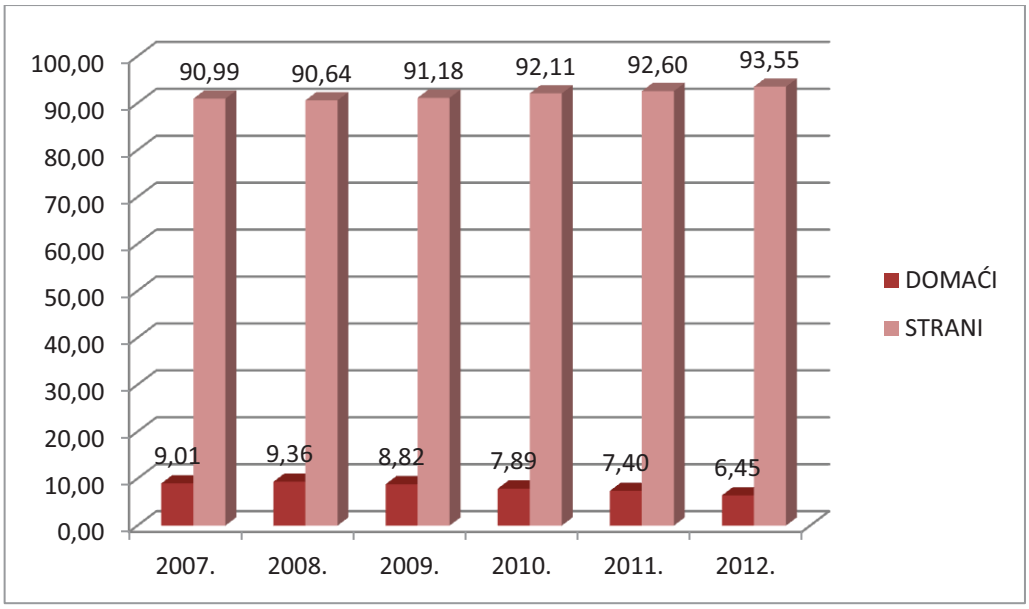

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Može se uočiti da, kao i kod broja turista, stranci su u čitavom periodu ostvarili veći broj noćenja. Da bi se uvidjelo odakle dolaze turisti koji ostvaruju najveći broj noćenja pristupilo se sagledavanju strukture (slika u nastavku).

Slika 45: Struktura ostvarenih noćenja prema zemljama dolaska turista u ukupnom broju noćenja 2007., 2011. i 2012. godine

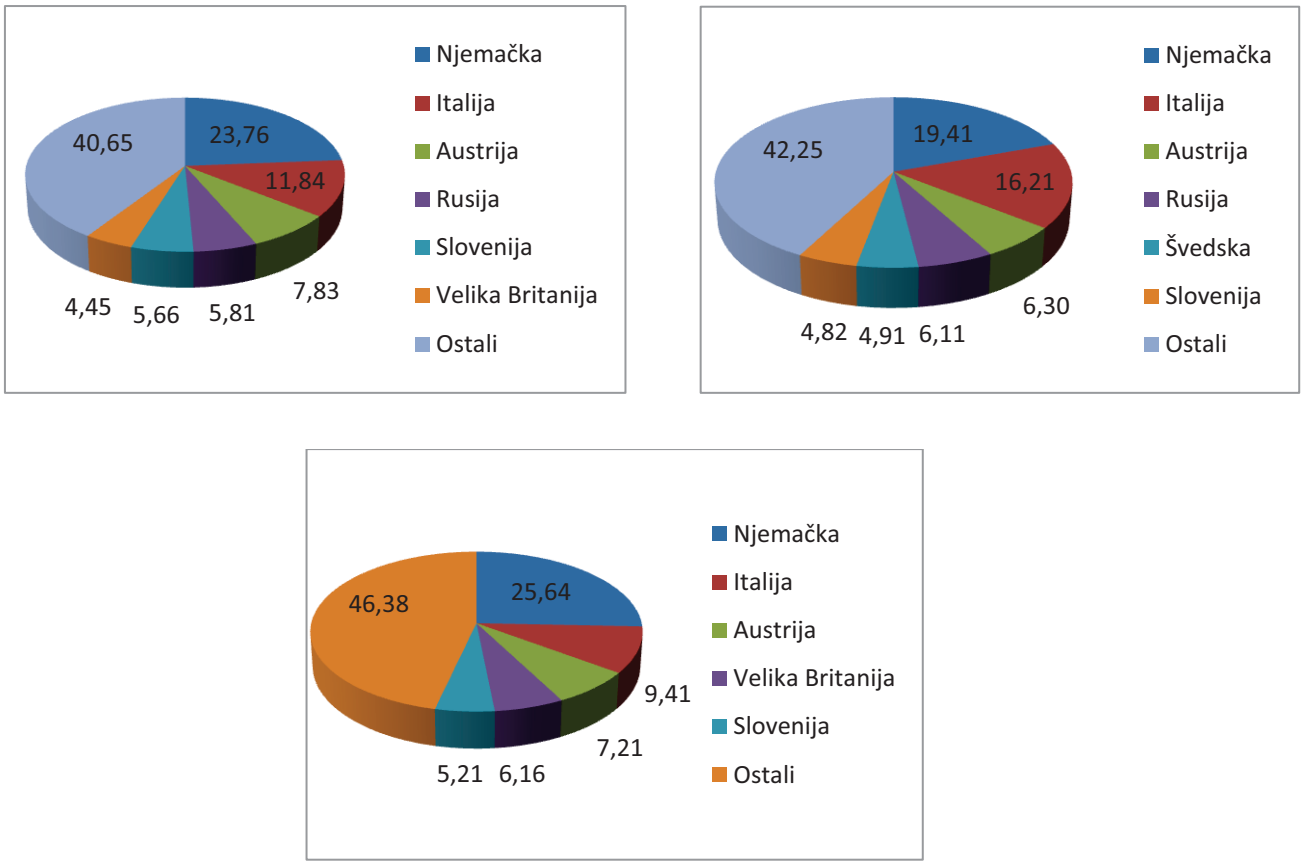

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Godine 2007. najviše su noćenja ostvarili gosti iz Njemačke (19,41%), nakon čega slijede Talijani (16,21%), Austrijanci (6,30%), Rusi (6,11%), Šveđani (4,91%), te Slovenci (4,82%). Može se zamijetiti važnost još jednog tržišta za Pulu, a to je ono Skandinavsko koje se ne smije zanemariti s obzirom na tendencije rasta broja gostiju s tih tržišta.

Godine 2011.najviše noćenja ostvaruju Nijemci (23,76%), nakon čega slijede Talijani (11,84%), Austrijanci (7,83%), Rusi (5,81%), Slovenci (5,66%), te gosti iz Velike Britanije (4,45%). Naredne godine, 2012. najviše noćenja ostvarili su gosti iz Njemačke, Italije i Austrije. Na četvrtom su mjestu gosti iz Velike Britanije, nakon kojih slijede gosti iz Slovenije.

U tablici u nastavku rangiraju se turisti po broju ostvarenih noćenja i to u 2007., kao i u 2011. godini.

Tablica 49: Ostvarena noćenja po zemlji dolaska 2007., 2011. i 2012. (usporedba)

OSTVARENA NOĆENJA PO ZEMLJI DOLAZAKA TURISTA					
2007.	**RANG**	**2011.**	**RANG**	**2012.**	**RANG**
Njemačka	1	Njemačka	1	Njemačka	1
Italija	2	Italija	2	Italija	2
Austrija	3	Austrija	3	Austrija	3
Rusija	4	Rusija	4	Velika Britanija	4
Švedska	5	Slovenija	5	Slovenija	5

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Može se uočiti da vodeća tri mjesta po broju noćenja kako 2007., tako i 2011. drže turisti iz Njemačke, Italije i Austrije. Godine 2007. više noćenja ostvaruju gosti iz Rusije, nego li oni iz Slovenije, bez obzira što je više Slovenaca posjetilo Pulu nego Rusa. Također, može se uočiti da iste godine Šveđani zauzimaju 5.mjesto po broju ostvarenih noćenja, a po broju dolazaka šesto mjesto. 2011. godine Rusi zauzimaju četvrto mjesto po broju ostvarenih noćenja, a po broju dolazaka šesto mjesto. Peto mjesto po broju noćenja ostvaruju Slovenci, a po broju dolazaka četvrto mjesto. 2012.godine i dalje vodeća tri mjesta zauzimaju gosti iz Njemačke, Italije i Austrije.

2.6.3. Kapaciteti u Puli

Valja promotriti ponudu smještajnih kapaciteta Pule (vrste objekata za smještaj, kao i ukupan broj ležaja) koju danas čine:

- hoteli,
- apartmanska/turistička naselja,
- hosteli,
- kampovi,
- privatni smještaj, te
- marine.

2.6.3.1. Vrste objekata za smještaj

U nastavku će se tabelarno prikazati vrste objekata za smještaj u Puli, kako osnovnih (hoteli i turistička naselja), tako i komplementarnih (hosteli, kampovi, privatni smještaj, marine).

Tablica 50:Vrste objekata za smještaj 2007. i 2011.godine

VRSTE OBJEKATA ZA SMJEŠTAJ	UKUPNO 2007.	UKUPNO 2011. (kraj godine)
Hoteli	21	22
Apartmanska/turistička naselja	4	4
Hosteli	3	3
Kampovi	4	4
Marine	3	3

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Što se tiče kapaciteta, Pula je od 2007. do 2010. imala ukupno 21 hotel, a 2011. ima još jedan novi hotel (Amfiteatar), što znači ukupno 22 hotela. Nadalje, u Puli se mogu izdvojiti 4 apartmanska naselja/turistički apartmani i to Punta Verudela, Horizont Pula Resort, Verudela Beach&Villa Resort i Ribarska koliba. Pula raspolaže i s tri hostela (Jeka, Puntižela, i FSH), te 4 kampa (Stoja, Puntižela, Bunarina kamp-Fratarski i FSH). Što se privatnog smještaja tiče, u Puli od 2007. do kraja 2011. broj je privatnih apartmana oscilirao, a prosječno u tom periodu Pula je raspolagala sa 2.936 ležaja u privatnim apartmanima. Godine 2011. raspolaže sa 3400 ležaja u privatnim apartmanima, te je te godine zabilježen i najveći rast broja privatnih iznajmljivača u odnosu na prethodne 4 analizirane godine. Pula ima i tri marine (ACI, Bunarina i Veruda) sa prosječno 1.105 vezova u analiziranom periodu.

2.6.3.2. Smještajni kapaciteti – ukupan broj ležaja

U svezi s time valja promotriti i ukupan broj smještajnih jedinica po tipu kapaciteta.

Tablica 51: Broj kreveta prema tipu kapaciteta

TIP KAPACITETA	SMJEŠTAJNI KAPACITETI - BROJ KREVETA				
	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
HOTEL	2.224	2.224	2.224	2.224	2.258
APARTMANSKA NASELJA/TURISTIČKI APARTMANI	3.188	3.158	3.158	3.158	3.158
HOSTEL	447	447	447	447	393
KAMPOVI	4.579	4.579	4.579	4.579	4.579
PRIVATNI SMJEŠTAJ	2.888	2.796	2.736	2.860	3.400
MARINE	1.044	1.121	1.121	1.121	1.121
UKUPNO	**14.370**	**14.325**	**14.265**	**14.389**	**14.909**

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Ukupan broj smještajnih kapaciteta (hotela, apartmanskih/turističkih naselja, hostela, kampova, privatni smještaj i marina) u periodu od 2007. do kraja 2011. godine gotovo da se i ne mijenja, odnosno promjene koje jesu vrlo su male (kako u veličini tako i u strukturi). Pula danas raspolaže sa ukupno 14.909 smještajnih kapaciteta-kreveta. Apartmanska naselja/turistički apartmani raspolažu s najviše kreveta, nakon čega slijede hoteli, ali u odnosu na druge tipove kapaciteta, broj kreveta u hotelu nije dostatan, te treba poraditi na modernizaciji i povećanju broja kreveta u hotelima.

Što se tiče kretanja kroz godine, može se uočiti, primjerice, pad broja ukupnih smještajnih kapaciteta 2008. godine u odnosu na 2007. i to za svega 0,3% odnosno za 45 smještajnih jedinica. 2008. godine došlo je do smanjenja broja smještajnih jedinica u apartmanskim naseljima (Horizont Pula Resort), te smanjenja smještajnih jedinica u privatnom smještaju (92 smještajne jedinice), no isto je tako došlo do povećanja broja smještajnih jedinica u marinama i to za 77 smještajnih jedinica čime se pogodovala manjem padu ukupnog broja smještajnih jedinica. Također, 2009. godine uočen je pad ukupnog broja smještajnih jedinica za 0,4% ili za 60 smještajnih jedinica isključivo zbog pada broja smještajnih jedinica u privatnom smještaju (60 smještajnih jedinica). Negativan se trend 2010. godine ispravlja pozitivnim, tj. rastom ukupnog broja smještajnih jedinca od sitnih 0.87% uvjetovanog porastom broja

smještajnih jedinica u privatnom smještaju i to za 124. Najveći se rast može uočiti 2011. godine u odnosu na 2010., i to za ukupno 3,61% ili za 520 smještajnih jedinica od kojih se ističe novih 34 smještajnih jedinca u hotelima (otvaranjem hotela Amfiteatar), te 540 dodatnih smještajnih jedinica u privatnom smještaju. Također, iste je godine došlo do pada ukupnog broja smještajnih jedinica u hostelima, i to za 54 smještajnih jedinica. Dakle, ovdje je vidljiv dosta veliki porast smještajnih jedinica u privatnom smještaju kod kojeg pozitivan trend započinje s 2010. godinom (2008. i 2009. godine trend je negativan u odnosu na 2007.)

Slika 46: Kretanje ukupnog broja smještajnih kapaciteta prikazuje se na grafikonu u nastavku

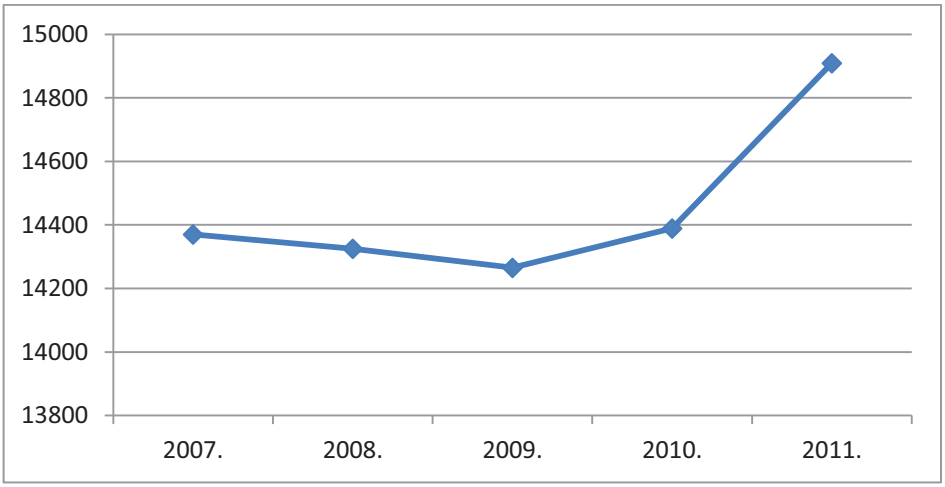

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Generalno gledajući, prosječan je broj smještajnih jedinica rastao po stopi od 0,9% u analiziranom periodu.

Isto je prikazano na slici u nastavku.

Slika 47: Stopa rasta broja smještajnih kapaciteta

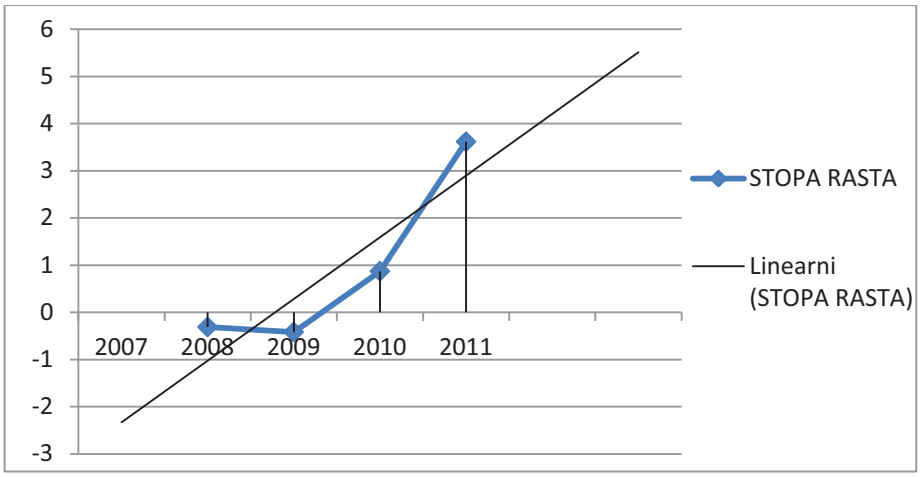

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

S obzirom na značajnije promjene uočljive kod broja smještajnih jedinica u privatnom smještaju, u nastavku se prikazuje kretanje broja privatnih iznajmljivača u Puli od 2007. pa do kraja 2011. godine.

Tablica 52: Broj privatnih iznajmljivača u Puli od 2007. do kraja 2011. godine

BROJ IZNAJMLJIVAČA PO GODINAMA				
2007.	**2008.**	**2009.**	**2010.**	**2011.**
625	606	592	607	735
Indeks	96,96	97,69	102,53	121,09
Pad/rast	-3,04	-2,31	2,53	21,09
Prosjek	4,57			

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Tablica potvrđuje značajnije promjene ukazujući upravo na porast broja privatnih iznajmljivača 2010. godine u odnosu na 2009. i to za 2,5%, te 2011. godine u odnosu na 2010. i to za 21%. To daje odgovor na povećan broj smještajnih jedinica 2010., a još više 2011. godine u odnosu na prethodne.

2.6.3.3. Struktura smještajnih objekata

Značajno je promotriti strukturu smještajnih kapaciteta prema kategorizaciji.
Tablica u nastavku prikazuje kategorizaciju hotela, kao objekata koji ostvaruju najveći broj noćenja.

Tablica 53: Kategorizacija hotela u Puli

HOTELI	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	Udio (u%)
**	5	5	5	5	5	22,73
***	12	12	12	12	13	59,09
****	4	4	4	4	4	18,18
*****	0	0	0	0	0	
UKUPNO HOTELA	21	21	21	21	22	100

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Može se uočiti da u periodu od 2007. do 2011. godine u Puli gotovo da i nema promjene ne samo u brojci hotela, nego i u kategorijama hotela. Jedina je promjena 2011. godine kada je otvaranjem hotela Amfiteatar, pored Arene, u centru grada, Pula dobila još jedan hotel sa 3 zvjezdice. Svih ostalih godina promjena nije bilo, ulaganja u višu kategoriju objekata nije bilo, a najveći broj hotela u Puli ima tri zvjezdice (60%). Pula raspolaže sa 4 hotela 4 zvjezdice od kojih su tri na otočju Brijuni (Vila Lovorka, Vila Dubravka i Vila Primorka), te jedan na Verudeli (hotel Histria). Valja napomenuti da su tri vile na Brijunima vile opremljene za smještaj samo 4 do 8 osoba. Jedino se hotel Histria (Verudela) smatra hotelom 4 zvjezdice koji može primiti veći broj osoba (241 smještajne jedinice – sobe). Pula ne nudi niti jedan hotel sa 5 zvjezdica. Generalno gledajući, najveći broj hotela u Puli ima tri zvjezdice, te bi trebalo razmotriti mogućnosti investiranja u modernizacije postojećih objekata. Puno hotela s tri zvjezdice jesu u vlasništvu Arenaturista ili pak posluju u sklopu NP Brijuni, ali raste i broj malih hotela u privatnom vlasništvu. Hoteli sa četiri zvjezdice jesu hoteli u vlasništvu vodećeg turističkog poduzeća Arenaturist d.d. Pula koji ima smještajne kapacitete u Puli, ali i u Medulinu, te Ville na Brijunima koji posluju u sklopu NP Brijuni.

Što se tiče apartmanskih naselja (prema kategorizaciji razvrstavaju se u skupinu *hoteli*), sva apartmanska naselja u Puli imaju dodijeljenu kategoriju od tri zvjezdice (***). Kampovima, koji su rangirani kao treći po ukupno ostvarenim noćenjima, u Puli dodijeljena je kategorija prema sljedećem: tri zvjezdice (kamp Stoja), jedna zvjezdica (kamp Puntižela), Bunarina kamp-Fratarski otok i FSH kamp pored hostela (bez kategorije).

Što se tiče privatnog smještaja značajno je obratiti pažnju na Domus Bonus Istria Quality Accommodation, odnosno program Hrvatske turističke zajednice, turističkih zajednica županija i lokalnih turističkih zajednica koji određuju standarde kvalitetnog privatnog turističkog smještaja. Domus Bonus oznaka dodjeljuje se isključivo objektima koji ispunjavaju uvjete. Taj certifikat iznajmljivačima nudi brojne prednosti poput veće vrijednosti, uspješnijeg oglašavanja, veće popunjenosti kapaciteta, jamstvo turističke zajednice županije, te smjernice za ulaganja. U veljači 2011. na području klastera Pula-Medulin (otprilike granice bivše općine Pule) ima 46 iznajmljivača s 134 apartmana i 38 iznajmljivača s 40 kuća za odmor s oznakom Domus Bonus. Što se tiče grada Pule, u 2011. godini zabilježeno je 11 iznajmljivača sa 20 apartmana s Domus Bonus oznakom. Najveći interes iznajmljivača bio u drugoj i trećoj godini provođenja projekta nakon čega je došlo do nešto manjeg interesa. Značajan porast prijava dogodio se prošle godine (2011.) budući su uvedeni standardi i za kuće za odmor.
Marinama u Puli dodijeljene su 3 zvjezdice (Bunarina), 4 zvjezdice (ACI), te 5 zvjezdica (Veruda).

2.6.4. Turisti i noćenja po tipu kapaciteta

Ono što je zanimljivo promatrati jesu dolasci (broj turista) kao i ostvarena noćenja po tipu kapaciteta u Puli. U tablici u nastavku prikazuje se ukupan broj turista po tipu kapaciteta, kao i ostvarena noćenja po tipu kapaciteta u periodu od 2007. do 2012.godine.

Tablica 54: Ukupan broj turista i ostvarena noćenja prema tipu kapaciteta od 2007.do kraja 2012. godine

TIP KAPACITETA	UKUPAN BROJ TURISTA	%	RANG	OSTVARENA NOĆENJA	%	RANG
HOTELI	586.352	41	1	1.949.305	26,87	1
KAMPOVI	275.188	19	2	1.580.234	21,78	3
APARTMANSKA NASELJA	267.019	19	3	1.996.736	27,52	2
MALI IZNAJMLJIVAČI (PRIVATNI SMJEŠTAJ)	148.907	10	4	1.105.980	15,25	4
NAUTIČARI	89.062	8	5	382.457	5,27	5
KUĆA I STAN ZA ODMOR	1.667	0,12	7	28.128	0,39	8
HOSTEL	56.445	4	6	185.925	2,56	6
NEKATEGORIZIRANI OBJEKTI	2.443	0,17	8	9.994	0,79	7

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Promatranjem gornje tablice uočiti se može da su turisti koji posjećuju Pulu najviše odabiru hotele (43%), kampove (19%) i apartmanska naselja (18%) kao svoje preferirane smještajne objekte. Najviše je noćenja ostvareno u hotelima (28%), nakon čega slijede apartmanska naselja (27,9%), te kampovi (21%). Na četvrtom mjestu, i po odabiru (10%), a i po broju ostvarenih noćenja (14,4%) nalaze se mali iznajmljivači koji nude usluge privatnog smještaja u privatnim kućama. U periodu od 2007. do kraja 2012. Pulu je posjetilo 1.427.083 turista, te je ostvareno 7.254.303 noćenja.

Prosječni dani boravka 2007.godine (u svim tipovima smještajnih kapaciteta) jesu 4,66. Godine 2008. prosječni dani boravka iznose 4,68, 2009. 4,98, 2010. 5,25, 2011. 5,36, te 2012. 5,58. Pretposljednja godina upravo se podudara sa brojem prosječnog boravka turista u Republici Hrvatskoj (5,3 dana). U svakom slučaju, može se uočiti rastući trend. Kuće i stan za odmor uvelike prednjače jer su prosječni dani boravka u kućama i stanovima za odmor najviši. Usporedbom sa prosjekom boravka u primorskim destinacijama koji prema istraživanju Tomas, Instituta za turizam, iznosi oko 9,5 noćenja, u Puli se ostvaruje znatno niži prosječni boravak, no povećanje udjela boravka od 4-7 noćenja je današnji trend, pa Pula spada u navedene okvire.

Svjetsko tržište turizma upravo i obilježava trend sve češćih i kraćih putovanja. Prikaz kretanja prosječnih dana boravaka u tabeli nastavku.

Tablica 55: Prosječni dani boravka po tipu kapaciteta

TIP KAPACITETA	Prosječni dani boravka 2007.	Prosječni dani boravka 2008.	Prosječni dani boravka 2009.	Prosječni dani boravka 2010.	Prosječni dani boravka u 2011.	Prosječni dani boravka u 2012.
Hoteli	3,28	3,21	3,19	3,44	3,35	3,54
Kampovi	5,44	5,82	5,79	5,78	5,69	5,88
Apartmanska naselja	7,81	7,63	7,36	7,49	7,40	7,21
Mali iznajmljivači (priv. smještaj)	7,03	7,45	7,50	7,47	7,55	7,48
Nautičari	2,08	2,18	5,48	6,70	7,04	6,94
Kuća i stan za odmor	17,22	9,00	15,25	15,23	22,67	15,76
Hostel	3,16	3,13	3,38	3,60	3,02	3,47

Izvor: obrada autora prema podacima Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Uzimajući u obzir ukupan kapacitet Pule koji je 2011. godine iznosio 14.909, te ukupno ostvarena noćenja iste godine (1.273.117) može se zaključiti da je prosječna stopa popunjenosti u 2011.godini iznosila 23,39% ili prosječno 85 dana, a u 2012. U 2012.godini prosječna je stopa popunjenosti iznosila 25,42% ili prosječno 92 dana.[32]

U nastavku će se sagledati ukupni prihodi u djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane, te djelatnostima usko vezanim uz sektor turizma (hoteli i restorani).

2.6.5. Analiza kretanja prihoda i dobiti poduzeća iz djelatnosti pružanja usluga smještaja, te pripreme i usluživanja hrane

Započinje se sa analizom djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane.

[32] Stanje za ukupni kapacitet prema 2011.godini

2.6.5.1. Sagledavanje djelatnosti (ukupno)

2008. godine u gore navedenoj djelatnosti poslovalo je ukupno 106 malih poduzeća, 3 srednja i jedno veliko poduzeće. U 2009. i 2010. godini broj se malih poduzeća smanjio za jedno poduzeće, tako da je ukupno poslovalo 105 malih poduzeća, dok je brojka kod srednjih i velikih poduzeća ostala ista.

Kretanja ukupnog prihoda poduzeća u navedenoj djelatnosti prikazana su u tablici u nastavku.

Tablica 56: Ukupni prihodi poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane

GODINA	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	RAST/PAD (%)
2008.	94.235.931	60.440.615	199.154.881	353.831.427	-
2009.	109.584.898	55.587.793	193.660.181	358.832.872	1,41
2010.	82.854.915	56.085.601	206.880.602	345.821.118	-3,63
PROSJEK	**95.558.581**	**57.371.336**	**199.898.555**	**352.828.472**	

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

U periodu od 2008. do kraja 2010. godine poduzeća u djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane bilježe rast ukupnih prihoda i to od 1,41% 2009. u odnosu na 2008. godinu, te pad od 3,6% u 2010. u odnosu na 2009.godinu. Prosječni ukupni prihodi u navedenoj djelatnosti svih poduzeća (malih, srednjih i velikih) u periodu od tri godine iznosili su 352.828.472 Kn. No, gledajući kretanja ukupnih prihoda u periodu od tri godine, zaključuje se da su oni prosječno padali 0,74% godišnje.

Slika 48: Prosječno kretanje ukupnih prihoda od 2008.do kraja 2010.godine

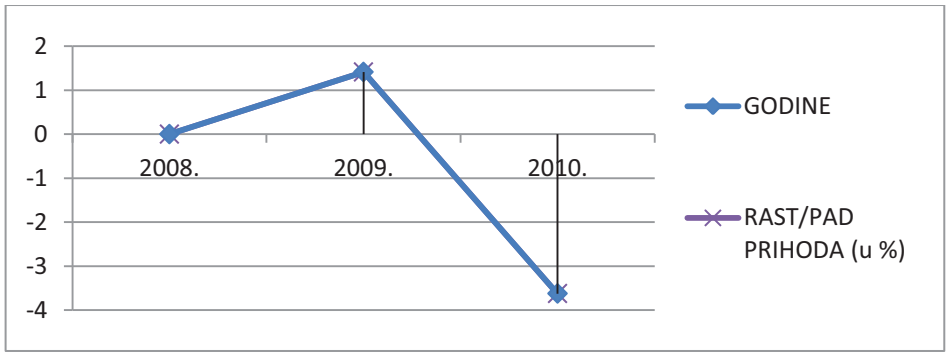

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Dobit razdoblja poduzeća iz navedene djelatnosti prikazuje se u nastavku.

Tablica 57: Dobit razdoblja poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane od 2008.do kraja 2010.godine

GODINA	MALO	SREDNJE	UKUPNO	RAST/PAD (%)
2008.	4.329.399	152.687	4.482.086	-
2009.	8.863.502	90.436	8.953.938	99,77
2010.	2.386.957	146.461	2.533.418	-71,71
PROSJEK	**5.193.286**	**129.861,3**	**5.323.147**	

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (mala i srednja) u 2009.godini ostvaruju 99,7% veću dobiti u odnosu na 2008.godinu, no u 2010. dobit im pada i to za 71,7% u odnosu na 2009.godinu. Pad dobiti pripisuje se velikom padu dobiti malih poduzeća iz djelatnosti (73%). Prosječna ukupna dobit u periodu od tri godine iznosila je 5.323.147 Kn.

Sagledati će se i investicije u novu dugotrajnu imovinu. Slijedi tabela u nastavku.

Tablica 58: Investicije poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane u novu dugotrajnu imovinu od 2008.do kraja 2010.godine

GODINA	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	RAST/PAD (%)
2008.	9.280.316	812.371	18.782.322	28.875.009	
2009.	8.863.502	90.436	0	8.953.938	-68,99
2010.	8.364.990	851.295	16.253.760	25.470.045	184,46
PROSJEK	**8.836.269**	**584.700,7**	**11.678.694**	**21.099.664**	

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane u razdoblju od tri godine, od 2008. do kraja 2010. prosječno su investirala 21.099.664 Kn u novu dugotrajnu imovinu. Najveće su se investicije dogodile 2010. godine, kada se može uočiti porast od 184% u odnosu na prethodnu godinu. Godine 2009. Investicije u dugoročnu imovinu su smanjene u odnosu na 2008. i to za 69%.

Kretanja ukupnog broja zaposlenika u djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane u razdoblju od tri godine, od 2008. do kraja 2010. prikazuje se u tablici u nastavku.

Tablica 59: Broj zaposlenika iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane od 2008.do kraja 2010.godine

GODINA	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	RAST/PAD (U %)
2008.	304	173	450	927	-
2009.	301	175	488	964	3,99
2010.	278	176	512	966	0,21

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Velika poduzeća, očekivano, zapošljavaju najveći broj ljudi, nakon čega slijede mala poduzeća, te srednja. Godine 2008. udio ukupnog broja zaposlenih u velikim poduzećima iznosio je 48,5%, u malim 32,8%, te preostalih 18,7% činili su zaposleni u srednjim poduzećima. Godine 2009. taj se udio ne mijenja previše, kada je udio zaposlenih u velikim poduzećima iznosio 50,6%, u malim 31,2%, te u srednjim 18,15%. Godine 2010. trend se nastavlja, pa je udio ukupno zaposlenih u velikim

poduzećima iznosio 53%, u malim 28,78%, te u srednjim 18,22%. Isto je prikazano na grafikonu koji slijedi.

Slika 49: Udio zaposlenika u velikim, srednjim i malim poduzećima iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane

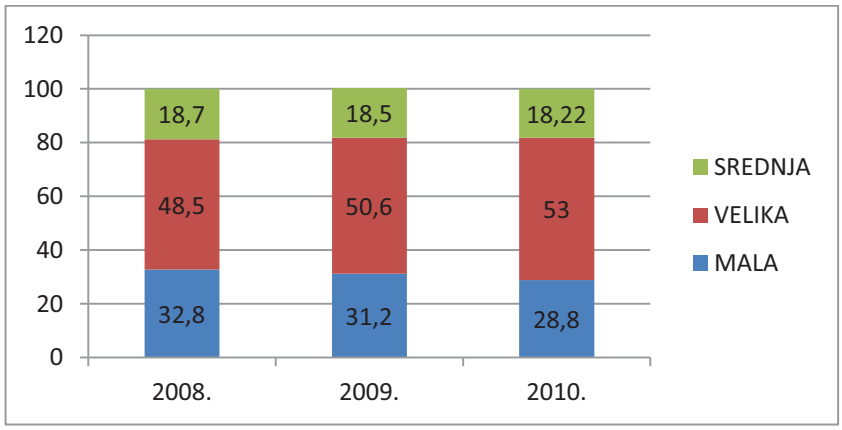

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Prosječan broj zaposlenih u malim, velikim i srednjim poduzećima u periodu od 2008.do kraja 2010. iznosio je 952 zaposlenika. Prosječno gledajući, najveći dio otpada na velika poduzeća (50,7%), zatim mala (30,91%), te srednja poduzeća (18,34%). Ukupan se broj zaposlenih povećavao od 2008.godine, no vrlo sporo. Najveći je porast zabilježen 2009.godine u odnosu na godinu ranije, i to od 4% ili 37 zaposlenika više. Isto je prikazano na sljedećem grafu.

Slika 50: Kretanja broja zaposlenika od 2008.do kraja 2010.godine

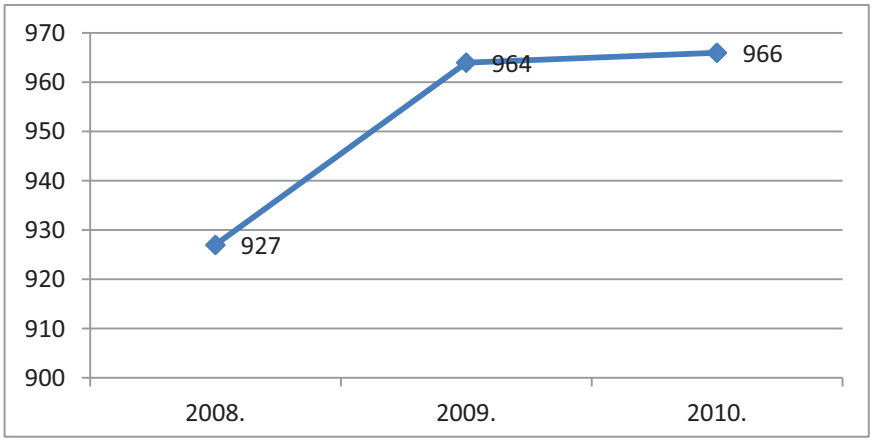

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽKPula, 2012.

Do sada se prikazalo poslovanje svih poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane u razdoblju od tri godine, od 2008. do kraja 2010. Sada se pristupa sagledavanju poslovanja specifičnih dionika – subjekata od značaja za sektor turizma, a to su hoteli, turističke agencije, restorani.

2.6.5.2. Analiza kretanja prihoda, dobiti i broja zaposlenika hotelskih poduzeća

Prema podacima HGK (2012.) tablica u nastavku prikazuje ukupan broj hotela u Puli u razdoblju od 2007. do kraja 2010.godine.

Tablica 60: Ukupan broj hotela od 2007.do kraja 2010.godine

GODINA	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO
2010.	12	2	1	**15**
2009.	11	2	1	14
2008.	12	2	1	15
2007.	14	2	1	17

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Dakle, vidljivo je da se broj hotela 2010.godine smanjio u odnosu na 2007., za 2 hotela ili 11,7%, a razlog tomu je zatvaranje dvaju malih hotela.

Kretanja ukupnog prihoda hotela u razdoblju od 2007.do kraja 2010.prikazana su u sljedećoj tablici.

Tablica 61: Ukupni prihodi hotelskih poduzeća od 2007.do kraja 2010.godine

GODINE	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	RAST/PAD (u %)
2007.	41.452.046	39.007.543	191.395.339	271.854.928	
2008.	32.255.800	43.815.748	198.683.339	274.754.887	1,06
2009.	32.085.542	39.045.054	193.310.936	264.441.532	-3,75
2010.	36.856.883	41.730.775	206.880.602	285.468.260	7,95
PROSJEK	**35.662.567,8**	**40.899.780**	**197.567.554**	**274.129.901,8**	

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Promatranjem kretanja ukupnih prihoda uočiti se može da su 2008.godine oni rasli u odnosu na 2007.i to za malo više od 1%, dok se 2009.godine bilježi pad ukupnih prihoda od 3,75%. Pad ukupnih prihoda rezultat je pada prihoda kako malih, tako i srednjih i velikih poduzeća. 2010.godina ispravlja negativan trend prethodne godine jer se u toj godini bilježi rast ukupnih prihoda hotela od 8% (rast prihoda bilježe i mali i srednji i veliki hoteli). Sumirajući navedeno, ukupni prihodi rasli su po prosječnoj stopi od 1,32%.

Ukupni prihodi malih, srednjih i velikih poduzeća ujedno se i grafički prikazuju.

Slika 51: Ukupni prihodi malih, srednjih i velikih hotelskih poduzeća

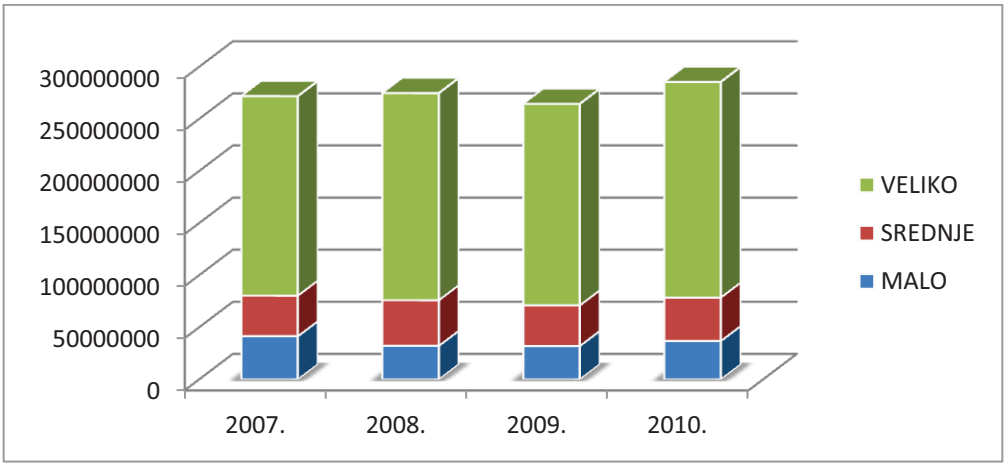

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Ukupno ostvareni prihodi u periodu od 4 godine jesu 1.096.519.607 Kn, a udio u ukupnim prihodima malih, srednjih i velikih hotela u cjelokupnom razdoblju od 4 godine (od 2007.do kraja 2010.) prikazuje se na sljedećem grafikonu.

Slika 52: Udio prihoda malih, velikih i srednjih hotelskih poduzeća u ukupnim prihodima hotelskih poduzeća

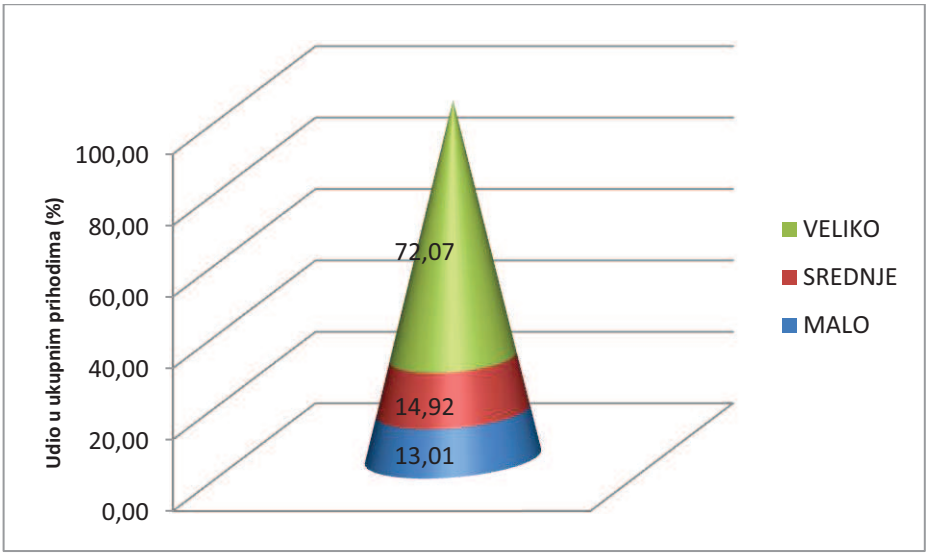

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Ne čudi činjenica da upravo veliki hoteli generiraju i najviše prihoda, nakon čega slijede srednji hoteli, pa mali. Srednjih je hotela u promatranom periodu bilo samo dva, dok je malih bilo u prosjeku 12.

Dobit poslovne godine malih i srednjih poduzeća prikazuje se u nastavku (zbog nedostatka podataka o velikim poduzećima).

Tablica 62: Dobit poslovne godine hotelskih poduzeća u razdoblju od 2008.do kraja 2010.godine

GODINE	MALO	SREDNJE	UKUPNO	RAST/PAD (u %)
2008.	221.525	152.686	374.211	-
2009.	1.544.366	90.436	1.634.802	336,87
2010.	406.803	146.461	553.264	-66,16

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

S obzirom da se ne raspolaže s podacima za velika poduzeća, osvrnuti će se na ostvarenu dobit malih i srednjih hotela. U 2009.se ostvaruje se 336,87% veća dobit u odnosu na 2008. U 2010. dobit poduzeća opet pada za 66%.

Slika 53: Dobit poslovne godine malih i srednjih hotelskih poduzeća od 2008.do kraja 2010.godine

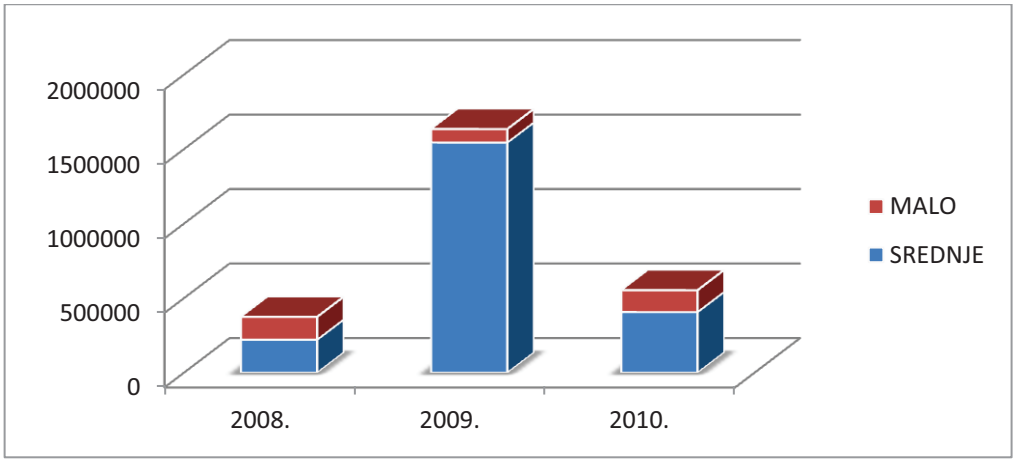

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Broj zaposlenika prikazuje se u nastavku.

Tablica 63: Broj zaposlenih u hotelskim poduzećima od 2007.do kraja 2010.godine

GODINE	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO
2010.	73	122	512	707
2009.	62	120	488	670
2008.	36	117	450	603
2007.	84	116	451	651

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Veliki su hoteli zapošljavali najviše ljudi u periodu od 2007. do kraja 2010.,u prosjeku 475, nakon čega slijede srednji i naposljetku mali hoteli. Godine 2007. najviše je bilo zaposleno ljudi u velikim hotelima (69%), nakon čega slijede srednji (17,8%), te mali hoteli (12,9%). U 2008. trend se nastavlja i veliki hoteli zapošljavaju 74,6% zaposlenika, srednji (19,4%), a mali 6%. Može se primijetiti pad broja zaposlenika u malim hotelima od gotovo 7 postotnih bodova. 2009. godine veliki hoteli zapošljavaju 72,8% zaposlenika, srednji 17,9%, te mali 9,25%. 2010. godine veliki hoteli zapošljavaju 72,4% zaposlenika, srednji 17,3%, te mali 10,3%. Navedeno je prikazano na grafikonu u nastavku.

Slika 54: Udio zaposlenih u malim, srednjim i velikim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih od 2007.do kraja 2010.godine

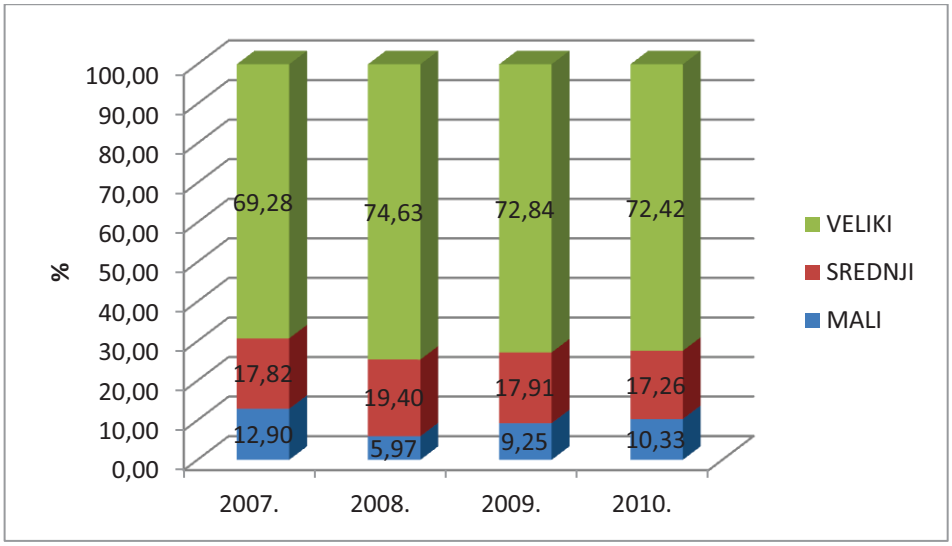

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Prosječan broj zaposlenih od 2007. do kraja 2010. iznosio je 657. Najveći udio otpada, kao i navedeno, a i vidljivo iz grafikona na velika poduzeća. Prosječno gledajući, u 4 godine velika su poduzeća zapošljavala 72,25% zaposlenika, dok su srednja zapošljavala 18,05%, a mala 9,7% zaposlenika u periodu od 2007.do kraja 2010.godine. Najveći porast broja zaposlenih dogodio se 2009. u odnosu na 2008., i to 67 novozaposlenih osoba. Inače, u 2008. godini došlo je do pada broja zaposlenih, za 7% ili 48 manje zaposlenih osoba.

Slika 55: Kretanja broja zaposlenih od 2007.do kraja 2010. godine

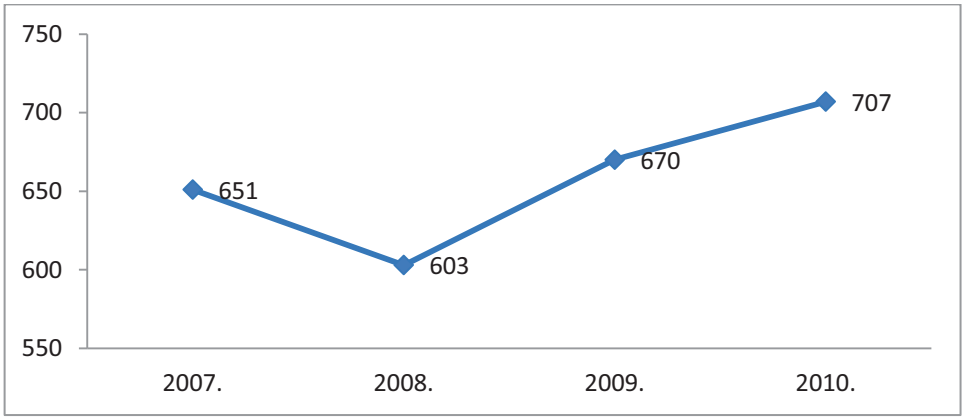

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Prelazi se na prikaz poslovanja restorana u Puli.

2.6.5.3. Analiza kretanja prihoda, dobiti i broja zaposlenika restorana

Prema podacima HGK (2012.) tablica u nastavku prikazuje ukupan broj restorana u Puli u razdoblju od 2007. do kraja 2010.godine.

Tablica 64: Ukupan broj restorana od 2007.do kraja 2010. godine

GODINE	MALO	UKUPNO
2007.	27	27
2008.	31	31
2009.	33	33
2010.	34	34

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

U Puli nema srednjih ni velikih restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane. Postoje samo mali objekti takve vrste, a njihova brojka kontinuirano raste od 2007. do kraja 2010. godine, tako da je 2010. godine u Puli bilo ukupno 34 objekata takve vrste. Stoga, slijedi prikaz kretanja ukupnog prihoda i dobiti poslovne godine tih objekata u periodu od 4 godine, odnosno od 2007.do kraja 2010.godine.

Tablica 65: Ukupni prihodi restorana od 2007.do kraja 2010. godine

GODINA	UKUPNO	RAST/PAD (u %)
2007.	35.207.437	-
2008.	30.870.259	-12,32
2009.	45.130.487	46,19
2010.	17.779.857	-60,60

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Ukupni prihodi 2008.godine padaju u odnosu na 2007., i to za 12,3%, dok 2009. rastu u odnosu na 2008. i to za 46,2%. No, 2010. trend ponovno postaje negativan, jer ukupni prihodi padaju za 60% u odnosu na prethodnu godinu. Isto je prikazano na grafikonu u nastavku.

Slika 56: Ukupni prihodi restorana od 2007.do kraja 2010.godine

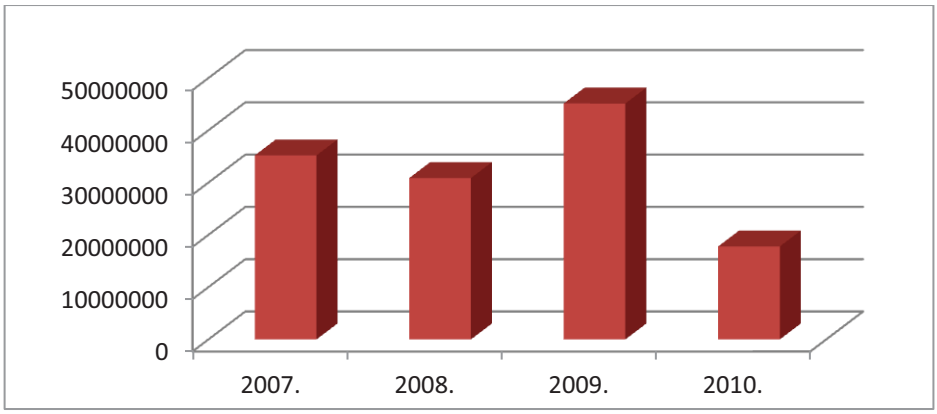

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Prelazi se na promatranje kretanja ukupne dobiti poslovne godine.

Tablica 66: Ukupna dobit poslovne godine restorana od 2008.do kraja 2010.godine

GODINA	UKUPNO	RAST/PAD (u %)
2008.	3261195	-
2009.	6107386	87,27
2010.	1060806	-82,63

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Ukupna dobit poslovne godine poduzeća najveći porast bilježi 2009. kada je dobit porasla za velikih 87% u odnosu na 2008. Nažalost, 2010. dobit pada za 82,6% u odnosu na 2009. godinu. Isto je prikazano i na grafikonu u nastavku.

Slika 57:Kretanja ukupne dobiti restorana od 2008.do kraja 2010. godine

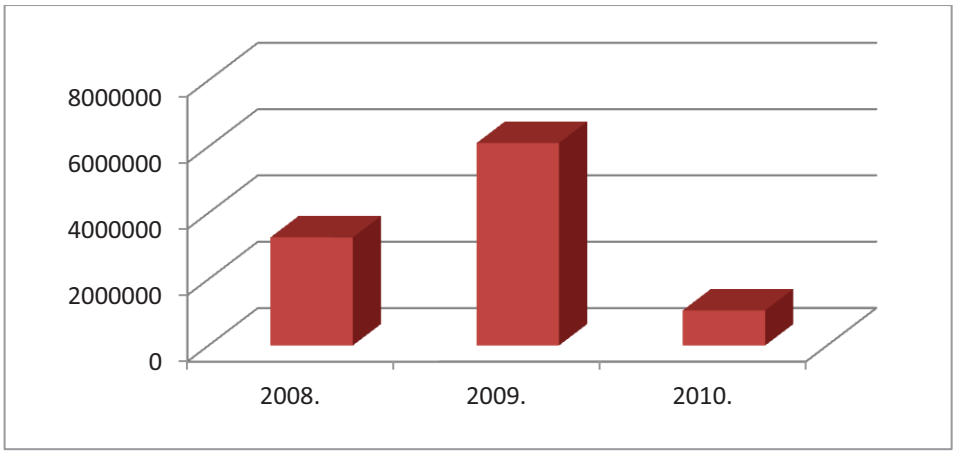

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Pregledom zaposlenika dovršava se pregled poslovanja restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane.

Tablica 67: Ukupan broj zaposlenika od 2007.do kraja 2010.godine

GODINA	MALO	UKUPNO	RAST/PAD (u %)
2007.	114	114	-
2008.	121	121	6,14
2009.	102	102	-15,70
2010.	81	81	-20,59

Izvor: obrada autora prema podacima HGK Podružnica Pula, 2012.

Prosječan broj zaposlenih u periodu od 2007. do kraja 2010. iznosio je 104 osobe. U 2008. godini dolazi do porasta broja zaposlenih i to od 6%, no naredne dvije godine bilježe negativan trend, odnosno 2009. godine zapošljava se 15,7% manje osoba, a 2010. u odnosu na 2009. čak 20,6% manje osoba. Isto je prikazano i na grafikonu u nastavku.

Slika 58: Kretanja broja zaposlenika od 2007.do kraja 2010.

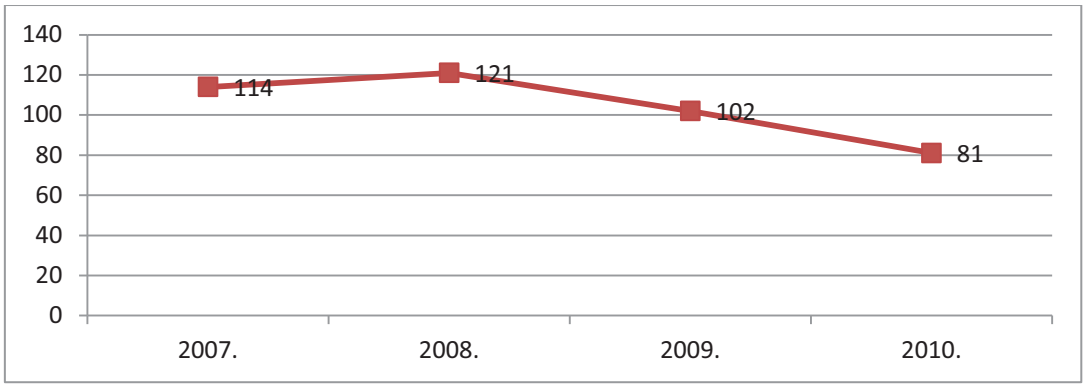

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

2.6.5.4. Analiza kretanja ukupnih prihoda, dobiti i broja zaposlenika turističkih agencija

Prelazi se na pregled poslovanja turističkih agencija. U nastavku se prikazuje ukupan broj putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga, te djelatnosti povezanih s njima (šifra djelatnosti N79).

Tablica 68: Ukupan broj putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga

GODINA	MALO	SREDNJE	UKUPNO	RAST u %
2007.	40	0	40	-
2008.	43	0	43	7,5
2009.	50	1	51	18,6
2010.	63	1	64	25,5

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Vidljivo je da u gradu Puli u okviru navedene djelatnosti ne posluje niti jedno veliko poduzeće, već samo mala i jedno srednje poduzeće. Kontinuirano se povećava broj malih poduzeća od 2007. godine. Najveći porast zabilježen je 2010. godine i to od 25,5% ili 13 novih poduzeća u djelatnosti. Prosječna stopa rasta iznosila je 17,2%. Kretanja ukupnog prihoda poduzeća u razdoblju od 2007. do kraja 2010. prikazana su u sljedećoj tablici.

Tablica 69: Ukupni prihodi turističkih agencija od 2007.do kraja 2010.

GODINA	UKUPNI PRIHODI			RAST/PAD (u %)
	MALO	SREDNJE	UKUPNO	
2007.	25.543.110	0	25.543.110	
2008.	47.291.303	0	47.291.303	85,14
2009.	53.640.864	128.123.324	181.764.188	284,35
2010.	49.639.360	142.308.324	191.947.684	5,60
PROSJEK	44.028.659,25	135.215.824	111.636.571,3	125,03

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Promatranjem kretanja ukupnih prihoda u periodu od 2007. do kraja 2010. može se uočiti da oni kontinuirano rastu, prosječnom stopom 125%. Najveći je porast zabilježen 2009. godine kada je iznosio visokih 284%. Godine 2010. u odnosu na prethodnu godinu porast je bio malen, svega 5,6%. Isto se prikazuje grafikonom u nastavku.

Slika 59: Kretanja ukupnih prihoda turističkih agencija od 2007. do kraja 2010. godine

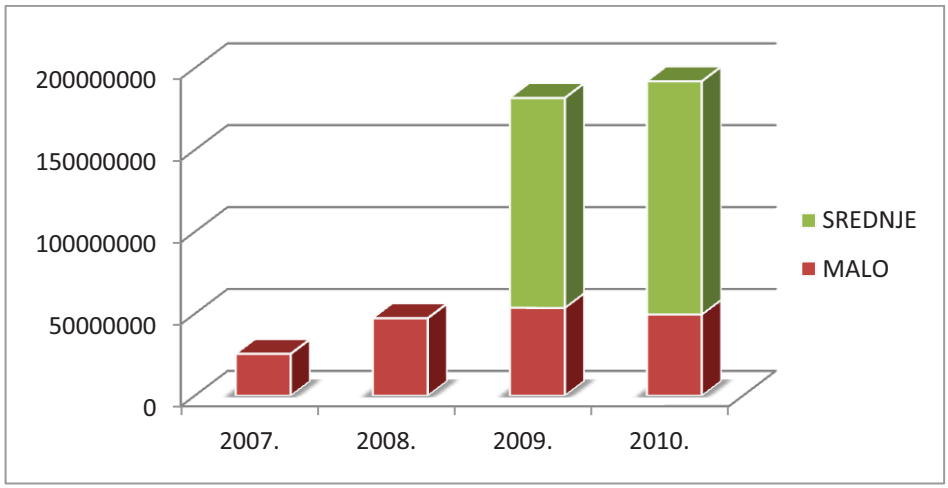

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Ukupno ostvareni prihodi u periodu od 4 godine jesu 446.546.285 kn, a udio u ukupnim prihodima malih i srednjih poduzeća u cjelokupnom razdoblju od 4 godine (od 2007. do kraja 2010.) prikazuje se na sljedećem grafikonu.

Slika 60: Udio prihoda malih i srednjih poduzeća iz djelatnosti u ukupnim prihodima od 2007. do kraja 2010. godine

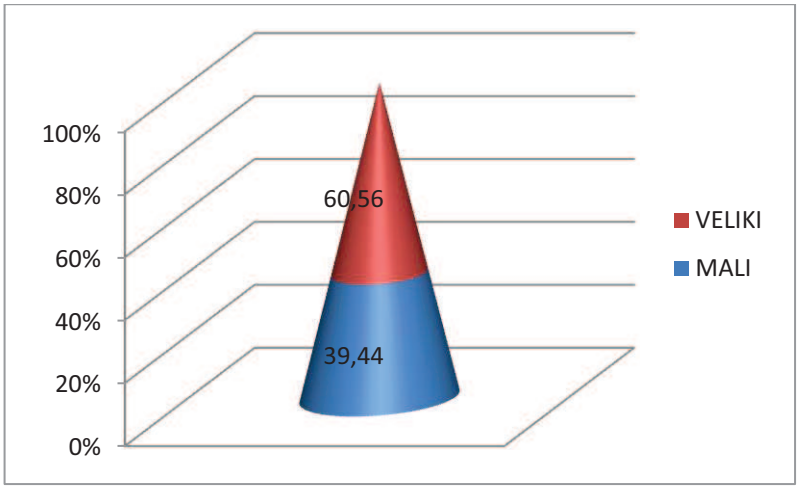

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Srednja poduzeća su u ukupno analiziranom periodu generirala i najviše prihoda unatoč činjenici da posluje samo jedno srednje poduzeće i to od 2009. nadalje. Dobit poslovne godine malih i srednjih poduzeća prikazuje se u nastavku.

Tablica 70: Dobit poslovne godine putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga od 2008.do kraja 2010.godine

GODINA	MALO	SREDNJE	UKUPNO	RAST/PAD
2008.	3.420.180	0	3.420.180	250,56
2009.	593.553	2.691.574	3.285.127	-3,95
2010.	1.617.805	5.831.785	7.449.590	126,77

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Ukupna dobit poslovne godine poduzeća u analiziranom razdoblju po prosječnoj stopi od 124,45%. Može se zamijetiti da godine 2009. poduzeća bilježe pad dobiti od gotovo 4%. Trend se 2010. ispravlja, porastom dobiti od 124,5%. Isto je prikazano na grafikonu u nastavku.

Slika 61: Kretanje ukupne dobiti poslovne godine putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga od 2008.do kraja 2010.godine

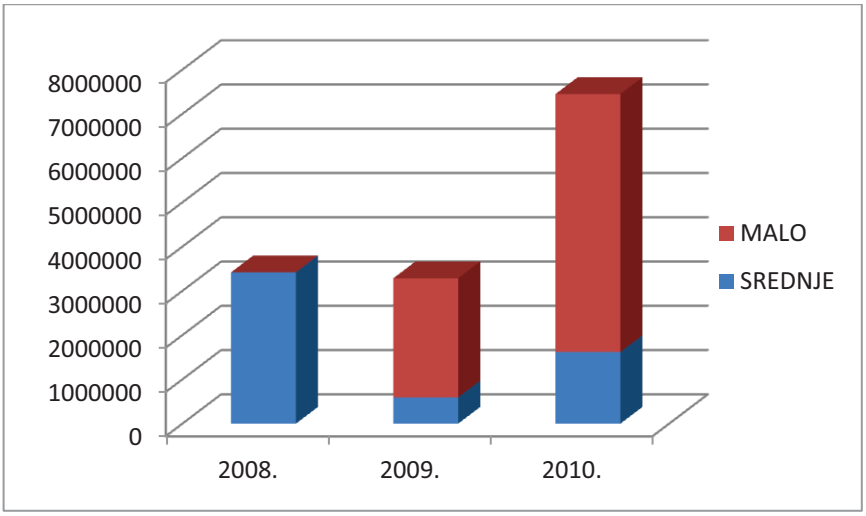

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Pregledom zaposlenika dovršava se pregled poslovanja putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatora) i ostalih rezervacijskih usluga, te djelatnosti povezane sa njima.

Tablica 71: Broj zaposlenika putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga od 2007.do kraja 2010.godine

GODINA	Broj zaposlenih (krajem razdoblja)			
	MALO	SREDNJE	UKUPNO	RAST/PAD (u %)
2007.	42	0	42	
2008.	66	0	66	57,14
2009.	72	86	158	139,39
2010.	88	106	194	22,78

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Prosječan broj zaposlenih u periodu od 2007. do kraja 2010. iznosio je 115 zaposlenika. Može se zamijetiti da se svake godine povećava broj zaposlenih. Najveći se porast bilježi 2009. godine u odnosu na 2008., i to je porast od 139,4%. 2010. godine zaposleno je 22,8% više osoba nego li 2009. Trend zapošljavanja je pozitivan.

Slika 62: Udio zaposlenih u malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih od 2007.do kraja 2010.godine

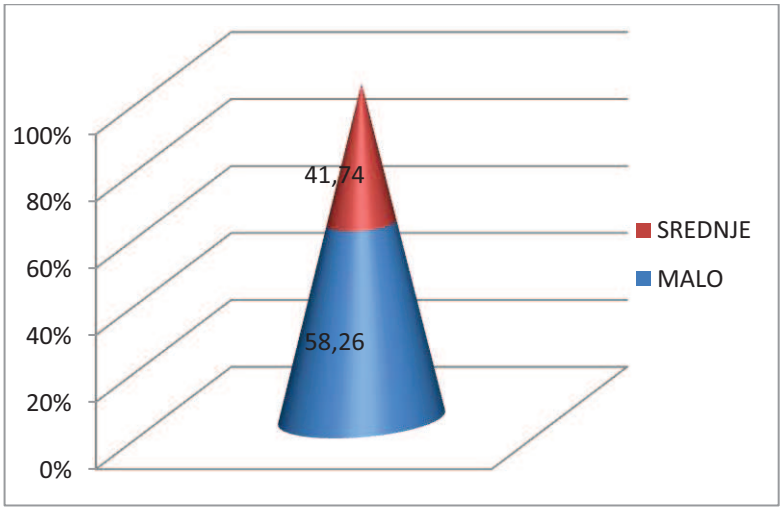

Izvor: obrada autora prema podacima FINA i HGK ŽK Pula, 2012.

Promatrajući cjelokupan period od 4 godine, činjenica je da su mala poduzeća generalno zapošljavala veći broj radnika, no to treba uzeti s oprezom jer u dvije godine u Puli nije poslovalo niti jedno srednje poduzeće (2007. i 2008. godine).

2.6.6. Događanja u Puli

Grafikon u nastavku prikazuje ukupan broj raznih događanja kojima su turisti u periodu od travnja do kraja listopada 2009., 2010. i 2011. godine mogli prisustvovati. Događanja uključuju koncerte, izložbe, plesne večeri, međunarodne festivale, folklorne večeri, Festival igranog filma i sl.

Slika 63: Ukupan broj događanja u Puli u predsezoni, sezoni i posezoni 2009., 2010. i 2011.godine

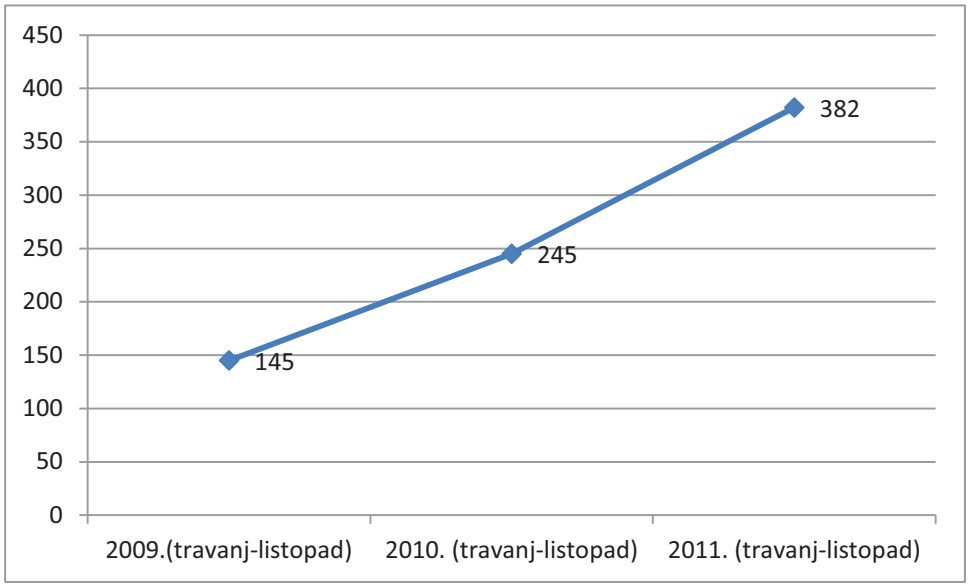

Izvor: prilagodio autor prema podacima prikupljenih sa web stranica Turističke zajednice grada Pule, 2012.

Ono što se može zamijetiti je veliki porast broja događanja u Puli svake godine, što znači da se dosta velika pažnja usmjerava upravo na obogaćivanje kulturne i društvene ponude grada, a time se uvelike utječe na kvalitetu ponude. Turisti su kroz proljetne i ljetne, a i ranojesenske mjesece mogli uživati u brojnim manifestacijama u gradu, poglavito u špici sezone, odnosno srpnju i kolovozu, mjesecima koji obiluju raznim manifestacijama.

U idućoj tablici prikazana je SWOT matrica za turizam na području grada Pule.

Tablica 72: SWOT matrica – turizam

SNAGE	SLABOSTI
★ Dobra geografska pozicija (blizina emitivnih tržišta i Jadranskog mora); ★ Dobra prometna povezanost (cestovna i zračna); ★ Povoljni klimatski uvjeti; ★ Razvedena obala; ★ Bogata kulturna baština i tritisućljetna povijest; ★ Bogatstvo prirodnih resursa; ★ Blizina raznovrsne ponude (Istra); ★ Umrežavanje institucija kulture kao sastavni dio turističke ponude;	– Loša željeznička i brodska povezanost – Nepovoljna distribucija smještajnih kapaciteta (prevladavaju kampovi i privatni apartmani – privatni smještaj i turistički apartmani) – Ljetni karakter destinacije – Nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta – hoteli (prevladavaju hoteli ***) – Nedostatak turističkih proizvoda – Neadekvatna ugostiteljska ponuda u centru grada Pule – Vizualno zagađenje urbanog središta (nagrđene gradske fasade, neujednačen izgled tendi i sl.); – Ne njeguje se mediteranska kultura življenja; – Nedovoljno hortikulturalno uređenje; – Glavni motiv dolaska turista „razgledavanje”; – Neadekvatna mikroinfrastruktura (biciklističke staze, šetnice i dr.); – Neadekvatna povezanost prometnih čvorišta (autobusni kolodvor, željeznički i zračni) – Nedovoljna integracija merketinških kampanji i nedostatak konzistentne poruke u kreiranju imidža destinacije;

	– Nezadovoljavajuća cestovna infrastruktura i nedostatak parkirališnog prostora;
PRILIKE ☑ Kulturni turizam/sportski turizam/zdravstveni/wellness/kongresni turizam; ☑ Novi turistički trendovi – putovanja vezana uz specijalne interese i aktivnosti (selektivni oblici turizma); ☑ Veća popularnost autodestinacija i kraćih putovanja; ☑ Nisko-budžetni letovi i sve bolja povezanost destinacije; ☑ Porast kraćih putovanja; ☑ Uvođenje brenda i brendiranje hotela (Park Plaza hoteli); ☑ Valorizacija napuštenog vojnog kompleksa na iznimno atraktivnoj lokaciji (uključuje Sv.Katarinu i Monumente); ☑ Obogaćivanje ugostiteljske ponude (kvalitetni restorani), razvoj kulinarstva i gastro scene; ☑ Podizanje lokalne kulture (identitet Mediterana i mediteranskog grada); ☑ Uređenje i oživljavanje	**PRIJETNJE** ☒ Stanje na svjetskom turističkom tržištu s naglaskom na demografske promjene; ☒ Povećanje broja destinacija sa specifičnom ponudom (profilacija turističkih destinacija prema interesnim grupama); ☒ Porast konkurentnih turističkih destinacija; ☒ Prometne poteškoće; ☒ Potencijalne opasnosti od onečišćenja mora, kao jednoga od temeljnih resursa i turističke atrakcije;

starogradske jezgre; ☑ Oživljavanje poljoprivredne tradicije (organska hrana i dr.); ☑ Nautički turizam (glavna luka za cruisere); ☑ Zadovoljavanje potreba, očekivanja i navika suvremenog turista;	

2.7. Analiza rezultata anketiranja poduzetnika i obrtnika

Projiciranje gospodarskih trendova uobičajeno podrazumijeva konzultiranje glavnih nositelja gospodarskih aktivnosti. Rezultati istraživanja provedeni među poduzetnicima i obrtnicima u siječnju 2013. godine pružili su okvir za utvrđivanje temeljnih gospodarskih problema i, zajedno s provedenom analizom temeljnih razvojnih resursa, polazište za utvrđivanje strateških pravaca razvoja gospodarstva grada Pule.

U strukturi poslovnih subjekata koji su se odazvali anketi prema organizacijskom obliku dominiraju obrti (51,9%) i društva s ograničenom odgovornošću (42,9%) te većina njih posluje isključivo na domaćem tržištu (68,8%). Promatrano prema veličini poslovnih subjekata, najveći je udio mikro poduzetnika koji zapošljavaju do 10 djelatnika (53,8%), nakon čega slijede mali (35,9%) i srednje veliki poduzetnici (10,3%). Slično tome, najveći udio, odnosno 42,9% anketiranih, čine subjekti s prihodima manjim od milijun kuna. Slijede subjekti s prihodima od jedan do pet milijuna kuna (27,3%), subjekti s ostvarenim prihodima od pet do 10 milijuna kuna (18,2%), oni s ostvarenih preko 50 milijuna kuna prihoda (5,2%), subjekti s prihodima od 10 do 20 (3,9%) i naposljetku poslovni subjekti s prihodima od 20 do 50 milijuna kuna koji čine 2,6% ukupno anketiranih.

Anketni upitnik bio je strukturiran na način da utvrdi:

- osnovne trendove u proteklom razdoblju,
- planove i trendove u 2013. godini i
- probleme i perspektive na području izvora financiranja.

Slika 64 prikazuje rezultate anketiranja poduzetnika i obrtnika o poslovanju proteklom razdoblju. U proteklom trogodišnjem razdoblju povećan je broj anketiranih poslovnih subjekata kod kojih su zabilježeni problemi s likvidnošću. Naime, u 2010. godini njih se 26% izjasnilo da ima vrlo negativnu i negativnu likvidnost, dok se dvije godine kasnije taj udio povećao na 40%.

Slika 64: Kretanje osnovnih pokazatelja poslovanja u proteklom razdoblju

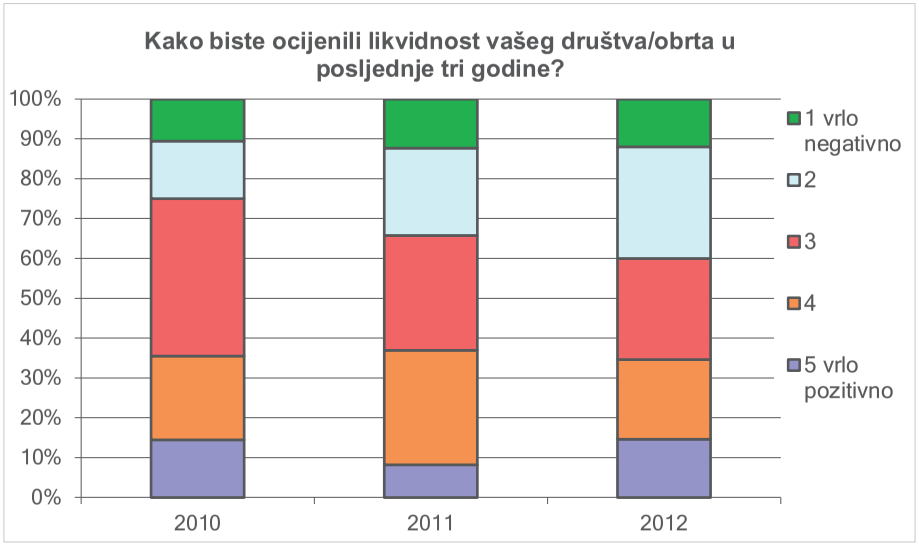

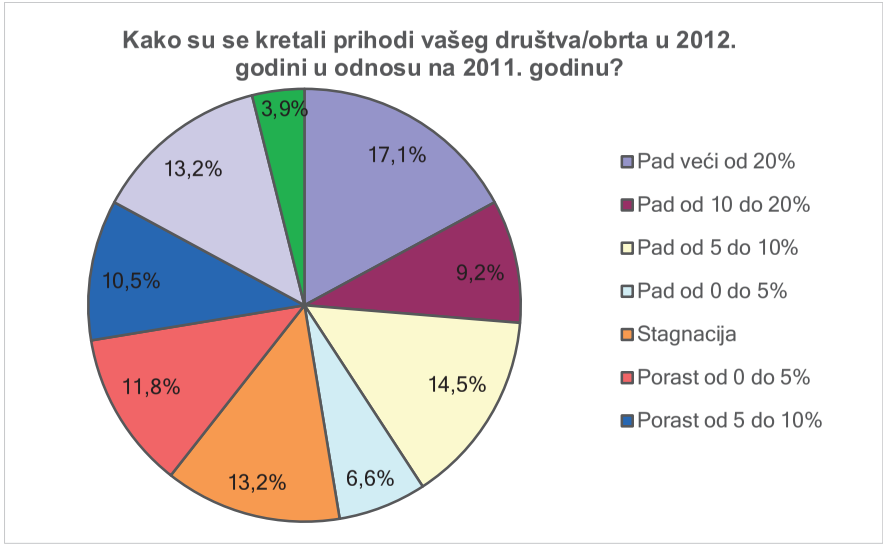

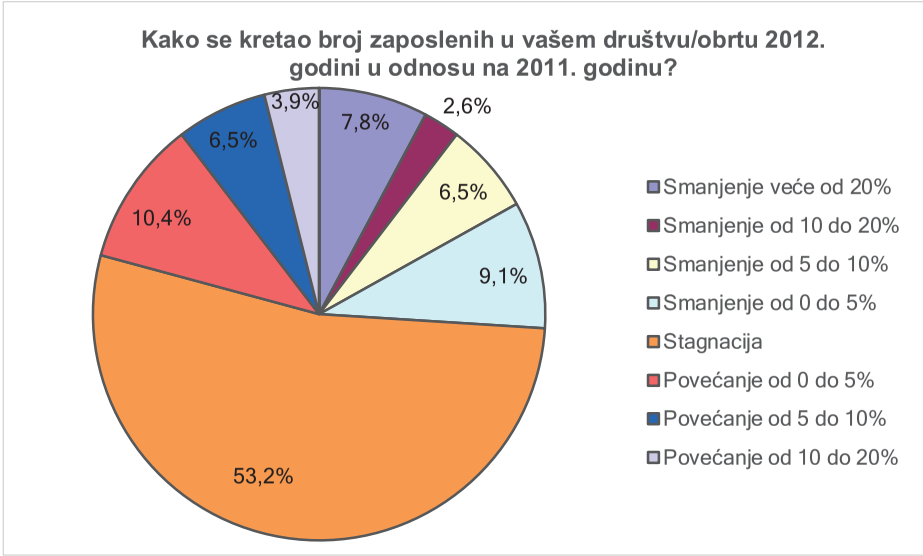

Uzmemo li u obzir da u 2013. godini polovina anketiranih ne očekuje promjene u odnosu na godinu ranije, a čak 29,5% očekuje povećanje poteškoća s naplatom potraživanja, možemo zaključiti da će i u tekućoj godini nesposobnost podmirenja obveza biti gorući problem. Ipak, poslovni subjekti svjesni su navedene problematike te poduzimaju odgovarajuće aktivnosti upravljanja likvidnošću pa tako u 2013. godini gotovo svaki drugi anketirani poslovni subjekt očekuje bolju likvidnost u odnosu na godinu ranije, dok 21,8% subjekata očekuje manju razinu likvidnosti u odnosu na 2012. godinu.

Težinu gospodarske situacije u 2012. godini jasno oslikava činjenica da je 47,4% anketiranih subjekata zabilježilo pad, a još 13,2% stagnaciju prihoda u odnosu na 2011. godinu. U istom razdoblju 26% anketiranih smanjilo je broj zaposlenih, dok je 53,2% njih zadržalo isti broj djelatnika. Unatoč krizi, uvijek postoje poslovni subjekti koji pronalaze nezasićene tržišne niše i ostvaruju rast. Tako je 39,4% anketiranih poslovnih subjekata ostvarilo povećanje prihoda u odnosu na 2011. godinu, a njih 20,8% povećalo je broj zaposlenih.

U 2013. godini više od polovine anketiranih (54,6%) očekuje povećanje prihoda u odnosu na 2012. godinu (slika 65) pri čemu 29,9% anketiranih planira i povećanje broja zaposlenih (slika 66). Većina anketiranih poslovnih subjekata planira zadržavanje postojećeg broja zaposlenih (55,8%), dok njih 14,3% planira otpuštanje djelatnika. Smanjenje prihoda tijekom 2013. godine sukladno anketama očekuje 29,9% subjekata.

Slika 65: Planirano kretanje prihoda poduzetnika i obrtnika u 2013. godini

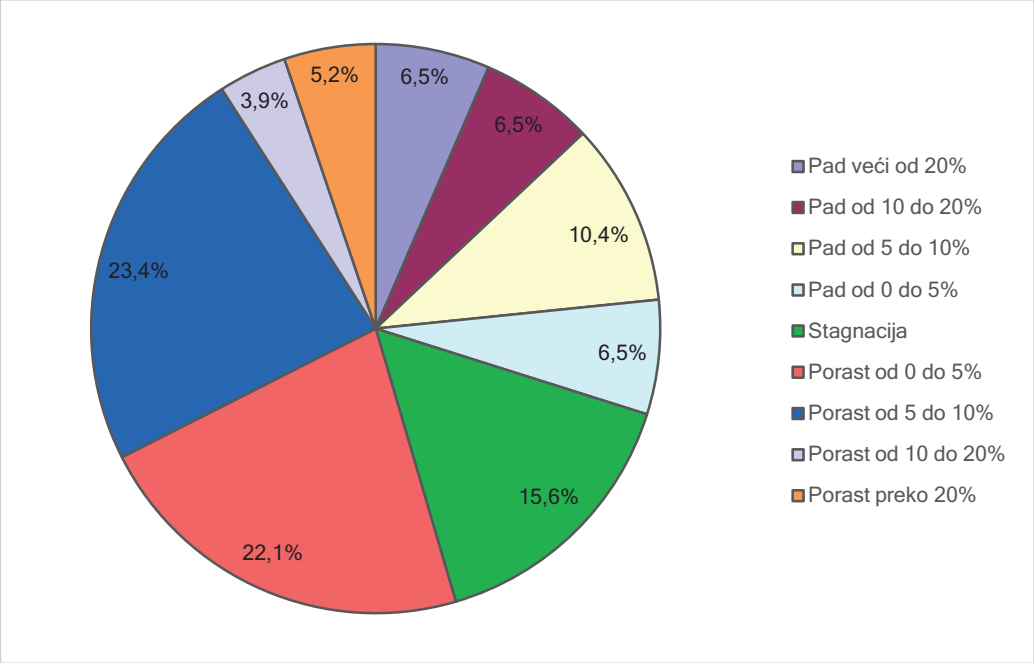

Slika 66: Planirano kretanje broja zaposlenih poduzetnika i obrtnika u 2013. godini

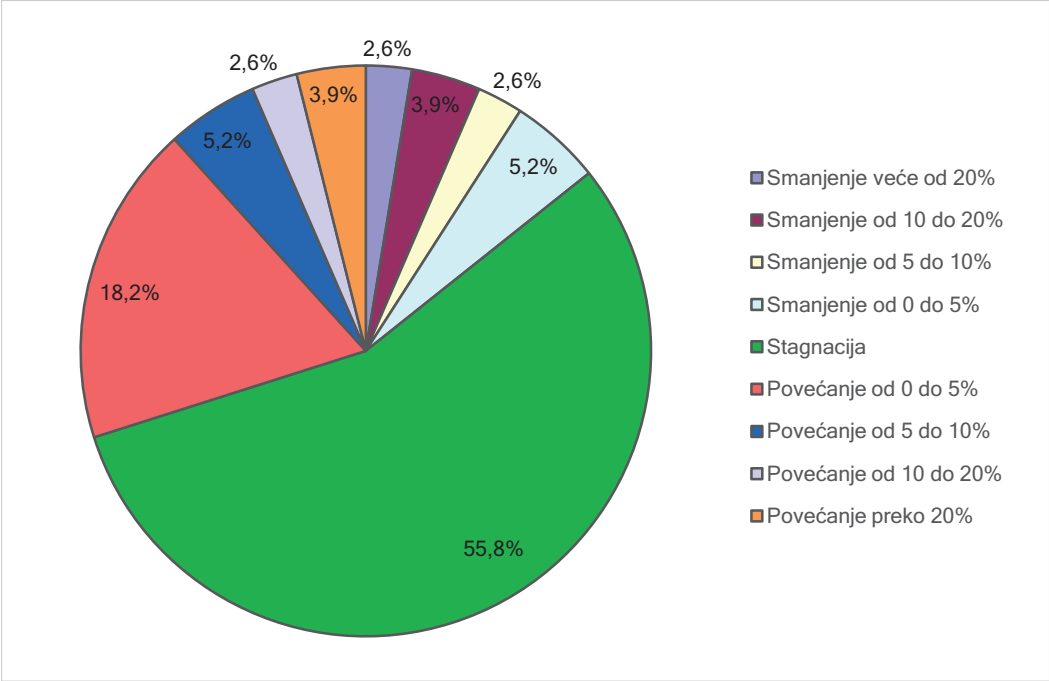

Anketnim upitnikom nastojale su se prikupiti informacije o planiranim investicijama u 2013. i 2014. godini. Rezultati anketa pokazuju da 44,7% subjekata planira poduzimanje investicija pri čemu njih 43,8% planira investicije u vrijednosti do

100.000 kn, dok 28,3% subjekata planira investicije u rasponu od 100.000 do 500.000 kn. Veliki broj subjekata koji planira relativno nisku vrijednost investicija u prvom je redu posljedica činjenice da većina anketiranih predstavlja male poslovne subjekte, ali i opreznosti glede neizvjesnosti u pogledu budućih gospodarskih kretanja na što ukazuju i rezultati o nepovoljnim okolnostima koje anketirani subjekti očekuju u 2013. godini. Naime, poslovni subjekti očekuju da će tijekom 2013. godine najizraženiji nepovoljni utjecaj na njihovo poslovanje imati smanjenje kupovne moći kupaca, nestabilno pravno okruženje i birokratske prepreke. Slične razloge naveli su i poslovni subjekti koji ne planiraju investicije pri čemu je njih svega 10% kao najznačajniji razlog nepoduzimanja investicija navelo dostatnost postojećih kapaciteta za zadovoljenje planirane razine poslovne aktivnosti.

Kao odgovor na nepovoljne okolnosti, tijekom 2013. godine najveći broj anketiranih subjekata planira racionalizirati/smanjiti troškove i povećati efikasnost, učinkovitije upravljati likvidnošću te rizicima poslovanja, uvesti nove proizvode na tržišta na kojima već posluju te ući s postojećim proizvodima na nova tržišta.

Unatoč nepovoljnim gospodarskim okolnostima, većina anketiranih poslovnih subjekata ne očekuje događaje koji će ozbiljno narušiti stabilnost poslovanja društva (59,7%), iako 31,2% subjekata očekuje nestabilno poslovanje, ali ne u tolikom intenzitetu da bi utjecalo na prestanak obavljanja djelatnosti.

Novi izvori financiranja u funkciji očuvanja stabilnosti poslovanja neophodni su nešto više od polovini anketiranih subjekata, dok za 30% subjekata otplate kredita predstavljaju značajno opterećenje u redovitom poslovanju. Kod utvrđivanja promjena koje bi u postojećim izvorima financiranja imale najveći utjecaj na poslovanje društva subjekti su najveću važnost dali fiksiranju kamatne stope i ukidanju valutne klauzule.

Opreznost anketiranih subjekata, ali i dostupnost vanjskih izvora financiranja ogleda se, između ostalog, u činjenici da 52,7% njih investicije planiraju financirati iz akumulacije prethodnih razdoblja te povećanjem kapitala od strane postojećih vlasnika. Zanimljive izvore financiranja poslovnim subjektima predstavljaju i

nepovratna sredstva iz fondova Europske unije koje subjekti planiraju koristiti u 27,3% slučajeva. Na klasične izvore financiranja – komercijalne kredite banaka planira se osloniti 27,3% subjekata, a približno isti broj (25,5%) investicije planira financirati kreditima HBOR-a.

Anketiranje poduzetnika provedeno je korištenjem on-line anketnog upitnika te je bilo anonimno. Smatramo da su rezultati anketiranja poduzetnika i obrtnika indikativni za utvrđivanje smjera i intenziteta utjecaja određenih čimbenika na pojedine pojave te se mogu koristiti kao pomoć u predlaganju odgovarajućih razvojnih mjera i izvođenju prognoze gospodarskog rasta. Ipak, potrebno je napomenuti da isti sadržavaju rizike koji su svojstveni svakom istraživačkom radu utemeljenom na uzorku.

3. Strateški pravci gospodarskog razvoja grada Pule za razdoblje od 2013. do 2018. godine

Vizija gospodarstva grada Pule rezultat je konsenzusa različitih dionika, a predstavlja poželjno stanje gospodarstva u budućnosti u ostvarenje kojeg trebaju biti uključeni svi relevantni akteri na području grada na čelu s gradskom upravom. Realno utemeljena, ali istovremeno i ambiciozna te motivirajuća, vizija predstavlja ono čemu gospodarstvo grada Pule teži vodeći pritom računa o posebnostima grada te suvremenim trendovima u užem i širem okruženju. Imajući u vidu dinamičnost i nestalnost okruženja, ali vodeći se istodobno temeljnim vrijednostima građana, vizijom se jasno iskazuju okviri budućeg razvoja.

Vizija grada Pule glasi:

PULA JE MODERAN, EUROPSKI,
GRAD KONKURENTNOG I DRUŠTVENO
ODGOVORNOGA GOSPODARSTVA.

Vizijom gospodarstva grada Pule obuhvaćene su suvremene tendencije koje u svojoj srži ne sadržavaju isključivo profit kao jedini pokretač gospodarskih aktivnosti, već se ističe društvena odgovornost kao imperativ, a odgovarajući naglasak stavljen je na integriranost gospodarstva grada Pule u europske gospodarske trendove.

Realizacija navedene vizije biti će moguća ostvarenjem ukupno tri strateška razvojna cilja. Strateški ciljevi razvoja gospodarstva grada Pule jesu slijedeći:

1. Razvoj ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture
2. Razvoj poduzetništva
3. Pula – turistička destinacija izvrsnosti

Prvi cilj obuhvaća razvoj temeljnih resursa grada – ljudi u okviru čega je naglasak stavljen na edukaciju i usavršavanje ljudskih resursa. Drugi dio cilja odnosi se na

poduzetničku infrastrukturu kao pretpostavku razvoja gospodarstva u cjelini pri čemu se uz sam razvoj materijalne i nematerijalne infrastrukture ističu multiplikativni učinci prilikom njezine izgradnje, a što osobito dolazi do izražaja u gospodarskom trenutku u kojem djelatnost građevinarstva bilježi kontinuirani pad aktivnosti. Razvoj ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture obuhvaća ukupno tri prioriteta, 18 mjera i 62 razrađena projekta.

Razvoj poduzetništva obuhvaća dva prioriteta, 10 mjera i 21 razrađen projekt kojima će se nastojati razviti malo i srednje poduzetništvo te intenzivnije uključiti velike poduzetnike u gospodarski razvoj grada.

Posljednjim ciljem Pula će se nastojati determinirati kao turistička destinacija izvrsnosti. Navedeni cilj uključuje tri prioriteta, osam mjera i 24 razrađena projekta.

Svaki od tri strateška cilja razvoja gospodarstva razrađen je na prioritete i mjere, dok pojedine mjere obuhvaćaju odgovarajuće projekte. U definiranju projekata, uz znanstveno istraživački tim Odjela za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, značajan doprinos dali su članovi radne grupe te predstavnici određenih značajnih poslovnih subjekata sa sjedištem na području grada Pule.

U tablicama 73, 74 i 75 dan je prikaz razrade navedena tri strateška cilja.

Tablica 73: Strateški cilj 1 – Razvoj ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture

PRIORITET	MJERA	PROJEKT	NOSITELJI
Prioritet 1.1. **Razvoj ljudskih potencijala**	Mjera 1.1.1. Širenje kulture poduzetništva među stanovništvom	1.1.1.1.Organizacija i izvođenje programa cjeloživotnog obrazovanja koji za cilj imaju jačanje svijesti o potrebi samozapošljavanja putem edukacije „nepoduzetnika“ o poduzetništvu – Potprojekt: Nove vještine za održivo zapošljavanje 1.1.1.2. Razvoj/uvođenje projekta formiranja vježbovničkih tvrtki u srednjim školama 1.1.1.3. Promocija kulture poduzetništva i samozapošljavanja putem organizacije „Festivala poduzetništva“	Nositelji projekata: - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, - Grad Pula, - Hrvatski zavod za zapošljavanje – Ispostava Pula, - Istarska razvoja agencija d.o.o., - Hrvatska gospodarska komora – županijska komora Pula, - Udruženje obrtnika Pula, - Ustanove za obrazovanje odraslih i otvorena učilišta - Srednje škole, - Udruge
	Mjera 1.1.2. Intenzivnije uključivanje sveučilišne zajednice u razvoj ljudskih potencijala	1.1.2.1. Formiranje studentskog poduzetničkog inkubatora 1.1.2.2. Stvaranje jakih sveučilišnih preddiplomskih i diplomskih studijskih programa na području informacijsko komunikacijskih tehnologija i turizma 1.1.2.3. Open Programmers Summer Camp – organizacija ljetnog kampa za mlade programere usmjeren edukaciji u IT-u kroz društveno odgovoran rad i	Nositelji projekta: - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, - Ministarstvo poduzetništva i obrta - Gospodarski subjekti - Grad Pula - CARNet - Savez udruga inovatora Istarske županije

		pozicioniranje grada Pule kao točke izvrsnosti IT kadrova u RH 1.1.2.4. Upravljanje inovacijama	
	Mjera 1.1.3. Stipendiranje deficitarnih zanimanja	1.1.3.1. Unapređenje sustava stipendiranja mladih 1.1.3.2. Osnivanje zaklade za stipendiranje	Nositelji projekta: - Grad Pula - Gospodarski subjekti - Visokoškolske institucije
Prioritet 1.2. **Razvoj komunalne infrastrukture i društvenih sadržaja poštujući načela održivog razvoja s posebnim naglaskom na korištenje obnovljivih izvora energije**	Mjera 1.2.1. Održavanje postojeće i izgradnja nove gradske cestovne infrastrukture	1.2.1.1. Izgradnja rotora u Šijani 1.2.1.2. Izgradnja drugog prometnog traka na cesti Šijana – Peličeti 1.2.1.3. Izgradnja drugog prometnog traka na cesti Šijana – Veli Vrh 1.2.1.4. Izgradnja drugog prometnog traka na pulskoj zaobilaznici	Nositelji projekta: - Hrvatske ceste d.o.o. - Grad Pula
	Mjera 1.2.2. Gospodarenje otpadnim i oborinskim vodama	1.2.2.1. Izgradnja primarnog sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda grada Pule 1.2.2.2. Izgradnja sustava za pročišćavanje otpadnih voda – UPOV Valkane	Nositelj projekta: - Herculanea d.o.o. - Grad Pula - Hrvatske vode
	Mjera 1.2.3. Intenzivnija valorizacija lučkih kapaciteta	1.2.3.1. Izgradnja marine i suhe marine u sjevernom dijelu pulske luke 1.2.3.2. Povećanje kapaciteta postojeće marine na području grada Pule 1.2.3.3. Izgradnja putničkog terminala Guc	Nositelji projekta: - Privatni investitori - Lučka uprava Pula - Grad Pula - Komunalne tvrtke - Brijuni rivijera d.o.o. - Ministarstvo kulture –

		1.2.3.4. Sanacija i rekonstrukcija pulskog lukobrana 1.2.3.5. Izgradnja obale Arena 1.2.3.6. RIBAR – Izgradnja ribarske luke	konzervatorski odjel u Puli
	Mjera 1.2.4. Razvoj Zračne luke Pula	1.2.4.1. Rekonstrukcija i instalacija svjetlosne signalizacije i sustava preciznog prilaženja CAT II 1.2.4.2. Proširenje putničke zgrade u smjeru istoka 1.2.4.3. Prilagodba postojećih putničkih objekata EU regulativi 1.2.4.4. Proširenje putničke zgrade u smjeru zapada 1.2.4.5. Proširenje stajanke za generalnu avijaciju 1.2.4.6. Izgradnja stanice za spasilačko vatrogasnu postrojbu 1.2.4.7. Izgradnja ugostiteljskih sadržaja u glavnom holu putničke zgrade	Nositelji projekta: - Zračna luka Pula d.o.o.
	Mjera 1.2.5. Izgradnja parkirališnih prostora	1.2.5.1. Izgradnja parkirne garaže u Dobrićevoj ulici 1.2.5.2. Izgradnja parkirne garaže na Marsovom polju 1.2.5.3. Izgradnja parkirne garaže kod Gimnazije	Nositelji projekta: - Grad Pula - Pula parking d.o.o. - Privatni investitor

		1.2.5.4. Izgradnja automatizirane parkirne garaže	
	Mjera 1.2.6. Izgradnja objekata sportsko – rekreacijske namjene	1.2.6.1. Izgradnja bazena 1.2.6.2. Izgradnja školske sportske dvorane i vanjskog sportskog igrališta kod Gimnazije	Nositelj projekta: - Grad Pula - Privatni investitor
	Mjera 1.2.7. Izgradnja/uređenje ostalih objekata od društvenog značaja	1.2.7.1. Izgradnja i opremanje Opće bolnice Pula 1.2.7.2. Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom 1.2.7.3. Izgradnja sveučilišnog kampusa 1.2.7.4. Proširenje postojećeg doma za starije i nemoćne osobe 1.2.7.5. Izgradnja novog doma za starije i nemoćne osobe.	Nositelji projekta: - Ministarstvo zdravlja - Istarska županija - Grad Pula - Ostale jedinice lokalne samouprave na području Istarske županije - Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta - Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Fond za zaštitu i energetsku učinkovitost - Kaštijun d.o.o. - Ustanove
	Mjera 1.2.8. Uređenje urbanog identiteta grada	1.2.8.1. Obnova i uređenje pročelja zgrada	Nositelj projekta: - Grad Pula
	Mjera 1.2.9. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti	1.2.9.1. Pula – grad zelenog gospodarstva	Nositelji projekta: - Grad Pula - Istarska razvojna agencija d.o.o. - Poslovne banke

			- Građevinska poduzeća - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
	Mjera 1.2.10. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture iskorištavanjem napuštenih cijevi koordiniranim upravljanjem postojećim i izgradnjom novih u cilju tehnoloških inovacija i racionalnijeg upravljanja resursima (Otvorena optička mreža grada Pule)	1.2.10.1. Snimak postojećeg stanja komunalne kanalizacijske infrastrukture na području grada Pule 1.2.10.2. Izrada Idejnog projekta svjetlovodne mreže sukladno prostornom planu 1.2.10.3. Izrada Idejnog rješenja i studije isplativosti prenamjene postojećih napuštenih komunalnih kanalizacijskih infrastruktura u distributivnu telekomunikacijsku kanalizaciju 1.2.10.4. Planiranje i izgradnja distributivno telekomunikacijske kanalizacije kao dijela integrirane infrastrukture 1.2.10.5. Pilot projekt izgradnje eksperimentalne mreže kao javne usluge kroz integriranu infrastrukturu ili prenamjenu postojeće neiskorištene kanalizacije	Nositelji projekta: - Grad Pula - Vodovod d.o.o. - Herculanea d.o.o. - Plinara d.o.o. - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - CARNet
	Mjera 1.2.11. Izgradnja mreže nove generacije na principima Open Access Network	1.2.11.1. Izrada modela upravljanja, financiranja izgradnje i održavanje svjetlovodne mreže grada Pule 1.2.11.2. Izgradnja svjetlovodne mreže	Nositelji projekta: - Grad Pula - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - CARNet

		grada Pule	
	Mjera 1.2.12. Izgradnja jedinstvenog podatkovnog centra za pružanje usluga u oblacima za potrebe lokalne i regionalne samouprave, javnih tvrtki, sveučilišta i poduzetničkih inkubatora	1.2.12.1. Izrada snimka stanja i potreba za podatkovnim centrom 1.2.12.2. Izrada idejnog rješenja i studije isplativosti izrade podatkovnog centra s modelima upravljanja i financiranja 1.2.12.3. Formiranje podatkovnog centra	Nositelji projekta: - Grad Pula - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - CARNet
	Mjera 1.2.13. Pula pametan grad	1.2.13.1. Uspostava pametne regulacije i nadzora prometa 1.2.13.2. Uspostava sustava za upravljanje i navođenje na slobodne parkirne zone 1.2.13.3. PulaFreeAir – slobodna mreža grada Pule za pružanje informacija građanima i gostima grada Pule	Nositelji projekta: - Grad Pula - Pulaparking d.o.o. - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - CARNet
Prioritet 1.3. **Razvoj inkubacijske i institucionalne infrastrukture**	Mjera 1.3.1. Razvoj inkubacijske infrastrukture	1.3.1.1. Izgradnja i opremanje tehnološkg inkubatora METRIS 1.3.1.2. Inovacija poslovnih modela – BIMO 1.3.1.3. Zajednička platforma za potporu istraživanja i transfera tehnologije – NEXT	Nositelji projekta: - Istarska razvojna agencija d.o.o. - Ministarstvo poduzetništva i obrta - Grad Pula

		1.3.1.4. Uređenje obrtničke zone	
	Mjera 1.3.2. Jačanje uloga poduzetničkih potpornih institucija	1.3.2.1. Organizacija specijaliziranih sajmova 1.3.2.2. Nastavak izvođenja i unapređenje postojećih programa edukacije poduzetnika i obrtnika 1.3.2.3. Uvođenje novih programa edukacije poduzetnika i obrtnika 1.3.2.4. Formiranje Odjela za gospodarstvo kao samostalnog odjela unutar Grada Pule	Nositelji projekta: - Istarska razvojna agencija d.o.o. - Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Pula - Hrvatska obrtnička komora, Obrtnička komora Istarske županije, Udruženje obrtnika Pula - Grad Pula - Pulski centar za poduzetništvo - Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Pula - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Ustanove za obrazovanje odraslih - Udruge

Tablica 74: Strateški cilj 2 – Razvoj poduzetništva

PRIORITET	MJERA	PROJEKT	NOSITELJI
Prioritet 2.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	Mjera 2.1.1. Sustavno praćenje gospodarskih kretanja u gradu Puli i informiranje poduzetnika/obrtnika	2.1.1.1. Uspostava business intelligence portala – sustava poslovne inteligencije grada Pule 2.1.1.2. Izdavanje Gospodarskog glasila grada Pule	Nositelji projekata: - Grad Pula, - IT tvrtka - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
	Mjera 2.1.2. Definiranje prioritetnih djelatnosti koje će se poticati programima Grada	2.1.2.1. Izrada kataloga prioritetnih djelatnosti 2.1.2.2. „TOP 50“ – Poticanje startup poduzeća	Nositelji projekta: - Grad Pula, - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Pulski centar za poduzetništvo - Start-up udruga
	Mjera 2.1.3. Izrada kataloga poslova	2.1.3.1. Izrada kataloga poslova – informatora o mogućnostima pokretanja pothvata u različitim djelatnostima	Nositelji projekta: - Grad Pula, - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
	Mjera 2.1.4. Poticanje korištenja suvremenih oblika financiranja	2.1.4.1. Edukacija poduzetnika/obrtnika o mogućnostima korištenja fondova rizičnog kapitala 2.1.4.2. Informiranje poduzetnika o raspoloživim mogućnostima korištenja bespovratnih sredstava 2.1.4.3. Informiranje poduzetnika o raspoloživim mogućnostima korištenja jamstva (npr. Konzorcij za jamstva, HAMAG INVEST itd.)	Nositelji projekata: - Istarska razvojna agencija d.o.o. - Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Pula - Hrvatska obrtnička komora, Obrtnička komora Istarske županije, Udruženje obrtnika Pula - Pulski centar za poduzetništvo - Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Pula - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

		2.1.4.4. Poticanje uključivanja isključivo privatnog sektora u izgradnju sportskih, studentskih i sl. sadržaja kojima bi isti upravljali na komercijalnoj osnovi	
	Mjera 2.1.5. Umrežavanje poduzetnika	2.1.5.1. Razvoj digitalnog tržišta Istr@mark 2.1.5.2. ClusterPoliSEE – Pametnije politike klustera na području jugoistočne Europe 2.1.5.3. Formiranje klastera i konzorcija građevinarstva na razini regije 2.1.5.4. Povezivanje srednje velikih poduzetnika s mikro poduzetnicima – inovatorima na komercijalizaciji inovacija	Nositelji projekata: - Istarska razvojna agencija d.o.o. - Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Pula - Hrvatska obrtnička komora, Obrtnička komora Istarske županije, Udruženje obrtnika Pula - Srednje veliki poduzetnici - Savez inovatora Istarske županije - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
	Mjera 2.1.6. Razvoj društvenog (socijalnog) poduzetništva	2.1.6.1. Mladi socijalni poduzetnici – MLADISOP 2.1.6.2. SLOHRA SOCIONET – Združeni u razvoju novih mogućnosti zapošljavanja uz pomoć socijalnog poduzetništva	Nositelji projekata: - Istarska razvojna agencija d.o.o.
Prioritet 2.2. Intenzivnije uključivanje velikih poduzetnika u	Mjera 2.2.1. Povezivanje velikih poduzetnika s mikro poduzetnicima – inovatorima na komercijalizaciji	2.2.1.1. Informiranje velikih poduzetnika o aktivnostima inovatora 2.2.1.2. Izrada poslovnih planova vezanih za komercijalizaciju inovacija	Nositelji projekata: - Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Pula - Hrvatska obrtnička komora, Obrtnička komora Istarske

razvoj grada Pule	inovacija		županije, Udruženje obrtnika Pula - Savez inovatora Istarske županije - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
	Mjera 2.2.2. Senzibiliziranje poduzetnika ka razvoju industrijskog turizma	2.2.2.1. Izrada idejnog rješenja valorizacije industrijskog nasljeđa u turističke namjene	Nositelji projekta: - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Turistička zajednica grada Pule - Poduzetnici
	Mjera 2.2.3. Izrada kataloga investicija	2.2.3.1. Izrada kataloga investicija	Nositelji projekta: - Grad Pula - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Pula - Hrvatska obrtnička komora, Obrtnička komora Istarske županije, Udruženje obrtnika Pula
	Mjera 2.2.4. Valorizacija vojnog dijela Zračne luke Pula	2.2.4.1. Utvrđivanje modaliteta upravljanja nad vojnim dijelom zračne luke 2.2.4.2. Pronalazak investitora zainteresiranih za ulaganje na područje vojnog dijela zračne luke	Nositelji projekata: - Agencija za upravljanje državnom imovinom - Zračna luka Pula d.o.o. - Istarska razvojna agencija d.o.o. - Istarska županija

Tablica 75: Strateški cilj 3 – Pula – turistička destinacija izvrsnosti

PRIORITET	MJERA	PROJEKT	NOSITELJI
Prioritet 3.1. Brandiranje grada Pule	Mjera 3.1.1. Određivanje jedinstvenosti grada Pule u odnosu na ostale turističke destinacije	3.1.1.1. Brendiranje grada Pule 3.1.1.2. Pula – destinacija manifestacijskog turizma	Nositelji projekata: - Turistička zajednica grada Pule - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
	Mjera 3.1.2. Korištenje suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija u marketinškoj komunikaciji	3.1.2.1. Izrada katastra i atlasa atrakcija 3.1.2.2. Izrada mobilne aplikacije južne Istre s kartom GPS 3.1.2.3. Društvene mreže i web kao komunikacijski alat	Nositelji projekata: - Turistička zajednica grada Pule - Turističke zajednice jedinica lokalne samouprave koje graniče s gradom Pulom - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
	Mjera 3.1.3. Izrada Master plana razvoja turizma	3.1.3.1. Izrada Master plana razvoja turizma	Nositelji projekata: - Turistička zajednica grada Pule - Grad Pula
Prioritet 3.2. Unapređenje postojećih i izgradnja novih turističkih smještajnih kapaciteta i ostale turističke materijalne	Mjera 3.2.1. Izgradnja novih smještajnih kapaciteta vodeći računa o prihvatnom kapacitetu grada Pule	3.2.1.1. Valorizacija prostora na lokaciji Muzil – Park Muzil 3.2.1.2. Valorizacija prostora na lokaciji Hidrobaza 3.2.1.3. Valorizacija prostora na lokaciji Saccorgiana 3.2.1.4. Stvaranje novih turističkih kapaciteta kao i dodatnog turističko-	Nositelji projekata: - Privatni investitori - Grad Pula - Komunalne tvrtke - Brijuni rivijera d.o.o. - Ministarstvo kulture – konzervatorski odjel u Puli

infrastrukture		kulturnog, ali i drugih društvenih sadržaja u sjevernom djelu pulske luke sanacijom devastiranih objekata i infrastrukture 3.2.1.5. Izgradnja malog hotela u okviru starogradske jezgre 3.2.1.6. Hostel za mlade – Žuta kuća 3.2.1.7. Hostel u Rojcu	
	Mjera 3.2.2. Unapređenje postojećih hotelskih smještajnih kapaciteta i kampova	3.2.2.1. Podizanje razine kvalitete hotela u gradskom središtu 3.2.2.2. Podizanje razine kvalitete hotela na Punta Verudeli 3.2.2.3. Podizanje razine kvalitete kampa	Nositelji projekata: - Privatni investitori
	Mjera 3.2.3. Unapređenje kvalitete "privatnog smještaja"	3.2.3.1. Razvoj malih iznajmljivača 3.2.3.2. Poticanje formiranja difuznih hotela	Nositelji projekata: - Turistička zajednica grada Pule - Privatni iznajmljivači
Prioritet 3.3. Intenzivnija valorizacija turističkih atrakcija i ostalih	Mjera 3.3.1. Valorizacija povijesne baštine iz razdoblja Habsburške monarhije	3.3.1.1. Valorizacija fortifikacije Verudela - Izgradnja i opremanje uzgajališta za akvarijske ribe 3.3.1.2. ADRIFORT 3.3.1.3. Austro – Ugarska Pula	Nositelji projekata: - Privatni investitor - Grad Pula - Turistička zajednica grada Pule

sadržaja	Mjera 3.3.2. Uređenje starogradske jezgre	3.3.2.1. Turistička valorizacija arheoloških nalazišta 3.3.2.2. Utvrđivanje djelatnosti u funkciji razvoja turističkog proizvoda grada Pule na području starogradske jezgre 3.3.2.3. Iznajmljivanje prostora u starogradskoj jezgri pod povoljnijim uvjetima za unaprijed definirane djelatnosti	Nositelji projekata: - Grad Pula - Turistička zajednica grada Pule - Arheološki muzej

3.1. Razrada projekata

Projekti obuhvaćeni Strategijom gospodarskog razvoja grada Pule razrađeni su na način da se za svakog od njih nastojalo prikupiti informacije o:

- Cilju koji će se projektom ostvariti te ciljnim skupinama kojima će realizacija projekta koristiti,
- Sadržaju projekta,
- Nositelju/ima projekta,
- Trajanju projekta,
- Okvirnoj vrijednosti projekta,
- Mogućim načinima financiranja projekta,
- Očekivanim rezultatima projekta i
- Fazi u kojoj se projekt nalazi pri čemu se navode slijedeće mogućnosti:
    - 1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi
    - 2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina
    - 3. FAZA PLANIRANJA – projekt je u fazi planiranja te nije predviđen početak njegove realizacije unutar razdoblja od 5 godina

Strategijom je obuhvaćeno ukupno 107 projekata. Projekti su razrađeni sukladno prethodnoj metodologiji u narednim tablicama.

Strateški cilj 1 – Razvoj ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture

Prioritet 1.1. – Razvoj ljudskih potencijala

Mjera 1.1.1. Širenje kulture poduzetništva među stanovništvom

Naziv projekta:	**1.1.1.1. Organizacija i izvođenje programa cjeloživotnog obrazovanja koji za cilj imaju jačanje svijesti o potrebi samozapošljavanja putem edukacije „nepoduzetnika“ o poduzetništvu**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Stvaranje i jačanje svijesti o važnosti samozapošljavanja i poduzetništva te poticanje poduzetničkog duha i interesa za samostalno vođenje i obavljanje poslova te pokretanje poduzetničkih pothvata. Ciljane skupine jesu sve dugotrajno nezaposlene osobe.
Sadržaj projekta:	Podizanje razine osposobljenosti skupina s ograničenim pristupom zapošljavanju za uključivanje na tržište rada, razvoj svijesti o poduzetništvu i samozapošljavanju kroz obrazovanje.
Nositelji projekta:	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Grad Pula, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Ispostava Pula, Istarska razvoja agencija d.o.o., Hrvatska gospodarska komora – županijska komora Pula, Udruženje obrtnika Pula, ustanove za obrazovanje odraslih, srednje škole, udruge itd.
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Sufinanciranje od strane partnera
Očekivani rezultati projekta:	Novo samozapošljavanje i zapošljavanje kroz osnivanje novih tvrtki
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**Nove vještine za održivo zapošljavanje**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Stvaranje svijesti o važnosti samozapošljavanja i poduzetništva te poticanje poduzetničkog duha i interesa za samostalno vođenje i obavljanje poslova. Ciljana skupina: sve dugotrajno nezaposlene osobe, a napose žene i osobe s ograničenim pristupom zapošljavanju.
Sadržaj projekta:	Podizanje razine osposobljenosti skupina s ograničenim pristupom zapošljavanju za uključivanje na tržište rada, razvoj svijesti o poduzetništvu i samozapošljavanju kroz obrazovanje u trajanju od 30 sati nastave i 30 sati praktičnog rada, održavanje radionica za prezentaciju osmišljenih projekata, pomoć pri razvoju projekata kroz suradnju s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje
Nositelji projekta:	Sveučilište Juraj Dobrila, Grad Pula, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Ispostava Pula
Trajanje projekta:	12 mjeseci
Okvirna vrijednost:	120.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Sufinanciranje od strane partnera
Očekivani rezultati projekta:	Novo samozapošljavanje i zapošljavanje kroz osnivanje novih tvrtki
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.1.1.2. Razvoj/uvođenje projekta formiranja vježbeničkih tvrtki u srednjim školama**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Shvaćanje temeljnih odrednica sustava tržišnog gospodarstva kroz obavljanje radnih zadataka, odnosno simulaciju osnivanja, vođenja i poslovanja poslovnog subjekta. Ciljana skupina su učenici trogodišnjeg i četverogodišnjeg strukovnog obrazovanja.
Sadržaj projekta:	Priprema programa, odobravanje i prihvaćanje programa, edukacija nastavnika za vođenje nastave iz predmeta Vježbenička tvrtka, nabava didaktičkih materijala i ostvarivanje minimalnih materijalnih uvjeta za izvođenje programa
Nositelji projekta:	Strukovne škole, obrtnička komora, Gospodarska komora, gospodarski subjekti na tržištu
Trajanje projekta:	24 mjeseci
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Grad, Županija, Gospodarska komora, Obrtnička komora, gospodarstvo
Očekivani rezultati projekta:	Razvoj kreativnosti i profesionalnosti u obavljanju poslovnih zadataka , jačanje interesa za struku i usvajanje temeljnih vještina za vođenje poslovanja.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi** **2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.1.1.3. Promocija kulture poduzetništva i samozapošljavanja putem organizacije „Festivala poduzetništva“**
Cilj projekta i ciljna skupina:	**Ciljevi**: 1. širenje kulture poduzetništva među mladima (edukacija) 2. širenje kulture poduzetništva među stanovništvom (edukacija) 3. poticanje mladih na poduzetništvo (inkubatori, radionice) 4. povezivanje gospodarstva i uspješnih poduzetnika s izumiteljima / potencijalnim inovatorima 5. poticanje inovatorstva **Ciljne skupine**: 1. učenici osnovnih i srednjih škola, studenti viših škola i fakulteta 2. nezaposleni, umirovljenici, žene, mladi 3. udruge koje okupljaju različite interesne skupine mladih (npr. udruge studenata, udruge u Rojcu i sl.) 4. udruge inovatora, mali, srednji i veliki poduzetnici, klasteri, HOK, HGK, Hrvatski poslovni anđeli (CRANE), ulagači u rizične projekte (*venture capital*) 5. izumitelji/inovatori, udruge inovatora
Sadržaj projekta:	1. **SPIN dan** – predstavljanje aktivnosti Studentskoga poduzetničkog inkubatora OET 2. **Ja sam poduzetnik** – predstavljanje rezultata uspješnih mladih (i ostalih) poduzetnika i inovatora (suradnja s polaznicima modula Upravljanje inovacijama) 3. **Od hobija do poduzetničkoga poduhvata** – kreativne radionice o mogućnostima pretvaranja hobija u inovativni poduzetnički poduhvat 4. **Mali poduzetnik** – radionice za predškolsku i djecu nižih razreda osnovnih škola 5. **(Re)kreacija** – radionice namijenjene mladima i svima koji se tako osjećaju: kako kvalitetno ispuniti slobodno vrijeme, naučiti nešto o poduzetništvu, iskazati kreativnost i možda otkriti poduzetnika u sebi (npr. kako je nastao adrenalinski zabavni park u Glavanima; kako su Hauser i Šulić postali „2CELLOS“ i sl.) **6. Start-me-up -** predstavljanje udruge i njezinih rezultata **7. Spin-off** – suradnja s Institutom za poljoprivredu i turizam iz Poreča, Centrom za istraživanje mora u Rovinju i pulskom Politehnikom 8. **Okrugli stol** – okupljalište svih zainteresiranih za debatu o temama vezanim uz poduzetništvo, gospodarstvo i inovacije 9. **Poduzetna Pula** – publikacija koja će pratiti svaki festival, u digitalnom i/ili tiskanom izdanju 10. **Case-study** – radionice izrade studija slučajeva i kompilacija studija slučajeva (ne)uspješnih poduzetnika kao nastavni materijal 11. **Facebook, Tweeter, Linkedin -** kontinuirana *online* promocija Festivala putem društvenih mreža
Nositelji projekta:	1. Sveučilište Jurja Dobrile – Odjel za ekonomiju i turizam (Caster) 2. Grad Pula
Trajanje projekta:	Pilot projekt: listopad – studeni 2013. Nastavak – tradicionalni jesenski festival
Okvirna vrijednost:	Vrijednost projekta ovisi o sadržaju i aktivnostima pojedinoga festivala
Mogući načini (izvori) financiranja:	Inicijalna sredstva mogla bi se izdvojiti iz proračuna Grada Pule i Sveučilišta – OET, te putem zainteresiranih sponzora (mali, srednji i veliki poduzetnici, HOK, HGK). Cijeli bi se projekt moglo kandidirati za financiranje iz EU fondova, budući da se očekuje članstvo Hrvatske u EU od srpnja 2013.

Očekivani rezultati projekta:	1. Aktivno uključivanje svih ciljnih skupina u pokretanje poduzetničkih poduhvata, 2. samozapošljavanje i otvaranje novih radnih mjesta, 3. doprinos gospodarstvu Pule, Istarske županije i Hrvatske (stvaranje nove vrijednosti), 4. komercijalizacija izuma, 5. razvoj izvoznoga potencijala, 6. jačanje kulture aktivne participacije građana putem razvoja kulture poduzetništva.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	2. **PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 1 GODINE – projekt će započeti s realizacijom unutar 1 godine**

Mjera 1.1.2. Intenzivnije uključivanje sveučilišne zajednice u razvoj ljudskih potencijala

Naziv projekta:	**1.1.2.1. Formiranje studentskog poduzetničkog inkubatora**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Ciljevi projekta: • Razvoj kulture poduzetništva među studentskom populacijom • Omogućiti studentima korištenje infrastrukture, prostora, računala i telekomunikacijske opreme, • Pružiti studentima potrebne informacije i znanje, odnosno savjetovanje putem mentorstva Inkubator će pomoći studentima Sveučilišta u Puli ostvarenju sljedećih posebnih ciljeva: • u oblikovanju poslovnih ideja i njihovu predstavljanju mogućim ulagačima i/ili partnerima; • u istraživanju tržišta; • u izradi poslovnih planova i definiranju poslovnih strategija; • u pokretanju poduzetničkih poduhvata; • u osiguranju prostora za obavljanje djelatnosti (za tri poslovna subjekta/obrta) u trajanju od tri godine; • u ostvarivanju i održavanju suradnje s predstavnicima poduzetnika, gospodarstvenika, bankara, poslovnih anđela i ostalih zainteresiranih za razvoj i komercijalizaciju poduzetničkih ideja studenata. Ciljna skupina: studenti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli
Sadržaj projekta:	Projekt uključuje: • Uređenje i opremanje prostora za inkubator • Edukaciju studenata • Mentorstva.
Nositelji projekta:	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, Ministarstvo poduzetništva i obrta
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	70.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Bespovratna sredstva Ministarstva poduzetništva i obrta
Očekivani rezultati projekta:	Samozapošljavanje Povećanje svijesti o ulozi i važnosti poduzetništva u razvoju Stjecanje praktičnog iskustva
Faza u kojoj se projekt nalazi:	1. **FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.1.2.2. Stvaranje jakih sveučilišnih preddiplomskih i diplomskih studijskih programa na području informacijsko komunikacijskih tehnologija i turizma**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Ciljevi: • Osposobljavanje visokoobrazovanih stručnjaka na području informacijsko komunikacijskih tehnologija • Osposobljavanje visokoobrazovanih stručnjaka na području turizma • Edukacije dostatnog broja deficitarnog kadra Ciljne skupine: Potencijalni studenti, poslodavci u djelatnostima povezanim s turizmom i informacijsko komunikacijskim tehnologijama
Sadržaj projekta:	Osuvremenjivanje studijskih programa, intenzivnije uključivanje gospodarskih subjekata u izvođenje studijskih programa, zapošljavanje i osposobljavanje nastavnog kadra
Nositelji projekta:	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, gospodarski subjekti
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Dostatan broj visokoobrazovanih stručnjaka iz područja informacijsko komunikacijskih tehnologija i turizma
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.1.2.3. Open Programmers Summer Camp - Organizacija ljetnog kampa za mlade programere usmjeren edukaciji u IT-u kroz društveno odgovoran rad i pozicioniranje grada Pule kao točku izvrsnosti IT kadrova u RH**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Ljetni kamp za mlade programere je projekt zamišljen kao mjesto okupljanja mladih i perspektivnih programera iz Hrvatske i EU na jednom mjestu gdje bi kroz ljetne mjesece stjecali iskustvo u konkretnim projektima otvorenog koda usmjerenim na rješavanje problema zajednice. Projekt je usmjeren na pozicioniranje grada Pule kao točku izvrsnosti IT kadrova u RH.
Sadržaj projekta:	1. Uspostava ljetnog kampa za mlade programere 2. Sustav kandidiranja projekata za realizaciju kroz aktivnosti kampa 3. Sustav odabira polaznika kampa na temelju izvrsnosti
Nositelji projekta:	Nositelj je Grad Pula, Sveučilište u Puli i CARNet
Trajanje projekta:	3 godine
Okvirna vrijednost:	1.500.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Strukturni fondovi EU – ESF, proračuni nositelja projekata, spoznori
Očekivani rezultati projekta:	Stvaranje novih kadrova u IT-u i njihovo uključivanje u društveno odgovorni rad s ciljem rješavanje konkretnih problema iz prakse. Pozicioniranje grada Pule i Sveučilišta u Puli kao točku izvrsnosti IT kadrova u RH.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	2. **PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.1.2.4. Upravljanje inovacijama**
Cilj projekta i ciljna skupina:	**Ciljevi**: 1. Širenje kulture inovatorstva 2. Edukacija studenata za inovatorstvo 3. Edukacija izumitelja za poduzetništvo i upravljanje vlastitim inovacijama 4. Povezivanje izumitelja/inovatora s malim, srednjim i velikim poduzetnicima 5. Povezivanje izumitelja/inovatora s potencijalnim ulagačima **Ciljne skupine**: 1. studenti 2. izumitelji, vlasnici patenata, industrijskoga dizajna i drugih oblika intelektualnoga vlasništva 3. članovi udruga inovatora
Sadržaj projekta:	1. Novi kolegiji vezani uz inovacije na diplomskim studijima sastavnica Sveučilišta J. Dobrile u Puli 2. Edukacijski modul „Upravljanje inovacijama“, namijenjen izumiteljima, vlasnicima patenata, industrijskoga dizajna i drugih oblika intelektualnoga vlasništva, članovima udruga inovatora, kao oblik cjeloživotnog obrazovanja 3. Publikacije
Nositelji projekta:	1. Sveučilište Jurja Dobrile – Odjel za ekonomiju i turizam (Caster) 2. Savez udruga inovatora Istarske županije
Trajanje projekta:	Početak: jesen 2013. Trajanje: neograničeno
Okvirna vrijednost:	Vrijednost projekta ovisi o sadržaju i aktivnostima
Mogući načini (izvori) financiranja:	EU fondovi Srednje i veliko poduzetništvo
Očekivani rezultati projekta:	1. Širenje kulture inovatorstva 2. Poticaj komercijalizaciji izuma 3. Doprinos gospodarstvu Pule, Istarske županije i Hrvatske (stvaranje nove vrijednosti)
Faza u kojoj se projekt nalazi:	2. **PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 1 GODINE – projekt će započeti s realizacijom unutar 1 godine**

Mjera 1.1.3. Stipendiranje deficitarnih zanimanja

Naziv projekta:	**1.1.3.1. Unapređenje sustava stipendiranja mladih**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osigurati stipendiranje primarno socijalno najpotrebitijih slojeva stanovništva, a nakon toga i deficitarnih zanimanja Ciljne skupine: potencijalni i postojeći studenti i učenici čije obitelji imaju niska primanja te studenti i učenici koji studiraju/educiraju se za deficitarna zanimanja a prebivalište imaju na području grada Pule, poduzetnici
Sadržaj projekta:	Utvrđivanje minimalnog imovinskog cenzusa te popisa zanimanja i shodno tome oblikovanje sustava stipendiranja mladih. Uspostava modaliteta kojim se osigurava povrat/ostanak stipendista na području grada Pule ili Istarske Županije ili pak povrat sredstava od strane stipendista. Ovaj projekt započeo bi s realizacijom po formiranju zaklade za stipendiranje.
Nositelji projekta:	Grad Pula, Hrvatski zavod za zapošljavanje – ispostava Pula
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Osiguranje dostatnog broja kvalificiranog kadra, omogućavanje studiranja socijalno ugroženim slojevima, pravedniji sustav stipendiranja.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.1.3.2. Osnivanje zaklade za stipendiranje**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Temeljni cilj je porast broja obrazovanih građana Grada Pule i unapređivanje stipendiranja putem osnivanja zaklade. Ciljna skupina su studenti s prebivalištem na teritoriju grada Pule.
Sadržaj projekta:	Osnivanje zaklade od strane Grada, promocija zaklade, privlačenje donatora, osmišljavanje projekata i modaliteta za dodjelu stipendija.
Nositelji projekta:	Grad Pula, gospodarski subjekti privatnog i javnog sektora, visokoškolske institucije
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastiti izvori grada, donacije gospodarskih subjekata i građana
Očekivani rezultati projekta:	Povrat studenata po završetku studija u Pulu i povrat uloženih sredstava kroz njihov rad kod gospodarskih subjekata koji sudjeluju u financiranju zaklade.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Prioritet 1.2. – Razvoj komunalne infrastrukture i društvenih sadržaja poštujući načela održivog razvoja s posebnim naglaskom na korištenje obnovljivih izvora energije

Mjera 1.2.1. Održavanje postojeće i izgradnja nove gradske cestovne infrastrukture

Naziv projekta:	**1.2.1.1. Izgradnja rotora u Šijani**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Bolja prometnu povezanost Pule sa ostatkom Istre, brža protočnost unutar tog dijela grada Pule. Svi sudionici u prometu.
Sadržaj projekta:	Izrada projektne dokumentacije, izrada parcelacijskih elaborata, ishodovanje dozvola, kupnja zemljišta, izgradnja Planirana izgradnja rotora u Šijani, te rekonstrukcija dijela prometnice do križanja sa Ulicom Valica, te izgradnja i rekonstrukcija kompletne komunalne infrastrukture unutar planiranog zahvata.
Nositelji projekta:	Hrvatske ceste d.o.o.
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	60.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun RH putem Hrvatskih cesta, komunalna poduzeća Grada Pule
Očekivani rezultati projekta:	Omogućiti će bolju prometnu povezanost Pule sa ostatkom Istre, bržu protočnost unutar tog dijela grada Pule, zapošljavanje većeg broja ljudi prilikom izvođenja radova izgradnje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.2.1.2. Izgradnja drugog prometnog traka Šijana - Peličeti**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Bolja prometna povezanost Pule sa ostatkom Istre, brža protočnost unutar tog dijela grada Pule. Svi sudionici u prometu.
Sadržaj projekta:	Izrada projektne dokumentacije, izrada parcelacijskih elaborata, ishodovanje dozvola, kupnja zemljišta, izgradnja Planirana rekonstrukcija prometnice od silaska sa istarskog ipsilona do ulaska u grad Pulu – križanje sa Ulicom Valica, koja predstavlja dovršetak I faze izgradnje rotora. Rekonstrukcija obuhvaća dužinu od cca. 1,5 km.
Nositelji projekta:	Hrvatske ceste d.o.o.
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	40.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun RH putem Hrvatskih cesta
Očekivani rezultati projekta:	Omogućiti će bolju prometnu povezanost Pule sa ostatkom Istre, bržu protočnost unutar tog dijela grada Pule, zapošljavanje većeg broja ljudi prilikom izvođenja radova izgradnje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.1.3. Izgradnja drugog prometnog traka Šijana - Veli Vrh**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Bolja prometna povezanost dijelova grada Pule, te u svezi s time brža protočnost. Svi sudionici u prometu, kako kolnom, tako i biciklističkom i pješačkom, subjekti u poslovnoj zoni koji gravitiraju ovoj prometnici, osobito stanovnici naselja Šijana, Veli Vrh i Štinjan, ali i svi građani i posjetitelji grada Pule koji će dobiti suvremenu, opremljenu prometnicu.
Sadržaj projekta:	Izrada projektne dokumentacije, izrada parcelacijskih elaborata, ishodovanje dozvola, kupnja zemljišta, izgradnja Predviđena rekonstrukcija prometnice u dužini 2,1 km, sa izgradnjom tri rotora. Prometnica će osim današnja dva prometna traka zadržavati u poprečnom profili: dodatna dva prometna traka, centralni zeleni pojas, rubne zelene pojaseve, pješačke i biciklističke koridore.
Nositelji projekta:	Hrvatske ceste d.o.o., Grad Pula
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	60.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun RH putem Hrvatskih cesta, te dijelom proračun Grada Pule
Očekivani rezultati projekta:	Omogućiti će bolju prometnu povezanost različitih dijelova (naselja) grada Pule, bržu protočnost, zapošljavanje većeg broja ljudi prilikom izvođenja radova izgradnje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. <u>PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina</u>**

Naziv projekta:	**1.2.1.4. Izgradnja drugog prometnog traka na pulskoj zaobilaznici**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Bolja i brža prometna povezanost dijelova grada Pule, te u svezi s time brža protočnost, te smanjenje prometnog opterećenja centralnog dijela grada. Svi sudionici u prometu, kako kolnom, tako i biciklističkom i pješačkom, subjekti u poslovnim, stambenim i drugim zonama koje gravitiraju ovoj prometnici, ali i svi građani te posjetitelji grada Pule koji će dobiti suvremenu, opremljenu prometnicu
Sadržaj projekta:	Izrada projektne dokumentacije, izrada parcelacijskih elaborata, ishodovanje dozvola, kupnja zemljišta, izgradnja. Planira se izgradnja dionice do raskrižja sa Medulinskom ulicom, sa izgradnjom središnjeg zelenog pojasa, dva kolna traka, rubnog zelenog pojasa, nogostupa/biciklističke staze, te kompletne pripadajuće infrastrukture i rotora na glavnim križanjima.
Nositelji projekta:	Grad Pula, te dijelom Županijska uprava za ceste (ranijih godina)
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	40.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun Grada Pule
Očekivani rezultati projekta:	Omogućiti će bolju prometnu povezanost različitih dijelova (naselja) grada Pule, bržu protočnost, manje prometno opterećenje centralnog dijela grada, zapošljavanje većeg broja ljudi prilikom izvođenja radova izgradnje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. <u>FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi</u>**

Mjera 1.2.2. Gospodarenje otpadnim i oborinskim vodama

Naziv projekta:	**1.2.2.1. Izgradnja primarnog sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Ciljevi projekta: - smanjiti onečišćenja koja se unose gradskim i tehnološkim otpadnim vodama u Pulski zaljev - poboljšati zaštitu bunara pitke vode vodoopskrbnog sustava Pule dogradnjom kanalizacijskog sustava za prihvat komunalnih i tehnoloških voda - izgraditi sustav rasterećenja, te sustav transporta otpadnih i razblaženih otpadnih voda iz sjevernih i središnjih dijelova grada do uređaja za pročišćavanje - stvoriti preduvjete za razdvajanje postojećeg mješovitog sustava odvodnje - smanjiti plavljenja gradskih površina - smanjiti opterećenja i zagađenja konačnog prijemnika - racionalno upravljati sustavom odvodnje oborinskih voda (integralni pristup rješavanju problema oborinske odvodnje) Ciljne skupine: - građanstvo - gospodarstvo, prvenstveno turizam -
Sadržaj projekta:	Sustav odvodnje otpadnih grada Pule se općenito sastoji od sljedećih glavnih cjelina: - obalni kolektor, - područje Pragrande Obalnim kolektorom planirano je presjeći putove kojima nepročišćene otpadne vode dolaze u luku, te time zaustaviti procese eutrofikacije i postići zadovoljavajuću kvalitetu vode. Obalni kolektor je obuhvatni kolektor sastavljen od tlačnih i gravitacijskih dionica cjevovoda i crpnih stanica situacijski položenih uz obalu pulskog zaljeva na koji se dodatno spajaju i tri glavna ogranka (glavni kolektor područja Pragrande, glavni kolektor područja Šijana (Ulica 43. istarske divizije), i kolektori Veli Vrh - industrijska zona). Sastavni dio obalnog kolektora su i rasterećenja, pa se dio mješovite vode, nakon predviđenog omjera miješanja, disponira u pulskoj luci. Sliv Pragrande zauzima najveći dio sveukupnog područja grada. Njegova je okosnica postojeći zidani mješoviti kolektor koji ne zadovoljava ni kapacitetom ni kvalitetom, te je nužna njegova rekonstrukcija. Predviđen je novi fekalni kolektor Pragrande, čija je trasa paralelna s postojećim kolektorom Pragrande, i imao bi funkciju odvodnje otpadnih i razblaženih otpadnih voda do proticaja $2Q_{sušno}$, a spajao bi se na Obalni kolektor. Postojeći kolektor Pragrande koristio bi se za odvodnju oborinskih voda i razblaženih otpadnih proticaja većih od $2Q_{sušno}$ te bi se dijelom zamijenio novim armiranobetonskim kanalom. Sukladno konceptu oborinske odvodnje glavni princip upravljanja oborinskom vodom je „upravljanje oborinama na izvoru“, koristeći pritom ravnomjerno raspoređene decentralizirane načine zbrinjavanja oborinske vode kroz retencije, infiltraciju u podzemlje, evaporaciju i filtraciju.
Nositelji projekta:	Pula Herculanea d.o.o., Grad Pula, Hrvatske vode, Svjetska banka, HBOR
Trajanje projekta:	Do 2018. g.
Okvirna vrijednost:	82.500.000,00 – 90.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Sufinanciranje od Hrvatskih voda i HBOR-a, fondovi EU, kreditno zaduženje
Očekivani rezultati	- Odvodnja otpadnih voda na efikasan i ekonomičan način

projekta:	- Poboljšanje stanja u okolišu - Poboljšanje kvalitete života - Osiguranje infrastrukture za daljnje razvojne projekte
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.2.2.2. Izgradnja sustava za pročišćavanje otpadnih voda – UPOV Valkane**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cijevi projekta: - izgradnja pouzdanog i učinkovitog uređaja za pročišćavanje i ispuštanje otpadnih voda. - Izgradnja uređaja koji omogućuje ponovnu uporabu pročišćene otpadne vode, kao i uređaja koji će zadovoljiti moguće buduće potrebe sa aspekta količine i kakvoće efluenta. - Smanjenje onečišćenja koja se unose gradskim i tehnološkim vodama u pulski zaljev - Zadovoljavanje kriterija o kakvoći morske vode namijenjene kupanju na granici zaštićene zone , tj. 200 m od najbliže obalne linije u području predviđenog podmorskog ispusta. - Uklapanje u okoliš minimiziranjem negativnih efekata izgradnje na način da se poveća kvaliteta korištenja šireg prostora u blizini UPOV-a u odnosu na postojeće stanje Ciljne skupine: - građanstvo - gospodarstvo
Sadržaj projekta:	Grad Pula ima uređaj za pročišćavanje otpadnih voda na nivou predtretmana, koji prima samo 30% otpadnih voda gradskog područja. Izgradnjom sustava odvodnje konstantno se povećava dotok na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. Dovršetkom sustava količine vode na uređaju premašit će kapacitet postojećeg uređaja , te je nužno na mjestu postojećeg uređaja izgraditi novi uređaj. Postojeći predtretman izgrađen je 1988. godine na površini od 0,7 ha i 35.000 ES (ekvivalent stanovnika). Planirani uređaj za pročišćavanje otpadnih voda predviđen je za 97.823 ES. Za grad Pulu predviđen je minimalno drugi stupanj pročišćavanja, te će novi uređaj morati zadovoljiti taj kriterij. Također, postojeći podmorski ispust je premalog kapaciteta, pa je za novi uređaj potrebno izgraditi i novi podmorski ispust.
Nositelji projekta:	Pula Herculanea d.o.o., Grad Pula, Hrvatske vode
Trajanje projekta:	do 31.12.2018.
Okvirna vrijednost:	130.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Sufinanciranje od Hrvatskih voda, fondovi EU
Očekivani rezultati projekta:	- Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda na efikasan i ekonomičan način s mogućnošću ponovne uporabe pročišćene vode. - Poboljšanje stanja u okolišu (fizički oporavak okoliša) - Poboljšanje kvalitete života. - Osiguranje infrastrukture kao nužnog preduvjeta za daljnje razvojne projekte.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 1.2.3. Intenzivnija valorizacija lučkih kapaciteta

Naziv projekta:	**1.2.3.1. Izgradnja marine i suhe marine u sjevernom dijelu pulske luke**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Obogaćivanje turističke ponude i povećanje turističkih kapaciteta sanacijom i stavljanjem u upotrebu devastiranih objekata i infrastrukture (napuštene vojne nekretnine) Privlačenje turista visoke platežne moći Povećanje broja zaposlenih i stvaranje drugih društveno-ekonomskih koristi za lokalnu zajednicu Ciljne skupine: građani grada Pule i okolice, Grad Pula, Turistička zajednica grada Pule, Ministarstvo kulture – konzervatorski odjel, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, turisti, jahtaši
Sadržaj projekta:	Izgradnja suvremene komunalne infrastrukture (prometnice, sustava vodoopskrbe i odvodnje, elektromreže i TS, sanacija mosta i obala) Izgradnja 1.000 vezova na kopnu, te 550 vezova u moru, sa pratećim obvezatnim sadržajima i opremom za marinu više kategorije (captain's cluba, recepcije, sanitarija i dr.) Sanacija devastiranih kulturnih objekata i njihovo stavljanje u funkciju
Nositelji projekta:	Grad Pula, privatni investitor, komunalne tvrtke, Brijuni rivijera d.o.o., Ministarstvo kulture – konzervatorski odjel u Puli
Trajanje projekta:	2 godine
Okvirna vrijednost:	225.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kredit, proračunska sredstva, sredstva investitora i bespovratna sredstva iz europskih fondova
Očekivani rezultati projekta:	Procijenjeno zapošljavanje cca 60 osoba, punjenje lokalnog, regionalnog i državnog proračuna, visoka popunjenost izgrađenih vezova (1.000 na kopnu i 550 u moru), dolazak mega jahti i boravak turista visoke platežne moći; razvoj cijelog niza komplementarnih djelatnosti (servisa, chartera, trgovina i sajmova brodske opreme)
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. <u>PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina</u>**

Naziv projekta:	**1.2.3.2. Povećanje kapaciteta postojeće marine na području grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Realizacija izgradnje 4 plutajuća pontona za privez plovila u skladu sa odredbama UPU-a Ciljna skupina: Klijenti marine sa motornim plovilima, charter kompanije sa svojim flotama
Sadržaj projekta:	Dubljenje dna zaljeva radi ostvarivanja potrebne dubine/gaza Projekt sidrenja 4 plutajuća pontona za privez plovila ukupnog kapaciteta do 150 vezova
Nositelji projekta:	Privatni investitor
Trajanje projekta:	24 mjeseca
Okvirna vrijednost:	7.500.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastita sredstva/kredit poslovne banke
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje ukupnog prihoda iz osnovne djelatnosti, mogućnost razdvajanja charter flote od individualnih korisnika .
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.3.3. Izgradnja putničkog terminala Guc**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izgradnja putničkog terminala sa kompletnom infrastrukturom u području istočnog dijela luke u uvali Vela draga.
Sadržaj projekta:	Projekt obuhvaća razvoj istočnog dijela pulske luke, na način da se razvije sva potrebna infrastruktura za prihvat plovila velikih gabarita, u prvom redu brodova za kružna putovanja – cruisera. To u prvom redu znači izgradnju „fingera“ sa 400 m operativne obale, zgradu terminala za prihvat i iskrcaj/ukrcaj gostiju i roba, skladišne prostore i sve ostale neophodne servise za takvu vrstu poslovanja.
Nositelji projekta:	Lučka uprava Pula
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	450.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastita sredstva, sredstva iz EU Fondova, Grad Pula, privatni investitori
Očekivani rezultati projekta:	Razvoj cruising turizma, stvaranje lučko – logističkog centra, zapošljavanje 300 osoba
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.3.4. Sanacija i rekonstrukcija pulskog lukobrana**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Lukobran štiti pulskih zaljev od „velikog“ mora, obzirom na njegovo trenutno stanje neophodna mu je sanacija. Ne rješavanjem pulskog lukobrana može se dovesti u pitanje funkcioniranje pulske luke. Sanacija lukobrana omogućiti će širenje lučkih aktivnosti, osigurati daljnji razvoj lučkog područja i opstojnost postojećih aktivnosti.
Sadržaj projekta:	Projekt obuhvaća kompletnu sanaciju i dovršetak dijela lukobrana
Nositelji projekta:	Lučka uprava Pula
Trajanje projekta:	Dvije godine
Okvirna vrijednost:	Faza A: 52.500.000,00 kn Faza B: 22.500.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastita sredstva, sredstva iz EU Fondova, Grad Pula.
Očekivani rezultati projekta:	Zaštita pulskog akvatorija, osiguravanje postojećih lučkih djelatnosti i širenje lučkih djelatnosti
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.2.3.5. Izgradnja obale Arena**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izgradnja obale istočno od Riječkog gata prema Valelungi, nova operativna obala.
Sadržaj projekta:	Projekt obuhvaća izgradnju cca 300 m obale i stvaranje operativne obale za vezanje plovila. Faza A se odnosi na izgradnju obale do platoa gdje je trenutno suha marina kod veslačkog kluba, a Faza B se odnosi na izgradnju obalnog zida i dovršetka platoa.
Nositelji projekta:	Lučka uprava Pula
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	Faza A: 18.750.000,00 kn Faza B: 18.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastita sredstva, sredstva iz EU Fondova, Grad Pula.
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje turističke ponude povećanjem kapaciteta lučkih usluga i zapošljavanja
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.2.3.6. RIBAR – Izgradnja ribarske luke**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izgradnja moderne ribarske luke državnog značaja namijenjene prvenstveno ribarima južne Istre i ribarima koji tokom godine u sjevero-zapadnom akvatoriju Jadranskog mora love ribu. Ciljna skupina: subjekti koji obavljaju ribolovnu i s njima povezane djelatnosti
Sadržaj projekta:	Akvatorij buduće ribarske luke određen je zatečenim stanjem infrastukture i zatečenim građevinama. Predmetno područje je kompleks djelomično izgrađenog zemljišta kojem upravlja agencija AUDIO, a manjim dijelom u vlasništvu grada Pule. Morski dio razgraničava se na akvatorij za velike ribarice i akvatorijh za lokalnu ribarsku flotu. Treba stvoriti uvjete za siguran privez 80-tak ribarskih brodova i adekvatan prostor za iskrcaj i prihvat ribe u smislu dostatne dužine operativne obale i gatova (molova). Na kopnu mora biti dovoljan prostor za izgradnju pratećih primarnih sadržaja – kao što su: veletržnica ribe, skladišni prostor za prihvat i primarnu obradu ribe (rashladni prostori-hladnjače), servisni prostori (benzinska postaja za snabdijevanje brodova, prostor za popravak ribarskih alata, istezalište za ribarske mreže...), uslužni centar, otpremni centar za školjkaše, centar za ribarstvo, uprava i veliko parkiralište. U prvoj fazi pristupilo bi se: izgradnji lukobrana-valobrana za zaštitu akvatorija, izgradnji glavnog gata, izgradnja sporednog gata, izgradnji malog gata s istezalištem, izgradnji operativne obale i produbljenju akvatorija. U drugoj fazi gradili bi se prateći sadržaji.
Nositelji projekta:	Nadležno ministarstvo, Grad Pula i Istarska županija
Trajanje projekta:	5 – 10 godina
Okvirna vrijednost:	80.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Nadležno ministarstvo, Grad Pula, Istarska županija, fondovi EU
Očekivani rezultati projekta:	Razvoj ribarstva, novo zapošljavanje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 1.2.4. Razvoj Zračne luke Pula

Naziv projekta:	**1.2.4.1. Rekonstrukcija i instalacija svjetlosne signalizacije i sustava preciznog prilaženja CAT II**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje operativne sigurnosti zračne luke Pula te povećanje konkurentnosti u regiji
Sadržaj projekta:	Projekt obuhvaća (pored ostalog): - Kompletnu zamjenu kablova rasvjete; - Izgradnja kabelske kanalizacije; - Rekonstrukciju šahtova i zdenaca; - Instalaciju manjeg hangara za opremu (strujni regulatori) - Instalaciju nove rasvjete u skladu sa CAT II uvjetima - Instalaciju nove kontrolne ploče na toranj AKL - Instalaciju dodatna dva PAPI uređaja. - Instalaciju novih pokazivača smjera vjetra Prilagodba i spajanje na sustav električnog napajanja
Nositelji projekta:	Zračna luka Pula d.o.o.
Trajanje projekta:	6 mjeseci
Okvirna vrijednost:	30.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	- Vlastita sredstva - Sufinanciranje RH - Sufinanciranje EU fondovi
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje operativne sigurnosti zračne luke Pula te povećanje konkurentnosti u regiji
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.4.2. Proširenje putničke zgrade u smjeru istoka**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje kapaciteta i komfora za putnike na ZL Pula
Sadržaj projekta:	Postojeća putnička zgrada je dio nedovršenog projekta koji je započet 1987 ali nije nikada potpuno dovršen zbog nepoželjnih događaja i nedostataka financijskih sredstava. Iz navedenih razloga putnička zgrada ne zadovoljava zahtjeve koji su potrebni za trenutačnu i buduću razinu prometa, kao što su prostori domaćeg i međunarodnog dolaska / odlaska, nedostatak sadržaja poput restorana, konferencijskih dvorana, sanitarnih čvorova itd. Naš cilj je završetak projekta izgradnje putničke zgrade koja je započet 1987.g. , te proširenje postojeće putničke zgrade u smjeru istoka, kako bi se poboljšala razina usluge i sadržaja prema našim putnicima.
Nositelji projekta:	Zračna luka Pula d.o.o.
Trajanje projekta:	6-8 mjeseci
Okvirna vrijednost:	70.875.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	- Vlastita sredstva - Sufinanciranje RH - Sufinanciranje EU fondovi
Očekivani rezultati projekta:	-
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.4.3. Prilagodba postojećih putničkih objekata EU regulativi**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Zadovoljavanje uvjetima „Schengenskog“ graničnog prijelaza
Sadržaj projekta:	Rekonstrukcija međunarodnog odlaska te međunarodnog dolaska putnika prema uvjetima propisanim za „Schengenske“ granične prijelaze
Nositelji projekta:	Zračna luka Pula d.o.o.
Trajanje projekta:	2 mjeseca
Okvirna vrijednost:	2.250.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	- Vlastita sredstva - Sufinanciranje EU fondovi
Očekivani rezultati projekta:	-
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.4.4. Proširenje putničke zgrade u smjeru zapada**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Dodatno povećanje kapaciteta i komfora za putnike na ZL Pula
Sadržaj projekta:	Proširenje ponude komercijalnih sadržaja, dodatni VIP lounge, dodatni "gate" za putnike u odlasku. Prostor je predviđen da bude multifunkcionalan (mogućnost korištenja za domaće i međunarodne letove)
Nositelji projekta:	Zračna luka Pula d.o.o.
Trajanje projekta:	6 mjeseci
Okvirna vrijednost:	Nepoznato, procjena još nije izvršena
Mogući načini (izvori) financiranja:	- Vlastita sredstva - Sufinanciranje RH - Sufinanciranje EU fondovi
Očekivani rezultati projekta:	-
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**3. FAZA PLANIRANJA – projekt je u fazi planiranja te nije predviđen početak njegove realizacije unutar razdoblja od 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.4.5. Proširenje stajanke za generalnu avijaciju**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Fizičko izdvajanje stajanke za komercijalno zrakoplovstvo od prometa generalne avijacije, izgradnja 7 pozicija za „business jet“ zrakoplove te 18-20 pozicija za zrakoplove do 1200 kg
Sadržaj projekta:	- Izgradnja konstruktivnog kolnika - Izvedba prometno tehnološkog rješenja - Izgradnja oborinske kanalizacije - Izgradnja rasvjete
Nositelji projekta:	Zračna luka Pula d.o.o.
Trajanje projekta:	3 mjeseca
Okvirna vrijednost:	7.500.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	- Vlastita sredstva - Sufinanciranje RH - Sufinanciranje EU fondovi
Očekivani rezultati projekta:	-
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.4.6. Izgradnja stanice za spasilačko vatrogasnu postrojbu**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje operativne sigurnosti ZL Pula te povećanje komfora za profesionalne vatrogasce
Sadržaj projekta:	Izgradnja montažne zgrade (prizemlje i kat) sa sadržajima koji su propisani od strane međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva
Nositelji projekta:	Zračna luka Pula d.o.o.
Trajanje projekta:	5 mjeseci
Okvirna vrijednost:	4.425.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	- Vlastita sredstva - Sufinanciranje RH
Očekivani rezultati projekta:	-
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.2.4.7. Izgradnja ugostiteljskih sadržaja u glavnom holu putničke zgrade**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje komercijalne ponude za putnike i posjetitelje te modernizacija glavnog hola putničke zgrade
Sadržaj projekta:	Izgradnja u 3 faze: - Izgradnja nosive konstrukcije - Izgradnja i opremanje kafe bara (prizemlje) - Opremanje restorana na katu i instalacija dizala
Nositelji projekta:	Zračna luka Pula d.o.o.
Trajanje projekta:	Prva i druga faza 4 mjeseca, treća faza 3 mjeseca
Okvirna vrijednost:	4.950.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	- Vlastita sredstva
Očekivani rezultati projekta:	-
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Mjera 1.2.5. Izgradnja parkirališnih prostora

Naziv projekta:	**1.2.5.1. Izgradnja parkirne garaže u Dobrićevoj ulici**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Rješavanje prometa u mirovanju u užem centru grada Pule. Građani i posjetitelji grada Pule.
Sadržaj projekta:	Izrada projektne dokumentacije, ishodovanje potrebnih dozvola za gradnju, rješavanje imovinsko pravnih odnosa, izgradnja. Predviđena izgradnja 153 parkirna mjesta
Nositelji projekta:	Grad Pula, Pula parking d.o.o.
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	28.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun Grada Pule, vlastita sredstva Pula parkinga d.o.o. Sufinanciranje od strane partnera
Očekivani rezultati projekta:	Zapošljavanje većeg broja građevinske operative u toku izvođenja
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.5.2. Izgradnja parkirne garaže na Marsovom polju**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Rješavanje prometa u mirovanju u užem centru grada Pule. Građani i posjetitelji grada Pule.
Sadržaj projekta:	Izrada projektne dokumentacije, ishodovanje potrebnih dozvola za gradnju, rješavanje imovinsko pravnih odnosa, izgradnja. Planirana je izgradnja parkirne građevine sa 6 nadzemnih etaža, površine cca 28.800,00 m^2, unutar kojih bi bilo smješteno cca 600 parkirnih mjesta, te dijelom i poslovni prostori, kao i rekonstrukcija i izgradnja pristupnih prometnih površina, te zelenih i pješačkih površina uz sam objekt.
Nositelji projekta:	Grad Pula, Pula parking d.o.o.
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	135.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun Grada Pule, vlastita sredstva Pula parkinga d.o.o., kreditno zaduženje
Očekivani rezultati projekta:	Zapošljavanje većeg broja građevinske operative u toku izvođenja
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.5.3. Izgradnja parkirne garaže kod Gimnazije**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Rješavanje prometa u mirovanju u užem centru grada Pule.
Sadržaj projekta:	Izrada projektne dokumentacije, ishodovanje potrebnih dozvola za gradnju, rješavanje imovinsko pravnih odnosa, izgradnja. Predviđena izgradnja 224 parkirna mjesta na tri podzemne te jednoj nadzemnoj etaži
Nositelji projekta:	Grad Pula, Pula parking d.o.o.
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	23.000.000,00 kn (zajedno sa školskom sportskom dvoranom i vanjskim sportskim igralištima)
Mogući načini (izvori) financiranja:	Grad Pula, vlastita sredstva Pula parkinga d.o.o. Sufinanciranje od strane partnera
Očekivani rezultati projekta:	Zapošljavanje većeg broja građevinske operative u toku izvođenja
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.5.4. Izgradnja automatizirane parkirne garaže**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Nekretninu u samom centru grada Pule prenamijeniti za izgradnju robotizirane parkirne garaže Ciljna skupina: Zaposlenici poduzeća i gradskih institucija, turisti u sezoni, lokalno stanovništvo
Sadržaj projekta:	Izrada idejnog rješenja za izgradnju automatizirane garaže sa 180 parkirnih mjesta, poštujući urbanističko arhitektonske uvjete za tzv. zonu Starog grada. Uklopiti arhitektonski izgled u okoliš oplemenjujući postojeći ambijent svojim izgledom. Omogućiti na relativno maloj površini smještaj velikog broja vozila u samom centru grada Pule što je prepoznato kao kronični i teško rješivi prometni problem Pule već niz godina.
Nositelji projekta:	Privatni investitor
Trajanje projekta:	24 mjeseca
Okvirna vrijednost:	18.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastita sredstva/kredit poslovne banke
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje ukupnog prihoda iz osnovne djelatnosti, zapošljavanje novih djelatnika. Očekivani povrat investicije 5 -7 godina.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 1.2.6. Izgradnja objekata sportsko – rekreacijske namjene

Naziv projekta:	**1.2.6.1. Izgradnja bazena**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Proširenje društvenih sadržaja Ciljna skupina: stanovništvo
Sadržaj projekta:	Navodi se sadržaj projekta, odnosno radnje koje će projekt uključivati ili već uključuje.
Nositelji projekta:	Grad Pula, privatni investitor
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	25.000.000,00 – 35.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun, vlastiti izvori privatnog investitora
Očekivani rezultati projekta:	Novo zapošljavanje, unapređenje kvalitete življenja stanovništva
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.6.2. Izgradnja školske sportske dvorane i vanjskih sportskih igrališta kod Gimnazije**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Kvalitetno rješenje potreba za prostorom u kojem će se odvijati aktivnosti tjelesnog odgoja i sportskog obrazovanja srednjoškolaca grada Pule. Veliki broj srednjoškolaca i drugih koji će se u prostorima dvorane i igrališta baviti sportom.
Sadržaj projekta:	Izrada projektne dokumentacije, ishodovanje potrebnih dozvola za gradnju, rješavanje imovinsko pravnih odnosa, izgradnja. Predviđena izgradnja sportske dvorane površine cca 1.175,00 m^2 te vanjskih igrališta površine cca 1.250,00 m^2
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	23.000.000,00 kn (zajedno s parkirnom garažom)
Mogući načini (izvori) financiranja:	Grad Pula, Istarska županija
Očekivani rezultati projekta:	Zapošljavanje većeg broja građevinske operative u toku izvođenja
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 1.2.7. Izgradnja/uređenje ostalih objekata od društvenog značaja

Naziv projekta:	**1.2.7.1. Izgradnja i opremanje Opće bolnice Pula**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osiguranje prostornih kapaciteta za pružanje kvalitetne zdravstvene zaštite i zdravstvenog standarda, racionalizacija poslovanja bolnice Ciljna skupina: stanovništvo Istarske županije i posjetitelji/turisti
Sadržaj projekta:	Uz postojeći dograđuje se objekt površine 21.000m^2 u okviru kojeg će biti smješteno 506 kreveta. Izgradnja novog objekta površine 7.500m^2 za smještaj poliklinike sa svim specijalističko-konzilijarnim djelatnostima te dnevnom bolnicom, dijalizom i fizikalnom medicinom. Opremanje bolnice potrebnom opremom
Nositelji projekta:	Ministarstvo zdravlja, Istarska županija, gradovi i općine na području županije
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	750.000.000,00 kn od čega 600.000.000,00 kn izgradnja, a 150.000.000,00 kn opremanje
Mogući načini (izvori) financiranja:	Krediti, strukturni fondovi EU
Očekivani rezultati projekta:	Izgradnja bolnice rezultirati će značajnim angažmanom građevinskih tvrtki što može pozitivno utjecati na razvoj gospodarstva. S druge strane, suvremena bolnica osigurati će kvalitetnu zdravstvenu uslugu stanovništvu i posjetiteljima/turistima, a izvjesno je i zapošljavanje dodatnog visokostručnog kadra iz područja biomedicinskih znanosti. U daljoj budućnosti bolnica može predstavljati ishodište razvoja odgovarajućeg istraživačkog centra te novih sveučilišnih studijskih programa.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.7.2. Izgradnja Županijskog centra za gospodarenje otpadom**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Uspostavom novog, modernog sustava gospodarenja otpadom i obradom otpada po najvišim europskim standardima te njegovim energetskim iskorištavanjem, postati ćemo jedna od vodećih regija u Hrvatskoj u gospodarenju otpadom. Izgradnjom Centra za gospodarenje otpadom na Kaštijunu završiti će se projektni ciklus jednog od značajnih infrastrukturnih projekata u Istarskoj županiji čime će se podići kvaliteta života cijele zajednice i svih stanovnika Istarske županije
Sadržaj projekta:	Priprema potrebne tehničke i projektne dokumentacije za kandidiranje Projekta za sredstva EU-IPA. Implementacija Projekta podržana je Ugovorom o izvođenju radova, Ugovorom za nadzor nad izvođenjem radova, Ugovorom za tehničku pomoć krajnjem korisniku, Ugovorom za odnose s javnošću odnosno upoznavanje javnosti s projektom i Ugovorom za nabavu opreme. Osim izgradnje infrastrukture sa pristupnom prometnicom do lokacije Centra u cilju uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom biti će izgrađeno nekoliko infrastrukturnih cjelina: Centar kao kompleks i centralna točka obrade i odlaganja otpada kao i pretovarne stanice kao lokalni centri za sakupljanje komunalnog otpada sa kojih će ostatni otpad (nakon primarne reciklaže) biti upućen na obradu u Centar. Centar se sastoji od zone za obradu otpada i ulazno izlazne zone sa odlagalištem, te pratećom infrastrukturom. Zonu za obradu otpada čini postrojenje za mehaničko – biološku obradu otpada sa manipulativnom površinom i pripadajućom infrastrukturom, kapaciteta 90.000 tona godišnje u kojem se kombiniranjem mehaničkog i biološkog postupka obrade, otpad stabilizira, dobiva se gorivo iz otpada i smanjuje volumen otpada koji je potrebno odložiti. Ulazno izlazna zona sa odlagalištem sastoji se od radne zone i građevina (porta, vage, postrojenje za pranje podvozja, servisni centar, uređaj za obradu otpadnih voda, reciklažno dvorište i dr.), dok se zona za odlaganje sastoji od ploha za odlaganje metanogene frakcije (nakon obrade u MBO), ploha za neopasni proizvodni otpad i sustava za otplinjavanje. Nakon dobivanja lokacijske dozvole, Ugovorom o izvođenju radova obveza je Izvođača izrada sedam (7) glavnih i izvedbenih projekata i izvođenje radova na izgradnji Centra.
Nositelji projekta:	Krajnji korisnik projekta je Kaštijun d.o.o. Pula, Provedbeno tijelo (ujedno i ugovaratelj prema IPA proceduri) je Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, a Ministarstvo zaštite okoliša i prirode vodi operativnu strukturu kao tijelo nadležno za provođenje Operativnog programa zaštite okoliša u RH.
Trajanje projekta:	Priprema projekta: 3 godine Implementacija projekta: 2,5 godine Korištenje projekta: 30 godina
Okvirna vrijednost:	Vrijednost projekta: 278.000.000,00 kn od čega na izvođenje radova na Centru otpada 217.500.000,00 kn, dok 47.250.000,00 kn otpada na izgradnju pretovarnih stanica
Mogući načini (izvori) financiranja:	Projekt će tijekom implementacije biti sufinanciran: - iz sredstava dodijeljenih Republici Hrvatskoj iz Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), u ukupnom iznosu do 187.844.955,00 kn - iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost u iznosu do 13.898.700,00 kn - iz sredstava Istarske županije u ukupnom iznosu do 75.927.540,00 kn, za što se koristi kredit EIB-a (nositelj Ministarstvo financija u ime RH)

Očekivani rezultati projekta:	- Čišći okoliš u zajednici - Zdraviji uvjeti života za stanovništvo - Odvojeno sakupljanje i recikliranje otpada od strane zajednice i poduzeća za zbrinjavanje otpada – jačanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša - Smanjenje količina procjednih voda i njihova obrada - Bolja i kvalitetnija komunalna usluga za građane, lokalne tvrtke i poduzetnike - Lokalno područje privlačnije investitorima i posjetiteljima - Otvaranje novih radnih mjesta – predviđeno zaposlenih na Centru - 41
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.2.7.3. Izgradnja sveučilišnog kampusa**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osiguranje kvalitetne materijalne infrastrukture za izvođenje postojećih i uvođenje novih studijskih programa te za obavljanje postojećih i razvoj novih znanstveno istraživačkih djelatnosti u okviru Sveučilišta Ciljne skupine: studenti, nastavno osoblje, istraživači
Sadržaj projekta:	Rekonstrukcija i opremanje prostornih kapaciteta
Nositelji projekta:	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Istarska županija, Grad Pula
Trajanje projekta:	10 godina
Okvirna vrijednost:	120.000.000,00 kn od čega se 100.000.000,00 kn odnosi na rekonstrukciju objekata, a 20.000.000,00 kn na opremanje
Mogući načini (izvori) financiranja:	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, strukturni fondovi EU, Istarska županija, Grad Pula
Očekivani rezultati projekta:	Rekonstrukcija i opremanje objekata može rezultirati značajnim angažmanom građevinskih i ostalih tvrtki što može pozitivno utjecati na razvoj gospodarstva. Kvalitetni i dostatni prostorni kapaciteti osnovna su pretpostavka razvoja znanosti i istraživanja te novih studijskih programa u okviru Sveučilišta i ostalih institucija u okruženju čime se može dati poticaj osnivanja novih poslovnih subjekata koji će komercijalizirati rezultate znanstveno istraživačkog rada.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – dio projekta započeo je s izvedbom** **2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – veći dio projekta će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.7.4. Proširenje postojećeg doma za starije i nemoćne osobe**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osiguranje odgovarajuće skrbi starijim i nemoćnim osobama Ciljne skupine: starije i nemoćne osobe, stanovništvo
Sadržaj projekta:	Proširenje postojećeg objekta i njegovo opremanje.
Nositelji projekta:	Dom za starije i nemoćne osobe
Trajanje projekta:	2 godina
Okvirna vrijednost:	20.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Proširenje i opremanje objekta rezultirati će povećanjem kvalitete života u trećoj dobi kao i povećanjem kvalitete života nemoćnih osoba i njihovih obitelji. Izgradnja objekta rezultirati će angažmanom građevinskih i s njima povezanih tvrtki.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.7.5. Izgradnja novog doma za starije i nemoćne osobe**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osiguranje odgovarajuće skrbi starijim i nemoćnim osobama Ciljne skupine: starije i nemoćne osobe, stanovništvo
Sadržaj projekta:	Izgradnja novog objekta.
Nositelji projekta:	Dom za starije i nemoćne osobe
Trajanje projekta:	2 godina
Okvirna vrijednost:	37.500.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Javni i privatni sektor
Očekivani rezultati projekta:	Izgradnja objekta rezultirati će povećanjem kvalitete života u trećoj dobi kao i povećanjem kvalitete života nemoćnih osoba i njihovih obitelji. Izgradnja objekta rezultirati će angažmanom građevinskih i s njima povezanih tvrtki.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**3. FAZA PLANIRANJA – projekt je u fazi planiranja te nije predviđen početak njegove realizacije unutar razdoblja od 5 godina**

Mjera 1.2.8. Uređenje urbanog identiteta grada

Naziv projekta:	**1.2.8.1. Obnova i uređenje pročelja zgrada**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Unapređenje estetike grada, povećanje sigurnosti prolaznika. Ciljna skupina: vlasnici objekata, građani i posjetitelji grada Pule
Sadržaj projekta:	Uređenje pročelja katalogiziranih zgrada na području starogradske jezgre i Verude na kojoj se nalazi mnoštvo austrougarskih vila.
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	10 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Strukturni fondovi EU, Grad Pula, vlasnici objekata
Očekivani rezultati projekta:	Unapređenje estetike grada, osobito starogradske jezgre te angažman građevinskih tvrtki koji može utjecati pozitivno utjecati na razvoj gospodarstva.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Mjera 1.2.9. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti

Naziv projekta:	**1.2.9.1. Pula – grad zelenog gospodarstva**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Ciljevi: • Poticanje tzv. zelenoga poduzetništva i gospodarstva, odnosno onih poduzetničkih i gospodarskih djelatnosti i aktivnosti koje neutralno i/ili pozitivno utječu na okoliš • Utjecati na rast i razvoj gospodarstva Pule poticanjem inovacija, posebno eko-inovacija (novi poduzetnički poduhvati, nova radna mjesta) • Smanjiti korištenje neobnovljivih izvora energije • Poticati korištenje obnovljivih izvora energije • Smanjiti emisiju CO_2 sukladno direktivi EU 20-20-20 (do 2020. g. smanjiti za 20% emisiju CO_2, postići 20% udjela obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije i za 20% povećati energetsku učinkovitost) Ciljne skupine: • javni sektor (uprava i samouprava, ustanove, javna poduzeća) • velika poduzeća • mali i srednji poduzetnici • obrtnici • slobodna zanimanja • građani • djeca i mladi (učenici i studenti)
Sadržaj projekta:	Poticanje tzv. zelenoga gospodarstva, odnosno onih poduzetničkih i gospodarskih aktivnosti i djelatnosti koje neutralno i/ili pozitivno utječu na okoliš, poput energetski učinkovite gradnje, proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, inovacija vezanih uz smanjenje onečišćenja okoliša, štednju energije, recikliranje, nove tehnologije koje su sukladne zahtjevima održiva razvoja. Mjerama poticanja energetski učinkovite gradnje javnih i privatnih građevina utječe se na razvoj poduzetništva u području građevinarstva, energetike i drugih kompatibilnih i vezanih djelatnosti. Energetski učinkovita gradnja dugoročno smanjuje potrošnju neobnovljivih izvora energije i utječe na smanjenje energetske ovisnosti o uvozu energije. Za gradnju pasivnih kuća investitori dobivaju 100% jedinične vrijednosti, a za niskoenergetske građevine u visini 50-75% jedinične vrijednosti komunalnog doprinosa. Poticana stanogradnja (POS) gradi se prema pasivnim ili niskoenergetskim standardima (A i/ili A+ energetski razred). Koprivnička Šparna hiža dobar je primjer i ekonomske isplativosti takve gradnje. Sveučilišni kampus i nova zgrada Opće bolnice u Puli grade se sukladno zahtjevima energetske učinkovitosti i koriste se obnovljivi izvori energije za zagrijavanje/hlađenje prostora i toplu vodu. Gradski krovovi (javne i privatne zgrade) pretvoreni su sunčane elektrane (ugrađuju se fotonaponski moduli ili druga, naprednija tehnološka rješenja za pretvaranje energije Sunca u toplinsku i električnu) Za ugradnju energetski učinkovitih tehnologija pri adaptaciji također je moguće smanjenje komunalnog doprinosa, kao i drugi oblici stimuliranja energetski učinkovite gradnje i adaptacije postojećih građevina, kako u privatnom, tako i u javnom vlasništvu. Edukacijom različitih skupina dionika (od dječjih vrtića do fakulteta, različitih udruga i organizacija u nevladinom sektoru i sl.) postiže se aktivno sudjelovanje stanovnika u postizanju ciljeva projekta „Pula – grad zelenoga gospodarstva“. Uređenje društvenog centra Rojc kao pilot projekt energetski učinkovite zgrade.

	Organizacija demonstracijskih projekata na području korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti. Uspostava sustava povoljnijeg kreditiranja izgradnje/adaptacije energetski učinkovitih objekata.
Nositelji projekta:	Grad Pula, Sveučilište Jurja Dobrile – Odjel za ekonomiju i turizam, poslovne banke, građevinska poduzeća
Trajanje projekta:	8 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Ministarstva, EU fondovi, Grad Pula, Privatni investitori
Očekivani rezultati projekta:	1. Gospodarski rast: novi poduzetnički poduhvati, (samo)zapošljavanje; 2. veća energetska neovisnost (smanjenje uvoza energije); 3. smanjenje korištenja neobnovljivih izvora energije (sukladno EU direktivi 20-20-20); 4. smanjenje emisije CO2; 5. udobnije i ekonomičnije stanovanje i poslovanje (zgrade troše više od 40% ukupne energije).
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 1.2.10. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture iskorištavanjem napuštenih cijevi koordiniranim upravljanjem postojećim i izgradnjom novih u cilju tehnoloških inovacija i racionalnijeg upravljanja resursima (Otvorena optička mreža grada Pule)

Naziv projekta:	**1.2.10.1. Snimak postojećeg stanja komunalne kanalizacijske infrastrukture na području grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izraditi snimku postojećeg stanja kanalizacijske infrastrukture i slobodnih cijevi na području grada Pule. Snimka se sastoji u objedinjavanju i digitaliziranju postojećih podataka upravitelja pojedine kanalizacijske infrastrukture Projekt je usmjeren na dobivanje snimke postojećeg stanja za potrebe daljnjeg planiranja Grada Pule
Sadržaj projekta:	1. Snimka stanja postojeće infrastrukture 2. Elektronički podaci spremni za unos u GIS sustav
Nositelji projekta:	Grad Pula, Vodovod, Herculanea i Plinara
Trajanje projekta:	2 mjeseca.
Okvirna vrijednost:	35.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kroz redovnu aktivnost institucija uz angažiranje vanjskih suradnika/projektantskih firmi
Očekivani rezultati projekta:	Osnova za planiranje potrebe projektiranja i izrade dodatne ili prenamjene postojeće kanalizacijske infrastrukture u distributivnu telekomunikacijsku kanalizaciju (dtk)
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.10.2. Izrada Idejnog projekta svjetlovodne mreže sukladno prostornom planu**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izraditi Idejni projekt svjetlovodne mreže grada Pule u skladu s prostornim planom. Idejnim projektom bi se odredili pozicija, kapacitet i potrebna oprema distribucijskih točaka i njihova međusobna povezanost. Svjetlovodna mreža treba zadovoljiti buduće potrebe fizičkih i pravnih osoba na području grada Pule za telekomunikacijskim kapacitetima i time ostvarivanje Digitalne agende 2020.
Sadržaj projekta:	1. Idejni projekat svjetlovodne mreže grada Pule 2. Elektronički podaci spremni za unos u GIS sustav
Nositelji projekta:	Grad Pula, Sveučilište u Puli i CARNet
Trajanje projekta:	10 mjeseci
Okvirna vrijednost:	166.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kroz redovnu aktivnost institucija uz angažiranje vanjskih suradnika/projektantskih firmi
Očekivani rezultati projekta:	Idejni plan svjetlovodne mreže kao osnova za izradu detaljnijih planova i planiranje potrebne dtk grada Pule.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.10.3. Izrada Idejnog rješenja i studije isplativosti prenamjene postojećih napuštenih komunalnih kanalizacijskih infrastruktura u distribucijsku telekomunikacijsku kanalizaciju (dtk)**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Na osnovu snimke stanja postojeće kanalizacijske infrastrukture izraditi Idejni projekt prenamjene napuštenog dijela kanalizacijske infrastrukture u dtk. Na osnovu Idejnog projekta i snimke stanja izraditi Studiju isplativosti. Ciljna skupina je Grad Pula koji bi prenamjenom napuštene infrastrukture mogao dobiti dodatnu vrijednost kroz njezinu prenamjenu u dtk
Sadržaj projekta:	1. Idejni rješenje prenamjene napuštene kanalizacijske infrastrukture 2. Studija isplativosti prenamjene napuštene kanalizacijske infrastrukture
Nositelji projekta:	Grad Pula, Sveučilište u Puli i CARNet
Trajanje projekta:	3 mjeseca
Okvirna vrijednost:	98.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kroz redovnu aktivnost institucija uz angažiranje vanjskih suradnika/projektantskih firmi
Očekivani rezultati projekta:	Idejno rješenje rekonstrukcije napuštene kanalizacijske infrastrukture i na osnovu nje studija isplativosti koja treba pokazati opravdanost daljnjeg ulaganja u prenamjenu napuštene kanalizacijske infrastrukture u dtk
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.10.4. Planiranje i izgradnja distribucijske telekomunikacijske infrastrukture (dtk) kao dijela integrirane infrastrukture**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Prilikom planiranja, rekonstrukcije ili izgradnje bilo koje gradske infrastrukture istovremeno, radi značajne uštede, planirati i graditi novu dtk kao dio integrirane infrastrukture, a u skladu s prethodno izvedenim Idejnim projektom izgradnje optičke mreže grada Pule. Ciljna skupina je Grad Pula koji će izgradnjom nove infrastrukture kao dijela integrirane infrastrukture stvoriti dodatnu vrijednost koja je veća od uloženih dodatnih sredstava.
Sadržaj projekta:	1. Planiranje dtk kao dijela izgradnje ili rekonstrukcije bilo koje druge gradske infrastrukture 2. Izrada projektne dokumentacije 3. Izgradnja nove dtk kao integrirane infrastrukture
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	3-10% vrijednosti radova izgradnje nove ili rekonstrukcije postojeće infrastrukture
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kroz sredstva namijenjena komunalnoj infrastrukturi uz preduvjet o prethodnom proglašenju dtk komunalnom uslugom i uz sufinanciranje iz strukturnih fondova
Očekivani rezultati projekta:	Cjelovita dtk grada Pule
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.10.5. Pilot projekt izgradnje eksperimentalne mreže kao javne usluge kroz integriranu infrastrukturu ili prenamjenu postojeće neiskorištene kanalizacije**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izgraditi optičku mrežu grada Pule na određenoj mikrolokaciji uz open access model pristupa optičkim nitima. Ciljna skupina su građani i pravni subjekti grada Pule koji će na odabranoj mikrolokaciji dobiti svjetlovodnu mrežu uz mogućnost biranja davatelja usluge koji će mu putem te mreže pružati uslugu
Sadržaj projekta:	1. Planiranje projekta 2. Osiguravanje sredstava financiranja 3. Izgradnja svjetlovodne mreže
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	1.200.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kroz strukturne fondove uz učešće Grada Pule u iznosu od 15% investicije
Očekivani rezultati projekta:	Svjetlovodna mreža grad Pule na odabranoj mikrolokaciji na principima open accessa koja bi omogućila kvalitetniju i konkurentniju uslugu. Otvaranje novih radnih mjesta
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 1.2.11. Izgradnja mreže nove generacije na principima Open Access Network

Naziv projekta:	**1.2.11.1. Izrada modela upravljanja, financiranja izgradnje i održavanje svjetlovodne mreže grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izraditi moguće modele upravljanja, financiranja izgradnje i održavanja optičke mreže grada Pule Ciljna skupina je Grad Pula koji bi na osnovu dobivenih modela odlučio o načinima upravljanja te financiranja izgradnje i održavanja svjetlovodne mreže
Sadržaj projekta:	1. Izrada modela upravljanja 2. Određivanje modela financiranja
Nositelji projekta:	Grad Pula, Sveučilište u Puli i CARNet
Trajanje projekta:	3 mjeseca
Okvirna vrijednost:	90.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kroz vlastiti angažman i uz angažiranje vanjskih konzultanata
Očekivani rezultati projekta:	Modeli upravljanja i financiranja izgradnje i održavanja svjetlovodne mreže grada Pule
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.11.2. Izgradnja svjetlovodne mreže grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izgraditi kompletnu svjetlovodnu mrežu grada Pule Ciljna skupina su sve pravne i fizičke osobe na području grada Pule koje svjetlovodnom mrežom dobivaju kvalitetniju uslugu uz mogućnost veće konkurencije davatelja usluga
Sadržaj projekta:	1. Priprema dokumentacije 2. Određivanje financiranja 3. Izgradnja mreže
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	7 godina
Okvirna vrijednost:	60.000.000,00 – 100.000.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Strukturni fondovi EU
Očekivani rezultati projekta:	Svjetlovodna mreža grada Pule. Novostvorena radna mjesta Rast prihoda kroz pojačanu gospodarsku aktivnost Nastanak tehnološki orijentiranih tvrtki, pretežno u IT sektoru
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 1.2.12. Izgradnja jedinstvenog podatkovnog centra za pružanje usluga u oblacima za potrebe lokalne i regionalne samouprave, javnih tvrtki, sveučilišta i poduzetničkih inkubatora

Naziv projekta:	**1.2.12.1. Izrada snimke stanja i potreba za podatkovnim centrom**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Ustanoviti trenutno korištenje poslužiteljskih i podatkovnih resursa i predvidjeti buduće potrebe za istima, za narednih 10-15 godina, na osnovu koje bi se dimenzionirala veličina potrebnog podatkovnog centra. Projekt je usmjeren na potrebe lokalne i regionalne samouprave, trgovačkih društava u pretežitom vlasništvu lokalne i/ili regionalne samouprave, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova i Sveučilišta u Puli
Sadržaj projekta:	1. Snimka stanja svih ciljnih skupina obuhvaćenih projektom to jest njihovih sistemskih soba i aktvnih poslužiteljskih resursa pri čemu će se uvažiti potreban podatkovni prostor, procesorska snaga i potreba za električnom energijom. 2. Napraviti snimku svih budućih planiranih projekata ciljnih skupina da bi se na osnovu nje mogla procijeniti snimka stanja. 3. Izraditi dokument sa snimkom trenutnog stanja i projekcijom potreba za narednih 10-15 godina.
Nositelji projekta:	Sveučilište u Puli, a uključene su sve ciljne skupine koje osiguravaju potrebne informacije za izradu konačne dokumentacije.
Trajanje projekta:	2 mjeseca.
Okvirna vrijednost:	15.000,00 Kn ili inženjer mjesec
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kroz redovnu aktivnost institucija
Očekivani rezultati projekta:	Inicijalna dokumentacija potrebna za izradu Idejnog rješenja i studije isplativosti
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.12.2. Izrada Idejnog rješenja i studije isplativosti izrade podatkovnog centra s modelima upravljanja i financiranja**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izraditi Idejno rješenje i studiju isplativosti s mogućim modelima upravljanja podatkovnim centrom i načinima podmirivanja troškova održavanja istoga. Predložiti lokaciju i troškovnik izrade, ali i održavanja jednog takvog centra. Poseban naglasak staviti na moguće modele financiranje gradnje podatkovnog centra Projekt je usmjeren na potrebe lokalne i regionalne samouprave, trgovačkih društava u pretežitom vlasništvu lokalne i/ili regionalne samouprave, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova i Sveučilišta u Puli
Sadržaj projekta:	1. Idejno rješenje s mogućim lokacijama podtakovnog centra 2. Studija isplativosti s modelima financiranja i upravljanja podatkovnim centrom
Nositelji projekta:	Grad Pula i Sveučilište u Puli
Trajanje projekta:	3 mjeseca
Okvirna vrijednost:	75.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kroz redovnu aktivnost institucija uz angažiranje vanjskih suradnika/projektantskih firmi
Očekivani rezultati projekta:	Podloga za donošanje odluka o nastavku i isplativosti ulaganja u podatkovne centre te odabir lokacije
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.12.3. Formiranje podatkovnog centra**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izraditi podatkovni centar za potrebe lokalne i regionalne samouprave, trgovačkih društava u pretežitom vlasništvu lokalne i/ili regionalne samouprave, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova i Sveučilišta u Puli Projekt je usmjeren na potrebe lokalne i regionalne samouprave, trgovačkih društava u pretežitom vlasništvu lokalne i/ili regionalne samouprave, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova i Sveučilišta u Puli
Sadržaj projekta:	1. Izrada projekte dokumentacije i ishodovanje potrebnih dozvola 2. Izrada ili adaptacija objekta podatkovnog centra 3. Opremanje objekta
Nositelji projekta:	Grad Pula i Sveučilište u Puli
Trajanje projekta:	1.5 godina
Okvirna vrijednost:	7.500.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	EU fondovi pri čemu je participacija, zavisno od izvora financiranja, 15-50% vrijednosti projekta.
Očekivani rezultati projekta:	- Konsolidacija poslužiteljskih resursa ciljne skupine - Kvalitetnija usluga građanima - Ekonomičniji i učinkovitiji sustav za korisnike iz ciljne skupine, kako sa stanovišta upravljanja i održavanja tako i sa stanovišta smanjivanja emisije CO2 - Dva nova radna mjesta vezana uz podršku i upravljanje podatkovnim centrom
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 1.2.13. Pula pametan grad

Naziv projekta:	**1.2.13.1. Uspostava pametne regulacije i nadzora prometa**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Uspostaviti sustav nadzora i upravljanja prometom u ključnim točkama s ciljem smanjivanja gradskih gužvi, upravljanja protočnošću prometa i smanjivanje emisije CO_2. Projekt je usmjeren na potrebe grada Pule i njegovih gostiju i građana da se efikasnijim upravljanjem prometom smanje gradske gužve, poveća protočnost i smanji emisija CO_2.
Sadržaj projekta:	1. Izrada idejnog rješenja upravljanja prometom 2. Opremanje ključnih točaka pametnom prometnom signalizacijom (pametni znakovi za regulaciju prometa) i sustavima nadzora 3. Povezivanje sustava u jedinstvenu mrežu s kontrolnim centrom
Nositelji projekta:	Grad Pula i Pula parking d.o.o.
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	90.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Strukturni fondovi EU - ERDF
Očekivani rezultati projekta:	Funkcionalan sustav nadzora i upravljanja prometom Grada Pule
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**3. FAZA PLANIRANJA – projekt je u fazi planiranja te nije predviđen početak njegove realizacije unutar razdoblja od 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.13.2. Uspostava sustava za upravljanje i navođenje na slobodne parkirne zone**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Uspostaviti efikasan sustav upravljanja slobodnim parkirnim prostorom grada Pule Projekt je usmjeren na potrebe grada Pule i njegovih gostiju i građana da se efikasnije upravlja slobodnim parkirnim prostorom i time utječe na smanjenje prometnih gužvi i emisije CO_2.
Sadržaj projekta:	1. Idejno rješenje upravljanja parkirnim prostorom 2. Sustav nadzora slobodnih parkirnih mjesta 3. Sustav navođenja na slobodna parkirna mjesta (serverska i klijentska aplikacija – za pametne prometne znakove i mobilne uređaje)
Nositelji projekta:	Pula parking d.o.o.
Trajanje projekta:	3 godine
Okvirna vrijednost:	3.750.000,00 – 7.500.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Strukturni fondovi EU - ERDF
Očekivani rezultati projekta:	Funkcionalan sustav upravljanja slobodnim parkirnim mjestom uz fiksno navođenje na slobodne parkirne zone.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**3. FAZA PLANIRANJA – projekt je u fazi planiranja te nije predviđen početak njegove realizacije unutar razdoblja od 5 godina**

Naziv projekta:	**1.2.13.3. PulaFreeAir – slobodna mreža grada Pule za pružanje informacija gostima i građanima grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Nadograditi PulaFreeAir mrežu grada Pule s ciljem proširivanja pokrivenih zona i pružanja kvalitetnijih usluga. Podići kvalitetu življenja, stvoriti grad zadovoljnih ljudi te se udružiti sa sličnim umreženim gradovima u Hrvatskoj, Europi i svijetu. Infrastruktura je samo forma koja svima mora postati dostupna, a smisao bežičnog umrežavanja jest sadržaj i komunikacija. Projekt je usmjeren na potrebe grada Pule i njegovih gostiju i građana da se omogući lakši pristup informacijama.
Sadržaj projekta:	1. Proširiti pokrivene zone s PulaFreeAir signalom – javni zatvoreni i otvoreni prostori 2. Unaprijediti sustav nadzora sustava 3. Ponuditi dodatni sadržaj kroz mrežu
Nositelji projekta:	Nostelj je Grad Pula, Sveučilište u Puli i CARNet
Trajanje projekta:	3 godine
Okvirna vrijednost:	500.000,00 Kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Strukturni fondovi EU – ERDF, lokalni proračun
Očekivani rezultati projekta:	Funkcionalan sustav bežičnog pristupa gradskim informacijskim sustavima, ali i Internetu, s bogatijim uslugama.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	1. **FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Prioritet 1.3. – Razvoj inkubacijske i institucionalne infrastrukture

Mjera 1.3.1. Razvoj inkubacijske infrastrukture

Naziv projekta:	**1.3.1.1. Izgradnja i opremanje tehnološkg inkubatora METRIS**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Glavni cilj projekta je nadogradnja postojeće infrastrukture za inovativno istraživanje i razvoj u gospodarstvo Istarske županije kroz pokretanje tehnološkog inkubatora kako bi se pružila kvalitetne podrška osnivanju malih inovativnih start up tvtki uz postojeći Centar za istraživanje metala METRIS. Cilja skupina: postojeći i potencijalni poduzetnici
Sadržaj projekta:	Projekt stvaranja tehnološkog inkubatora podrazumijeva uređenje, rekonstrukciju te opremanje prostora u kojima će biti smješten Tehnološki inkubator Metris. Cilj projekta je renoviranje i uređenje postojeće derutne zgrade uz Centar za istraživanje metala Metris kako bi se stvorili uvjeti za nastanak jezgre budućeg Centra za istraživanje materijala. Tehnološki inkubator Metris sastojati će se od 10 modularnih ureda koji će se moći prilagođavati potrebama korisnika. Također, Tehnološki inkubator Metris Centar, imati će salu za sastanke i prezentacije te informatički kabinet.
Nositelji projekta:	Istarska razvojna agencija d.o.o.
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	1.600.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Istarska razvojna agencija d.o.o., Ministarstvo, BICRO, Istarska županija
Očekivani rezultati projekta:	Izgradnjom i opremanjem inkubatora stvoriti će se pretpostavke za: - uspostavu inkubacijskog centra za tehnološki inovativna start-up poduzeća - uspostavu mehanizama za unapređenje postojećih tehnološko inovativnih poduzeća - pružanje servisa poduzetnicima u inkubatoru u obliku tehničke, savjetodavne podrške (consulting, treninzi zaposlenika, marketing, Internet portal) - poboljšanje transfera znanja sa sveučilišta u gospodarske subjekte - identifikaciju tehnološko inovativnih projekata i motivacija za pokretanje inkubacijskog procesa - olakšano financiranje preko jamstvenog fonda IDA-e
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.3.1.2. Inovacija poslovnih modela** **Business Inovation Model – BIMO**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Glavni cilj projekta je izgradnja kompetencija potpornih institucija kroz izgradnju internih konzultanata, promocija i uvođenje u primjenu u regiji vodeće svjetske metodologije inoviranja poslovnih modela, primjena novih vodećih metodologija inoviranja poslovnih modela u praksi na pilot projektima u postojećim i start-up poduzećima, stvaranje regionalne mreže stručnjaka za inovaciju poslovnih modela. Projektom će se nastojati uspostaviti uska i intenzivna suradnja tehnoloških parkova i inkubatora iz Slovenije i Hrvatske.
Sadržaj projekta:	Ciljevi će se realizirati kroz ključne aktivnosti razvoja kompetencija potpornih institucija kroz educiranje konzultanata u partnerskim institucijama, selekciju pilot poduzeća za stvaranje/inoviranje poslovnog modela, educiranje ljudi iz poduzeća (pilot projekata), analiza postojećih poslovnih modela i stvaranje ideja za nove poslovne modele, primjena metodologije u poduzećima i stvaranje inovacija poslovnih modela unapređenja postojećih ili stvaranje novih poslovnih modela.
Nositelji projekta:	Istarska razvojna agencija d.o.o., tri hrvatska i četiri slovenska partnera
Trajanje projekta:	-
Okvirna vrijednost:	486.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Istarska razvojna agencija d.o.o.
Očekivani rezultati projekta:	Projektom će se nastojati: - uspostaviti uska i intenzivna suradnja tehnoloških parkova i inkubatora iz Slovenije i Hrvatske - omogućiti razmjena znanja i iskustava.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**1.3.1.3. Zajednička platforma za potporu istraživanja i transfera tehnologije (Collaborative platform to support research and technology transfer – NEXT)**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Glavni cilj projekta je kreirati efikasnu platformu za uspostavu suradnje između istraživačkih institucija, centara za transfer tehnologije, privatnog poduzetničkog sektora te razvojnog sektora u prekograničnom području Specifični ciljevi projekta su: - mapirati aktivnosti znanstveno-istraživačkih institucija i centara za transfer tehnologija u prekograničnim regijama uključenim u projekt - uspostaviti te osnažiti mrežu za razvoj istraživanja i tehnoloških inovacija u prekograničnom području - olakšati suradnju između inovatora u prekograničnim regijama uključenim u projekt - istražiti mehanizme razvoja inovacija i poboljšanja transfera tehnologija u prekograničnom području.
Sadržaj projekta:	Izrada studije uspostave i izvedivosti te idejnog rješenja tehnološkog parka Istre, doprinos u razvoju prekogranične kolaborativne tehnološke platforme, doprinos u razmjeni znanja, vještina i iskustva istraživača centra METRIS s ostalim istraživačima u prekograničnim regijama uključenim u projekt.
Nositelji projekta:	Regija Marche, Istarska razvojna agencija d.o.o. i još 9 učesnika iz zemalja u okruženju
Trajanje projekta:	-
Okvirna vrijednost:	1.661.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Istarska razvojna agencija d.o.o.
Očekivani rezultati projekta:	1. Podržavanje inovacija i transfera tehnologije u zemljama jadranskog područja 2. Analiza i stvaranje zajedničke suradnje između poslovnih, znanstveno-istraživačkih i akademskih institucija 3. Start-up virtualnih i materijalnih usluga kako bi poboljšala mogućnosti za razvoj inovativnih aktivnosti 4. Poslovni plan za održivosti suradničke platforme 5. Izrada zajedničke web stranice 6. Organizacija radionica, seminara, posjeta korisnih za povrat informacija 7. Razvoj konkurentskog kapaciteta aktera inovacija u području Jadrana kroz sudjelovanje na platformi kao središnje globalne mreže proizvodnje znanja 8. Ubrzanje procesa razmjene i akumulacija znanja i vještina suradničke platforme kao usluge i referentne strukture za proširenje istraživanja i inovacija u Jadranskom području
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.3.1.4. Uređenje obrtničke zone**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj projekta jest osigurati odgovarajući prostor za obavljanje proizvodno zanatskih djelatnosti obrtnika. Ciljna skupina: obrtnici.
Sadržaj projekta:	Utvrđivanje prostora za obrtničku zonu, infrastrukturno opremanje obrtničke zone.
Nositelji projekta:	Ministarstvo poduzetništva i obrta, Grad Pula
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračunska sredstva , Fondovi EU
Očekivani rezultati projekta:	Razvoj obrtništva, novo zapošljavanje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**3. FAZA PLANIRANJA – projekt je u fazi planiranja te nije predviđen početak njegove realizacije unutar razdoblja od 5 godina**

Mjera 1.3.2. Jačanje uloga poduzetničkih potpornih institucija

Naziv projekta:	**1.3.2.1. Organizacija specijaliziranih sajmova**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osiguranje infrastrukture koja će omogućiti promociju proizvoda i usluga te povezivanje poslovnih partnera Ciljna skupina: poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	-
Nositelji projekta:	Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Udruženje obrtnika Pula
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Promocija proizvoda i usluga, povezivanje poslovnih partnera
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.3.2.2. Nastavak izvođenja i unapređenje postojećih programa edukacije poduzetnika i obrtnika**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje stupnja educiranosti poduzetnika i obrtnika Ciljna skupina: poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Organizacija i unapređenje postojećih programa edukacije sukladno potrebama poduzetnika i obrtnika
Nositelji projekta:	Istarska razvoja agencija d.o.o., Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, ustanove za obrazovanje odraslih, udruge itd.
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Ministarstvo poduzetništva i obrta
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje stupnja educiranosti poduzetnika i obrtnika te njihovo osposobljavanje u pogledu donošenja odgovarajućih poslovnih odluka
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.3.2.3. Uvođenje novih programa edukacije poduzetnika i obrtnika**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje stupnja educiranosti poduzetnika i obrtnika Ciljna skupina: poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Organizacija novih programa edukacije sukladno potrebama poduzetnika i obrtnika
Nositelji projekta:	Istarska razvoja agencija d.o.o., Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Pulski centar za poduzetništvo, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, ustanove za obrazovanje odraslih, udruge
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Ministarstvo poduzetništva i obrta
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje stupnja educiranosti poduzetnika i obrtnika te njihovo osposobljavanje u pogledu donošenja odgovarajućih poslovnih odluka
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**1.3.2.4. Formiranje Odjela za gospodarstvo kao samostalnog odjela unutar Grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Formiranje Odjela za gospodarstvo Ciljna skupina: postojeći i potencijalni poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Poslovima usko vezanim za gospodarstvo unutar Grada Pule trenutno se bavi Odsjek za proračun i gospodarstvo koji je sastavni dio Odjela za financije i opću upravu. S obzirom na nepovoljna gospodarska kretanja te gospodarske projekte koji predstoje, formiranje samostalnog odjela unutar Grada bitno bi pridonijelo njegovom gospodarskom razvoju. U tom smislu, s obzirom na praksu velikih gradova u zemlji i gradova koji veličinom odgovaraju gradu Puli potrebno je formirati samostalan odjel.
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Grad Pula
Očekivani rezultati projekta:	Intenzivnije uključivanje Grada u razvoj gospodarstva i poticanje njegovog razvoja
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Strateški cilj 2 – Razvoj poduzetništva

Prioritet 2.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

Mjera 2.1.1. Sustavno praćenje gospodarskih kretanja u gradu Puli i informiranje poduzetnika/obrtnika

Naziv projekta:	**2.1.1.1. Uspostava business intelligence portala – sustava poslovne inteligencije grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Uspostava sustavnog praćenja i kontrola upravljanja gradskim resursima, kako unutar gradske uprave, tako i kod različitih subjekata (tvrtki, ustanova) u vlasništvu Grada u cilju racionalizacije i učinkovitog upravljanja, razvoj informatizacije poslovanja i IT sustava, zadovoljni korisnici usluga (građani) Ciljna skupina: građani kao korisnici usluga, Grad Pula putem boljeg punjenja proračuna, gradske tvrtke putem unaprjeđenja svojih usluga
Sadržaj projekta:	Izrada BI portala grada Pule sa praćenjem i izvještavanjem o proračunskim stavkama, likvidnosti, zaduženosti, raspoloživoj imovini, upravljanje prostorom, uredskim poslovanjem, praćenje realizacije strategije gospodarskog razvoja i ažuriranje baze projekata i dr.
Nositelji projekta:	Grad Pula, IT tvrtka, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“
Trajanje projekta:	2 - 3 godine
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračunska sredstva, sredstva iz EU fondova
Očekivani rezultati projekta:	Izgrađen BI portal koji koriste sve razine gradske uprave i subjekti u vlasništvu grada kao sredstvo za racionalnije upravljanje imovinom i proračunskim sredstvima Grada
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**2.1.1.2. Izdavanje gospodarskog glasila grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje informiranosti poduzetnika, obrtnika i stanovništva o gospodarskim aktivnostima i mogućnostima edukacije te povezivanja s potencijalnim partnerima. Ciljna skupina: poduzetnici, obrtnici i stanovništvo općenito.
Sadržaj projekta:	Kvartalno izdavanje Gospodarskog glasila grada Pule u okviru kojeg bi bili obuhvaćeni trendovi gospodarskih kretanja među poduzetnicima i obrtnicima na području grada Pule, prezentirane mogućnosti edukacije i ostale relevantne informacije koje mogu doprinijeti informiranosti i umrežavanju poduzetnika/obrtnika te gospodarskom razvoju grada.
Nositelji projekta:	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, Grad Pula
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun
Očekivani rezultati projekta:	Informiranost o gospodarskim trendovima, mogućnostima edukacije i ostalim informacijama na području grada Pule
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 2.1.2. Definiranje prioritetnih djelatnosti koje će se poticati programima Grada

Naziv projekta:	**2.1.2.1. Izrada kataloga prioritetnih djelatnosti**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Stvoriti pretpostavke za razvoj djelatnosti s visokom dodanom vrijednošću sukladno raspoloživim resursima
Sadržaj projekta:	Analiza radne snage, materijalne infrastrukture i globalnih gospodarskih trendova te sukladno tome utvrđivanje prioritetnih djelatnosti koje će se poticati posebnim programima Grada
Nositelji projekta:	Grad Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun, fondovi EU
Očekivani rezultati projekta:	Utvrditi specifične djelatnosti koje generiraju najveće stope rasta sukladno raspoloživim resursima na koje će se usmjeriti poticajne mjere
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**2.1.2.2. „TOP 50“ – Poticanje startup poduzeća**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osnivanje jednostavnih društva s ograničenom odgovornošću (j.d.o.o.) i/ili obrta koji će obavljati djelatnosti iz kataloga prioritetnih djelatnosti Ciljna skupina jesu potencijalni poduzetnici/obrtnici
Sadržaj projekta:	Formiranje fonda iz kojeg bi poduzetniku/obrtniku koji formira j.d.o.o./obrt za obavljanje djelatnosti definiranih u katalogu prioritetnih djelatnosti bilo dodijeljeno 5.000,00 kn za pokriće troškova osnivanja, obrtnih sredstava i/ili nabavku osnovnih sredstava manje vrijednosti. U prvoj godini projekta predlaže se poticanje 50 najperspektivnijih startup-ova te se ovisno o interesu i raspoloživim sredstvima navedeni broj može povećavati. Startup-ovi bi bili dužni dostavljati godišnje financijske izvještaje za prve tri godine poslovanja.
Nositelji projekta:	Grad Pula, Pulski centar za poduzetništvo, Start-up udruga
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	250.000,00
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun
Očekivani rezultati projekta:	Samozapošljavanje i novo zapošljavanje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 2.1.3. Izrada kataloga poslova

Naziv projekta:	**2.1.3.1. Izrada kataloga poslova – informatora o mogućnosti pokretanja pothvata u različitim djelatnostima**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Informirati postojeće i potencijalne poduzetnike/obrtnike o potencijalnim mogućnostima obavljanja djelatnosti s jasno određenim djelatnostima, lokacijama, potencijalom prodaje, potrebitim ulaganjima i poslovnim planom. Ciljna skupina: poduzetnici, obrtnici, stanovništvo
Sadržaj projekta:	Analiza prostornih kapaciteta i infrastrukture, analiza radne snage, analiza tržišta, utvrđivanje djelatnosti i izrada poslovnog plana za svaku djelatnost – poslove, promoviranje izrađenih poslovnih planova
Nositelji projekta:	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, Grad Pula
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračun, fondovi EU
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje zaposlenosti i bolja iskoristivost prostornih kapaciteta
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 2.1.4. Poticanje korištenja suvremenih oblika financiranja

Naziv projekta:	**2.1.4.1. Edukacija poduzetnika/obrtnika o mogućnostima korištenja fondova rizičnog kapitala**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Poboljšanje informiranosti postojećih poduzetnika/obrtnika i potencijalnih poduzetnika/obrtnika o mogućnostima prikupljanja kapitala za financiranje pothvata Ciljna skupina: postojeći i potencijalni poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Organizacija edukativnih programa i okruglih stolova na temu korištenja fondova rizičnog kapitala Organizacija predstavljanja poduzetničkih ideja potencijalnim investitorima (npr. predstavnicima fondova rizičnog kapitala, poslovnim anđelima i dr.)
Nositelji projekta:	Istarska razvojna agencija d.o.o., Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Pulski centar za poduzetništvo, Udruženje obrtnika Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Poboljšanje informiranosti postojećih i potencijalnih poduzetnika/obrtnika o alternativnim dostupnim izvorima financiranja što je osobito izraženo u uvjetima gospodarske krize i nedostatku kreditiranja Realizacija poduzetničkih pothvata
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**2.1.4.2. Informiranje poduzetnika o raspoloživim mogućnostima korištenja bespovratnih sredstava**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Poboljšanje informiranosti postojećih poduzetnika/obrtnika i potencijalnih poduzetnika/obrtnika o mogućnostima korištenja bespovratnih sredstava za financiranje pothvata Ciljna skupina: postojeći i potencijalni poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Organizacija edukativnih programa i okruglih stolova na temu korištenja bespovratnih sredstava
Nositelji projekta:	Istarska razvojna agencija d.o.o., Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Pulski centar za poduzetništvo, Udruženje obrtnika Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Poboljšanje informiranosti postojećih i potencijalnih poduzetnika/obrtnika o alternativnim dostupnim izvorima financiranja što je osobito izraženo u uvjetima gospodarske krize i nedostatku kreditiranja Realizacija poduzetničkih pothvata
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**2.1.4.3. Informiranje poduzetnika o raspoloživim mogućnostima korištenja jamstva**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Poboljšanje informiranosti postojećih poduzetnika/obrtnika i potencijalnih poduzetnika/obrtnika o mogućnostima korištenja jamstvenih shema za prikupljanje kapitala neophodnog za financiranje pothvata Ciljna skupina: postojeći i potencijalni poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Organizacija edukativnih programa na temu korištenja jamstvenih shema (Konzorcij za jamstva, HAMAG)
Nositelji projekta:	Istarska razvojna agencija d.o.o., Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Pulski centar za poduzetništvo, Udruženje obrtnika Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Poboljšanje informiranosti postojećih i potencijalnih poduzetnika/obrtnika o mogućnostima korištenja jamstva prilikom podizanja kredita što je osobito izraženo u uvjetima gospodarske krize i nedostatku kreditiranja Realizacija poduzetničkih pothvata
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**2.1.4.4. Poticanje uključivanja isključivo privatnog sektora u izgradnju sportskih, studentskih i sl. sadržaja kojima bi isti upravljali na komercijalnoj osnovi**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Razvoj društvenih sadržaja i povećanje angažmana građevinskih tvrtki Ciljna skupina: poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Izrada prostorno planske dokumentacije kojom se predviđaju društveni sadržaji na određenom području Raspisivanje natječaja za pronalazak investitora u odgovarajuće društvene sadržaje Utvrđivanje modaliteta raspolaganja društvenim sadržajem
Nositelji projekta:	Poduzetnici, obrtnici, Grad Pula
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Sredstva privatnog ulagača Javno privatno partnerstvo
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje broja i kvalitete društvenih sadržaja, novo zapošljavanje, angažman građevinskih tvrtki
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 2.1.5. Umrežavanje poduzetnika

Naziv projekta:	**2.1.5.1. Razvoj digitalnog tržišta – Istr@mark**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj je projekta digitalnog tržišta uvođenje značajnih tržišnih inovacija u području gospodarstva kroz ponudu integriranih informacijskih usluga te u konačnici razvoj poduzetništva i obrtništva. Ciljna skupina: prvenstveno mali poduzetnici i obrtnici, ali i javna uprava, zdravstvene i obrazovne ustanove
Sadržaj projekta:	ISTR@MARK označava informacijski i telematski network koji ima za cilj pružanje skupa integriranih usluga klijentima uključujući usluge komuniciranja, network usluge, logistike i informacijski servis. Osnovne funkcije ISTR@MARK-a biti će izgradnja konzistentnog i adaptabilnog sustava, jednostavnije navigacije i promptnog feedback-a, jednostavne i logičke usluge upravljanja informacijama, kreiranje elektronskih kataloga, upravljanje narudžbama, dostupnost novih informacija sa tržišta, burza roba i usluga, burza rada,digitalni novac, digitalni računi, digitalno plaćanje i dokumenti, integriranje sa IS u poduzećima, upravljanje logistikom sustava i skladištenja proizvoda. Uspostaviti će se za područje Istarske županije DCS-distribucijski komunikacijski sustav, MCI-multimedijalno sučelje za kupce, PMS-proizvodno/informacijski sustav, ADS-automatizirani sustav isporuke, EPI-sučelje za elektroničko plaćanje.
Nositelji projekta:	Grad Pula, Istarska razvojna agencija d.o.o, Pulski centar za poduzetništvo
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračunska sredstva, fondovi EU
Očekivani rezultati projekta:	Društveno-ekonomske koristi projekta ogledati će se kroz integraciju različitih socijalnih i ekonomskih subjekata na digitalnom tržištu-tvrtki iz područja trgovine, turizma, manufakture, financija, proizvodnog obrtništva, javne uprave, tijela lokalne samouprave, zdravstvenih i obrazovnih javnih službi. ISTR@MARK će pokrivati različite usluge iz domene E-Commerce-a poput B2C, B2B, usluge turizmu, usluge permenentnog obrazovanja, PA2C i drugo.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**2.1.5.2. ClusterPoliSEE – Pametnije politike klastera na poručju jugoistočne Europe (ClusterPoliSEE - Smarter Cluster Policies for South East Europe)**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Opći cilj projekta ClusterPoliSEE je ojačati kapacitete ključnih dionika u stvaranju politika u programskom području za suočavanje i predviđanje promjena na tržištu putem razvoja strategija pametnih specijalizacija za jačanje i razvoj klastera s posebnim naglaskom na održivi razvoj.
Sadržaj projekta:	Radni plan projekta bazira se na pristupu matrice preko koje će se raditi na jačanju i umrežavanju 6 razvojnih područja klastera u 6 radnih skupina: 1. Istraživanje i razvoj te uvođenje inovacija u razvoj klastera 2. Održivi razvoj kroz razvoj klastera 3. Međunarodna suradnja i umrežavanje klastera 4. Financijska podrška klasterima (Jačanje financijskog okvira) 5. Klasterska i regionalna specijalizacija 6. Nove vještine i poslovi Projekt se sastoji od operativnih faza: 1. prikupljanje i obrada podataka nužnih za analizu stanja klastera na međunarodnoj razini 2. poboljšanje klasterskih politika na regionalnim razinama. Uloga IDA-e u projektu sastoji se od koordinacije rada radne skupine br. 2. - Održivi razvoj kroz razvoj klastera u kojoj sudjeluju još tri projektna partnera te dva vanjsk eksperta.
Nositelji projekta:	Regija Marche, Istarska razvojna agencija d.o.o. i još 20 učesnika iz zemalja u okruženju
Trajanje projekta:	30 mjeseci
Okvirna vrijednost:	1.526.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Istarska razvojna agencija d.o.o.
Očekivani rezultati projekta:	Prikupljanje i obrada podataka nužnih za analizu stanja klastera na međunarodnoj razini i poboljšanje klasterskih politika na regionalnim razinama.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**2.1.5.3. Formiranje klastera i konzorcija građevinarstva na razini regije**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje angažmana građevinskih tvrtki i tvrtki koje se bave opremanjem objekata Ciljna skupina: građevinske tvrtke i tvrtke koje se bave opremanjem objekata
Sadržaj projekta:	Povezivanje građevinskih tvrtki i tvrtki koje se bave opremanjem objekata kako bi se osiguralo kvalitetnije konkuriranje na lokalnim projektima
Nositelji projekta:	Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Udruženje obrtnika Pula
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Održivost građevinskih tvrtki i tvrtki koje se bave opremanjem objekata, očuvanje/povećanje zaposlenosti
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**2.1.5.4. Povezivanje srednje velikih poduzetnika s mikro poduzetnicima – inovatorima na komercijalizaciji inovacija**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Komercijalizacija inovacija Ciljna skupina: srednje veliki poduzetnici, inovatori
Sadržaj projekta:	Edukacija inovatora, organizacija okruglih stolova inovatora, predstavnika poduzetnika i akademske zajednice, organizacija predstavljanja inovacija srednje velikim poduzetnicima
Nositelji projekta:	Društvo inovatora Pule, Udruženje obrtnika Pule, Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Samozapošljavanje, povećanje zaposlenosti, proširenje djelatnosti
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 2.1.6. Razvoj društvenog (socijalnog) poduzetništva

Naziv projekta:	**2.1.6.1. Mladi socijalni poduzetnici - MLADISOP**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj projekta je razvoj socijalnog poduzetništva. Ciljna skupina: učenici i studenti.
Sadržaj projekta:	Formiranje radnih grupa koje će razviti poslovne planove za poduzeća socijalnog poduzetništva.
Nositelji projekta:	Istarska razvojna agencija d.o.o., tri hrvatska i četiri slovenska partnera
Trajanje projekta:	-
Okvirna vrijednost:	515.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Istarska razvojna agencija d.o.o.
Očekivani rezultati projekta:	Projektom će se nastojati: - uspostaviti veze između mladih ljudi i socijalnih organizacija, - promicati i poticati uspostava socijalnog poduzetništva, - podizati svijesti među mladima u socijalnom poduzetništvu.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**2.1.6.2. SLOHRA SOCIONET – Združeni u razvoju novih mogućnosti zapošljavanja uz pomoć socijalnog poduzetništva**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj projekta je Implementacija zajedničkog prekograničnog sustava osnaživanja socijalnog poduzetništva, s namjerom povećanja konkurentnosti na slovensko-hrvatskom i drugim tržištima EU
Sadržaj projekta:	- Izrada analize stavova ciljnih skupina i razvoja ponude robe i usluga, koje poštuju prirodne, kulturne i ljudske potencijale, sa kojima regije raspolažu - Izobrazba potencijalnih osnivača socijalnih poduzeća i promotora socijalnog poduzetništva - Oblikovanje sedam novih modela socijalnih poduzeća i uspostava najmanje jednog socijalnog poduzeća - Oblikovanje potpornog okruženja za socijalno poduzetništvo u prekograničnom području i potpisivanje sporazuma o suradnji između institucija potpornog okruženja za jačanje socijalnog poduzetništva - Promocija kako socijalnog poduzetništva, tako i rezultata projekta i animacija okruženja za osnivanje socijalnih poduzeća kao dugoročnog rješenja za zapošljavanje teže zapošljivih socijalnih skupina
Nositelji projekta:	Istarska razvojna agencija d.o.o., i 8 učesnika
Trajanje projekta:	15 mjeseci
Okvirna vrijednost:	462.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Istarska razvojna agencija d.o.o.
Očekivani rezultati projekta:	-
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Prioritet 2.2. Intenzivnije uključivanje velikih poduzetnika u razvoj grada Pule

Mjera 2.2.1. Povezivanje velikih poduzetnika s mikro poduzetnicima – inovatorima na komercijalizaciji inovacija

Naziv projekta:	**2.2.1.1. Informiranje velikih poduzetnika o aktivnostima inovatora**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povezivanje inovatora i velikih poduzetnika poradi komercijalizacije inovacija Ciljna skupina: veliki poduzetnici i inovatori
Sadržaj projekta:	Organizacija okruglih stolova inovatora, predstavnika velikih poduzetnika i predstavnika akademske zajednice, organizacija predstavljanja inovacija velikim poduzetnicima
Nositelji projekta:	Savez inovatora Istarske županije, Udruženje obrtnika Pule, Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Samozapošljavanje, povećanje zaposlenosti, proširenje djelatnosti
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**2.2.1.2. Izrada poslovnih planova vezanih za komercijalizaciju inovacija**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Komercijalizacija inovacija Ciljna skupina: inovatori, poduzetnici koji žele uložiti u inovaciju
Sadržaj projekta:	Poslovne planove izrađuju studenti Odjela za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u suradnji s inovatorima te uz mentorstvo sveučilišnih profesora
Nositelji projekta:	Savez inovatora Istarske županije, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Istarska županija, Grad Pula, poduzetnici
Očekivani rezultati projekta:	Samozapošljavanje inovatora, novo zapošljavanje prilikom komercijalizacije inovacija
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 2.2.2. Senzibiliziranje poduzetnika ka razvoju industrijskog turizma

Naziv projekta:	**2.2.2.1. Izrada idejnog rješenja valorizacije industrijskog nasljeđa u turističke namjene**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osvješćivanje poduzetnika o prednostima valorizacije neiskorištenih turističkih sadržaja Ciljna skupina: poduzetnici s dugom tradicijom obavljanja pojedinih djelatnosti
Sadržaj projekta:	Projektom će se u prvom redu identificirati za turizam potencijalno zanimljive djelatnosti te subjekti s dugom tradicijom obavljanja tih djelatnosti (brodogradnja, proizvodnja stakla, izdavaštvo, modna industrija i sl.). U drugoj fazi za svakog poslovnog subjekta izradilo bi se idejno rješenje valorizacije pripadajućeg industrijskog nasljeđa u turističke namjene te utvrdila mogućnost oblikovanja odgovarajućeg turističkog proizvoda.
Nositelji projekta:	Turistička zajednica grada Pule, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, poduzetnici s dugom tradicijom obavljanja pojedinih djelatnosti
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Privatni izvori poduzetnika, turistička zajednica grada Pule, fondovi EU, Ministarstvo turizma
Očekivani rezultati projekta:	Pokretanje inicijative za razvoj novog turističkog proizvoda koji bi u konačnici rezultirao novim zapošljavanjem i obogaćivanjem turističke ponude grada Pule
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 2.2.3. Izrada kataloga investicija

Naziv projekta:	**2.2.3.1. Izrada kataloga investicija**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Informiranje potencijalnih investitora o mogućnostima ulaganja na području grada Pule te pronalazak novog kapitala za realizaciju investicija Ciljna skupina: potencijalni investitori
Sadržaj projekta:	Identifikacija projekata čija financijska konstrukcija nije zaokružena te objedinjavanje detaljnih informacija o istima na jednom mjestu Distribucija kataloga investicija široj javnosti
Nositelji projekta:	Istarska razvojna agencija d.o.o., Grad Pula, Hrvatska gospodarska komora – Županiska komora Pula, Udruženje obrtnika Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Proračunska sredstva
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje informiranosti potencijalnih investitora, realizacija investicija, novo zapošljavanje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 2.2.4. Valorizacija vojnog dijela zračne luke Pula

Naziv projekta:	**2.2.4.1. Utvrđivanje modaliteta upravljanja nad vojnim dijelom zračne luke**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Stvaranje pretpostavki za valorizaciju vojnog dijela zračne luke Ciljna skupina: Zračna luka Pula d.o.o., stanovništvo
Sadržaj projekta:	Budući vojni dio zračne luke nije više od strateškog vojnog interesa za Republiku Hrvatsku, navedenim prostorom potrebno je na odgovarajući način upravljati kako bi se isti ekonomski valorizirao. U tom smislu vojni dio zračne luke moguće je dodijeliti na upravljanje poslovnom subjektu koji bi bio osnovan za navedenu svrhu putem unosa navedenih nekretnina u temeljni kapital društva nakon čega bi se pristupilo daljnjoj dokapitalizaciji društva putem sredstava privatnog investitora. Pronalazak privatnog investitora aktivnost je koja se odvija usporedno s utvrđivanjem modaliteta upravljanja.
Nositelji projekta:	Agencija za upravljanje državnom imovinom, Istarska županija, Zračna luka Pula d.o.o.
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Utvrđivanje modaliteta upravljanja vojnim dijelom zračne luke
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**2.2.4.2. Pronalazak investitora zainteresiranih za ulaganje na područje vojnog dijela zračne luke**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Valorizacija vojnog dijela zračne luke Ciljna skupina: stanovništvo, lokalna zajednica, privatni investitori
Sadržaj projekta:	Upoznavanje investitora o mogućnostima ulaganja na području vojnog dijela zračne luke, izrada planova uređenja prostora. Ova aktivnost izravno je vezana s utvrđivanjem modaliteta upravljanja vojnim dijelom zračne luke.
Nositelji projekta:	Zračna luka Pula d.o.o., Istarska razvojna agencija d.o.o., Istarska županija
Trajanje projekta:	2 godine
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastiti izvori privatnih investitora
Očekivani rezultati projekta:	Novo zapošljavanje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Strateški cilj 3: Pula – turistička destinacija izvrsnosti

Prioritet 3.1. Brendiranje grada Pule

Mjera 3.1.1. Određivanje jedinstvenosti grada Pule u odnosu na ostale turističke destinacije

Naziv projekta:	**3.1.1.1. Brendiranje grada Pule**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Grad brendirati prema novom vizualnom identitetu pula+ na način da postane prepoznatljiv i da prezentira Pulu kroz građane koji bi ga trebali prihvatiti kao svoje te kroz institucije i Grad. Ciljna skupina: stanovništvo, turisti, poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Osim TZ Pule Grad Pula je prihvatio novi vizualni identitet te bi ga u budućnosti trebao implementirati kroz svoje aktivnosti te kroz svoju infrastrukturu. Kroz godine bi pula+ trebala potpuno saživiti i predstavljati Pulu građanima, gostima, gospodarstvu, studentima, investitorima…
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Grad Pula, EU fondovi, institucije, TZ
Očekivani rezultati projekta:	Pula će dobiti novi imidž kojim će privlačiti u grad goste, studente, investitore… a samim time i bolje uvijete života i veću zaposlenost.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi jednim dijelom** **2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – drugi dio projekta za koje je odgovoran Grad Pula će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**3.1.1.2. Pula – destinacija manifestacijskog turizma**
Cilj projekta:	Povećanje dolazaka i noćenja na području grada Pule, obogaćivanje kulturnih sadržaja na području grada Ciljna skupina: stanovništvo, turisti, poduzetnici i obrtnici
Sadržaj projekta:	Organizacija različitih manifestacija na području grada Pule putem valorizacije postojeće kulturno povijesne materijalne i nematerijalne baštine
Nositelji projekta:	TZ grada Pule, Grad Pula
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Grad Pula, EU fondovi, institucije, TZ
Očekivani rezultati projekta:	Pula će dobiti novi imidž kojim će privlačiti u grad goste, studente, investitore… a samim time i bolje uvijete života i veću zaposlenost.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi jednim dijelom** **2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 3.1.2. Korištenje suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija u marketinškoj komunikaciji

Naziv projekta:	**3.1.2.1. Izrada katastra i atlasa atrakcija**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj/ciljevi koji se projektom planiraju ostvariti: • sustavan popis turističkih atrakcija Pule • sustavan popis pripadajućih podataka o popisanim atrakcijama (opis, vrste, podvrste, obuhvat, namjena, stupanj zaštite, posjetitelji, statistički pokazatelji i dr.) • kvalitetno upravljanje razvojem turizma i destinacije u cijelosti Skupin(a)e kojima je/će projekt pogodovati: • javna uprava (Grad, IŽ, RH) • turisti i drugi posjetitelji • domicilno stanovništvo • ustanove u sustavu znanosti i obrazovanja • strukovne udruge • ostali zainteresirani
Sadržaj projekta:	Sadržaj projekta:. • katastar atrakcija Pule (sustavan popis - sukladno katastru zemljišta) • atlas atrakcija Pule (grafički prikaz razmještaja u prostoru) • digitalne aplikacije temeljene na katastru i atlasu atrakcija Pule • know-how kao temelj za druge destinacije
Nositelji projekta:	• Grad Pula, • TZ Pule, • Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Trajanje projekta:	Kontinuirani proces (potrebno nadopunjavati novim atrakcijama prema potrebi)
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastiti izvori,sufinanciranje od strane partnera, fondovi EU, kreditno zaduženje...
Očekivani rezultati projekta:	• Temelj za upravljanje kvalitetom destinacije • Temelj za procjenu udjela gospodarskih aktivnosti vezanih uz atrakcije u BDP-u Pule • Temelj za unapređenje turističke ponude Pule • Temelj za pokretanje novih poduzetničkih poduhvata
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**3. FAZA PLANIRANJA – projekt je u fazi planiranja te nije predviđen početak njegove realizacije unutar razdoblja od 5 godina**

Naziv projekta:	**3.1.2.2. Izrada mobilne aplikacije južne Istre s kartom GPS**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj je gostima pružiti dostupne sve točke interesa i lako snalaženje i dolazak do cilja u južnoj Istri.
Sadržaj projekta:	Mobilna aplikacija sadržavati će sve točke interesa na području južne Istre tj. Pule (smještaj, restorani, spomenici, muzeji, zabava, sport i rekreacija, trgovački centri,opće informacije…) te će korisnik moći pretraživati ih po grupama, adresi, imenu… i ujedno stići pomoću GPS uređaja. Aplikacija će sadržavati i GPS rute za bike staze.
Nositelji projekta:	TZ Pula, TZ Medulin, TZ Fažana, TZ Vodnjan
Trajanje projekta:	6 mjeseci
Okvirna vrijednost:	Za TZ Pulu 120.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Plan TZ Pule za 2013. godinu
Očekivani rezultati projekta:	Veća, lakša i praktična dostupnost podataka o Puli za goste a samim time i veće njihovo zadovoljstvo te time i bolja promocija.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**3.1.2.3. Društvene mreže i web kao komunikacijski alat**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Komunikacija s gostima koji su bili ili koji razmišljaju o dolasku i time poticanje kvalitetnog promišljanja o Puli.
Sadržaj projekta:	TZ Pule oformiti će svoje profile na društvenim mrežama tj. obavljati će marketinške aktivnosti WEB-a 2.0. preko stranica: Facebook,Youtube.com, Instagram,Twitter.com, Google Plus, te će web prilagoditi za mobitele i tablete. Sve će se voditi minimalno na 7 jezika.Također će se postaviti stalna web kamera.
Nositelji projekta:	TZ Pula
Trajanje projekta:	Od 2013. nadalje
Okvirna vrijednost:	90.000,00 kn 2013. godinu, a dalje godišnje 50.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	TZ Pula
Očekivani rezultati projekta:	Veće zadovoljstvo gostiju zbog dostupnosti informacija i zbog komunikacije te time bolja promocija od usta do usta te time i bolja posjećenost.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Mjera 3.1.3. Izrada Master plana razvoja turizma

Naziv projekta:	**3.1.3.1. Izrada master plana razvoja turizma**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Izrada plana razvoja turizma za duži period uključivanjem svih interesnih skupina u gradu.
Sadržaj projekta:	Plan bi sadržavao po segmentima tj. po interesnim skupinama (smještaj, ugostiteljstvo, sport, zabava, kultura, Grad Pula, TZ, Sveučilište,…) smjernice i konkretne aktivnosti koje bi trebalo odraditi po godinama za duži period, vjerojatno 5 godina. Njime bi se definirala ako postoji i npr. potreba za zabavnim i aqua parkovim, uređenje grada (ulice ili lokacije za trgovine, za ugostiteljstvo, za kulturu…), potreba za kongresno-sajamskim prostorom, novim proizvodima i sl., ali i za definiranjem kvalitete destinacije i samim time prostornog plana i usmjeravanje investitora i sl.
Nositelji projekta:	Grad Pula i TZ Pula
Trajanje projekta:	6 mjeseci
Okvirna vrijednost:	250.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	TZ Pula, Grad Pula, veća poduzeća koja se bave smještajem, muzeji…
Očekivani rezultati projekta:	Plan bi usmjerio cjelokupan turizam na „kvalitetan i održiv put“ te bi se time razvijali novi projekti i nove aktivnosti koje bi polučile većom prepoznatljivosti Pule, specifičnom ponudom, i samim time veći broj gostiju i veći broj zapošljavanja i prihoda za institucije.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Prioritet 3.2. Unapređenje postojećih i izgradnja novih turističkih smještajnih kapaciteta i ostale turističke materijalne infrastrukture

Mjera 3.2.1. Izgradnja novih smještajnih kapaciteta vodeći računa o prihvatnom kapacitetu grada Pule

Naziv projekta:	**3.2.1.1. Valorizacija prostora na lokaciji Muzil – Park Muzil**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Osnovni prostorni koncept lokacije Muzil fokusiranje je i grupiranje novih sadržaja oko postojećih povijesnih objekata i sadržaja. Transformacija imobilizirane državne i gradske vojno-neperspektivne imovine i stavljanje u funkciju održivog razvoja. Ciljna skupina: Projekt je namjenjen lokalnom stanovništvu, turistima i poduzetnicima vodeći pritom računa o održivom razvoju gospodarstva.
Sadržaj projekta:	Izrada prostorno planske dokumentacije (PPUGP, GUP, UPU Muzil) Pronalazak investitora. Sadržaji predviđeni na lokaciji Muzil jesu: - Kulturno kongresni centar, - Zabavni centar za mlade, - Botanički vrt, - Razne likovne i obrtničke radionice, - 4 zone mješovite namjene, - Trgovački centar sa kinima, - Galerije, - Muzeji, - Ronilački centri, restorani, aquapark, - Javna luka, - Hoteli, četiri, sa ukupnim kapacitetom od 1660 kreveta, - Trgovi, - Golf tereni sa 18 rupa, - Plažni kompleksi, - Parkirne površine u garažnim objektima ukupnog kapaciteta 2130 PM, - Obalna šetnica duž cijele obalne linije poluotoka.
Nositelji projekta:	Vlada RH, Istarska županija i Grad Pula putem društva Brijuni Rivijera d.o.o. vrše pripremne radnje za realizaciju projekta. Nositelj investicije je privatni sektor.
Trajanje projekta:	Planirana izgradnja realizirati će se u dvije faze u ukupnom trajanju od 10 godina.
Okvirna vrijednost:	Procijenjena investicijska vrijednost kreće se u rasponu od 4.125.000.000,00 do 5.625.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Projekt će biti realiziran kao privatna investicija kroz kreditno zaduženje. Infrastruktura će biti realizirana kroz EU fondove. Proračunska sredstva.
Očekivani rezultati projekta:	Rezultat je samoodrživi kompleks, balans između očuvanja prirodne raznolokosti i funkcije javnog parka s jedne te komercijalnih sadržaja i isplativosti gradnje s druge strane. Senzitivnim i slojevitim pristupom urbanističko – prostornoj problematici zona koja je samoodrživa, a ipak vrlo prijateljska, humana i otvorena svakom građaninu. Postupno realizacijom projekta očekuje se novo zapošljavanje, povećanje broja i kvalitete društvenih sadržaja i u konačnici povećanje kvalitete življenja stanovništvu grada Pule.

	Nakon izgradnje u resortu će biti zaposleno 1.200 stalno novo zaposlenih. Broj indirektno zaposlenih u pratećim djelatnostima procjenjuje se na 1.400.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – priprema dokumentacije je pri kraju.** **2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 3 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 3 godina**

Naziv projekta:	**3.2.1.2. Valorizacija prostora na lokaciji Hidrobaza**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Transformacija imobilizirane državne i gradske vojno-neperspektivne imovine i stavljanje u funkciui održivog razvoja. Ciljna skupina: Projekt je namjenjen lokalnom stanovništvu, turistima i poduzetnicima vodeći pritom računa o održivom razvoju gospodarstva.
Sadržaj projekta:	Pronalazak investitora, Izrada potrebne urbanističke i ostale dokumentacije, Izgradnja hotelskih, ugostiteljskih, sportskih i zabavnih sadržaja. Izgradnja komunalne infrastrukture. Planirani smještajni kapaciteti sukladno prostornom planu iznose 1.000 postelja.
Nositelji projekta:	Vlada RH, Ministarstvo kulture, Istarska županija i Grad Pula putem društva Brijuni Rivijera d.o.o. vrše pripremne radnje za realizaciju projekta. Nositelj investicije je privatni sektor.
Trajanje projekta:	Planirana izgradnja realizirati će se u dvije faze u ukupnom trajanju od pet (5) godina.
Okvirna vrijednost:	375.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Projekt će biti realiziran kao privatna investicija kroz kreditno zaduženje. Infrastruktura će biti realizirana kroz EU fondove.
Očekivani rezultati projekta:	Novo zapošljavanje (420 izravno novo zaposlenih uz zapošljavanje 450 djelatnika u pratećim djelatnostima), kvalitetnija valorizacija prostora, povećanje broja i razine kvalitete smještajnih kapaciteta
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – priprema dokumentacije je pri kraju.** **2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 3 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 3 godina**

Naziv projekta:	**3.2.1.3. Valorizacija prostora na lokaciji Saccorgiana**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje turističkih smještajnih kapaciteta visoke kategorije Ciljna skupina: turisti, lokalno stanovništvo
Sadržaj projekta:	Pronalazak investitora, Izrada potrebne urbanističke i ostale dokumentacije, izgradnja turističkih smještajnih kapaciteta visoke kategorije
Nositelji projekta:	Privatni investitori, Grad Pula, komunalne tvrtke
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	375.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastiti izvori investitora
Očekivani rezultati projekta:	Novo zapošljavanje, kvalitetnija valorizacija prostora, povećanje broja i razine kvalitete smještajnih kapaciteta
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**3.2.1.4. Stvaranje novih turističkih kapaciteta kao i dodatnog turističko-kulturnog, ali i drugih društvenih sadržaja u sjevernom djelu pulske luke sanacijom devastiranih objekata i infrastrukture**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Povećanje turističkih kapaciteta i obogaćivanje turističke ponude grada Pule sanacijom i stavljanjem u upotrebu devastiranih objekata i infrastrukture (napuštene vojne nekretnine) Produženje turističke sezone Povećanje broja zaposlenih, obogaćivanje društvenog sadržaja i stvaranje drugih društveno-ekonomskih koristi za lokalnu zajednicu Ciljne skupine: građani grada Pule i okolice, Grad Pula, Turistička zajednica grada Pule, Ministarstvo kulture – konzervatorski odjel, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, turisti, zakupci vezova u marini
Sadržaj projekta:	Izgradnja suvremene komunalne infrastrukture (prometnice, sustava vodoopskrbe i odvodnje, elektromreže i TS, sanacija mosta i obala) Izgradnja hotela visoke kategorije sa 200 kreveta (9.000 m2) i pratećim sadržajima (wellnessom, bazenom, kongresnom dvoranom, podzemnog garažom, restoranom, barovima itd.) Stvaranje turističko-kulturnog sadržaja, te rekreacijskog prostora kako za lokalnu zajednicu, tako i za turiste sanacijom devastiranih kulturnih objekata i njihovim stavljanjem u funkciju
Nositelji projekta:	Privatni investitor, Grad Pula, komunalne tvrtke, Brijuni rivijera d.o.o., Ministarstvo kulture – konzervatorski odjel u Puli
Trajanje projekta:	2 godine
Okvirna vrijednost:	232.500.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Kredit, proračunska sredstva, sredstva investitora i bespovratna sredstva iz europskih fondova
Očekivani rezultati projekta:	Procijenjeno zapošljavanje cca 60 osoba, punjenje lokalnog, regionalnog i državnog proračuna, cjelogodišnja visoka popunjenost smještajnih jedinica, boravak gostiju visoke platežne moći
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. <u>PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina</u>**

Naziv projekta:	**3.2.1.5. Izgradnja malog hotela u okviru starogradske jezgre**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj projekta sadržan je u osiguranju visokokvalitetnih smještajnih kapaciteta u središtu grada Pule koji bi trebali rezultirati privlačenjem gostiju više kupovne moći.
Sadržaj projekta:	Izgradnja hotela kapaciteta 30 soba sa svim pripadajućim sadržajima koji zadovoljavaju razinu usluge hotela 4*.
Nositelji projekta:	Privatni investitor
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	22.500.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastiti izvori financiranja
Očekivani rezultati projekta:	Projekt će rezultirati novim zapošljavanjem djelatnika.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. <u>PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina</u>**

Naziv projekta:	**3.2.1.6. Hostel za mlade – Žuta kuća**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Adaptiranje postojeće građevine u samom centru Pule radi pretvaranja u Hostel (smještaj klijentele mlađe generacije). Ciljna skupina: Turisti mlađe generacije, studenti, turisti koji koriste zabavne sadržaje Pule i okolice.
Sadržaj projekta:	Postojeću građevinu pretvoriti u adekvatan smještajni objekt kategorije Hostela. Ovisno o mogućem kapacitetu, opremiti potrebnim nivoom usluge (prehrana,popratni sadržaji)
Nositelji projekta:	Privatni investitor
Trajanje projekta:	36 mjeseci
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastita sredstva/kredit poslovne banke
Očekivani rezultati projekta:	Povećanje ukupnog prihoda iz dodatne djelatnosti, zapošljavanje novih djelatnika, stavljanje za sada napuštenog objekta/nekretnine u funkciju ostvarivanja prihoda na duže razdoblje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**3.2.1.6. Hostel u Rojcu**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Adaptiranje postojeće građevine u objektu Rojc radi pretvaranja u Hostel (smještaj klijentele mlađe generacije). Ciljna skupina: Turisti mlađe generacije, studenti, turisti koji koriste zabavne sadržaje Pule i okolice.
Sadržaj projekta:	Postojeću građevinu pretvoriti u adekvatan smještajni objekt kategorije Hostela. Ovisno o mogućem kapacitetu, opremiti potrebnim nivoom usluge (prehrana,popratni sadržaji)
Nositelji projekta:	Privatni investitor
Trajanje projekta:	6 mjeseci
Okvirna vrijednost:	1.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastita sredstva/kredit poslovne banke
Očekivani rezultati projekta:	Novo zapošljavanje, ekonomska valoziracija nekretnine
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 3.2.2. Unapređenje postojećih hotelskih smještajnih kapaciteta i kampova

Naziv projekta:	**3.2.2.1. Podizanje razine kvalitete hotela u gradskom središtu**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Unapređenje razine kvalitete hotelskog smještaja s ciljem privlačenja gostiju više kupovne moći.
Sadržaj projekta:	Adaptacija postojećeg hotela u središtu grada i podizanje usluge na razinu hotela 4*.
Nositelji projekta:	Privatni investitor
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	45.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastiti izvori financiranja
Očekivani rezultati projekta:	Projekt će rezultirati većom razinom popunjenosti kapaciteta i potencijalno zapošljavanjem novih djelatnika.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**3. FAZA PLANIRANJA – projekt je u fazi planiranja te nije predviđen početak njegove realizacije unutar razdoblja od 5 godina**

Naziv projekta:	**3.2.2.2. Podizanje razine kvalitete hotela na Punta Verudeli**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Unapređenje razine kvalitete hotelskog smještaja s ciljem privlačenja gostiju više kupovne moći.
Sadržaj projekta:	Adaptacija postojećeg hotela u okviru turističkog naselja podizanje usluge na razinu hotela 4*.
Nositelji projekta:	Privatni investitor
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	30.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastiti izvori financiranja
Očekivani rezultati projekta:	Projekt će rezultirati većom razinom popunjenosti kapaciteta i potencijalno zapošljavanjem novih djelatnika.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**3.2.2.3. Podizanje razine kvalitete kampa**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Unapređenje razine kvalitete smještaja u kampu te proširenje popratnih sadržaja s ciljem privlačenja gostiju više kupovne moći.
Sadržaj projekta:	Opremanje kampa, izgradnja popratnih sadržaja
Nositelji projekta:	Privatni investitor
Trajanje projekta:	1 godina
Okvirna vrijednost:	15.000.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastiti izvori financiranja
Očekivani rezultati projekta:	Projekt će rezultirati većom razinom popunjenosti kapaciteta i zapošljavanjem novih djelatnika.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 3.2.3. Unapređenje kvalitete "privatnog smještaja"

Naziv projekta:	**3.2.3.1. Razvoj malih iznajmljivača**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Stvoriti kvalitetnu ponudu malih iznajmljivača kojom će se postići veće zadovoljstvo gostiju ali i veće cijene.
Sadržaj projekta:	TZ Pule kroz Domus bonus koji je pokrenula i vodi TZ Istre sudjeluje u poticanju na povećanje kvalitete u apartmanima malih iznajmljivača. Onaj tko zadovolji kriterije dobiva oznaku kvalitete Domus bonus te na web stranicama TZ Istre, ali i TZ Pule nalaze se prvi za odabir. Pored toga organiziraju se edukacije i prezentacije za male iznajmljivače kako bi ih se motiviralo da podignu svoju kvalitetu. TZ Pule također ima svog predstavnika u sekciji HGK za male iznajmljivače.
Nositelji projekta:	TZ Istra, TZ Pula, HGK
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	10.000 kn godišnje TZ Pula
Mogući načini (izvori) financiranja:	TZ Istra, TZ Pula, mali iznajmljivači
Očekivani rezultati projekta:	Većom kvalitetom apartmana postiže se bolja popunjenost i samim time bolje prihode za iznajmljivače, te veći broj noćenja za grad.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**3.2.3.2. Poticanje formiranja difuznih hotela**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj projekta jest proširiti i unaprijediti ponudu tzv. „privatnog smještaja“ Ciljna skupina jesu privatni iznajmljivači i turisti.
Sadržaj projekta:	- Uvođenje kategorije difuznih hotela u sllužbenu kategorizaciju - Oblikovanje poticajnih mjera za formiranje difuznih hotela - Informiranje postojećih i potencijalnih iznajmljivača o mogućnostima i prednostima formiranja difuznih hotela - Promocija difuznih hotela kao novog oblika smještaja
Nositelji projekta:	Ministarstvo turizma, Turistička zajednica grada Pule
Trajanje projekta:	5 godina
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Sredstva Turističke zajednice grada Pule
Očekivani rezultati projekta:	Formiranje difuznih hotela
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 3.3.1. Valorizacija povijesne materijalne baštine iz razdoblja Habsburške monarhije

Naziv projekta:	**3.3.1.1. Valorizacija fortifikacije Verudela - Izgradnja i opremanje uzgajališta za akvarijske ribe**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Cilj projekta je izgradnja i dovođenje u operativnu funkcionalnost uzgajališta za morske ribe porijeklom iz Jadranskog mora, sa krajnjom svrhom njihove prodaje europskim akvarijima i pojedincima koji se bave držanjem riba. Time bi se ušlo na veliko europsko tržište akvarijskim ribama koje je dostupno zbog iznimno malog broja tvrtki koje nude slične usluge.
Sadržaj projekta:	Radnje koje uključuje ovaj projekt su sljedeće: - Renoviranje prostorija u kojima će stajati bazeni za uzgoj i laboratorij za praćenje parametara vode, što uključuje popravak dotrajalih zidova i podova te provođenje strujnih i vodenih instalacija. Vodene instalacije uključuju slatku i morsku vodu. - Nabava i postavljanje plastičnih bazena i spajanje na dotok morske vode. - Nabava i instalacija sustava za održavanje života riba (mehanička i biološka sterilizacija, ozonator, UV-sterilizator i oprema za praćenje parametara) - Opremanje laboratorija za praćenje parametara vode. - Opremanje laboratorija za akvakulturu.
Nositelji projekta:	Aquarium Pula
Trajanje projekta:	3 mjeseca
Okvirna vrijednost:	2.250.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	Vlastita sredstva, fondovi EU, kreditno zaduženje
Očekivani rezultati projekta:	Očekivani rezultati projekta su otvaranje novih radnih mjesta u vođenju i održavanju uzgajališta te izlazak na međunarodno tržište.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**3.3.1.2. ADRIFORT (Adriatic fortresses and military areas)**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Glavni cilj ovog projekta jest poboljšanje sposobnosti institucija u upravljanju kulturnom baštinom, u ovom slučaju obuhvaćene u Sustavu jadranskih utvrda uzimajući u obzir 4 posebnosti i strateška aspekta baštine utvrda: višerazinsko upravljanje, njihova ponovna društveno-ekonomska uporaba, budžetna ograničenja i njihovo prekogranično umrežavanje. Promatrajući kulturne vrijednosti kao faktore teritorijalnog održivog razvoja i ključni resurs razvoja, određeni su specifični ciljevi projekta, uzimajući u obzir već navedene probleme: 1) Uključivanje kulturne baštine i vrijednosti u strategije teritorijalnog razvoja putem izrađivanja kreativnog modela kulturnog marketinga i upravljanja, zasnovanog na poznavanju baštine, potencijalu teritorija i eksperimentalnim, pionirskim akcijama, s krajnjim ciljem privlačenja ulaganja; 2) postavljanje baštine kao žarišne točke inicijativa oporavka zajednica i pojašnjavanje kako bi revitalizacija kulturnih vrijednosti i baštine mogla biti poticaj za daljnji lokalni razvoj; 3) poboljšanje informiranja i pružanja usluga potencijalnim investitorima putem predlaganja kulturnih lokaliteta koji bi se mogli kandidirati za financiranje održavanjem virtualnih prezentacija objekata koji posjeduju potencijal ponovne uporabe uz uključivanje dionika u proces planiranja; 4) poboljšanje administrativnih, tehničkih i političkih kapaciteta, koji bi dugoročno osigurali održivost projekta i po njegovom završetku kada bi se uspostavila Prekogranična laboratorijska mreža koja bi mogla dalje upravljati i kapitalizirati projektne učinke i rezultate. Putem projekta će se pravilno valorizirati 5 fortificiranih objekata kao i specifičan mediteranski krajobraz na području od 170 ha u MO Štinjan. Ujedno će se i vršiti stručno informiranje javnosti i spašavati od daljnjeg propadanja i devastacije kako objekata tako i specifičnog okoliša što će donijeti višestruku korist građanima, turistima, lokalnoj zajednici koristeći se razmjenom pojedinačnih pozitivnih iskustva partnera, te povezivanjem stručnih institucija.
Sadržaj projekta:	Adrifort projekt teži ka trajnom partnerstvu u upravljanju prirodnom i kulturnom baštinom obalnih područja. Poveznica projekta kroz međupartnerske odnose: 1. kroz razmjenu dobrih iskustava, a vezano za bivša vojna područja 2. umrežavanje institucija u cilju senzibilizacije javnosti i organizacije edukativnih radionica vezano za upravljanjem sličnim bivšim vojnim područjima 3. uređenje pješačkih i biciklističkih staza i označavanje putokazima i info-tablama cijelo područje od 170 ha, te uređenje manjeg parkirališnog prostora 4. osmišljavanje organiziranih posjeta i razgledavanje tih arhitektonskih bisera iz Austro-ugarskog perioda kao novi turistički proizvod. Planirane aktivnosti : 1. valorizacija okoliša i senzibilizacija javnosti 2. postavljanje polazne osnove za uređenje puteva i staza te samih objekata kroz predhodno potrebnu dokumentaciju (***) 3. postavljanje klupa, koševa za smeće i pristupne rampe za vozila 4. označavanje info-tablama punktove kod svake utvrde /baterije (podaci na tabli: nacrti utvda, povijest izgradnje objekta, sadašnja namjena: foto-point, vidikovac, zabava, radionice i dokumentacijski centar u utvrdi Punta Christo koji će voditi Sveučilište J. Dobrila iz Pule) 5. postavljanje putokaza (pješačke ili biciklističke) na svim potrebnim punktovima, počevši od centra Štinjana prema uvali Zonchi (ispod groblja) i Proštini (prema Utvrdi Punta Christo) uz veliku info tablu - pregled cijelokupnog područja 6. postavljanje i druge info-table cijelokupnog područja u uvali Zonchi (šljunčani parking za 10-ak vozila) – za područje prema bitnici Valmaggiore i utvrdi Monte Grosso, te prema utvrdama Munidi i bitnici Zonchi 7. izrada publikacija, kataloga i turističkih promidžbenih depliana, web

	stranica i osmišljena promocija na međunarodnim turističkim sajmovima te na drugim mjestima tijekom cijele godine Mogućnost dodatne turističke ponude : razgledavanje utvrda koristeći lokalne turističke brodice za izlete iz Pulske luke preko Muzila i Štinjana do otočja Brijuni, te organizirani posjeti kopnenim putem. POSEBAN CILJ: uključivanje lokalnog stanovništva u projekt : - MO Štinjan i razne Udruga koje se bave sličnom tematikom ili kroz koncesije malim poduzetnicima koji će brinuti o održavanju staza i objekata Planirane aktivnosti ovisiti će o rezultatima studija koje će se financirati iz projekta: • Studija valorizacije i uređenja okoliša • Elaborat sigurnost za posjetitelje u utvrdi Monte Grosso • 3d arheološki snimak utvrde Monte Grosso • Arhitektonski snimak postojećeg stanja utvrde Monte Grosso • Studija održivog razvoja fortificiranih objekata u obuhvatu ovog pilot projekta i utvrde Sv. Mihovil (San Michele) (izrađivač Sveučilište J. Dobrila u Puli)
Nositelji projekta:	Regija Veneto + 11 partnera (Grad Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Grad Venecija, Općina Ravenna, Opština Kotor, Općina Corfu, Trgovačka i industrijska komora Tirana, Regionalni direktorat za nacionalnu kulturu Tirana, Regija Puglia – Političko područje za promociju teritorija, znanja i talenata, Općina Piran, Sveučilište Ca'Foscari u Veneciji – odjel za ekonomiju)
Trajanje projekta:	lipanj 2012 – studeni 2014 (30 mjeseci)
Okvirna vrijednost:	17.140.314,00 kn od čega 3.939.630,00 kn pripada domaćim nositeljima
Mogući načini (izvori) financiranja:	Fondovi EU – IPA CBC Adriatic program, vlastita sredstva
Očekivani rezultati projekta:	• stvaranje novog turističkog proizvoda te se uređenim šetnicama otvara pristup morskoj obali u jednom bivšem vojnom obalnom području koji je sustavno devastiran u posljednjih 60 godina • stvaranje novih mogućnosti uključivanja lokalnih građana i malih poduzetnika u profitabilne turističke sfere • otvaraju se mogućnosti uključivanja udruga koji će nuditi nove ideje kako koristiti ove objekte u razne kulturne sadržaje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**1. FAZA IZVEDBE – projekt se izvodi**

Naziv projekta:	**3.3.1.3. Austro – Ugarska Pula**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Pula prepoznatljiv antički grad bogat spomenicima i događanjima iz doba Austro ugarske.
Sadržaj projekta:	Kroz Austro Ugarsku Pulu promovirala bi se Pula iz tog doba. Uključivalo bi specijalizirano vođenje (Dom branitelja, Mornarički park i crkva, parkovi iz tog doba, vile, zvjezdarnica, fortifikacije…) uz prezentaciju odjeće i simuliranje bala iz tog doba sa hranom u Domu branitelja. Projekt je još u razradi ideja.
Nositelji projekta:	TZ Pula, Povijesni i pomorski muzej Istre, Arheološki muzej Istre, Društvo turističkih vodiča, K. und K. udruga
Trajanje projekta:	Postavljanje 6 mjeseci, poslije izvođenje stalno
Okvirna vrijednost:	200.000,00 kn
Mogući načini (izvori) financiranja:	TZ Pule, muzeji, EU fond
Očekivani rezultati projekta:	Promocija Pule kao austro-ugarskog grada a time i veća zainteresiranost za posjetu, zapošljavanje ljudi koji će radit: bal, hrana,turistički vodiči, predstave…
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Mjera 3.3.2. Uređenje starogradske jezgre

Naziv projekta:	**3.3.2.1. Turistička valorizacija arheoloških nalazišta**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Prezentirati nova arheološka nalazišta za goste ali i za građane.
Sadržaj projekta:	Za sva nalazišta koja su do sada otkrivena i ona nova kada ih se obradi prezentirati će se na način da se urede ukoliko je to moguće, ili će se prezentirati kroz tablu koja će prikazivati rekonstrukciju i sl.
Nositelji projekta:	Arheološki muzej Istre, Grad Pula, TZ Pula
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	Arheološki muzej Istre, TZ Pula, Grad Pula, EU fond, investitori
Očekivani rezultati projekta:	Prezentacija zanimljivih lokaliteta polučit će veću zanimljivost prema Puli a samim time i veći broj gostiju te veći prihod u turističkoj industriji.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**3.3.2.3. Utvrđivanje djelatnosti u funkciji razvoja turističkog proizvoda grada Pule na području starogradske jezgri**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Unapređenje kvalitete turističkog proizvoda grada Pule Ciljne skupine: posjetitelji, stanovništvo
Sadržaj projekta:	Identifikacija poslovnih prostora na području starogradske jezgre, utvrđivanje popisa djelatnosti koji se u istima mogu obavljati, praćenje realizacije popisa
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Utvrđivanje popisa djelatnosti koje je moguće obavljati na području starogradske jezgre radi postizanja autentičnosti ambijenta starogradske jezgre.
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Naziv projekta:	**3.3.2.3. Iznajmljivanje prostora u starogradskoj jezgri pod povoljnijim uvjetima za unaprijed definirane djelatnosti**
Cilj projekta i ciljna skupina:	Unapređenje turističkog proizvoda grada Pule Ciljna skupina: poduzetnici, obrtnici, umjetnici
Sadržaj projekta:	Sukladno unaprijed definiranim djelatnostima, iznajmljuju se prostori u vlasništvu grada Pule pod povoljnijim uvjetima.
Nositelji projekta:	Grad Pula
Trajanje projekta:	Trajno
Okvirna vrijednost:	-
Mogući načini (izvori) financiranja:	-
Očekivani rezultati projekta:	Kvalitetnija valorizacija prostora, vizualno uređenje prostora, novo zapošljavanje
Faza u kojoj se projekt nalazi:	**2. PLANIRANI POČETAK IZVEDBE UNUTAR 5 GODINA – projekt će započeti s realizacijom unutar 5 godina**

Razrađeni projekti obuhvaćaju najznačajnije projekte čija se realizacija planira, odnosno koji se dijelom nalaze u početnoj fazi izvedbe. Navedeni popis projekata svakako nije iscrpan, budući je kompletan obuhvat gospodarskih projekata zbog objektivnih čimbenika nemoguće provesti. Ipak, njime su obuhvaćene aktivnosti realizacija kojih može predstavljati kvalitetno ishodište za podizanje materijalnog standarda stanovništva grada Pule na što ukazuju podaci iz tablice 76 o vrijednosti projekata po ciljevima i prioritetima. Ukupna vrijednost projekata obuhvaćenih strategijom, a čiju je vrijednost bilo moguće procijeniti, kreće se u rasponu od 8.240.894.000,00 kn do 9.802.144.000,00 kn od čega 66,27% otpada na projekte unapređenja postojećih i izgradnje novih turističkih smještajnih kapaciteta, dok 33,7% obuhvaćaju projekti razvoja komunalne infrastrukture i društvenih sadržaja. Ukupno smo bili u mogućnosti prikupiti informacije o vrijednosti 66 projekata pri čemu se najveći dio njih odnosi na projekte obuhvaćene strateškim ciljem 1 (46 projekata), dok smo za strateške ciljeve 2 i 3 prikupili informacije o 4, odnosno 16 projekata.

Tablica 76: Vrijednost projekata po ciljevima i prioritetima

PRIORITET	VRIJEDNOST	STRUKTURA U %
Prioritet 1.1. Razvoj ljudskih potencijala	1.690.000,00	0,02
Prioritet 1.2. Razvoj komunalne infrastrukture i društvenih sadržaja poštujući načela održivog razvoja s posebnim naglaskom na korištenje obnovljivih izvora energije	Od 3.004.554.000,00 do 3.065.804.000,00	33,64
Prioritet 1.3. Razvoj inkubacijske i institucionalne infrastrukture	3.747.000,00	0,04
Strateški cilj 1 – Razvoj ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture	***Od 3.009.991.000,00 do 3.071.241.000,00***	***33,70***
Prioritet 2.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	2.753.000,00	0,03
Strateški cilj 2 – Razvoj poduzetništva	***2.753.000,00***	***0,03***
Prioritet 3.1. Brendiranje grada Pule	710.000,00	0,01
Prioritet 3.2. Unapređenje postojećih i izgradnja novih turističkih smještajnih kapaciteta i ostale turističke materijalne infrastrukture	***Od 5.221.050.000,00 do 6.721.050.000,00***	66,19
Prioritet 3.3. Intenzivnija valorizacija turističkih atrakcija i ostalih sadržaja	6.390.000,00	0,07
Strateški cilj 3 – Pula - turistička destinacija izvrsnosti	***Od 5.228.150.000,00 do 6.728.150.000,00***	***66,27***
SVEUKUPNO	***Od 8.240.894.000,00 do 9.802.144.000,00***	***100,00***

Analizirajući strukturu vrijednosti projekata prema izvorima financiranja (tablica 77) može se uočiti dominantna uloga javnog sektora koji u kombinaciji sa fondovima Europske unije i/ili privatnim sektorom planira financirati 85,05% vrijednosti projekata. Pod javnim sektorom podrazumijevaju se ministarstva, jedinice lokalne i regionalne samouprave, lučka uprava, poslovni subjekti u većinskom vlasništvu države i/ili jedinica lokalne i regionalne samouprave te ostale ustanove.

Najveći dio projekata planira se financirati iz kombinacije sredstava javnog sektora, fondova Europske unije i privatnog sektora (59,03%), nakon čega slijede investicije javnog sektora i fondova Europske unije te privatnog sektora.

Tablica 77: Vrijednost projekata prema izvorima financiranja

IZVORI FINANCIRANJA	STRUKTURA U %
Privatni investitori	14,95%
Javni sektor	7,81%
Javni sektor i privatni investitori	0,75%
Javni sektor i fondovi Europske unije	17,46%
Javni sektor, fondovi Europske unije i privatni investitori	59,03%
SVEUKUPNO	***100,00%***

S gospodarskog gledišta značajno je spomenuti i razvojni potencijal sadržan u uređenju gradske rive. Aktivnosti kojima bi se na odgovarajući način uredila gradska riva utjecali bi na gospodarski razvoj i općenito kvalitetu života na području grada Pule. Ipak, aktivnosti vezane za uređenje rive nismo bili u mogućnosti obuhvatiti zbog nedostatka informacija kojima bi se barem okvirno mogli odrediti relevantni elementi koji su prikupljeni za sve ostale projekte (sadržaj projekta, nositelji projekta, trajanje i očekivani rezultati projekta, okvirna vrijednost projekta). Slično tome, konkretni projekti privatnog i/ili kombinacije javnog i privatnog karaktera kojima bi se gospodarski valorizirao vojni dio zračne luke također nisu obuhvaćeni, budući da podrazumijevaju realizaciju dva spomenuta projekta u mjeri valorizacije vojnog dijela zračne luke.

4. Prognoza gospodarskih kretanja za grad Pulu za razdoblje od 2013. do 2018. godine

Primjenom izvedenog prognostičkog modela za grad Pulu prikazanog slikom dolje izvedene su prognoze gospodarskih kretanja u razdoblju od 2013. do 2018. godine.

U model su ugrađene sve najvažnije socioekonomske kategorije i agregati koji se inače uzimaju u obzir prilikom izrade urbanih modela ekonomskog razvoja. Specifične varijable u ovom modelu odnose se na pristupanje EU prvog srpnja 2013. i utjecaju makroekonomske nestabilnosti u okruženju EU. Prognostički je model izveden na temelju funkcija cilja:

1. Mogući ostvarivi (realni) scenarij ekonomskog razvoja Pule 2013. - 2018.,
2. Očekivanoj efikasnosti privatnih i javnih investicija,
3. Očekivanom rastu zaposlenosti,
4. Očekivanoj akumulaciji kapitala,
5. Očekivanom rastu ljudskog kapitala,
6. Migracijskom saldu,
7. Planskom razvoju grada Pule u razdoblju projekcija,
8. Očekivanom sporijem rastu tercijarnog sektora,
9. Očekivanoj stagnaciji (ili padu) sektora industrije,
10. Očekivanoj dinamici investicija.

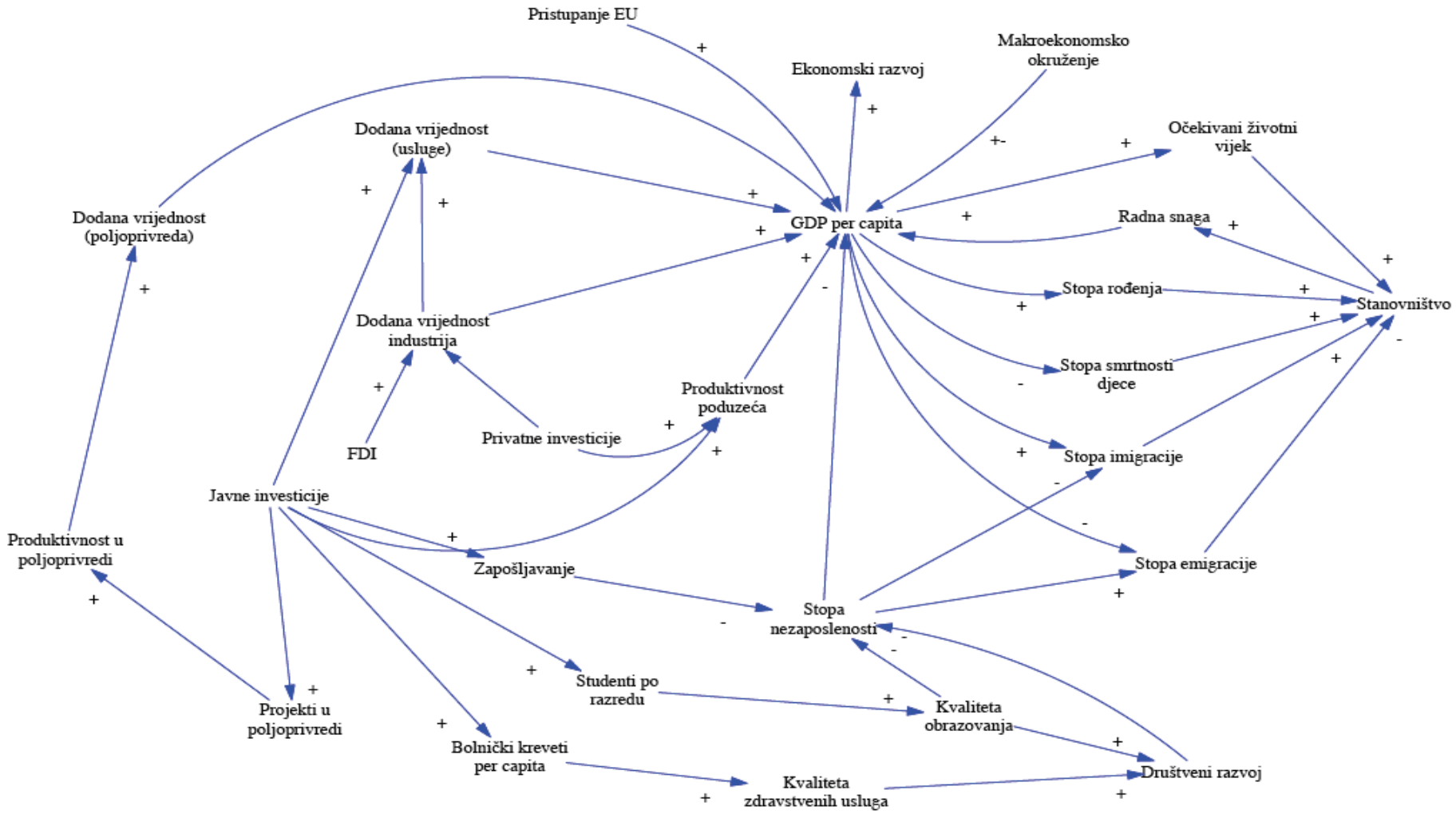

Izvor: Prilagođeno prema SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT PROJECTION OF MALATYA SUPPORTED BY EU (EUROPEAN UNION) REGIONAL DEVELOPMENT PROGRAMME: A SYSTEM DYNAMICS APPROACH, Hasan SÖYLER, Yusuf Cahit ÇUKACI, İbrahim AKSU, Z. Nesrin OMAÇ, Inonu University Business and Administration Faculty, Malatya/TURKEY

Prognoza gospodarskih kretanja za grad Pulu u narednom petogodišnjem razdoblju podrazumijevala je između ostalih metoda i korištenje analize scenarija gospodarskog razvoja. Polazište scenarija bili su projekti obuhvaćeni strategijom gospodarskog razvoja čija se vrijednost mogla procijeniti (65 projekta) te su utvrđena tri scenarija razvoja: optimističan, realan i pesimističan scenarij. Prema optimističnom scenariju planirana je realizacija svih obuhvaćenih projekata. Realan scenarij rezultat je procjene izrađivača studije o nemogućnosti realizacije svih predviđenih projekata te je njime obuhvaćeno 50 projekata[33] ukupne vrijednosti u rasponu od 2.949.310.000,00 do 2.970.560.000,00kn. Pesimistična varijanta scenarija obuhvaća realizaciju svega 31 projekta[34] ukupne vrijednosti 1.108.711.000,00 kn.

Tablica 78: Vrijednost projekata prema pojedinim scenarijima

SCENARIJ	VRIJEDNOST	BROJ PROJEKATA
Optimistična varijanta	Od 8.240.894.000,00 do 9.802.144.000,00	66
Realno ostvariva varijanta	Od 2.949.310.000,00 do 2.970.560.000,00	51
Pesimistična varijanta	1.108.711.000,00	31

Sukladno projekciji investicija nositelja gospodarskih aktivnosti[35] te uključivanjem planiranih investicija obuhvaćenih projektima izrađena je prognoza rasta investicija u gradu Puli za razdoblje od 2013. do 2018. godine. Slika 67 prikazuje prognozu kretanja investicija u budućem petogodišnjem razdoblju za grad Pulu.

[33] Projekti obuhvaćeni realnim scenarijem su slijedeći: 1.1.2.1., 1.2.1.1., 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.4., 1.2.2.1., 1.2.2.2., 1.2.3.1., 1.2.3.2., 1.2.3.4., 1.2.3.5., 1.2.4.1., 1.2.4.3., 1.2.4.5. – 1.2.4.7., 1.2.5.1. – 1.2.5.4., 1.2.6.1., 1.2.7.1. – 1.2.7.4., 1.2.12.1. – 1.2.12.3., 1.2.13.2. – 1.2.13.3., 1.3.1.1. – 1.3.1.3., 2.1.2.2., 2.1.5.2., 2.1.6.1., 2.1.6.2., 3.1.2.2., 3.1.2.3., 3.1.3.1., 3.2.1.3., 3.2.1.4., 3.2.1.5., 3.2.1.7., 3.2.2.1. – 3.2.2.3., 3.2.3.1., 3.3.1.1. – 3.3.1.3.

[34] Projekti obuhvaćeni pesimističnim scenarijem su slijedeći: 1.1.2.1., 1.2.1.1., 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.4., 1.2.2.1., 1.2.2.2., 1.2.3.4., 1.2.4.3. – 1.2.4.7., 1.2.5.1. – 1.2.5.2., 1.2.7.2., 1.2.7.4., 1.2.9.2., 1.3.1.1. – 1.3.1.3., 2.1.2.2., 2.1.5.2., 2.1.6.1., 2.1.6.2., 3.1.2.2., 3.1.2.3., 3.1.3.1., 3.2.1.5., 3.2.2.1. – 3.2.2.3., 3.2.3.1., 3.3.1.1., 3.3.1.2.

[35] Projekcija investicija poduzetnika i obrtnika sa sjedištem na području grada Pule za naredno petogodišnje razdoblje učinjena je na temelju investicija u prošlom petogodišnjem razdoblju bez jednog velikog poslovnog subjekta koji je u tom razdoblju investirao 2 mlrd kuna.

Slika 67: Prognoza rasta ukupnih investicija u gradu Puli od 2013. do 2018. godine

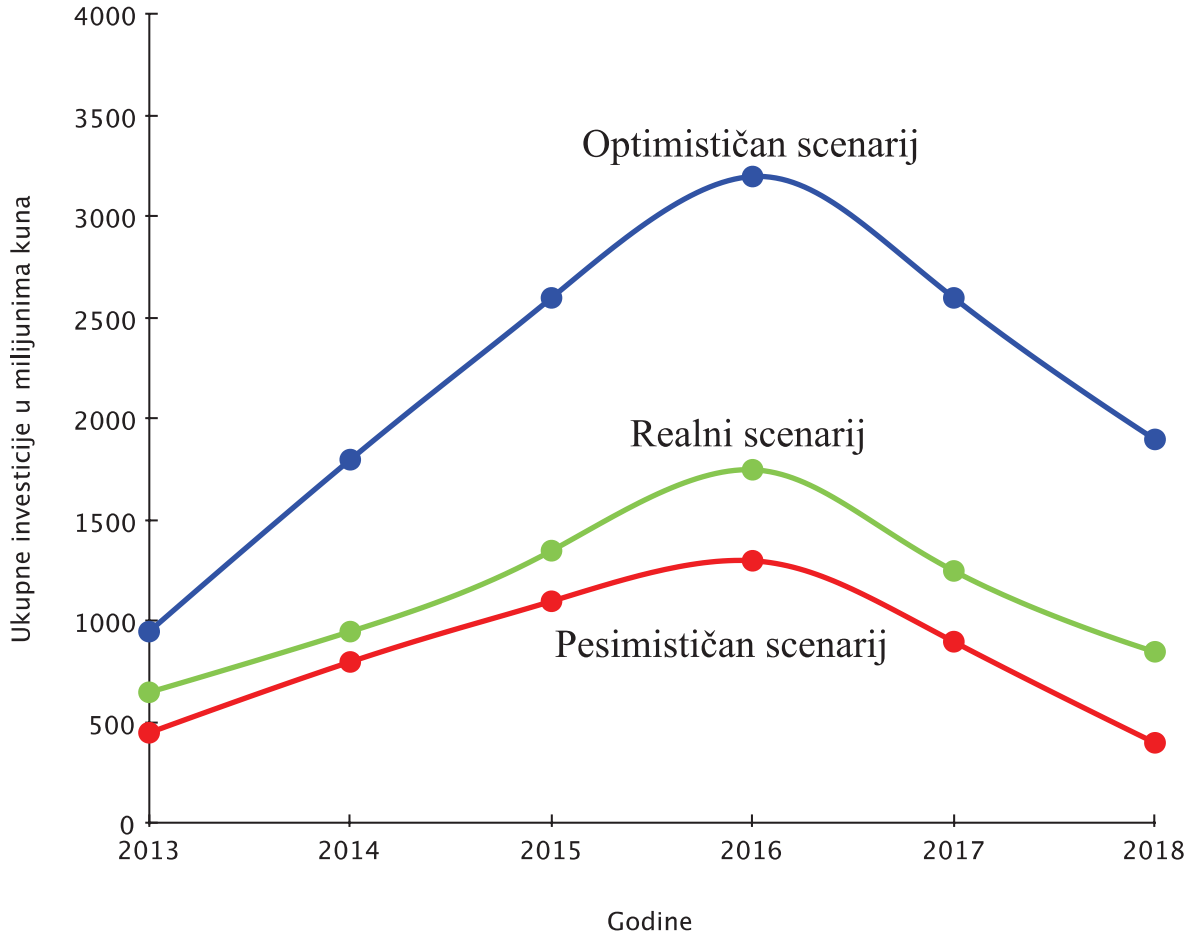

Izvor: Izračun autora temeljem prognostičkog modela, i informacija o planiranim investicijama u gradu Puli

Prognoza kretanja ukupnih investicija rezultat je prognostičkog modela i prikupljenih podataka o planiranim investicijama u gradu Puli u promatranom razdoblju. Iz slike je vidljivo da se u srednjem roku očekuje porast investicija kao rezultat ulaska u EU i sredstava pristupnih fondova te izravnih ulaganja iz inozemstva (FDI). Logistička krivulja investicija dostiže vrhunac 2016 godine nakon koje se očekuje pad intenziteta investicijskih aktivnosti u Gradu kao posljedica očekivanih volatilnosti u makroekonomskim kretanjima u Puli u dugom roku. Nosioc investicijskog vala u srednjem roku trebale bi biti javne investicije i sredstva predpristupnih fondova i u manjem dijelu privatne investicije dok se u dugom roku očekuje priliv izravnih ulaganja iz inozemstva.

Temeljem prognostičkog podmodela investicijskih aktivnosti u nastavku su prikazani prognostički scenariji za kretanje BDP-a grada Pule u razdoblju od 2013. do 2018. Prognostički model za BDP izrađen je kao i model investicijskih aktivnosti kroz pesimističan, realan i optimističan scenarij. Pored investicijskih aktivnosti, produktivnost poduzeća, migracijski saldo i akumulacija ljudskog kapitala odredit će kretanje ukupnih gospodarskih aktivnosti u gradu Puli u prognoziranom razdoblju.

Slika 68: Prognoza rasta BDP-a u gradu Puli od 2013. do 2018. godine

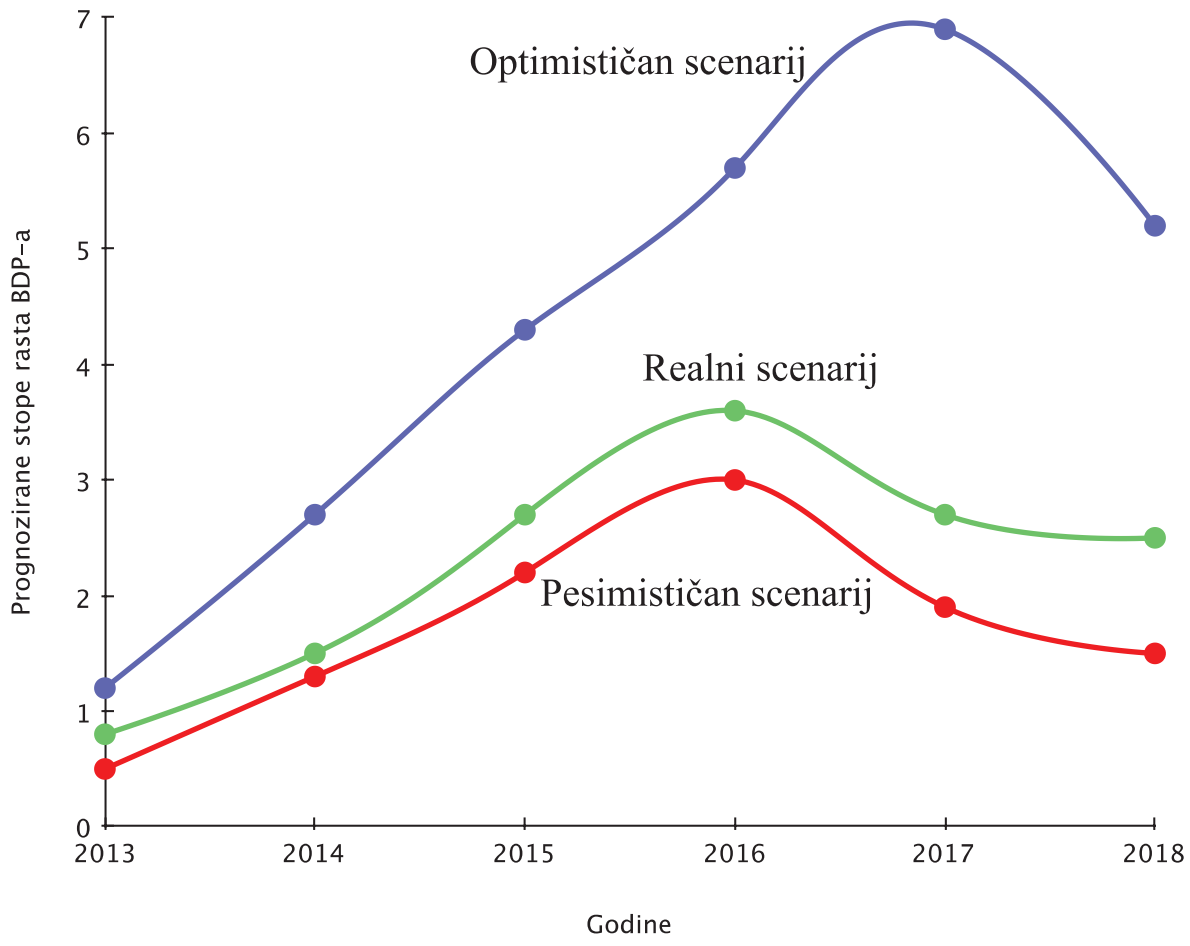

Izvor: Izračun autora temeljem prognostičkog modela

Temeljem rezultata dobivenih prognostičkim modelom vidljivo je da se u promatranom razdoblju očekuje umjereni rast BDP-a u kratkom roku, u srednjem roku očekuje se jači rast gospodarskih aktivnosti dok se u dugom roku očekuje usporavanje stope rasta i približavanje razinama iz srednjeg roka. Pokretači rasta predviđenim prognostičkim modelom, odnosno parametri koji će odrediti kretanje BDP-a grada Pule u budućem razdoblju bit će intenzitet investicijskih aktivnosti,

stope akumulacija ljudskog i fizičkog kapitala te rast produktivnosti gospodarskih subjekata u gradu Puli. Dinamika rasta ovisit će o pozitivnim efektima ulaska u EU, brzini privlačenja FDI i sredstava strukturnih fondova. Ograničenje rasta BDP-a uglavnom će ovisit o brzini restrukturiranja gospodarstva grada, nepovoljnih kretanja u brodograđevnoj industriji, migracijskim kretanjima i intenzitetu zapošljavanja. Odliv ljudskog kapitala u inozemstvo također bi mogao predstavljati značajnu kočnicu rasta o čemu treba voditi računa i pripremiti programe i aktivnosti kojima bi se takav negativni trend spriječio.

Slika 69: Prognoza kretanja zaposlenih u gradu Puli od 2013. do 2018. godine

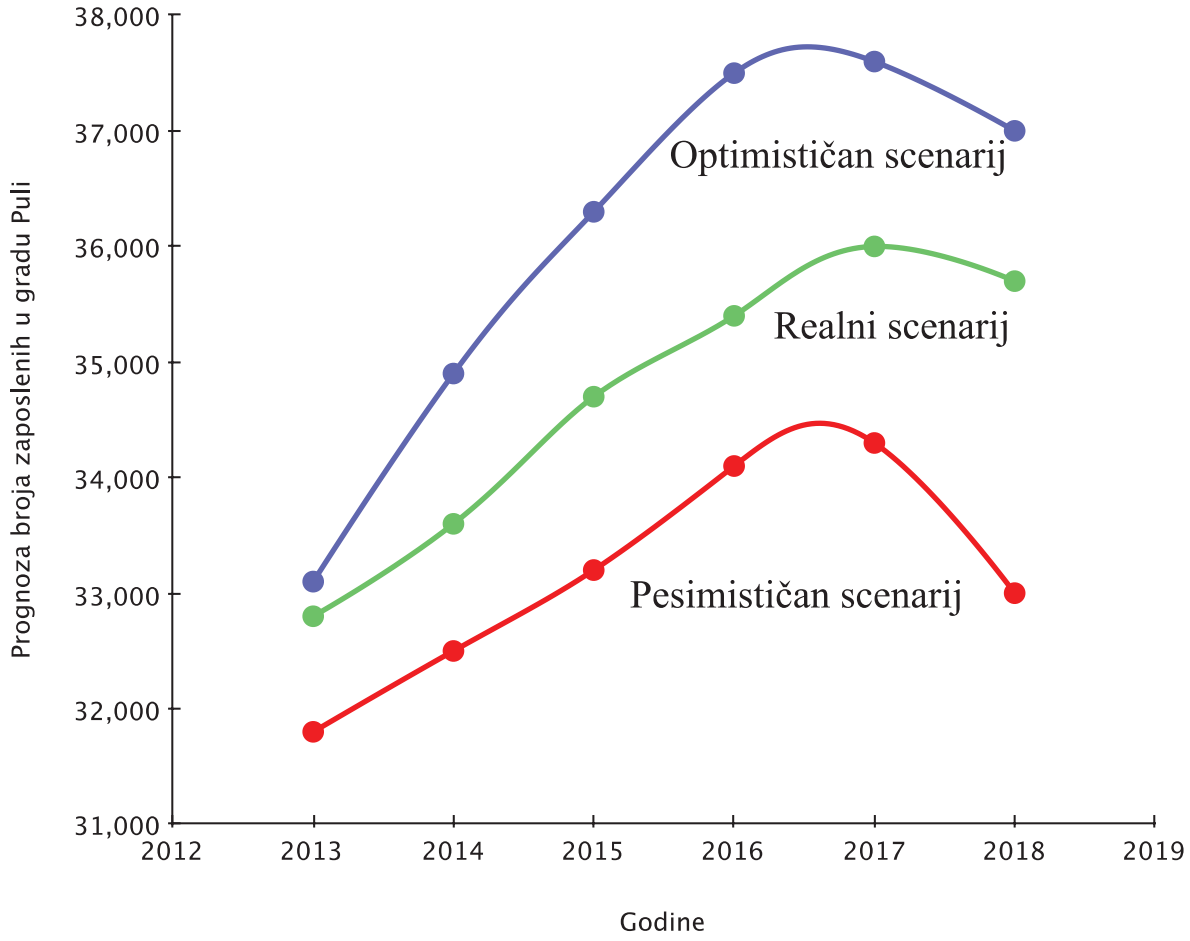

Izvor: Izračun autora temeljem prognostičkog modela prema podacima HZZ područna služba Pula 2012.

Temeljem prognostičkog modela izvedene su prognoze kretanja zaposlenosti u gradu Puli u promatranom razdoblju. Iz grafa je vidljivo da u pesimističnom prognostičkom modelu očekuje se stagnacija ili lagani porast broja zaposlenih u gradu Puli u prognoziranom razdoblju. Realan scenarij u prognostičkom razdoblju u

srednjem roku predviđa nešto viši porast zaposlenosti uz kontuirani rast zaposlenosti do 2016. i usporavanje trenda u razdbolju 2017. – 2018. Prognostički modeli zapošljavanja izvedeni su temeljem indikatora o sadašnjem ekonomskom stanju u gradu Puli i temeljem prikupljenih podataka o mogućim kretanjima u prognoziranom razdoblju. Odstupanja budućih stvarnih podataka od prognostičkog modela ovisit će o realnosti planiranih gospodarskih aktivnosti (informacije o projektima) prikupljenih tijekom izrade studije i kretanja u okruženju EU. Ukoliko planirani projekti ne budu realizirani ili dođe do daljnjeg pogoršanja gospodarske situacije u EU, to će se negativno odraziti na prognostičke vrijednosti modela budući da se time mijenjaju parametri i uvjeti na kojima je prognostički model izrađen. Najveći porast zaposlenosti očekuje se u sektoru usluga, turizmu i ugostiteljstvu.

5. Provedba strategije gospodarskog razvoja grada Pule

Usvojeni strateški pravci gospodarskog razvoja grada Pule nužno pretpostavljaju uspostavu odgovarajućih mehanizama i definiranje subjekata koji će sudjelovati u njihovoj provedbi. U oživotvorenju usvojene Strategije biti će izravno uključeni slijedeći subjekti:

1. Gradonačelnik;
2. Gradsko vijeće;
3. Radna grupa za provedbu i
4. Institucije provedbe

Gradonačelnik putem Radne grupe za provedbu prati realizaciju svih razvojnih mjera, a osobito se uključuje u provođenje i nadzor razvojnih mjera u kojima se kao institucija provedbe javlja Grad Pula. Njegova uloga sastoji se i u poduzimanju niza odgovarajućih aktivnosti kojima se pospješuje i ubrzava realizacija razvojnih mjera nositelji kojih su ostali subjekti. Gradonačelnik je obvezan jednom godišnje ili po potrebi izvijestiti Gradsko vijeće o dinamici realizacije razvojnih mjera. Gradsko vijeće usvaja Strategiju te prati njezino provođenje putem godišnjih ili ad hoc izvještaja Gradonačelnika. Radna grupa za provedbu projektno je tijelo koje se formira poradi upravljanja i monitoringa nad razvojnim projektima utvrđenim Strategijom gospodarskog razvoja grada Pule. Sukladno Strategiji razvoja grada Pule radna grupa za provedbu obavlja slijedeće aktivnosti:

- Na bazi kriterija za vrednovanje projekata, predlaže prioritetne projekte,
- Prati indikatore za praćenje Strategije razvoja,
- Predlaže projekte Gradonačelniku,
- Redovito prati provedbu Strategije razvoja,
- Prati vrednovanje ostvarenih rezultata projekata s obzirom na korištena sredstva,
- Predlaže korektivne mjere Gradonačelniku.

Sukladno Strategiji razvoja grada Pule, nositelj provedbe Strategije gospodarskog razvoja grada Pule također je Pulski centar za poduzetništvo (PCP), koji će bit zadužen za obavljanje slijedećih zadataka:

- Izradu obrazaca za prikupljanje projektnih ideja, te priprema i objava natječaja,
- Uspostavu i ažuriranje baze projekata i projektnih ideja,
- Praćenje provedbe Strategije razvoja,
- Uspostavu suradnje s odgovarajucim domaćim i stranim institucijama značajnim za provedbu Strategije razvoja i razvojnih projekata,
- Pripremanje stručnih podloga i izvješća za tijela Grada Pule,
- Provedbu postupka izmjene i dopune Strategije razvoja

U nastojanju da se osigura oživotvorenje i kvalitetno praćenje realizacije Strategije gospodarskog razvoja grada Pule i posljedično tome poduzmu odgovarajuće aktivnosti, predlaže se pristupanje uspostavi business intelligence portala – sustava poslovne inteligencije grada Pule koji će, uz praćenje strategije, rezultirati i stvaranjem odgovarajuće informacijske podloge za kvalitetnije upravljanje oskudnim gradskim resursima.

Institucije provedbe nositelji su razvojnih projekata sadržanih i Strategiji te obuhvaćaju javni i privatni sektor u najširem smislu. Institucije provedbe javnog sektora ponajprije obuhvaćaju Grad Pulu, ministarstva i ostala tijela državne i županijske uprave, ali i ustanove, te trgovačka društva u većinskom vlasništvu Grada Pule, Istarske županije i Republike Hrvatske. Privatni sektor odnosi se na trgovačka društva u većinski privatnom vlasništvu te na obrte i slobodna zanimanja, ali i na udruženja građana formirana poradi ostvarenja određenog interesa skupine pojedinaca.

Strategija je dinamičan dokument koji mora pravovremeno dati odgovore na najaktualnija pitanja. Upravo zato, ista se mora kontinuirano usklađivati s najnovijim događanjima i trendovima u okruženju te po potrebi revidirati.

Popis tablica:

Tablica 1: Broj stanovnika i kućanstava u gradu Puli u 2001. i 2011. godini 3
Tablica 2: Stanovništvo Pule prema prisutnosti / odsutnosti u naselju popisa 2001. i 2011. godine 4
Tablica 3: Razlozi odsutnosti stalnog stanovništva Pule prema popisu 2001.i 2011. godine 5
Tablica 4: Prostorna distribucija stanovništva grada Pule prikazana po mjesnim odborima prema podacima Ureda državne uprave u gradu Puli na dan 31.12.2011. 6
Tablica 5: Ukupan broj osoba u evidenciji Ureda državne uprave u Puli na dan 12.03.2008. i 31.12.2011. 7
Tablica 6: Broj nositelja i članova zdravstvenog osiguranja u gradu Puli 12
Tablica 7: Broj osoba koje dobivaju stalnu pomoć / pomoć za uzdržavanje, stanje na dan 31. 12. 2011. 14
Tablica 8: Broj obitelji korisnika stalne pomoći / pomoći za uzdržavanje prema broju članova, stanje na dan 31.11.2011 14
Tablica 9: Broj obitelji korisnika stalne pomoći / pomoći za uzdržavanje prema broju djece u obitelji, stanje na dan 31.12.2011. 15
Tablica 10: Broj osoba prema osobnim značajkama i spolu, stanje na dan 31.12.2011. 16
Tablica 11: Broj osoba prema dobi, stanje na dan 31.12.2011. 17
Tablica 12: Broj samaca i članova obitelji prema vrsti prihoda koje ostvaruju, stanje na dan 31.12.2011. (osoba koja je ostvarila više različitih prihoda iskazana je po osnovi svakog ostvarenog prihoda) 18
Tablica 13: Broj osoba prema radnom statusu i spolu, stanje na dan 31.12.2011. 19
Tablica 14: Broj nositelja stalne pomoći / pomoći za uzdržavanje (samaca ili glava obitelji) prema stupnju obrazovanja, stanje na dan 31.12.2011. 20
Tablica 15: Broj nositelja korisnika stalne pomoći / pomoći za uzdržavanje (samaca i obitelji) prema duljini ostvarivanja prava 20
Tablica 16: Broj korisnika po oblicima socijalne pomoći u gradu Puli, stanje na dan 31.12.2011. 21
Tablica 17: Grad Pula - zaposlenost u pravnim osobama na dan 31.03.2009. i 31.03.2010. 22
Tablica 18: Grad Pula - Struktura zaposlenosti prema spolu u pravnim osobama na dan 31.03.2010. (u %) 25
Tablica 19: Bilanca radne snage na dan 31.12.2011. 26
Tablica 20: SWOT matrica – stanovništvo i radna snaga 29
Tablica 21: Rast ili pad broja zaposlenih u gradu Puli i Istarskoj županiji 34
Tablica 22: Prikaz vanjskotrgovinske razmjene grada Pule 38
Tablica 23: Gospodarski pokazatelji grada Pule kroz godine 39
Tablica 24: SWOT matrica – kvocijent pozicijska analiza 39
Tablica 25: Bruto domaći proizvod grada Pule od 2008. do 2010. godine po djelatnostima (u USD) .. 41
Tablica 26: Odabrani podaci o poduzetničkoj bazi grada Pule 42
Tablica 27: Broj poslovnih subjekata u 2007. godini prema djelatnostima 51
Tablica 28: Broj zaposlenih u poslovnim subjektima u 2007. godini prema djelatnostima 52

Tablica 29: Broj poslovnih subjekata u razdoblju od 2008. – 2011. godine prema djelatnostima 53
Tablica 30: Broj zaposlenih u poslovnim subjektima u razdoblju od 2008. – 2011. godine prema djelatnostima 55
Tablica 31: Ukupan prihod, neto dobit, neto gubitak i investicije poduzetnika u 2007. godini prema djelatnostima u milijunima kuna 58
Tablica 32: Ukupan prihod, neto dobit, neto gubitak i investicije poduzetnika u razdoblju 2008. – 2011. godine prema djelatnostima u milijunima kuna 60
Tablica 33: Bilanca poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna 69
Tablica 34: Bilanca malih poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna 70
Tablica 35: Bilanca srednje velikih poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna . 71
Tablica 36: Bilanca velikih poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna 72
Tablica 37: Odabrani pokazatelji likvidnosti i zaduženosti malih poduzetnika 74
Tablica 38: Odabrani pokazatelji likvidnosti i zaduženosti srednje velikih poduzetnika 74
Tablica 39: Odabrani pokazatelji likvidnosti i zaduženosti velikih poduzetnika 75
Tablica 40: Prihodi, rashodi i rezultati poslovanja poduzetnika u razdoblju 2007. – 2011. godine u milijunima kuna 78
Tablica 41: Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja malih poduzetnika 80
Tablica 42: Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja srednje velikih poduzetnika 81
Tablica 43: Odabrani pokazatelji uspješnosti poslovanja velikih poduzetnika 82
Tablica 44: SWOT matrica – poduzetnička baza i klasteri 112
Tablica 45: Podjela svjetskog tržišta prema isporučenim CGT 125
Tablica 46: Globalne strategije u brodograđevnim zemljama 126
Tablica 47: Najbrojnije skupine turista koje su Pulu posjetile od 2007. do kraja 2012. 134
Tablica 48: Turisti prema dobnim skupinama od 2006.do kraja 2011.godina 136
Tablica 49: Ostvarena noćenja po zemlji dolaska 2007., 2011. i 2012. (usporedba) 140
Tablica 50:Vrste objekata za smještaj 2007. i 2011.godine 141
Tablica 51: Broj kreveta prema tipu kapaciteta 142
Tablica 52: Broj privatnih iznajmljivača u Puli od 2007. do kraja 2011. godine 144
Tablica 53: Kategorizacija hotela u Puli 145
Tablica 54: Ukupan broj turista i ostvarena noćenja prema tipu kapaciteta od 2007.do kraja 2012. godine 147
Tablica 55: Prosječni dani boravka po tipu kapaciteta 148
Tablica 56: Ukupni prihodi poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane 149
Tablica 57: Dobit razdoblja poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane od 2008.do kraja 2010.godine 150
Tablica 58: Investicije poduzeća iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane u novu dugotrajnu imovinu od 2008.do kraja 2010.godine 151
Tablica 59: Broj zaposlenika iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane od 2008.do kraja 2010.godine 151

Tablica 60: Ukupan broj hotela od 2007.do kraja 2010.godine 153
Tablica 61: Ukupni prihodi hotelskih poduzeća od 2007.do kraja 2010.godine 153
Tablica 62: Dobit poslovne godine hotelskih poduzeća u razdoblju od 2008.do kraja 2010.godine... 155
Tablica 63: Broj zaposlenih u hotelskim poduzećima od 2007.do kraja 2010.godine 156
Tablica 64: Ukupan broj restorana od 2007.do kraja 2010. godine 158
Tablica 65: Ukupni prihodi restorana od 2007.do kraja 2010. godine 158
Tablica 66: Ukupna dobit poslovne godine restorana od 2008.do kraja 2010.godine 159
Tablica 67: Ukupan broj zaposlenika od 2007.do kraja 2010.godine 160
Tablica 68: Ukupan broj putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga 161
Tablica 69: Ukupni prihodi turističkih agencija od 2007.do kraja 2010. 162
Tablica 70: Dobit poslovne godine putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga od 2008.do kraja 2010.godine 163
Tablica 71: Broj zaposlenika putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga od 2007.do kraja 2010.godine 164
Tablica 72: SWOT matrica – turizam 167
Tablica 73: Strateški cilj 1 – Razvoj ljudskih potencijala i poduzetničke infrastrukture 178
Tablica 74: Strateški cilj 2 – Razvoj poduzetništva 185
Tablica 75: Strateški cilj 3 – Pula – turistička destinacija izvrsnosti 188
Tablica 76: Vrijednost projekata po ciljevima i prioritetima 306
Tablica 77: Vrijednost projekata prema izvorima financiranja 307
Tablica 78: Vrijednost projekata prema pojedinim scenarijima 310

Popis slika:

Slika 1: Broj izdanih radnih dozvola prema djelatnostima u Policijskoj upravi Pula 9
Slika 2: Obrazovna struktura stanovnika grada Pule 9
Slika 3: Zaposleni i nezaposleni nositelji zdravstvenog osiguranja 13
Slika 4: Korisnici stalne pomoći prema osobnim značajkama 16
Slika 5: Dobna struktura korisnika stalne pomoći 18
Slika 6: Udio zaposlenih po sektorima u gradu Puli 23
Slika 7: Udio zaposlenih u uslužnom sektoru 24
Slika 8: Prikaz kvocijenta pozicijske analize po sektorima za grad Pulu 31
Slika 9: Prikaz zaposlenih po sektorima u gradu Puli u 2008. i 2011. godini. 33
Slika 10: Investicije u novu dugotrajnu imovinu 37
Slika 11: Broj aktivnih obrtnika i malih poduzetnika po godinama 43
Slika 12: Broj velikih i srednje velikih poduzetnika po godinama 44
Slika 13: Kretanje prosječnog broja zaposlenih u poslovnim subjektima po godinama 46
Slika 14: Kretanje prosječnih plaća u poduzetnicima po godinama 46
Slika 15: Kretanje vanjskotrgovinske razmjene tijekom razdoblja analize 48
Slika 16: Kretanje investicija u poslovnim subjektima i fizičkim osobama po godinama 50
Slika 17: Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja u 2007. godini 63
Slika 18: Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja u 2008. godini 64
Slika 19: Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja u 2009. godini 65
Slika 20: Uspješnost poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja u 2010. godini 66
Slika 21: Broj fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost i koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje 84
Slika 22: Broj zaposlenih kod fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost i koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje 85
Slika 23: Neizvršene osnove za plaćanje kod fizičkih osoba u 000 kn 86
Slika 24: Broj pravnih osoba koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje 87
Slika 25: Broj zaposlenih kod pravnih osoba koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje 87
Slika 26: Neizvršene osnove za plaćanje kod pravnih osoba u 000 kn 89
Slika 27: Struktura ukupnog iznosa neizvršene osnove za plaćanje pravnih osoba prema djelatnostima 91
Slika 28: Struktura broja pravnih osoba koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćanje prema djelatnostima 92
Slika 29: Struktura broja zaposlenih kod pravnih osoba koje imaju prijavljene dospjele a neizvršene osnove za plaćenje prema djelatnostima 93
Slika 30: Usporedni pregled rasta opsega pomorskog prijevoza i veličine 117
Slika 31: Indeksi cijena brodova za glavne brodograđevne valute 118
Slika 32: Nesrazmjer između naručenih brodova i potrebakao posljedica recesije 118

Slika 33: Kretanja cijene valjanog brodograđevnog lima 119
Slika 34: Zemljopisna rasprostranjenst proizvođača brodske opreme u Europi 122
Slika 35: Krivulje jednakih troškova i konkurentnost 123
Slika 36: Isporučeni brodovi u razdoblju od 1970. do 2008. 125
Slika 37: Produktivnost brodograđevne industrije u izabranim europskim državama 127
Slika 38: Pregled ostvarenog ukupnog prihoda i dobiti za posljednje 4 godine (u 000 kuna) 129
Slika 39: Ukupan broj dolazaka turista od 2007. do kraja 2012. 132
Slika 40: Udio domaćih i stranih gostiju od 2007. do kraja 2012. 132
Slika 41: Struktura stranih turista 2007., 2011. i 2012. godine u ukupnom broju stranih turista 133
Slika 42: Dolasci prema dobnim skupinama od 2006. do kraja 2012. 136
Slika 43: Ostvarena noćenja u gradu Puli od 2007. do 2012. godine 137
Slika 44: Udio ostvarenih noćenja domaćih i stranih gostiju 138
Slika 45: Struktura ostvarenih noćenja prema zemljama dolaska turista u ukupnom broju noćenja 2007., 2011. i 2012. godine 139
Slika 46: Kretanje ukupnog broja smještajnih kapaciteta prikazuje se na grafikonu u nastavku 143
Slika 47: Stopa rasta broja smještajnih kapaciteta 144
Slika 48: Prosječno kretanje ukupnih prihoda od 2008.do kraja 2010.godine 150
Slika 49: Udio zaposlenika u velikim, srednjim i malim poduzećima iz djelatnosti pružanja usluge smještaja, te pripreme i usluživanja hrane 152
Slika 50: Kretanja broja zaposlenika od 2008.do kraja 2010.godine 152
Slika 51: Ukupni prihodi malih, srednjih i velikih hotelskih poduzeća 154
Slika 52: Udio prihoda malih, velikih i srednjih hotelskih poduzeća u ukupnim prihodima hotelskih poduzeća 155
Slika 53: Dobit poslovne godine malih i srednjih hotelskih poduzeća od 2008.do kraja 2010.godine 156
Slika 54: Udio zaposlenih u malim, srednjim i velikim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih od 2007.do kraja 2010.godine 157
Slika 55: Kretanja broja zaposlenih od 2007.do kraja 2010. godine 157
Slika 56: Ukupni prihodi restorana od 2007.do kraja 2010.godine 159
Slika 57:Kretanja ukupne dobiti restorana od 2008.do kraja 2010. godine 160
Slika 58: Kretanja broja zaposlenika od 2007.do kraja 2010. 161
Slika 59: Kretanja ukupnih prihoda turističkih agencija od 2007. do kraja 2010. godine 162
Slika 60: Udio prihoda malih i srednjih poduzeća iz djelatnosti u ukupnim prihodima od 2007. do kraja 2010. godine 163
Slika 61: Kretanje ukupne dobiti poslovne godine putničkih agencija, organizatora putovanja (turoperatori) i ostalih rezervacijskih usluga od 2008.do kraja 2010.godine 164
Slika 62: Udio zaposlenih u malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih od 2007.do kraja 2010.godine 165
Slika 63: Ukupan broj događanja u Puli u predsezoni, sezoni i posezoni 2009., 2010. i 2011.godine 166
Slika 64: Kretanje osnovnih pokazatelja poslovanja u proteklom razdoblju 171
Slika 65: Planirano kretanje prihoda poduzetnika i obrtnika u 2013. godini 173

Slika 66: Planirano kretanje broja zaposlenih poduzetnika i obrtnika u 2013. godini 173
Slika 67: Prognoza rasta ukupnih investicija u gradu Puli od 2013. do 2018. godine 311
Slika 68: Prognoza rasta BDP-a u gradu Puli od 2013. do 2018. godine 312
Slika 69: Prognoza kretanja zaposlenih u gradu Puli od 2013. do 2018. godine 313

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
ODJEL ZA EKONOMIJU I TURIZAM
"DR. MIJO MIRKOVIĆ"

Preradovićeva 1/1
HR - 52100 Pula, Croatia
Tel. +385 (0)52 377 000
Fax: +385 (0)52 216 013
E-mail: ured@efpu.hr
http://oet.unipu.hr